

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag
Postadres
Postbus 14060
2501 GB Den Haag
T (070) 21 899 00
E info@odh.nl
I www.odh.nl

Agenda Algemeen Bestuur Omgevingsdienst Haaglanden

Datum overleg: 26 juni 2019 van 09.30-11.00 uur

locatie: KIVI, Prinsessegracht 23 Den Haag (Molkamer)

kopie aan: -

Genodigden:

Sonja Smit (Midden-Delfland), Jeannette Baljeu (PZH), Rik Janssen (PZH), Liesbeth van Tongeren (Den Haag), Richard de Mos (Den Haag), Leen Snijders (Westland), Ben van der Stee (Westland), Bas Vollebregt (Delft), Astrid van Eekelen (Leidschendam-Voorburg), Frank van Kuppeveld (Pijnacker-Nootdorp), Armand van de Laar (Rijswijk), Kees Wassenaar (Wassenaar), Robin Paalvast (Zoetermeer), Leo Klaassen (secretaris) en Annette Swinkels (verslaglegging)

CONCEPTAGENDA

1. Opening en vaststellen agenda

2. Mededelingen

3. Ingekomen stukken

4. Verslagen

4.1 Conceptverslag AB 29 november 2018

4.2 Conceptverslag AB 20 februari 2019

bijlage – ter vaststelling

bijlage – ter vaststelling

5. Financiële onderwerpen

5.1 Jaarrekening 2018

5.2 Bevindingen accountant en reactie ODH

5.3 Bevindingen rekeningcommissie en reactie ODH

5.4 Voorjaarsnota

5.5 Methodiek nacalculatie

5.6 Begroting 2020

5.7 Zienswijzen en reactie ODH

bijlage – ter vaststelling

bijlage – ter vaststelling

bijlage – ter vaststelling

bijlage – ter vaststelling

bijlage – ter besluitvorming

bijlage – ter vaststelling

bijlage – ter vaststelling

6. Inhoudelijke onderwerpen

6.1 Overdracht asbesttaken

6.2 Implementatieplan Informatieplicht energiebesparing

6.3 Duurzaamheidprogramma

bijlage – ter besluitvorming

bijlage – ter besluitvorming

bijlage – ter kennisname

7. Juridische onderwerpen

7.1 Wijziging GR i.v.m. WNRA

7.2 Benoemingsbesluit Rekeningcommissie ODH 2019 Wassenaar

7.3 Ontwerpbesluit lidmaatschap werkgeversvereniging

bijlage – ter vaststelling

bijlage – ter vaststelling

bijlage – ter vaststelling

8. Rondvraag en Sluiting

Overleg : Algemeen Bestuur Omgevingsdienst Haaglanden
Datum : 29 november 2018
Tijd : 09.30 -11.00 uur
Locatie : Zuid-Hollandplein 1, Weidezaal
Aanwezig : Robin Paalvast (vz.), Sonja Smit (Midden-Delfland),
Jeannette Baljeu (PZH), Rik Janssen (PZH), Liesbeth van
Tongeren (Den Haag), Leen Snijders (Westland), Ben van
der Stee (Westland), Astrid van Eekelen (Leidschendam-
Voorburg), Frank van Kuppeveld (Pijnacker-Nootdorp),
Marloes Borsboom (Rijswijk), Bas Vollebregt (Delft), Caroline
Klaver-Bouman (plv. Wassenaar), Leo Klaassen (secretaris)
en Annette Swinkels (verslaglegging)
Afwezig : Richard de Mos (Den Haag), Kees Wassenaar (Wassenaar)
Kopie : MO

AGENDAPUNTEN

1. Opening
2. Vaststelling agenda
3. Mededelingen
4. Conceptverslag AB 28 juni 2018
5. Financiële onderwerpen
 - 5.1 Najaarsnota 2018
 - 5.2 Eerste wijziging begroting 2019
 - 5.3 Nacalculatie/verrekening
 - 5.4 Wijziging financiële verordening
6. Overige onderwerpen
 - 6.1 Actualisatie inkoop- en aanbestedingsbeleid
 - 6.2 Wijziging prioritering toezicht 2019 n.a.v. naleefgedrag 2018
7. Rondvraag

VERSLAG

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Mededelingen

Extra AB

De voorzitter meldt dat het extra AB dat gepland was op 9 januari 2019 en dat in het teken zou staan van de overdracht van de asbesttaken zou staan komt te vervallen. Dit omdat er nog de volgende zaken uitgezocht moeten worden.

- De aard van de werkzaamheden volgend uit relevante wet- en regelgeving (ODH en DH)
- De te maken afspraken met woningbouwcorporaties en de aard van de sloopmeldingen in relatie asbest (ODH en DH)
- Benchmark met andere omgevingsdiensten inzake uren besteding (ODH)

Het onderwerp komt terug in het AB van juni 2019, met het doel om per 1 juli de taken over te laten gaan.

Thema AB

Op 20 februari 2019 is er een thema AB over duurzaamheid en wat de ODH op dit vlak allemaal doet. De heer Janssen geeft aan dat de provincie dan niet aanwezig is omdat op die dag de laatste Statenvergadering is voor de verkiezingen.

Overige mededelingen

De voorzitter meldt dat een medewerker van de ODH, Lennart Twilt, is overleden. Vandaag wordt namens het bestuur van de ODH een rouwadvertentie geplaatst.

4. Conceptverslag AB 28 juni 2018

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

5. Financiële onderwerpen

5.1 Najaarsnota 2018

Het AB besluit de Najaarsnota 2018 vast te stellen door in te stemmen met de in paragraaf 3.1.1 en 3.1.2 van de Najaarsnota 2018 aangegeven wijzigingen.

5.2 Eerste wijziging begroting 2019

Mevrouw Baljeu vraagt wat er met de opmerkingen van BZK wordt gedaan.

De voorzitter antwoordt dat de MEV-indexering op voorhand wordt meegenomen, daarmee wordt voldaan aan de opmerkingen van BZK.

De heer Janssen vraagt vooraf bij BZK na te gaan of daarmee de brief van tafel is.

De secretaris geeft aan dat dat wordt geverifieerd.

Het AB besluit:

- 1. De begroting 2019 te wijzigen als gevolg van de taakoverdracht van de provincie Zuid-Holland met € 250.000;**
- 2. voor de dekking van de lastenstijging als gevolg van indexering de deelnemersbijdrage 2019 te verhogen met € 588.400;**
- 3. vooruitlopende op de evaluatie van het Koersplan de door het Ministerie van BZK en de commissie BBV gedane aanbevelingen ten aanzien van de indexering te betrekken door uit te gaan van de laatst bekende cijfers uit de MEV (d.w.z. voor de begroting 2020 uit te gaan van indices zoals opgenomen in de MEV van september 2018).**

5.3 Nacalculatie/verrekening

De voorzitter geeft aan dat in de oplegnotitie staat hoe de tekst uit het Koersplan wordt geïnterpreteerd, het wordt individueel afrekenen.

De heer Snijders merkt op dat de achterliggende stukken niet geheel in lijn zijn met de oplegnotitie en verzoekt deze aan te passen om toekomstige discussie te voorkomen.

De voorzitter antwoordt dat de tekst in de achtergrond notitie conform het vastgestelde Koersplan is opgenomen; in september 2019 het Koersplan wordt geëvalueerd, dan wordt dit punt ook meegenomen.

Het AB besluit

- 1. De verrekening van de geleverde prestaties (werkelijk bestede uren* werkelijk tarief)vindt, te allen tijden, plaats met de individuele deelnemer. Er is daardoor altijd sprake van een individueel resultaat(werkelijk bestede uren *werkelijk tarief -begroot aantal uren*geraamd tarief).**

2. Als uitwerking van het Koersplan wordt afgerekend door middel van facturen tussen individuele deelnemer en ODH indien de omzet op basis van nacalculatie (werkelijke bestede uren x werkelijk uurtarief) meer dan 10% afwijkt van de geraamde omzet (begroot aantal uren x geraamd tarief);
3. Indien, op basis van de nacalculatie, de afwijking tussen de werkelijke omzet en de geraamde omzet minder bedraagt dan 10% wordt het bedrag voor de individuele deelnemer verdisconteerd in een volgend boekjaar door middel van het opnemen van transitoria op de balans.
4. De uitleg onder 1, 2 en 3 op te nemen in het Koersplan na evaluatie in 2019 en de uitleg in het voorjaar van 2019 vast te leggen in de financiële verordening of een vergelijkbaar document.

5.4 Wijziging financiële verordening

Het AB stelt de wijziging van de financiële verordening vast.

6. Overige onderwerpen

6.1 Actualisatie inkoop- en aanbestedingsbeleid

Het AB neemt het beleid voor kennisgeving aan.

6.2 Wijziging prioritering toezicht 2019 n.a.v. naleefgedrag 2018

Mevrouw Van Eekelen heeft opgemerkt dat de branche betoncentrales is gedaald in de prioritering, dat terwijl er veel klachten zijn over de betoncentrale op grens Den Haag en Voorburg. De secretaris geeft aan dat klachten altijd worden onderzocht.

Mevrouw Van Tongeren vindt dat als een bedrijf niet voldoet extra controle terecht is maar niet controle na elke binnenkomende klacht. Bij de betoncentrale gaan de kosten daarvan naar Den Haag.

De heer Janssen geeft aan dat klachten professioneel worden bekeken, dit betekent niet dat er altijd een controle plaatsvindt maar uit ervaring weet hij dat er probleemgevallen kunnen zijn.

De heer Sniijders is opgevallen dat er veel branches van hoog naar laag gaan of andersom en verwondert zich bijvoorbeeld over het feit dat jachtwerven naar laag gaan. Hij schrikt altijd wanneer hij op een scheepswerf is, met name over de arbeidsomstandigheden.

De secretaris meldt dat hoe kleiner de branche is, statistisch de kans groter is dat er verschuivingen plaatsvinden. Wat betreft arbeidsomstandigheden, die worden gecontroleerd door de inspectie ISZW.

De heer Janssen stelt voor een publieksvriendelijk samenvatting te maken van het stuk en daarnaast verzoekt hij ook de resultaten van de arbeidsinspectie mee te nemen.

De heer Vollebregt heeft ook behoefte aan een toelichting op het stuk, een verklarende zin bij de verschuivingen kan al voldoende zijn.

De secretaris stelt voor om in de volgende rapportage een toelichting op de bevindingen op te nemen. Met ISZW zal contact worden opgenomen om na te gaan of informatie van de regio Haaglanden beschikbaar is.

De voorzitter stelt vast dat het AB hiermede instemt.

Het AB neemt de bijstelling voor kennisgeving aan.

7. Rondvraag

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag

8. Sluiting

De voorzitter sluit om 09.54 uur de vergadering.

De secretaris,

De voorzitter,

ir. L.P. Klaassen

drs. ing. R.C. Paalvast

Algemeen Bestuur Omgevingsdienst Haaglanden

Datum overleg: 20 februari 2019 09.00 – 10.30 uur

Locatie: KiVi, Molkamer

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag
Postadres
Postbus 14060
2501 GB Den Haag
T (070) 21 899 00
E info@odh.nl
I www.odh.nl

Aanwezig:

Robin Paalvast (voorzitter), Sonja Smit (Midden-Delfland), Jeannette Baljeu (PZH), Rik Janssen (PZH), Leen Snijders (Westland), Astrid van Eekelen (Leidschendam-Voorburg), Frank van Kuppeveld (Pijnacker-Nootdorp), Marloes Borsboom (Rijswijk), Bas Vollebregt (Delft), Kees Wassenaar (Wassenaar), Leo Klaassen (secretaris), Renate Noé (ODH)

Afwezig:

Liesbeth van Tongeren (Den Haag), Richard de Mos (Den Haag), Ben van der Stee (Westland),

Thema vergadering duurzaamheid

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom, speciaal Stephan Brandligt wethouder Duurzaamheid, Werk en inkomen en Financiën van de gemeente Delft en tevens voorzitter van het Klimaatverbond en het Bestuurlijk Netwerk Energie MRDH evenals de beide Gedeputeerden waarvan het inmiddels duidelijk is dat de heer Janssen zijn laatste AB vergadering bijwoont.

De heer Janssen geeft aan te kennen te hebben gegeven geen derde ambtsperiode te ambiëren en is voor zijn partij kandidaat voor het lidmaatschap van de Eerste Kamer der Staten Generaal. Hij memoreert de ontstaansgeschiedenis van de ODH en stelt vast dat de dienst inmiddels een stevig fundament heeft gekregen waarop hij trots kan zijn.

De voorzitter dankt de heer Janssen voor zijn deskundige inbreng en zijn betrokkenheid bij de vorming van de dienst en wenst hem veel succes in de Eerste Kamer.

Beide gedeputeerden moeten vanwege de laatste Statenbijeenkomst voor de verkiezingen eerder de vergadering verlaten. Ook mevrouw van Eekelen moet eerder weg om in te spreken bij voornoemde Statenvergadering. De heer van Kuppeveld heeft aangegeven later te komen. Mevrouw van Tongeren, de heer de Mos en de heer van der Stee hebben zich afgemeld.

De voorzitter introduceert het thema duurzaamheid en geeft het woord aan de heer Brandligt.

2. Presentatie klimaatakkoord

De heer Brandligt gaat in op delen van het concept klimaatakkoord en stipt daarbij de relatie met de Omgevingsdienst aan.

De metropool regio Rotterdam -Den Haag kent naast een dichtbebouwde omgeving twee belangrijke sectoren van bedrijvigheid: glastuinbouw en de haven van Rotterdam. Een zwaar accent van zijn verhaal zal dan ook liggen op de industrie omdat bedrijven, inrichtingen in het kader van de Wet milieubeheer, per definitie een relatie met de Omgevingsdienst onderhouden.

De focus van de afspraken in het klimaatakkoord ligt op de zogenaamde scope1 emissies (de emissie uit eigen schoorsteen). Belangrijk facet bij de CO2 toerekening is dat restwarmte is vrijgesteld en derhalve de verantwoordelijkheid van de opwekker blijft. Het belang van waterstof moet niet worden overschat maar zou als opslagmethode een toegevoegde waarde kunnen hebben. De voorzitter wijst op de mutatieverliezen die daarbij nog optreden.

Naast CCU¹ is CCS² een alternatieve CO₂ opslagmethode die dient echter als ultieme remedie, indien alternatieven op kosten en techniek niet haalbaar zijn. Ook kan CCS alleen *offshore*.

De Subsidie Duurzame Energie (SDE++) is verbreed en zou een plafond van ca € 550 miljoen bedragen grotendeels gevuld door het bedrijfsleven. Uitgangspunt blijft daarbij om koplopers te belonen en achterblijvers en *free-riders* te bestraffen.

De regionale energie strategieën (RES) zullen de energietransitie moeten aansturen en verankerd worden in Omgevingsvisie en -plan.

Interessant dilemma is het huidige voorstel om initiatieven voor bijvoorbeeld de verplichte CO₂-besparingsplannen en ook de EED-audits op rijksniveau te laten toetsen terwijl uiteindelijk de bevoegde gezagen op vergunning en toezicht en handhavingsgebied de gemeenten en provincie zijn. De heer Janssen geeft aan dat de bestuurlijke koepels IPO en VNG ernstige bezwaar hebben gemaakt tegen dit voorstel. De heer Brandligt geeft aan dat IPO, VNG en EZK een werkgroep hebben ingesteld om de regelgeving op het gebied van klimaat door te lichten en te harmoniseren. De heer Klaassen adviseert hierbij I&W en ook SZW niet te vergeten. Met name de relatie Klimaatwet/Omgevingswet is daarbij relevant.

Op het gebied van de beoogde 50% reductie voor 2030 van zakelijke mobiliteit t.o.v. 2016 ziet de heer Brandligt een nieuwe taak voor de omgevingsdiensten. Werkgevers zouden de plannen voor duurzame mobiliteit en reductiemaatregelen aan de omgevingsdiensten moeten voorleggen.

De wijzigingen in de stedelijke omgeving hebben ook een directe relatie met VTH-aspecten. De heer Brandligt stelt vast dat ODH nog geen stakeholder is bij de RES. Hij zal daartoe actie ondernemen.

Na het beantwoorden van enkele technische vragen geeft de voorzitter het woord aan mevrouw Noé, plv. directeur ODH met o.a. het onderwerp duurzaamheid in portefeuille.

3. Presentatie ODH en duurzaamheid

Mevrouw Noé licht de huidige werkzaamheden van ODH op het gebied van duurzaamheid toe. Daarbij is de relatie met de VTH-taken een belangrijk vertrekpunt. De hoofdindeling in energietransitie en circulaire economie raakt ODH ten aanzien van bedrijven, afvalstromen duurzaam bodemgebruik en de natuurwetgeving.

De ODH controleert bedrijven op de verplichte erkende maatregelen (Activiteitenbesluit artikel 2.15) en beoordeelt jaarlijks de Energie-audits bij zo'n 500 inrichtingen in Haaglanden (Europese Energie Efficiency Richtlijn). Als voorbeeld van deze wettelijke taakuitvoering wordt een filmpje van een controle op duurzaamheid bij het ministerie van EZK getoond.

Projecten uit het vorige programma duurzaamheid worden kort toegelicht. Er zijn successen geweest maar ook goede lessen om van te leren. Bij een onderzoek bij datacenters heeft de ODH een goede focus gezien op energiebesparing gedreven door kostenbewustzijn, maar ook kansen voor een verdere besparing van in totaal 700.000 kWh. Controles bij open WKO-installaties hebben laten zien dat er bij goed gebruik een besparing van 25% gerealiseerd kan worden en bij een project over vervoersmanagement is gebleken dat met de juiste mobiliteitsmaatregelen een besparing van 5-10% gerealiseerd kan worden.

Een nieuw programma duurzaamheid van de ODH zou een aantal onderwerpen kunnen bevatten vanuit het perspectief van de wettelijke taakuitvoering en de beschikbare expertise bij de omgevingsdienst.

De ODH kan een kennispunt inrichten voor bedrijven. Vergunningverleners en toezichthouders worden ingezet om als energieambassadeurs vragen te beantwoorden en adviezen te verstrekken. Zij kijken niet

¹ Bij CCU (carbon capture usage) wordt de opgevangen koolstof hergebruikt, liefst in producten, zoals polymeren, staal en biomassa.

² CO₂-afvang en -opslag (internationaal afgekort met CCS van carbon capture and storage) is het afvangen en ondergronds opslaan van kooldioxidegas dat vrijkomt bij de verbranding van (fossiele) brandstoffen.

alleen naar de verplichte maatregelen maar gaan verder. Zij adviseren wat een bedrijf nog meer kan doen om energie te besparen of op andere vlakken te verduurzamen. Kennisuitwisseling tussen bedrijven is daarbij een pré. Voorlopers/koplopers worden als ambassadeurs ingezet om andere bedrijven aan te sporen. Ook kunnen via het kennispunt de volgende Green Deals onder de aandacht worden gebracht:

- Duurzame Zorg voor een Gezonde Toekomst
- Energie Producerende Bedrijventerreinen
- Zero Emission Stadslogistiek

De ODH kan meedenken over hoe de eigen gebouwvoorraad verder verduurzaamd kan worden. De energietransitie kan niet zonder parallel te werken aan beter energiemangement. Goed ingeregelde klimaatinstallaties helpen om een goed binnenklimaat te realiseren met zo min mogelijk energiegebruik. De ODH kan bedrijven en instellingen specifiek doorlichten op goed energiemangement.

Ervaring leert dat zoals eerder aangegeven dat door een goed goederenvervoermanagement een besparing op de transportkosten mogelijk is. Naast dit financiële voordeel zijn er ook maatschappelijke voordelen zoals het verbeteren van de bereikbaarheid en de luchtkwaliteit (vermindering CO₂ en NO_x emissies). Bij vervoerrelevante bedrijven kan de ODH onderzoeken welke maatregelen er mogelijk zijn.

Bij een circulaire economie gaat het om het sluiten van kringlopen en het terugwinnen van materialen, grondstoffen en energie. De ODH kan desgewenst bij bedrijven(terreinen) in kaart brengen welke grondstoffen worden gebruikt en welke afvalstoffen worden afgevoerd.

Om inzicht te krijgen in de kansen ten behoeve van een duurzamere warmtevoorziening worden reeds warmtekansenkaarten ontwikkeld. Door vervolgens de kaarten van verschillende gemeentes te combineren (ook in het kader van de RES) worden de kansen over de gemeentegrenzen heen inzichtelijk. De provincie Zuid-Holland streeft naar een volledig overzicht van de kansen in de ondergrond in Zuid-Holland. De ODH kan ondersteunen bij het in kaart brengen van de warmtevraag en warmteaanbod op bedrijventerreinen.

Een buurtbatterij kan overtollige energie opslaan bij zonnige of winderige dagen. Een buurtbatterij kan echter ook een risico vormen als niet de juiste voorzorgsmaatregelen zijn genomen. Het Ministerie van I&W is wil daarom hierover een circulaire uitbrengen. De ODH is in verband met de aanwezige expertise gevraagd aan de werkgroep deel te nemen.

Als het gaat om initiatieven met waterstof kan de ODH ook haar expertise inbrengen bij plannen van gemeenten en provincie toepassingen en opslag.

Er komt een asbestdakenverbod per 31 december 2024. Het zou mooi zijn als deze versnelde asbestverwijdering bijdraagt aan een duurzamer Haaglanden. Eerder heeft de ODH voor het Programmabureau voor de Versnellingsaanpak asbestdaken sanering van het Ministerie van I&W een businesscase opgesteld waarin de terugverdientijd is berekend voor saneringen van asbestdaken die vervangen worden door een duurzaam dak (bijvoorbeeld een groen dak of een dak met zonnepanelen). De Omgevingsdienst kan de gemeenten programmatisch ondersteunen bij de saneringsopgave.

Een duurzame bodem is een andere doelstelling waar het werk van de ODH aan kan bijdragen. Over enkele jaren komt er een einde aan de bodemsaneringsoperatie. Daarbij zijn alle bekende saneringslocaties aangepakt of onder controle gebracht. Dat betekent niet dat alle verontreinigingen zijn weggehaald, maar dat de risico's van deze verontreinigingen zijn weggenomen.

Met het afronden van de bodemsaneringsoperatie wordt het beheer van de bodem overgelaten aan de gemeenten. Op plaatsen waar verontreinigingen in de bodem zijn achtergebleven, gelden beperkingen en eisen aan het gebruik van de bodem. Die beperkingen kunnen betrekking hebben op het graven in deze grond onder veiligheidscondities of het niet zomaar elders mogen gebruiken van uitgegraven verontreinigde grond. Beperkingen kunnen ook gelden voor het eten van groente uit eigen tuin of de plekken waar jonge kinderen buiten mogen spelen.

Vraag is natuurlijk hoe veilig onze bodem werkelijk is, want wat gebeurt er als mensen zich niet aan de opgelegde beperkingen houden? Of als we nieuwe inzichten opdoen over gedrag van stoffen, die bij nader inzien toch minder veilig zijn dan we eerst dachten (zoals bijvoorbeeld bij lood).

De huidige aanpak van bodemverontreiniging legt aldus een hypotheek op de gebruiksmogelijkheden van de bodem en de kosten ervan. Oftewel: als we een duurzame bodem willen, vraagt dat dan meer dan alleen een veilige bodem?

Tot slot stipt mevrouw Noé de adviserende rol in het kader van de Omgevingswet aan mede vanwege de brede kennis over milieu (leefomgeving), natuur (biodiversiteit), bodem en water.

4. Evaluatie en afsluiting

De voorzitter vraagt naar de mening van de AB-leden over de mogelijkheden om met behulp van ODH het thema duurzaamheid te versterken.

De heer Wassenaar pleit voor aansluiting bij de wettelijke taken, voorlichting aan bedrijven (ook de kleinere) en ziet in asbest een belangrijk aandachtspunt. De heer Vollebregt ziet een meerwaarde in de combinatie van toezicht en informatie/kennis overdracht. Daar waar effectiviteit en efficiency kan worden verbeterd kan de ODH het verschil maken. Daarnaast zal de ODH ook de veiligheid van innovatieve toepassingen kunnen toetsen. Mevrouw Borsboom ziet graag een versterking van de verduurzaming van bedrijven(terreinen). Mevrouw Smit en de heer Snijders sluiten aan bij de vorige sprekers. De heer van Koppenveld ziet ODH ook als regionale dataverzamelaar en -beheerder. Daarmee kan een vliegwieleffect in gang worden gezet. De voorzitter wijst op de meerwaarde van ODH in relatie tot de kerntaken van de dienst.

Mevrouw Noé geeft aan dat de genoemde aspecten goed aansluiten bij de gepresenteerde ideeën. De heer Klaassen geeft aan dat ODH streeft naar geografisch beschikbare data die onontbeerlijk zijn voor de planvorming. Hij wijst ook op de inmiddels opgerichte kennis *communities*. Daarin werken Rijk, IPO, VNG, Unie van Waterschappen, kennisinstituten en Omgevingsdiensten samen in het structureren van data en kennis.

De ODH zal voor de AB vergadering van juni een programma duurzaamheid agenderen op grond van de uitkomsten van vandaag.

De sheets van beide presentaties zullen worden rondgestuurd.

De voorzitter dank iedereen voor de inbreng en sluit de thema-vergadering.

Vergadering Algemeen Bestuur 26 juni 2019

Agendapunt 5.6 Ontwerp Jaarstukken 2018

Voor u liggen de Ontwerp Jaarstukken 2018 van de Omgevingsdienst Haaglanden bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening.

De Ontwerp Jaarstukken zijn op 11 april 2019 door het Dagelijks Bestuur vastgesteld. De onafhankelijke accountant heeft de jaarstukken voorzien van een goedkeurende verklaring, welke is opgenomen in de voorliggende jaarstukken.

Het 'werk-naar-werk-traject' heeft bij twee voormalige werknemers niet tot het gewenste resultaat geleid, waardoor deze per 1 januari 2019 zijn ontslagen. De OHD dient als risicodrager de kosten van de werkloosheidsuitkering voor zijn rekening te nemen. Omdat de omvang van de verplichting onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten dient op grond van artikel 44 van de BBV een voorziening te worden gevormd. Door het vaststellen van de jaarrekening door het AB wordt de instelling van de voorziening werkloosheidsuitkering geformaliseerd.

De ontwerp jaarrekening 2018 sluit met een batig saldo van € 167.300. Voorgesteld wordt een bedrag van € 125.400 over te hevelen naar 2019 ten behoeve van in 2018 ingediende maar nog af te handelen ontheffingsaanvragen soortenbescherming in het kader van de Wet natuurbescherming en het restant van het resultaat van € 41.900 toe te voegen aan de Algemene reserve.

Het Dagelijks Bestuur stelt het Algemeen Bestuur voor de Ontwerp Jaarstukken 2018 vast te stellen inclusief het voorstel tot instelling van een voorziening werkloosheidsuitkeringen en het voorstel met betrekking tot het rekeningresultaat.

Bijlagen

Ontwerp Jaarstukken 2018

Voorstel

Het Algemeen Bestuur besluit:

- de Ontwerp Jaarstukken 2018 vast te stellen;
- een voorziening werkloosheidsuitkeringen in te stellen;
- het jaarrekeningresultaat vast te stellen op € 167.316;
- van het jaarrekeningresultaat € 125.400 te bestemmen voor budgetoverheveling 2019 ten behoeve van in 2018 niet afgehandelde ontheffingsaanvragen soortenbescherming Wet natuurbescherming;
- het jaarrekeningresultaat na budgetoverheveling van € 41.916 toe te voegen aan de Algemene Reserve.

omgevingsdienst
HAAGLANDEN

Ontwerp

Jaarstukken 2018

Inhoudsopgave

1	Aanbieding.....	4
1.1	Inleiding.....	4
1.2	Leeswijzer.....	5
2	Jaarrekening in één oogopslag	6
2.1	Algemeen.....	6
2.2	Jaarrekeningresultaat	6
2.3	Vermogenspositie	7
2.4	Wet normering topinkomens.....	7
3	Jaarverslag	8
3.1	Realisatie programma's	8
3.2	Programma Toetsing en Vergunningverlening	8
3.3	Programma Toezicht en Handhaving	10
3.3.1	Toezicht	10
3.3.2	Overlast.....	11
3.3.3	Duurzaamheid	12
3.3.4	Handhaving.....	13
3.3.5	Overige taken	13
3.4	Klanttevredenheidsonderzoek	14
4	Paragrafen.....	15
4.1	Weerstandvermogen en risicobeheersing	15
4.1.1	Weerstandscapaciteit	16
4.1.2	Risicoanalyse.....	16
4.1.3	Beheersmaatregelen	17
4.1.4	Ratio.....	18
4.1.5	Kengetallen weerstandvermogen en risicobeheer	18
4.2	Financiering	18
4.2.1	Schatkistbankieren	18
4.2.2	Kasgeldlimiet en de renterisiconorm	18
4.2.3	Kredieten.....	18
4.3	Bedrijfsvoering	19
4.3.1	Personeel en organisatie	19
4.3.2	Klachten handelen ODH	20
4.3.3	Informatisering en automatisering	21
4.3.3.1	Informatiebeveiliging.....	21
4.3.3.2	Digitale informatievoorziening	21
4.4	Onderhoud kapitaalgoederen	21
5	Jaarrekening.....	23
5.1	Programmaverantwoording	23
5.1.1	Toelichting programma's	23
5.1.2	Programma Toetsing en Vergunningverlening	23
5.1.3	Programma Toezicht en Handhaving	24
5.1.4	Algemene dekkingsmiddelen.....	24
5.1.4.1	Deelnemersbijdragen.....	24
5.1.4.2	Additionele projecten	25
5.1.4.3	Overige opbrengsten	25
5.1.5	Overhead	25
5.1.6	Onvoorzien.....	26
5.1.7	Mutaties reserves	26
5.2	Overzicht incidentele lasten en baten.....	26
6	Balans en toelichting	27
6.1	Balans	27
6.2	Toelichting op de balans.....	27
6.2.1	Vaste activa	27
6.2.2	Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	28
6.2.3	Liquide middelen.....	28

6.2.4	Overlopende activa	28
6.2.5	Eigen vermogen	28
6.2.6	Voorzieningen	29
6.2.7	Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	29
6.2.8	Overlopende passiva	29
7	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	31
7.1	Wet- en regelgeving	31
7.2	Algemene waarderingsgrondslagen	31
7.3	Activa	31
7.3.1	Materiële vaste activa	31
7.3.2	Vlottende activa	31
7.4	Passiva	32
7.4.1	Eigen vermogen	32
7.4.2	Vlottende passiva	32
7.5	Niet uit de balans blijvende verplichtingen	32
8	Besluit Algemeen Bestuur	33
9	Bijlagen	35
9.1	Exploitatierekening	35
9.2	Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld	37
9.3	BBV-informatie	38
9.4	Wet normering topinkomens	40
9.5	Kwantitatieve verantwoording realisatie programma's	41
9.5.1	Programma T&V	41
9.5.1.1	Milieu-inrichtingen	41
9.5.1.2	Bodembescherming en bodemkwaliteit	41
9.5.1.3	Natuurbescherming	42
9.5.1.4	Lucht, geluid en externe veiligheid	42
9.5.1.5	Omgevingswet	43
9.5.1.6	Overige taken	43
9.5.1.7	Kritische Prestatie Indicatoren T&V	44
9.5.2	Programma T&H	47
9.5.2.1	Toezicht	47
9.5.2.2	Overlast	47
9.5.2.3	Duurzaamheid	49
9.5.2.4	Handhaving	51
9.5.2.5	Overige taken	51
9.5.2.6	Totaalbeeld	52
9.5.2.7	Kritische Prestatie Indicatoren T&H	52
9.5.3	Klanttevredenheidsonderzoek	54
9.6	Raming en realisatie werkplan T&V	57
9.7	Raming en realisatie werkplan T&H	60
10	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	64
11	Begrippen- en afkortingenlijst	70

1 Aanbieding

1.1 Inleiding

Voor u ligt de jaarrekening 2018. Voor de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) was sprake van een interessant jaar zonder dat sprake was van grote onverwachte gebeurtenissen.

De uitkomst van de gemeenteraadsverkiezingen bracht met zich mee dat veel leden van het Algemeen Bestuur niet terugkeerden. Voorzitter Hans Horlings (Midden Delfland), vanaf het eerste uur erbij, is opgevolgd door Robin Paalvast (Zoetermeer). Naast de nieuwe voorzitter continueren alleen beide leden van Gedeputeerde Staten hun lidmaatschap van het bestuur.

In februari is het Koersplan ODH 2018-2021 vastgesteld: op weg naar de Omgevingswet. In het Koersplan zijn bestuurlijke afspraken gemaakt over o.a. de wijze van nacalculatie en afrekenen tussen de gemeenschappelijke regeling (GR) en haar deelnemers. Ook is bepaald op welke wijze loon- en prijswijzigingen doorwerken in de lasten en baten van de GR. Deze besluiten, aangevuld met de recente visies van de commissie BBV en de Toezichthouder BZK op de begrotingsopzet, geven tezamen met de beslissingen over nacalculatie en afrekenen, een volwaardig toekomstig financieel kader voor de ODH. Het Koersplan zegt tevens dat de communicatie over de werkzaamheden van de ODH aan raden en staten zal worden geïntensiveerd.

De digitalisering heeft zoals ook in voorafgaande jaren veel inzet en ook spannende momenten met zich meegebracht. De ontwikkelingen rond het Digitaal Stelsel Omgevingswet maken de digitale opgave complexer. Gestreefd wordt om data te koppelen aan geografische kentallen waardoor een ruimtelijk beeld van activiteiten wordt verkregen. Met de vier andere Zuid-Hollandse diensten wordt nauw samengewerkt. Op landelijke schaal wordt gewerkt aan het ontsluiten van kennis en expertise vanuit de individuele dienst ten behoeve van alle diensten.

Het financieel resultaat over 2018 komt uit op een positief resultaat van € 167.300. Een premierestitutie over 2017 is als incidentele meevaller aangewend om verplichtingen in het kader van het vertrek van enkele medewerkers op te vangen. De opgelegde productiviteitsstijging (tot 2020) vereist een flankerend beleid om het doel te kunnen realiseren. Ten aanzien van dit aspect blijft het streven de taakstelling te realiseren waardoor een uiteindelijk een bezuiniging op het bij aanvang overgedragen takenpakket van ca. 15% wordt bereikt.

Ook in 2018 is het takenpakket van de ODH toegenomen. Daarmee behoort de dienst tot de grootste niet-BRZO diensten van ons land. Kanttekening hierbij is dat de overdracht van de ketentaken op asbestgebied nog niet kon worden afgerond. Discussies over al of niet aanvaardbare gezondheidsrisico's en welke middelen hiervoor verantwoord worden geacht door de deelnemers hebben in deze discussie een prominente rol gespeeld.

In het overleg met de Ondernemingsraad en in het Georganiseerd overleg is stilgestaan bij de aanstaande normalisering van de rechtspositie in het kader van de komst van de Wnra. Inmiddels hebben vakbonden en VNG in dit verband een akkoord bereikt over een kader CAO vanaf 2020. De vraag is of de afwijkingen voor de zogenaamde G4 van dit akkoord passen bij de huidige rechtspositie voor de ODH als volger van de gemeente Den Haag. Inmiddels zijn gedurende de jaren aanpassingen op de ARG Den Haag nodig geweest om een aantal aspecten rond het ODH-werk te kunnen waarborgen.

2018 leek een heel 'gewoon' jaar, maar ook hier geldt 'schijn bedriegt'. Baten en lasten en ook producten en diensten zijn weliswaar in evenwicht gebleven, maar het effect van de schommelingen in vraag en aanbod met name op het gebied van vergunningen zal meer zichtbaar worden. Daarnaast vindt het volgende begrotingsjaar voor het eerst afrekening plaats op basis van nacalculatie.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 vindt u een samenvatting van de financiële verantwoording van de jaarrekening. In hoofdstuk 3 is het jaarverslag opgenomen en hoofdstuk 4 behandelt de paragrafen. Hoofdstuk 5 behandelt de jaarrekening en in hoofdstuk 6 is de balans met toelichting opgenomen. De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling worden behandeld in hoofdstuk 7, waarna in hoofdstuk 8 het besluit van het Algemeen Bestuur is opgenomen. De bijlagen zijn in hoofdstuk 9 opgenomen, waarna in hoofdstuk 10 de controleverklaring van de onafhankelijke accountant is opgenomen. De jaarrekening wordt afgesloten met een begrippen- en afkortingenlijst.

2 Jaarrekening in één oogopslag

2.1 Algemeen

Dit hoofdstuk geeft voor de programma's Toetsing en Vergunningverlening (T&V) en Toezicht en Handhaving (T&H) de realisatie op de begroting 2018 weer. In paragraaf 2.2 wordt het jaarrekeningresultaat op programmaniveau weergegeven en in paragraaf 2.3 wordt de verkorte balans van de ODH weergegeven om inzicht te geven in de vermogenspositie.

2.2 Jaarrekeningresultaat

De jaarrekening sluit met een positief resultaat van afgerond € 167.300.

Tabel 1 Programmaverantwoording

Omschrijving	Realisatie 2017	Primitieve begroting 2018	Indexatie 2018	Resultaat-bestemming 2017	VIN 2018	NJN 2018	Administr. wijzigingen	Begroting 2018 na wijziging	Realisatie 2018	Verschil 2018
1 Programma Toetsing en Vergunningverlening	7.450.487	6.671.500	167.600	0	263.000	900	1.407.700	8.510.700	7.295.094	1.215.606
2 Programma Toezicht en Handhaving	6.125.825	5.937.200	67.900	167.600	229.600	4.800	24.900	6.432.000	6.486.374	-54.374
Totaal lasten programma's	13.576.312	12.608.700	235.500	167.600	492.600	5.700	1.432.600	14.942.700	13.781.468	1.161.232
3 Algemene dekkingsmiddelen	-21.622.346	-19.970.700	-549.700	0	-716.700	-5.700	-1.666.600	-22.909.400	-22.243.410	-665.990
4 Overhead	9.222.286	7.596.500	313.900	0	248.200	0	234.000	8.392.600	8.737.051	-344.451
5 Heffing Vpb	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6 Onvoorzien	0	40.300	300	0	-24.100	0	0	16.500	0	16.500
Saldo van baten en lasten	1.176.252	274.800	0	167.600	0	0	0	442.400	275.109	167.291
7 Mutaties reserves										
<u>Stortingen reserves</u>										
AR: resultaat jaarrekening 2016	336.686	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AR: resultaat jaarrekening 2017	0	0	0	2.400	0	0	0	2.400	2.379	21
<u>Onttrekking reserves</u>										
AR: saldo jaarrekening 2016	-336.686	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AR: saldo jaarrekening 2017	0	0	0	-131.300	0	0	0	-131.300	-131.279	-21
AR: programma Duurzaamheid	0	0	0	-38.700	0	0	0	-38.700	-38.725	25
AR: dekking taakstelling	-363.594	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AR: resultaatbestemming 2016	-84.075	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AR: restitutie projectgelden	-689.262	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AR: project ICT/DIV	-100.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AR: egalisatie deelnemersbijdrage	-70.600	-274.800	0	0	0	0	0	-274.800	-274.800	0
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-1.307.531	-274.800	0	-167.600	0	0	0	-442.400	-442.425	25
Gerealiseerd resultaat	-131.279	0	0	0	0	0	0	0	-167.316	167.316

Resultaatbestemming

De aanvragen voor ontheffingen soortenbescherming zijn in 2018 veel hoger uitgevallen dan geraamd. De provincie Zuid-Holland heeft via een additionele opdracht een bedrag beschikbaar gesteld van € 300.000, welk bedrag is toegevoegd aan het werkplan 2018. De beperkt beschikbare capaciteit in de markt (o.a. ecologen) heeft limiterend gewerkt op de werkcapaciteit, waardoor een aanzienlijk aantal aanvragen nog niet is verwerkt. Voor de afhandeling wordt voorgesteld van het resultaat over 2018 een bedrag van € 125.400 over te hevelen naar 2019. Daarmee komt het resultaat na budgetoverheveling uit op afgerond € 41.900. Voorgesteld wordt om het resterende resultaat van € 41.900 toe te voegen aan de algemene reserve.

2.3 Vermogenspositie

Tabel 2 Verkorte balans

Activa	31-12-2018	31-12-2017	Passiva	31-12-2018	31-12-2017
Vaste activa	1.333.206	748.577	Eigen vermogen	1.334.186	1.609.295
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.	15.151.767	14.230.625	Voorzieningen	362.228	75.066
Liquide middelen	4.766	9.516	Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	3.653.626	3.439.897
Overlopende activa	1.007.751	763.409	Overlopende passiva	12.147.450	10.627.869
TOTAAL ACTIVA	17.497.490	15.752.127	TOTAAL PASSIVA	17.497.490	15.752.127

De post vaste activa geeft de stand van de investeringen in materiële vaste activa na afschrijvingen weer die ten laste zijn gebracht van de door het Algemeen Bestuur (AB) in 2012 beschikbaar gestelde kredieten voor ICT van € 1.685.000 en voor huisvesting en inventaris van € 354.000. In 2017 heeft het AB voor de vervanging van ICT-investeringen een krediet beschikbaar gesteld van € 2.375.000.

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar bestaan met name uit de eind 2018 gefactureerde deelnemersbijdragen over 2019 en de rekeningcourant Schatkistbankieren. De liquide middelen betreft het saldo dat ultimo van het jaar aan banksaldi beschikbaar was. De in de overlopende activa opgenomen posten hebben betrekking op kosten die in 2018 zijn betaald, maar die betrekking hebben op 2019 alsmede nog te ontvangen bijdragen in de additionele projectkosten.

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het rekeningresultaat. De voorzieningen bestaan uit het saldo van de voorziening verlofrechten latende organisatie en de voorziening werkloosheidsuitkeringen. De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar bestaan voornamelijk uit nog af te dragen BTW, loonheffing, sociale premies en pensioenpremies. De overlopende passiva betreffen met name de over het eerste halfjaar van 2019 bij de deelnemers in rekening gebrachte voorschotbijdragen. De overige posten bestaan uit nog te ontvangen facturen van in 2018 geleverde goederen en of diensten.

Meer gedetailleerde informatie is opgenomen onder 6.1 Balans.

2.4 Wet normering topinkomens

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de ODH. Het voor de ODH toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 189.000 (het algemene bezoldigingsmaximum).

Het WNT-maximum voor de leden van het AB bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband.

De ODH heeft in 2018 geen topfunctionarissen en leden en voorzitters van interne toezichthoudende organen, waarvan de bezoldiging boven het bezoldigingsmaximum uitkomt.

In bijlage 9.4 is de verantwoording van de ODH op grond van de WNT opgenomen.

3 Jaarverslag

3.1 Realisatie programma's

Jaarlijks wordt per deelnemer een werkplan opgesteld als basis voor de uitvoering van vergunningverlening¹, toezicht² en handhavingstaken (VTH-taken). De taken zijn in 2018 grotendeels uitgevoerd volgens dit werkplan. Er wordt zaakgericht gewerkt ondersteund door digitale processen en op basis van de bestuurlijk vastgestelde PDC³ van de omgevingsdiensten in Zuid-Holland. Op de VTH-taken zijn de kwaliteitscriteria van de Wabo van toepassing⁴ en de kaders die worden gesteld in de wet VTH.

Het werkaanbod is voor een groot deel vraag-gestuurd en daardoor deels afhankelijk van externe ontwikkelingen en factoren. Het gaat dan vooral om vergunningaanvragen, meldingen, klachten en toezichtresultaten die leiden tot verder toezicht en/of handhaving. In de diverse voortgangsrapportages (juni en september) en de jaarrapportage is aan de deelnemers ambtelijk uitgebreid gerapporteerd over de uitgevoerde werkzaamheden per deelnemer.

Financiering vindt plaats op basis van output, d.w.z. aan de hand van de per opdrachtgever te leveren producten en diensten. De deelnemersbijdrage is op basis van voorcalculatie vastgesteld. Verantwoording over 2018 vindt conform de bestuurlijke afspraak nog niet plaats op basis van nacalculatie. Over het werkplan wordt ambtelijk gerapporteerd indien de daadwerkelijke kentallen (in uren) significant afwijken van de kentallen (in uren) van de begroting. Deze afwijkingen worden in de Voorjaars- of Najaarsnota gerapporteerd indien ook sprake is van een effect op de totale deelnemersbijdrage. De kwantitatieve verantwoording (aantallen) is opgenomen in bijlage 9.5 en vindt plaats op basis van de registratie van werkzaamheden in het zaakstelsel.

3.2 Programma Toetsing en Vergunningverlening

Het programma T&V bestaat uit de volgende werkvelden:

- Milieu-inrichtingen
- Bodembescherming en bodemkwaliteit
- Natuurbescherming
- Lucht, geluid en externe veiligheid
- Omgevingswet
- Overige taken

2018 was een intensief jaar, waarbij uiteindelijk meer zaken zijn afgehandeld dan vooraf werd verwacht.

Op het vlak van de soortenbescherming Wnb zijn er capaciteitsproblemen ontstaan en zijn er aanvragen doorgeschoven naar 2019. Er zijn nieuwe en gewijzigde taken uitgevoerd, zoals vuurwerk, geluid bij evenementen en groene regelgeving, die interessante uitdagingen hebben opgeleverd. De uitvoering van taken heeft niet geleid tot bestuurlijke knelpunten.

In grafiek 1 is een grafische weergave opgenomen van het aantal zaken per werkveld en het aandeel in % van het werkveld van het totaal werkvolume. De taken zijn grotendeels uitgevoerd conform de raming in de werkplannen van de deelnemers (zie bijlage 9.5). Het gaat daarbij om de reguliere wettelijke taakuitvoering (meldingen, toetsingen, vergunningen en beschikkingen) en de opgedragen taken ter ondersteuning van bijvoorbeeld planontwikkeling of MER-procedures. Daarnaast zijn met name op het gebied van Bodem, Externe veiligheid en Geluid op reguliere basis adviestaken verricht voor verschillende opdrachtgevers. Verder zijn veranderingen in regelgeving opgepakt en geïmplementeerd, zoals de voorbereiding op de Omgevingswet.

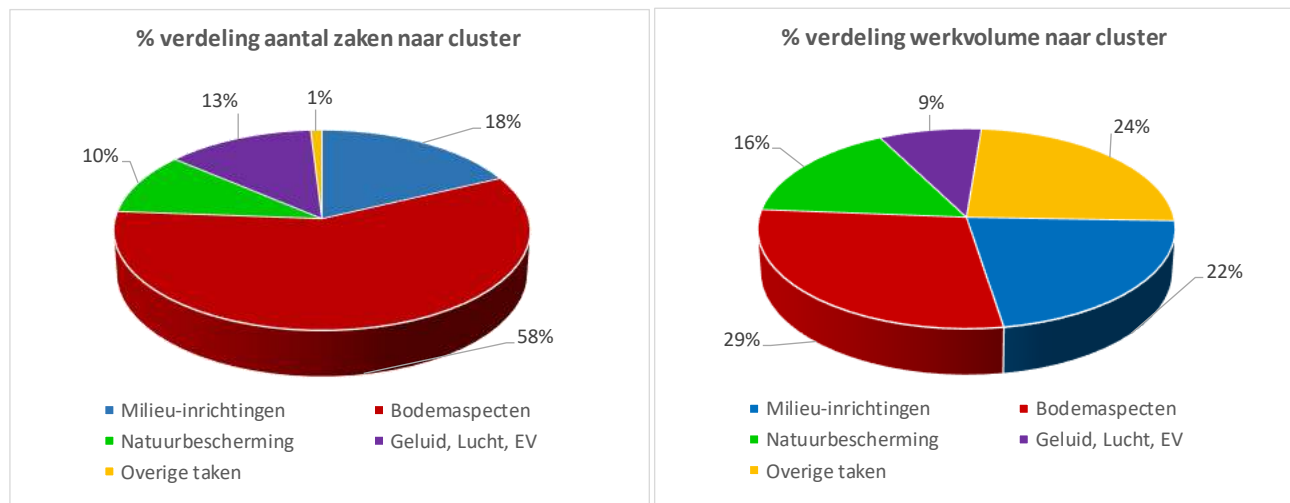
¹ Onder "vergunningverlening" wordt tevens begrepen de taken op het gebied van toetsing en advisering

² Onder "toezicht" wordt tevens begrepen het behandelen van overlastmeldingen

³ Producten- en Diensten Catalogus Omgevingsdiensten Zuid-Holland, versie 1.0 d.d. 9 september 2013

⁴ Voor de taakuitvoering van de ODH worden de Kwaliteitscriteria 2.1 gehanteerd.

Grafiek 1 Procentuele verdeling naar cluster op basis van gerealiseerde aantallen en gerealiseerd werkvolume

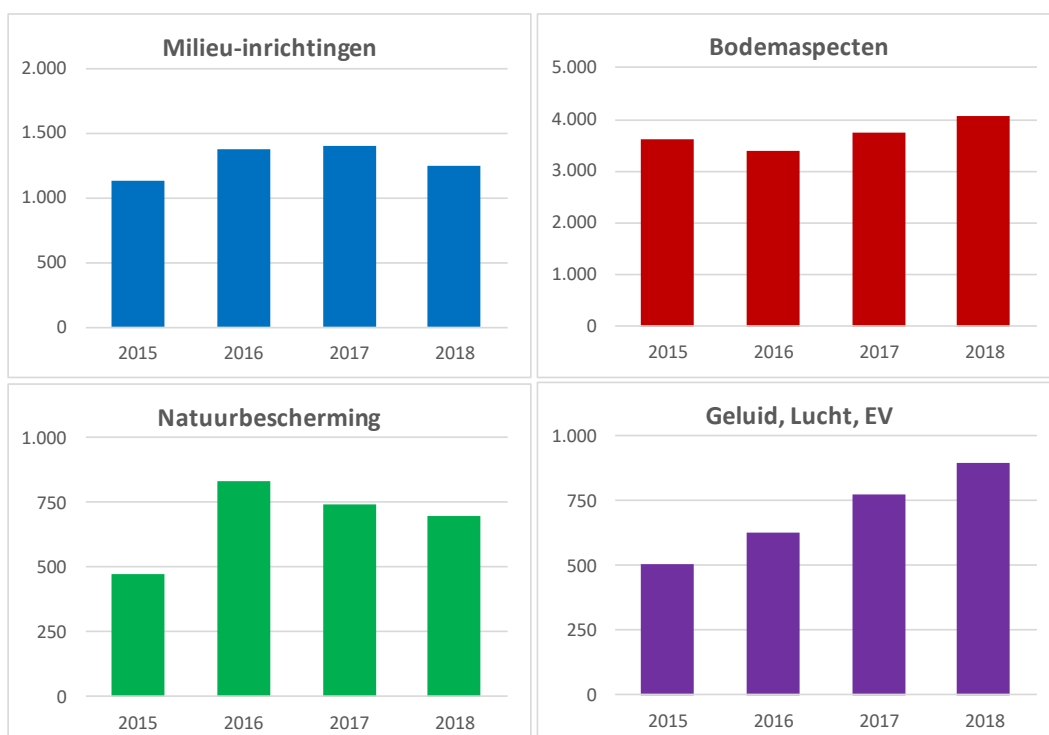

Het aantal uitgevoerde zaken binnen het programma T&V ligt ruim boven de raming. Dit ligt vooral op het gebied van bodem en Milieu & RO. Fluctuaties in vraag doen zich elk jaar voor en zijn van grote invloed op het werkaanbod. De economische situatie is van grote invloed waardoor de vraag in komende jaren weer kan afwijken van de huidige situatie.

Veranderingen in werkprocessen hebben ook invloed op het totaal aantal zaken. Daardoor wordt het werkaanbod soms opgedeeld in meer zaken zonder dat het volume (in uren) toeneemt.

In grafiek 2 is de ontwikkeling zichtbaar qua aantal zaken per werkveld over de periode 2015-2018. Voor het cluster 'natuur' (groene taakuitvoering) is de afgelopen jaren sprake van een piek in de werklust als gevolg van de introductie van de nieuwe Wet Natuurbescherming in 2017. Een deel van de toename van het werk voor het programma T&V is het gevolg van overgedragen extra taken door deelnemers en een toenemende betrokkenheid van de ODH in de voorbereiding van ruimtelijke processen.

Grafiek 2 Aantal gerealiseerde zaken per werkveld

De voorbereiding op de Omgevingswet (Ow) gaat samen met de gemeenten en provincie door o.a. deel te nemen aan diverse overleggen en werkgroepen en door documenten aangaande de nieuwe regelgeving te beoordelen en desgevraagd van commentaar te voorzien. Verder zijn de landelijke ontwikkelingen gevolgd en is voor enkele gemeenten deelgenomen aan een zogenaamde vergunningentafel om ervaring op te doen met een meer integrale benadering van de afhandeling van aanvragen.

In de werkplannen 2018 is tijd ingeruimd voor een aantal 'overige taken' zoals ondersteuning bestuur en beleidsafdelingen, bouwtoezicht, participatie in netwerken en/of externe overleggen, inbreng in crisisorganisatie, als ook bezwaar en beroep. Belangrijkste oorzaak voor een intensivering op deze inzet is de grote vraag naar dossierinzage en dossierinformatie.

Een meer gedetailleerde verantwoording is opgenomen in bijlage 9.5.1.

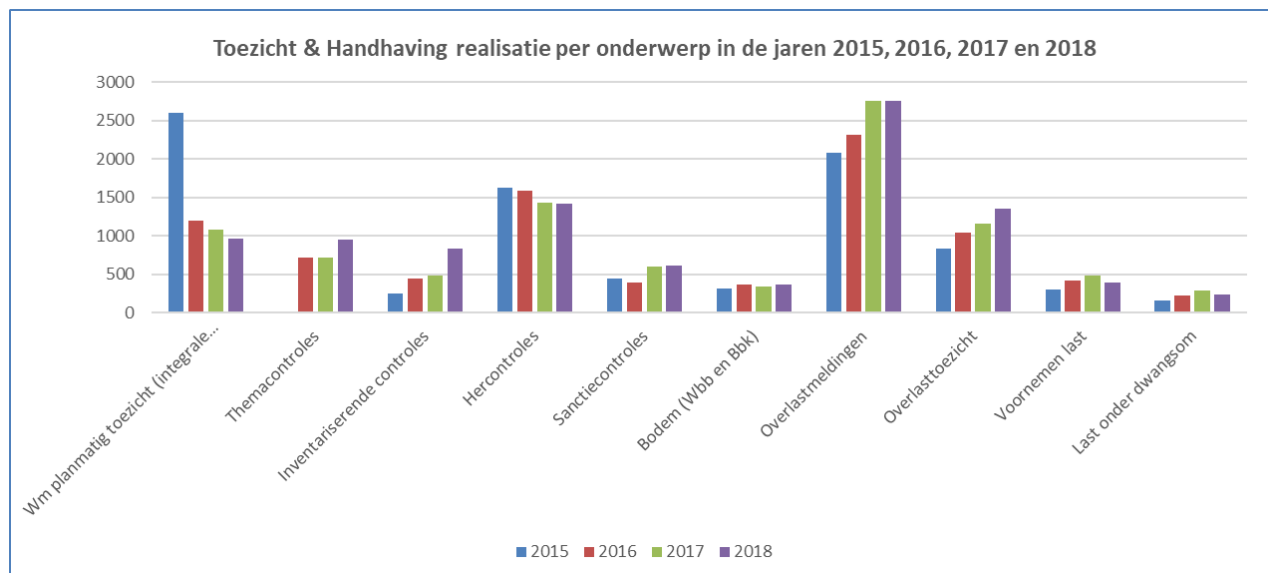
3.3 Programma Toezicht en Handhaving

Het programma T&H bestaat uit de volgende werkvelden:

- Toezicht
- Overlast
- Duurzaamheid
- Handhaving
- Overige taken

2018 was een druk jaar waardoor het aantal uitgevoerde zaken binnen het programma T&H circa 5% boven de prognose is uitgekomen. Voor één opdrachtgever is halverwege het jaar besloten om een aanvullend incidentele opdracht te verlenen om het werk te kunnen afronden. Het programma is verder grosso modo uitgevoerd conform de werkplannen. Voor 2018 was een aantal van 13.130 zaken gepland terwijl uiteindelijk een aantal van 13.760 zaken is uitgevoerd. Kanttekening hierbij is dat de overdracht van de ketentaken op asbestgebied nog niet kon worden afgerond.

Grafiek 3 Realisatiecijfers T&H 2015-2018

3.3.1 Toezicht

Toezicht wordt gepland na het doorlopen van een risicoanalyse om de schaarse capaciteit gericht in te kunnen zetten.

Tabel 3 Overzicht uitgevoerd toezicht

Toezicht	Gepland	Uitgevoerd
Wm planmatig toezicht (integrale controles)	998	965
Themacontroles	989	946
Inventariserende controles	722	829
Hercontroles	1.457	1.425
Sanctiecontroles	579	615
Bodembescherming	181	192
Besluit Bodemkwaliteit	147	173
Totaal	5.073	5.145

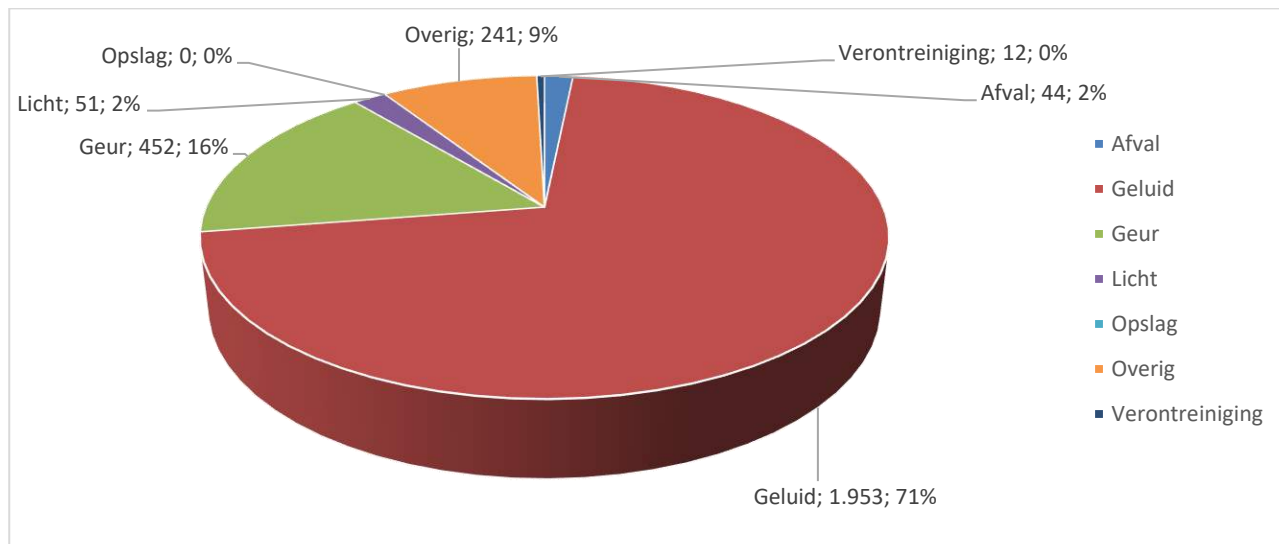
Tevens is een aantal meer specifieke en projectmatige werkzaamheden verricht zoals:

- Risico Register Gevaarlijke Stoffen (RRGS): controle van de inrichtingen die op de risicokaart staan op naleving van wetgeving en juistheid van gegevens in het RRGS.
- Project vuurwerk: controle op naleving van de regels rond opslag en verkoop van consumentenvuurwerk
- Controle op vuurwerkevenementen;
- Controle op bodem-energiesystemen (WKO's);
- Ketentoezicht op grondstromen en asbest.

3.3.2 Overlast

Er zijn 2.753 overlastmeldingen geweest, bijna exact gelijk aan 2017, hetgeen ook de raming voor 2018 was. Opvallend is dat de trend van jaarlijkse groei hiermee doorbroken is. 1.349 meldingen betreffen meldingen van een unieke melder.

Grafiek 4 Overlastmeldingen per type overlast in 2018

Tabel 4 Aantal overlastmeldingen

Soort melding	2014	2015	2016	2017	2018
Afval	71	43	36	32	44
Geluid	1.243	1.503	1.598	1.977	1.953
Geur	617	408	582	577	452
Licht	44	69	57	108	51
Opslag	9	2	3	1	0
Overig	39	28	26	19	241
Verontreiniging	23	26	12	40	12
Totaal	2.046	2.079	2.314	2.754	2.753

3.3.3 Duurzaamheid

De overheid wil het goede voorbeeld geven op het gebied van duurzaamheid. Dat doet zij door bijvoorbeeld duurzaam in te kopen, door gemeentelijke gebouwen energiezuinig te maken en ook door duurzame initiatieven te stimuleren. Duurzaamheid neemt ook een steeds belangrijkere plaats in het werkprogramma van de ODH in. In 2018 is het volgende aan duurzaamheid gedaan.

Controles op duurzaamheid

Toezicht op duurzaamheid is regulier onderdeel van alle 965 controles op de Wet milieubeheer (Wm). Er worden verbruiksgegevens opgevraagd en maatregelen via toezicht en handhaving afgedwongen. Tevens zijn voor vier deelnemers deelcontroles duurzaamheid uitgevoerd als extra taak. Deze controles bestaan uit het inventariseren van energieverbruik, besparingspotentieel en advisering t.a.v. de aankomende informatieplicht. Gekozen is voor met name de stimulerende aanpak waarbij meerdere bezoeken aan een bedrijf soms noodzakelijk zijn.

Programma duurzaamheid

De ODH heeft als uitgangspunt om gemeenten en provincie te ondersteunen bij het halen van duurzaamheidsdoelstellingen. In oktober 2018 heeft de ODH in dit kader een duurzaamheidsdag georganiseerd voor ambtenaren van gemeenten en provincie. Naast deze ambtelijke inbreng zal begin 2019 de bestuurders gevraagd worden hun behoefte ligt. De ambtelijke en bestuurlijke inbreng moeten samen leiden tot een programma Duurzaamheid Omgevingsdienst Haaglanden 2019-2021.

EED

Sinds 2016 geldt voor veel bedrijven een auditverplichting in het kader van de Europese Energie-Efficiency (EED). Het aantal te beoordelen locaties in Haaglanden bedraagt 2.000 waarvan per jaar van 500 bedrijven energie-audits en plannen van aanpak moeten worden beoordeeld, steekproefsgewijs inrichtingen gecontroleerd en gegevens vastgelegd. In totaal zijn er 735 EED-controles uitgevoerd.

Project Ondergronds Ruimtegebruik

In 2017 is gestart met het in kaart brengen van de onttrokken hoeveelheden grondwater t.b.v. het bodemenergiesysteem (WKO) t.o.v. de vergunde hoeveelheden. Doel was om vergunningen van 250.000 m3 grondwateronttrekking te toetsen op de daadwerkelijke hoeveelheid. Daarna kunnen de vergunning neerwaarts bijgesteld worden zodat meer bedrijven en instellingen een WKO-installatie kunnen laten plaatsen. Hierdoor wordt een extra impuls gegeven aan de vermindering van de uitstoot van koolstofdioxide (CO2) en stikstofoxiden (NOx). In 2018 is het project voortgezet en gekeken naar vergunningen van 150.000 m3. Voor het project zijn er 23 locaties bezocht.

Project Zorginstellingen

In 2018 is een project WKO Zorginstellingen gestart met als doel de huidige werking van de WKO-systemen bovengronds én ondergronds te evalueren, knelpunten in kaart te brengen en maatregelen te formuleren in het kader van optimalisatie (energiebalans, energierendement, energiebesparing etc.). Er zijn 36 zorginstellingen geselecteerd, waarbij kansen liggen voor herstel van de energiebalans en een goed energierendement. Dit kan leiden tot optimaal grondwaterbeheer, energiebesparing en de reductie van CO2 en NOx.

Project brijnlozingen versus WKO

Zo'n 300 glastuinbouwbedrijven in Haaglanden maken gebruik van omgekeerde osmose, waarbij grondwater wordt onttrokken dat na zuivering mineraalarm water oplevert en gebruikt wordt als gietwater. Het afvalwater dat vrijkomt is erg zout en wordt brijn genoemd. Dit brijn moet worden geloosd. Dit mag tot 2022, indien hier maatwerk voor is verleend. Aangezien geloosd wordt in een watervoerend pakket dat ook intensief wordt gebruikt door bodemenergiesystemen (WKO) is handhaving op het maximale debiet van belang. Een doelmatig gebruik van de ondergrond is een dynamisch proces. Daarom is de ODH een project gestart waarbij expliciet wordt gekeken naar osmose-installaties in relatie tot de nabij gelegen (open) bodemenergiesystemen. Om een beter beeld te krijgen van deze installaties zijn in 2018 themacontroles uitgevoerd bij een deel van deze installaties.

Ontzorgingsaanpak kantoren

In het kader van het SER-energieakkoord heeft de ODH in de afgelopen 2 jaar een "ontzorgings"-project uitgevoerd om energiebesparing te realiseren bij de kantorensector. In Haaglanden zijn 1.600 kantoorpanden die samen verantwoordelijk zijn voor 7% van de totale CO2 uitstoot. Resultaat is dat de controles – m.u.v. de kantoren die wel hebben meegedaan en waar advies gegeven kon worden - weinig rendement hebben opgeleverd. Dit tegenvallend resultaat is ook eerder ervaren in projecten van de afgelopen jaren. Het project WKO bij de glastuinbouw in 2017 is daarop een uitzondering. In de tuinbouwsector wordt van een ontzorgingsproject de financiële meerwaarde van koeling en verwarming met een WKO wel ingezien.

3.3.4 Handhaving

Bestuurlijke en strafrechtelijke handhaving staan in principe naast elkaar en hebben elk een eigen functie. Er wordt gehandeld conform de sanctiestrategie waarbij de inzet van het instrumentarium afhankelijk is van ernst van de overtreding en gedrag van de overtreder. Er waren 621 voornemens en lasten geraamd terwijl er uiteindelijk 640 voornemens en lasten noodzakelijk zijn geweest. Het naleefgedrag bij het keuren van stookinstallaties ligt erg laag omdat ondernemers het belang van keuren niet inzien en de keuringen voor zich uit schuiven.

Sinds 2017 wordt de Bestuurlijke Strafbeschikking Milieu (BSB-m) in pilotvorm als handhavingsinstrument ingezet op een limitatief aantal overtredingen. Binnen Haaglanden is in 2018 een aantal van 33 Bsbm opgelegd voor overtredingen van de geluidsnormen (23), bodem (9) en vuurwerkopslag (1). Daarnaast zijn 23 processen verbaal opgemaakt voor geluid (18), bodem (0), vuurwerk (4) en Wm (1).

3.3.5 Overige taken

Er is tijd ingeruimd geweest voor overige taken zoals ondersteuning van bestuur en beleidsafdelingen, bouwtoezicht, participatie in netwerken en/of externe overleggen, inbreng in crisisorganisatie. In dit kader is de samenwerking met ketenpartners als waterschappen, ILT, ISZW, politie en OM verder uitgebouwd.

Samen met de LTO wordt informatie gegeven over milieuwet- en regelgeving. Ook is er samengewerkt met het Haags Economisch Interventie Team (HEIT) bestaande uit gemeente, politie, douane, belastingdienst, energiebedrijf Stedin, Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), UWV en Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid. In 2018 is de ODH bij 57 gezamenlijke controles betrokken geweest. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het terugdringen van de zogenoemde georganiseerde en ondermijnende criminaliteit.

Bij een aantal deelnemers is intensief geadviseerd t.a.v. evenementenbeleid en individuele evenementenvergunningen.

Een meer gedetailleerde verantwoording is opgenomen in bijlage 9.5.2.

3.4 Klanttevredenheidsonderzoek

In het jaar 2018 heeft wederom een klanttevredenheidsonderzoek (kto) bij bedrijven en particulieren plaatsgevonden. De response bedraagt 29%.

Bedrijven

Het betreft hier bedrijven als “aanvragers” van vergunningen en toetsingen en bedrijven waarop toezicht wordt uitgeoefend. Uit de resultaten van het kto blijkt dat 88% van ondervraagden bedrijven tevreden is, waarvan zelfs 29% zeer tevreden. 12% gaf aan ontevreden te zijn over de dienstverlening. De resultaten zijn vergelijkbaar met 2017.

Burgers

Het betreft hier particulieren als melders van overlastsituaties veroorzaakt door bedrijven. Dit kunnen bijvoorbeeld klachten zijn over geluid of geur. Uit de resultaten van het kto blijkt dat 50% van de ondervraagden tevreden is, waarvan 14% zeer tevreden. 50% gaf aan ontevreden te zijn over de dienstverlening. Het gaat dan vaak om overlastsituaties waarbij geen sprake blijkt te zijn van overtredingen van wet- en regelgeving waardoor de oorzaak niet weggenomen wordt en de klager ontevreden blijft.

Een meer gedetailleerde verantwoording is opgenomen in bijlage 9.5.3.

4 Paragrafen

In het Besluit Begroting en Verantwoording zijn zeven verplichte paragrafen opgenomen voor provincies, gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen. Deze zijn niet allemaal relevant voor de omgevingsdienst. Om die reden zijn de paragrafen lokale heffingen, grondbeleid en verbonden partijen niet opgenomen.

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft een indicatie in welke mate de ODH staat is onvoorziene tegenvallers op te vangen. Inzicht in het weerstandsvermogen van de ODH is dus bijzonder belangrijk om de continuïteit van de organisatie te kunnen garanderen. Het weerstandsvermogen kan worden bepaald als het risicoprofiel bekend is. Het risicoprofiel omvat alle onderkende risico's voor de dienst, waarbij per risico de mate van beheersing is vastgesteld om inzicht te verkrijgen in hoeverre een risico daadwerkelijk kan optreden. Vervolgens kan een relatie worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's, waarvoor we geen maatregelen hebben getroffen (de benodigde weerstandscapaciteit) en de middelen en mogelijkheden die we als dienst beschikbaar hebben om niet begrote, substantiële kosten financieel op korte termijn af te kunnen dekken (de beschikbare weerstandscapaciteit).

Als omgevingsdienst streven we na om de impact van de risico's te minimaliseren. Dit betekent dat we een weerstandscapaciteit beogen dat ten minste voldoende is. In de door het Algemeen Bestuur op 27 juni 2016 vastgestelde Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement is een gewenste ratio voor de weerstandscapaciteit vastgesteld tussen de 1,0 en 1,4. Daarnaast is bepaald dat de maximumomvang van de incidentele weerstandscapaciteit is gebaseerd op het risicoprofiel waarbij voor de gekwantificeerde risico's en niet-gekwantificeerde risico's wordt uitgegaan van een maximum van 5% van de bij begroting geraamde structurele exploitatielasten; voor het deel dat uitgaat boven de 5% zijn de deelnemers verantwoordelijk.

Tabel 5 Richtlijnen weerstandscapaciteit

Betekenis ratio	Ratio weerstandscapaciteit
Uitstekend	$> 2,0$
Ruim voldoende	$1,4 < X < 2,0$
Voldoende	$1,0 < x < 1,4$
Matig	$0,8 < X < 1,0$
Onvoldoende	$0,6 < X < 0,8$
Ruim onvoldoende	$< 0,6$

Tabel 6 Weging risicoprofiel (financiële bandbreedte en waarschijnlijkheid)

Klasse Kans (waarschijnlijkheid)

Kans	
1. Zeer klein	1-20%
2. Klein	21-40%
3. Gemiddeld	41-60%
4. Groot	60-80%
5. Zeer groot	81-100%

Klasse Financiële Bandbreedte

Financiële gevolgen	
1. Zeer klein	Financieel risico $x < € 50.000$
2. Klein	$€ 50.000 < x < € 100.000$
3. Gemiddeld	$€ 100.000 < x < € 200.000$
4. Groot	$€ 200.000 < x < € 500.000$
5. Zeer groot	$x > € 500.000$

Met behulp van een risicoscore kunnen risico's worden gerangschikt en wordt inzichtelijk welke risico's het meest belangrijk zijn om te worden beheerst. De risicoscore wordt bepaald door de klassen van kans en gevolg te vermenigvuldigen volgens onderstaande formule, waarbij de maximale score 25 is (5*5).

Tabel 7 Risicomatrix.

		Impact				
Kans		x < € 50.000	€ 50.000 < x > € 100.000	€ 100.000 < x > € 200.000	€ 200.000 < x > € 500.000	x > € 500.000
	Zeer groot (81-100%)	5	10	15	20	25
	Groot (61-80%)	4	8	12	16	20
	Gemiddeld (41-60%)	3	6	9	12	15
	Klein (21-40%)	2	4	6	8	10
	Zeer klein (0-20%)	1	2	3	4	5

4.1.1 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de structurele weerstandscapaciteit (de post onvoorzien) en de incidentele weerstandscapaciteit (de algemene reserve). Voorzieningen behoren niet tot de weerstandscapaciteit.

De weerstandscapaciteit inclusief de post onvoorzien (2019) bedraagt, rekening houdende met onttrekkingen uit de Algemene reserve waarover reeds besluitvorming heeft plaatsgevonden, ultimo 2018 € 1.211.300. De incidentele weerstandscapaciteit (exclusief onvoorzien) bedraagt € 1.166.900. Rekening houdende met het voorstel een bedrag van € 125.400 uit het rekeningresultaat te bestemmen voor budgetoverheveling ontheffingen soortenbescherming komt de incidentele weerstandscapaciteit uit op een bedrag van € 1.071.400.

Tabel 8 Weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit	Bedrag	Nog te muteren	Restant capaciteit
Algemene Reserve (stand per 31-12-2018)	1.166.870	-95.484	1.071.386
Onvoorzien (structureel)	44.400	0	44.400
Totaal weerstandscapaciteit	1.211.270	-95.484	1.115.786

In 2019 zijn nog de volgende mutaties in de Algemene reserve te verwachten:

• Storting rekeningresultaat 2018	€ 167.316
• Onttrekking rekeningresultaat 2018 t.b.v. budgetoverheveling ontheffingen soortenbescherming	€ -/- 125.400
• Onttrekking egalisatie deelnemersbijdrage als gevolg van productiviteitsstijging 2019	€ -/- 137.400
Totaal	€ -/- 95.484

4.1.2 Risicoanalyse

Het Algemeen Bestuur heeft op 27 juni 2016 de Nota Weerstandsvormogen en risicomanagement vastgesteld. Het risicoprofiel is berekend op een kwantificeerbaar risico van € 1.020.000. De weerstandscapaciteit bedraagt, na aftrek van onttrekkingen in de Algemene reserve waarover reeds besluitvorming heeft plaatsgevonden en de voorstellen voortvloeiende uit deze jaarrekening (resultaatbestemming en voorstellen budgetoverheveling), exclusief de post onvoorzien € 1.071.400.

Het AB heeft tevens besloten om de maximumomvang van de weerstandscapaciteit (algemene reserve) te baseren op het risicoprofiel waarbij voor de gekwantificeerde risico's en niet-gekwantificeerde risico's wordt uitgegaan van een maximum van 5% van de bij begroting geraamde structurele exploitatielasten. Het totaal van de geraamde structurele exploitatielasten bedraagt over 2019 € 22.061.500 zodat de maximumomvang kan worden bepaald op 5% van € 22.061.500 is € 1.103.100. Op basis van het risicoprofiel bedraagt de omvang € 1.020.000. Daarmee is de in de Algemene reserve aanwezige weerstandscapaciteit € 51.400

hoger dan noodzakelijk voor een weerstandratio van 1,0 en € 31.700 minder dan de afgesproken maximumomvang van de weerstandscapaciteit.

4.1.3 Beheersmaatregelen

Bij de vaststelling van de Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement in 2016 is besloten gebruik te maken van het model Integraal risicomanagement, een standaard methodiek voor het identificeren en beheersen van risico's. Naar aanleiding van de controle 2017 en de interim-controle 2018 is geconstateerd dat het riskmanagement proces rondom frauderisico's niet is geformaliseerd en daarmee ook onvoldoende is belegd binnen de organisatie. Daarnaast vragen de toegenomen cyberrisico's en de privacywetgeving om nieuwe maatregelen. In verband daarmee is de implementatie van het model Integraal risicomanagement vertraagd als gevolg waarvan het risicoprofiel (zie tabel 9) ongewijzigd is gebleven.

De planning is erop gericht om de risico's en de daarvoor benodigde beheersmaatregelen eind 2019 in kaart te hebben gebracht en gekwantificeerd, waarna – indien nodig – het risicoprofiel wordt aangepast.

Tabel 9 Risicoprofiel

Soort risico	Omschrijving risico	Effect	Impact	Kans	Risico-score	Beheersmaatregel	Bandbreedte financieel risico	Benodigde weerstandscapaciteit
Bedrijfsproces	Uitval bijzondere omstandigheden	Exploitatieverlies	Zeergroot	Gemiddeld	15	Verzuimbeleid	€ 0,8 miljoen	400.000
Juridisch/aansprakelijkheid	Aansprakelijkheid handelen ODH	Exploitatieverlies	Groot	Gemiddeld	12	Aansprakelijkheidsverzekering	€ 0,5 miljoen	200.000
Materieel	Uitval van hard- en softwaresystemen	Exploitatieverlies	Zeergroot	Zeerklein	5	Noodstroomvoorziening en uitwijk	€ 2,0 miljoen	200.000
	Het buiten gebruik zijn van de huisvesting	Exploitatieverlies	Zeergroot	Zeerklein	5	-	€ 1,4 miljoen	140.000
Product/dienst	Verschil vraag en aanbod producten en diensten	Schaalnadeel	Zeergroot	Zeerklein	5	Flexibele schil (nog te vormen)	€ 0,8 miljoen	80.000
Totaal gekwantificeerde risico's								1.020.000

Ten aanzien van de in het risicoprofiel opgenomen risico's zijn de volgende beheersmaatregelen getroffen:

1. Uitval door bijzondere omstandigheden zoals ziekteverzuim: het verzuimbeleid en de toepassing daarvan binnen de ODH heeft ook in 2018 nadrukkelijk aandacht gekregen. Langdurige ziektegevallen worden met regelmaat met de leidinggevendenden besproken in het Sociaal Medisch Team (SMT) met als doel een zo snel mogelijke re-integratie. Tevens wordt aandacht besteed aan eventueel veelvuldig kort verzuim;
2. Aansprakelijkheid door handelen ODH: voor zover de dienst aansprakelijk wordt gesteld voor enige vorm van schade is een verzekering afgesloten. Er bestaat de mogelijkheid dat er gedeeltelijke dekking zal zijn. Een inschatting te maken van een orde van grootte is ondoenlijk omdat de diversiteit van mogelijke aansprakelijkheidsstellingen groot is. Omdat voor grote bedragen er naar verwachting een afwijkend proces zal worden gelopen, is in dit kader een bedrag van € 0,5 miljoen in relatie tot het weerstandsvermogen benoemd;
3. Uitval hard- en softwaresystemen: ten aanzien van de hardware is door middel van het realiseren van uitwijkmogelijkheden als mede het optimaliseren van de condities in de primaire werksituatie net als in 2016 geïnvesteerd in het beperken van de risico's. Bij een calamiteit zullen deze voorzieningen ervoor zorgdragen dat zowel het bedrijfsproces als de beschikbaarheid van gegevens niet voor lange tijd ontregeld zijn en er geen data verloren gaan;
4. Het buiten gebruik zijn van de huisvesting: de ODH maakt als huurder gebruik van een deel van het gebouw van de provincie Zuid-Holland. Bij brand of een andere calamiteit waarbij de huisvesting verloren gaat moet zo snel als mogelijk naar vervangende huisvesting worden gezocht;
5. Verschil vraag en aanbod producten en diensten: doel van de ODH is een dienst te zijn die in staat is doelmatig en doelgericht de huidige en toekomstige VTH-taken uit te voeren en integrale adviezen uit te brengen over ontwikkeling en behoud van een duurzame leefomgeving. Het streven is erop gericht deze kennis binnen de dienst beschikbaar te hebben. Incidenteel gevraagde kennis kan 'van de markt' worden betrokken. De strategische personeelsplanning is daarop afgestemd. Doel is een relatief grote harde kern te hebben met veel kennis en expertise en daaromheen een flexibele schil om incidentele vragen en fluctuaties in de vraag van regulier werk op te kunnen vangen.

4.1.4 Ratio

De verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit wordt weergegeven in een ratio. Deze bedraagt ultimo 2018 € 1.071.400 / € 1.020.000 = 1,1.

Op basis van de in de Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement opgenomen waarderingstabel kan het weerstandsvermogen ultimo 2018 als 'voldoende' worden beoordeeld.

4.1.5 Kengetallen weerstandsvermogen en risicobeheer

In 2015 is het Besluit begroting en verantwoording (BBV) aangepast. De aanpassing houdt in de begroting en het jaarverslag een zestal kengetallen moeten worden opgenomen: een kengetal netto schuldquote, een kengetal netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen, een kengetal solvabiliteitsratio, een kengetal structurele exploitatieruimte, een kengetal grondexploitatie en een kengetal belastingcapaciteit. De laatstgenoemde twee kengetallen zijn niet van toepassing op de ODH.

Tabel 10 Kengetallen weerstandsvermogen en risicobeheer

Kengetallen	Realisatie 2014	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Begroting 2018	Realisatie 2018
Netto schuldquote	-11,3%	-13,9%	-10,5%	-4,3%	-4,8%	-1,6%
Solvabiliteitsratio	19,1%	20,6%	17,1%	10,2%	8,0%	7,6%
Structurele exploitatieruimte	3,0%	5,5%	1,5%	-1,4%	-1,4%	-0,5%

De netto schuldquote geeft de verhouding weer van de vlottende activa minus de vlottende passiva ten opzichte van het totaal saldo van baten, exclusief mutaties reserves. De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de ODH ten opzichte van de eigen middelen.

De solvabiliteitsratio geeft de verhouding weer van het eigen vermogen ten opzichte van de totale passiva en geeft aan in welke mate de ODH het eigen vermogen kan inzetten voor de dekking van de schulden (in hoeverre is de ODH in staat aan haar financiële verplichtingen te voldoen).

De structurele exploitatieruimte geeft de verhouding weer van de structurele lasten en baten ten opzichte van het saldo van de baten (het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage⁵).

In bijlage 9.3 is een berekening van de ratio's opgenomen.

4.2 Financiering

4.2.1 Schatkistbankieren

Met ingang van 15 december 2013 is de wet Schatkistbankieren voor decentrale overheden in werking getreden. Deelname van de decentrale overheden aan schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld van de collectieve sector (Rijk en decentrale overheden gezamenlijk). Iedere euro die decentrale overheden aanhouden in de schatkist, vermindert de externe financieringsbehoefte van het Rijk. Voor de ODH betekent dat de betaalrekening geen langdurig saldo groter dan € 250.000 mag hebben. Boven deze limiet moet het bedrag afgeroomd worden naar de tussenrekening bij de BNG. Deze tussenrekening wordt dagelijks op € 0 afgeroomd ten laste of gunste van de 'schatkist'.

4.2.2 Kasgeldlimiet en de renterisiconorm

Gedurende het hele jaar is er een positief liquiditeitsaldo geweest. De kasgeldlimiet en renterisico-norm is dan ook niet overschreden.

4.2.3 Kredieten

Op 22 juni 2017 heeft het Algemeen Bestuur een investeringskrediet ICT beschikbaar gesteld van € 2.200.000. Bij besluit van 30 november 2017 is het investeringskrediet ICT met € 175.000 verhoogd naar € 2.375.000. Bij Voorjaarsnota 2018 is voor de aanschaf van tablets t.b.v. een mobiele toezichts-applicatie

⁵ Het percentage van -2,5% geeft de stand weer per 31-12-2018. Ultimo 2018 was sprake van een structureel exploitatietekort vanwege het AB-besluit om in 2018 een deel van de structurele lasten te dekken middels een incidentele onttrekking aan de Algemene reserve.

een aanvullend krediet van € 75.000 beschikbaar gesteld, waarmee het totale ICT-krediet is verhoogd naar € 2.450.000. Voor een overzicht van de kredieten wordt verwezen naar tabel 12 bij paragraaf 4.4.

4.3 Bedrijfsvoering

De afdeling Bedrijfsvoering ondersteunt de uitvoering van de milieuprogramma's. Het welslagen van deze programma's is mede afhankelijk van de doelmatigheid, transparantie en kwaliteit van de bedrijfsvoering. De externe dienstverlening is gebaat bij een goede interne bedrijfsvoering. De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de realisatie van de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Tot en met 2017 werden de kosten van alle ondersteunende activiteiten die niet rechtstreeks aan de programma's konden worden toegerekend over de programma's verdeeld op basis van de direct aan de programma's toe te rekenen fte's op begrotingsbasis. Met ingang van 2018 worden de kosten van de ondersteunende activiteiten, hierna te noemen overhead, op één centrale plaats in de begroting vermeld. Voor een toelichting wordt verwezen naar 5.1.5.

4.3.1 Personeel en organisatie

In 2018 hebben een aantal structurele taakuitbreidingen plaatsgevonden (ter hoogte van bijna € 0,8 miljoen). De overhead groeit mee naar rato. De huisvesting begint hierdoor krap te worden. De ODH heeft conform het gestelde in het huurcontract uitbreiding gevraagd per 1-1-2019 bij de verhuurder die tot op heden hier niet op gereageerd heeft.

In 2018 is er nog sprake geweest van frictiekosten als gevolg van enkele 'van-werk-naar werk'-trajecten die het gevolg waren van de reorganisatie in 2016. Eind 2018 zijn deze trajecten beëindigd wat niet bij allen tot de gewenste vervolgbaan heeft geleid. Vanaf 1-1-2019 is er sprake van enkele WW-gerechtigden, waarvoor de ODH risicodragend is. Er resteren nog enkele boven-formatieve medewerkers in de BV-organisatie met bijbehorende frictiekosten.

Het relatief hoge aantal vacatures zit voornamelijk in het primaire proces en is beperkt in de overhead. Er wordt gestreefd naar een maximum van 10% bij T&V waar een groot deel van het werk vraag gestuurd en/of additioneel, dus van tijdelijke aard is. In de rest van de organisatie wordt gestreefd naar een maximale flexibele schil van 5%.

Het ziekteverzuimpercentage is over 2018 inclusief zwangerschappen en langdurig zieken (langer dan een half jaar) uitgekomen op 6,77%. Het streefcijfer voor ziekteverzuim voor de ODH is 4,5%. In tabel 11 is het verloop weergegeven over de periode 2014 t/m 2018.

Het gemiddelde ziekteverzuimpercentage in 2017 bij gemeenten landelijk is 5,4% (bron: Enquête Personeelsmonitor 2017 A&O fonds). Bij het opmaken van de jaarrekening waren nog geen landelijke cijfers bekend over 2018. Het ODH-verzuimpercentage 2018 afgezet tegen het landelijk gemiddelde over 2017 ligt bij de ODH 1,4% hoger. De cijfers worden elk kwartaal besproken in het Sociaal Medisch Overleg.

Tabel 11 Personeelsmonitor

Personeelsmonitor ODH	2014	2015	2016	2017	2018
Formatie en bezetting (ultimo jaar)					
Primair proces (exclusief management)	151,4	150,7	155,7	161,0	166,1
Ondersteuning (inclusief management)	50,5	49,9	48,1	48,1	47,6
Formatie	201,9	200,6	203,8	209,1	213,7
Bezetting	-	190,5	191,7	199,3	182,4
Vacatureruimte	-	10,1	12,1	9,8	31,3
% overhead van totale formatie	25,0	24,9	23,6	23,0	22,3
Gemiddelde leeftijd	48,0	48,6	49,0	49,6	49,4
Instroom, doorstroom, uitstroom					
% vacatureruimte van gemiddelde formatie	-	-	5,5	5,3	9,7
Instroom	-	-	9	14	13
Doorstroom	-	-	3	11	1
Uitstroom	-	-	5	9	25
Aantal medewerkers generatiepact (ultimo jaar)	-	-	17	24	22
Ziekteverzuim					
% verzuim	6,1	5,8	7,2	6,0	6,8
Opleiding en ontwikkeling					
Totaal opleidingskosten	377.262	263.014	448.732	266.279	282.165
Gemiddelde opleidingskosten per fte	-	1.381	2.341	1.336	1.547
% opleidingskosten van totale loonsom	-	2,0	3,3	1,8	1,9
Strategische personeelsplanning					
Salariskosten	13.267.416	13.428.302	13.765.214	14.897.616	15.008.714
Externe inhuur (exclusief inhuur ICT)	1.071.138	704.226	1.801.430	1.284.143	1.905.751
Totale loonkosten	14.338.554	14.132.528	15.566.644	16.181.759	16.914.465
Gemiddelde loonkosten per fte	-	-	72.031	76.203	78.641
% externe inhuur van totale loonkosten	7,5	5,0	11,6	7,9	11,3

4.3.2 Klachten handelen ODH

Bij de ODH komen drie soorten klachten binnen:

1. Over overlast (van bedrijven);
2. Over de wijze waarop de ODH taken uitvoert (dienstverlening als tijdigheid, inhoudelijke standpunten etc. dit alles buiten de scope van bezwaar en beroep);
3. Over houding en gedrag van medewerkers van de ODH (bejegening).

Klachten van de eerste soort leiden tot toezicht en mogelijk handhaving. Klachten van het tweede en derde soort vallen onder hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht.

De grens tussen bezwaar, klacht of enkel ongenoegen over het feit dat er gehandhaafd wordt is in de praktijk niet altijd even scherp. In gevallen waar concreet rechtsgevolg aan de orde is, zal bij onduidelijkheid meestal de juridische route van bezwaarbehandeling gevolgd worden. In gevallen waarin ongenoegen over handhaving in een gesprek met de toezichthouder tot helderheid gebracht wordt, zal ook geen sprake zijn van een formeel klachttraject. Ook kan er sprake zijn van gevallen waarin de betrokkene alle juridische mogelijkheden inzet om handhaving tegen overtredingen te voorkomen.

In 2018 zijn twee formele klachten over het handelen van de ODH geregistreerd. Beide klachten betroffen handhavingssaken.

- Een klacht over de volledigheid van de beantwoording van een verzoek om informatie is gegrond verklaard. Naar aanleiding van de klacht is nader onderzoek verricht. De verzonden informatie bleek inderdaad onvolledig en is aangevuld. Naar aanleiding van de klacht is de procedure op dit punt aangepast.

- Een klacht had betrekking op het vermeende weigeren in de nachtelijke uren te meten naar aanleiding van overlastmeldingen. Uit raadpleging van het geautomatiseerde registratiesysteem en uit gesprekken met intern betrokkenen bleek dat de ODH ruim aandacht aan de overlastmeldingen heeft besteed, ook middels een permanente meetopstelling gedurende nachtelijke uren. Daaruit was geen grondslag naar voren gekomen om handhavend op te treden. In nader gesprek met klager is daarover gedetailleerd uitleg gegeven; de ondervonden overlast kon daarmee helaas niet worden weggenomen.

De uit 2017 nog openstaande klacht is in 2018 afgerond. Het betrof een klacht van een ondernemer met betrekking tot de formele toon in de ODH-correspondentie die leidde tot juridisering in plaats van oplossingen. In een gesprek met klager over de historie van de betreffende locatie onder de vorige eigenaar en de procedure omtrent periodiek toezicht en landelijke handhavingsstrategie is voorgesteld om uit de impasse te geraken door het opnieuw starten van het toezichttraject met een andere toezichthouder. Klager was tevreden met deze uitkomst en heeft dat na het eerstvolgend controle bezoek bevestigd.

Geen van de klachten heeft geleid tot een juridisch vervolgtraject. Wel is een intern verbeterpunt naar voren gekomen.

4.3.3 Informatisering en automatisering

Er zijn heel veel ontwikkelingen gaande op dit vlak zoals de trend naar een steeds meer digitale overheid, de komst van de omgevingswet, geo-gebaseerde gegevensverwerking en razendsnelle technologische ontwikkelingen. Dit alle heeft grote consequenties daarvan voor de I-huishouding.

De ODH heeft in 2018 de volgende ontwikkelstappen gezet: vaststelling van het TMLO-metadatamodel, vervanging van hardware (werkplekken en laptops), overgang naar Microsoft Office 365 inclusief Mobile Device Management (informatiebeveiliging), OLO en Bodem-Energie-Online geïmplementeerd, intro beveiligde bestanden-uitwissel applicatie File Cap (AVG-proof) ter vervanging van WeTransfer, start aanbesteding vervanging zaakstelsel SquitXO en afronding aanbesteding nieuwe technisch beheerder. Ook zijn er stappen gezet in de ontwikkeling van een toekomstvisie van de benodigde informatiehuishouding (Architectuurvisie Informatievoorziening) voor Omgevingsdiensten in Nederland. De ODH heeft hier een belangrijke bijdrage aan geleverd. In dit document is een toekomstvisie opgesteld hoe een OD zijn huishouding moet inrichten om straks in 2021 aan te kunnen sluiten bij het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO).

4.3.3.1 Informatiebeveiliging

De ODH hecht sterk aan een goede informatiebeveiliging. De security-officer is in 2018 bezig geweest met de verdere uitrol. De projectgroep ter voorbereiding van de komst van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) heeft zijn werk afgerond. De Functionaris Gegevensbescherming (FG) is benoemd en de nodige activiteiten zijn uitgevoerd om AVG-proof te zijn.

4.3.3.2 Digitale informatievoorziening

Het cluster Documentaire Informatie Voorziening (DIV) is verantwoordelijk voor tijdige postverwerking (zowel inkomend als uitgaand, papier en digitaal) en voor archivering. De voormalige post en reprokamer is ontwikkeld naar een moderne professionele Documentatie en Informatie Voorzieningsorganisatie. De ODH werkt volledig digitaal maar heeft nog stappen te zetten in het digitaliseren en ontsluiten van de overgenomen archieven. De implementatie van een Document Management Systeem (DMS) en een Record Management Applicatie (RMA) t.b.v. een adequate en rechtmatige archivering is volop bezig, heeft vertraging gekend in 2018 in de implementatie en wordt voltooid in 2019.

4.4 Onderhoud kapitaalgoederen

Deze paragraaf heeft tot doel te laten zien hoe de ODH de instandhouding waarborgt van de kapitaalgoederenvoorraad. De kapitaalgoederen van de ODH bestaan uit twee onderdelen: investeringen in ICT en investeringen in huisvesting/inventaris. De kapitaallasten en onderhoudskosten van deze investeringen zijn opgenomen in de exploitatie.

Bij besluit van 22 juni 2017 heeft het Algemeen Bestuur bij Voorjaarsnota 2017 een investeringskrediet ICT van € 2.200.000 beschikbaar gesteld. Bij besluit van 30 november 2017 heeft het Algemeen Bestuur bij Najaarsnota 2017 nog aanvullend bedrag van € 175.000 beschikbaar gesteld. Bij Voorjaarsnota 2018 is voor

de aanschaf van tablets t.b.v. een mobiele toezichts-applicatie een aanvullend krediet van € 75.000 beschikbaar gesteld, waarmee het totale ICT-krediet is verhoogd naar € 2.450.000. Ultimo 2018 was hiervan nog € 1.380.000 beschikbaar.

Van het krediet huisvesting en inventaris van in totaal € 354.000 was ultimo 2018 nog een restantbudget beschikbaar van € 25.000.

In tabel 12 is een totaaloverzicht opgenomen.

Tabel 12 Kredietoverzicht

Materiële vaste activa	Krediet	Uitgaven t/m 2017	Uitgaven 2018	Totaal uitgaven	Restant krediet
(Vervangings)investering ICT	1.225.000	9.417	574.190	583.607	641.393
Vervangingsinvestering DMS/RMA	925.000	298.120	188.224	486.344	438.656
Vervangingsinvestering ICT nog te bepalen	300.000	0	0	0	300.000
Totaal ICT krediet	2.450.000	307.537	762.414	1.069.951	1.380.049
Huisvesting en inventaris	269.200	219.032	25.136	244.168	25.032
Gereedschappen, meet- en geluidsapparatuur	84.800	51.686	33.111	84.797	3
Totaal Krediet Huisvesting en Inventaris	354.000	270.718	58.247	328.965	25.035
Totaal	2.804.000	578.255	820.661	1.398.916	1.405.084

5 Jaarrekening

5.1 Programmaverantwoording

In dit hoofdstuk vindt u de verantwoording 2018 per programma.

Tabel 13 Programmaverantwoording

Omschrijving	Realisatie 2017	Primitieve begroting 2018	Indexatie 2018	Resultaat-besteding 2017	V/JN 2018	N/JN 2018	Administr. wijzigingen	Begroting 2018 na wijziging	Realisatie 2018	Verschil 2018
1 Programma Toetsing en Vergunningverlening	7.450.487	6.671.500	167.600	0	263.000	900	1.407.700	8.510.700	7.295.094	1.215.606
2 Programma Toezicht en Handhaving	6.125.825	5.937.200	67.900	167.600	229.600	4.800	24.900	6.432.000	6.486.374	-54.374
Totaal lasten programma's	13.576.312	12.608.700	235.500	167.600	492.600	5.700	1.432.600	14.942.700	13.781.468	1.161.232
3 Algemene dekkingsmiddelen	-21.622.346	-19.970.700	-549.700	0	-716.700	-5.700	-1.666.600	-22.909.400	-22.243.410	-665.990
4 Overhead	9.222.286	7.596.500	313.900	0	248.200	0	234.000	8.392.600	8.737.051	-344.451
5 Heffing Vpb	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6 Onvoorzien	0	40.300	300	0	-24.100	0	0	16.500	0	16.500
Saldo van baten en lasten	1.176.252	274.800	0	167.600	0	0	0	442.400	275.109	167.291
7 Mutaties reserves										
Stortingen reserves										
AR: resultaat jaarrekening 2016	336.686	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AR: resultaat jaarrekening 2017	0	0	0	2.400	0	0	0	2.400	2.379	21
Onttrekking reserves										
AR: saldo jaarrekening 2016	-336.686	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AR: saldo jaarrekening 2017	0	0	0	-131.300	0	0	0	-131.300	-131.279	-21
AR: programma Duurzaamheid	0	0	0	-38.700	0	0	0	-38.700	-38.725	25
AR: dekking taakstelling	-363.594	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AR: resultaatbestemming 2016	-84.075	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AR: restitutie projectgelden	-689.262	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AR: project ICT/Div	-100.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AR: egalisatie deelnemersbijdrage	-70.600	-274.800	0	0	0	0	0	-274.800	-274.800	0
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-1.307.531	-274.800	0	-167.600	0	0	0	-442.400	-442.425	25
Gerealiseerd resultaat	-131.279	0	0	0	0	0	0	0	-167.316	167.316

5.1.1 Toelichting programma's

De programma's zijn direct gerelateerd aan de uitvoerende afdeling met dezelfde benaming.

Tabel 14 Afwijkingen per programma op kostensoort

Kostensoort	Programma Toetsing en Vergunningverlening			Programma Toezicht en Handhaving		
	Begroting 2018 na wijziging	Realisatie 2018	Verschil 2018	Begroting 2018 na wijziging	Realisatie 2018	Verschil 2018
1. Personeel	6.503.800	6.250.443	253.357	6.230.700	6.320.273	-89.573
2. Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
3. Indirecte kosten	270.800	270.648	152	103.100	102.920	180
4. Additionele projecten	1.736.100	774.003	962.097	98.200	63.180	35.020
5. Onvoorzien	0	0	0	0	0	0
	8.510.700	7.295.094	1.215.606	6.432.000	6.486.374	-54.374

5.1.2 Programma Toetsing en Vergunningverlening

Het programma T&V laat een onderschrijding zien € 1.215.600. Hiervan heeft een bedrag van € 962.100 betrekking op additionele opdrachten, waarvan op realisatiebasis minder is uitgegeven dan geraamd (zie 5.1.4.2). Van de additionele opdrachten wordt een bedrag van € 172.400 doorgeschoven naar 2019. De reguliere exploitatie is per saldo € 253.500 lager uitgevallen dan geraamd:

- Lagere personeelslasten (salarissen, inhuur derden, opleidingskosten en algemene personeelskosten) € 253.400
- Lagere indirecte kosten (huisvesting, ICT, vervoer en overige bedrijfskosten) € 100
- Totaal** € 253.500

De personeelslasten zijn lager uitgevallen dan geraamd met name de beperkte capaciteitsinzet ontheffingen soortenbescherming en door de uitstroom van medewerkers waarvan de werving/vervanging ultimo 2018 nog niet was afgerond met lagere salariskosten tot gevolg.

De aanvragen voor ontheffingen soortenbescherming zijn in 2018 veel hoger uitgevallen dan geraamd. De provincie Zuid-Holland heeft via een additionele opdracht een bedrag beschikbaar gesteld van € 300.000,

welk bedrag is toegevoegd aan het werkplan 2018. Als gevolg van een tekort aan deskundigheid (o.a. ecologen) op het vlak van soortenbescherming heeft de beperkt beschikbare capaciteit in de markt limiterend gewerkt op de werkcapaciteit, waardoor een aanzienlijk aantal aanvragen nog niet is verwerkt. Voor de afhandeling wordt voorgesteld van het resultaat over 2018 een bedrag van € 125.400 over te hevelen naar 2019.

Voor een toelichting op de kostensoorten wordt verwezen naar bijlage 9.1.

5.1.3 Programma Toezicht en Handhaving

Het programma T&H laat een overschrijding zien € 54.400. De additionele opdrachten laten een onderschrijding zien van € 35.000 doordat op realisatiebasis minder is uitgegeven dan geraamd (zie 5.1.4.2). De reguliere exploitatie is per saldo € 89.400 hoger uitgevallen dan geraamd:

• Hogere personeelslasten (salarissen, inhuur derden, opleidingskosten en algemene personeelskosten)	€	-/- 89.600
• Lagere indirecte kosten (huisvesting, ICT, vervoer en overige bedrijfskosten)	€	200
Totaal	€	-/- 89.400

De hogere personeelslasten zijn een gevolg van de uitbetaling van verlofrechten.

Voor een toelichting op de kostensoorten wordt verwezen naar bijlage 9.1.

5.1.4 Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de deelnemersbijdragen, opbrengsten additionele projecten en overige opbrengsten. In totaal is in 2018 ten opzichte van de raming € 666.000 minder aan algemene dekkingsmiddelen ontvangen:

• Deelnemersbijdragen	€	-/- 100
• Additionele opdrachten	€	-/- 1.003.300
• Overige opbrengsten	€	337.200
Totaal	€	-/- 666.000

5.1.4.1 Deelnemersbijdragen

De bijdragen van deelnemers zijn gebaseerd op de uitvoering van de werkplannen inclusief een bijdrage van € 35.511 voor de kosten van het abonnement Nationale Databank Flora en Fauna. In 2018 heeft een aantal deelnemers extra taken overgedragen aan de ODH met een totaalbedrag van € 623.179. Daarnaast is voor de uitvoering van de EED een bedrag van € 74.520 bij de gemeentelijke deelnemers in rekening gebracht. Dit bedrag is gelijk aan het bedrag dat de gemeentelijke deelnemers via de uitkering uit het Gemeentefonds hebben ontvangen.

Een overzicht van de deelnemersbijdrage over 2018 inclusief additionele opdrachten is opgenomen in tabel 15.

Tabel 15 Deelnemersbijdragen

Deelnemers	Bijdrage volgens begroting 2018	Indexering 2018	Taakoverdrachten 2018	EED	Bijdrage 2018	Databank Flora en Fauna	Totaal	Additionele opdrachten	Totaal bijdrage
Delft	1.153.542	32.119	35.141	6.063	1.226.865	4.363	1.231.228	0	1.231.228
Den Haag	5.734.904	159.683	0	38.213	5.932.800	7.272	5.940.072	0	5.940.072
Leidschendam-Voorburg	232.102	6.462	356.309	4.636	599.509	3.333	602.842	0	602.842
Midden-Delfland	474.138	13.202	0	1.332	488.672	1.515	490.187	9.680	499.867
Pijnacker-Nootdorp	640.972	17.847	21.085	3.348	683.252	3.333	686.585	0	686.585
Rijswijk	370.814	10.325	180.350	3.361	564.850	2.666	567.516	31.209	598.725
Wassenaar	298.618	8.314	0	2.055	308.987	2.121	311.108	0	311.108
Westland	3.374.808	93.968	0	8.732	3.477.508	5.454	3.482.962	0	3.482.962
Zoetermeer	991.289	27.602	0	6.780	1.025.671	5.454	1.031.125	13.950	1.045.075
Provincie Zuid-Holland	6.470.754	180.178	30.294	0	6.681.226	0	6.681.226	801.702	7.482.928
Totaal	19.741.941	549.700	623.179	74.520	20.989.340	35.511	21.024.851	856.541	21.881.392

5.1.4.2 Additionele projecten

In totaal zijn in 2018 € 1.859.800 aan additionele opdrachten verstrekt. Deze wijzigingen zijn op grond van artikel 24, lid 8b van de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden via een administratieve wijziging verwerkt. Tot en met de Najaarsnota 2018 was een bedrag van € 1.806.400 aan additionele opdrachten verstrekt. Na de vaststelling van de Najaarsnota 2018 zijn nog een viertal opdrachten verstrekt met een totaalwaarde van € 77.600 en is één opdracht verlaagd met € 24.200:

• Impuls Omgevingsveiligheid (deelprogramma 2 en 3) PZH	€	11.200
• Verlaging Impuls Omgevingsveiligheid (deelprogramma 3 en 4) PZH	€	-/- 24.200
• Geluidsmeting evenementen gemeente Midden-Delfland	€	9.700
• Opstellen strategisch programmaplan Datakwaliteit Omgevingsdiensten Zuid-Holland	€	25.500
• Extra toezicht en handhaving wijk Methorst gemeente Rijswijk	€	31.200
Totaal	€	53.400

Doordat de lasten € 1.003.300 lager zijn uitgevallen dan geraamd komen ook de baten lager uit. De lasten zijn voor een totaalbedrag van € 856.500 bij de opdrachtgevers in rekening gebracht (tabel 16). Van de verstrekte opdrachten wordt een bedrag van € 178.500 doorgeschoven naar 2019.

Tabel 16 Additionele projecten

Projectomschrijving	Opdrachtgever	Budget	Kosten	Verschil	Naar 2019	Vrijval budget
E-PRTR (European Pollutant Release and Transfer Register)	Provincie Zuid-Holland	7.300	7.291	9	0	0
Advisering BRIKS gemeenten	Provincie Zuid-Holland	100.000	34.500	65.500	0	65.500
Impuls Omgevingsveiligheid (deelprogramma 2 en 3)	Provincie Zuid-Holland	33.000	21.500	11.500	9.300	2.200
Impuls Omgevingsveiligheid (deelprogramma 3 en 4)	Provincie Zuid-Holland	115.200	107.416	7.784	0	7.800
Werkplan Spoed en Nazorg	Provincie Zuid-Holland	974.000	224.839	749.161	0	749.200
Uitvoering ontheffingverlening soortenbescherming	Provincie Zuid-Holland	300.000	300.000	0	0	0
Update bodemdata	Provincie Zuid-Holland	249.900	86.798	163.102	163.100	0
Strategisch programmaplan Datakwaliteit Omgevingsdiensten Zuid-Holland	Provincie Zuid-Holland	25.500	19.358	6.142	6.100	0
Advisering Stedelijke ontwikkeling Zoetermeer	Gemeente Zoetermeer	14.000	13.950	50	0	100
Geluidsmeting evenementen Midden-Delfland	Gemeente Midden-Delfland	9.700	9.680	20	0	0
Extra toezicht en handhaving Methorst Rijswijk	Gemeente Rijswijk	31.200	31.209	-9	0	0
Totaal		1.859.800	856.541	1.003.259	178.500	824.800

5.1.4.3 Overige opbrengsten

De overige opbrengsten zijn € 337.200 hoger uitgevallen dan geraamd. Ten opzichte van de Najaarsnota 2018 is nog een detachingsvergoeding van € 63.000 ontvangen. Daarnaast is over 2017 een bedrag van € 272.100 aan premierestitutie in het kader van de werkloosheidswet ontvangen, die is ingezet om werkloosheidsverplichtingen in het kader van het vertrek van enkele medewerkers op te vangen. Hiertoe is een bedrag van € 324.000 in een voorziening werkloosheidsuitkeringen gestort. Het restantverschil van € 2.100 heeft betrekking op de afrekening van transitoria voorgaande dienstjaren.

5.1.5 Overhead

Tabel 17 Bedrijfsvoering (overhead)

Kostensoort	Overhead		
	Begroting 2018 na wijziging	Realisatie 2018	Verschil 2018
1. Personeel	6.164.700	6.192.696	-27.996
2. Kapitaallasten	236.100	236.032	68
3. Indirecte kosten	1.966.300	2.288.965	-322.665
4. Additionele projecten	25.500	19.358	6.143
5. Onvoorzien	16.500	0	16.500
	8.409.100	8.737.051	-327.951

De overhead bestaat uit de personele lasten van het management, de kosten van inhuur (waaronder ICT), algemene personeelskosten, kapitaallasten, indirecte kosten en de post onvoorzien.

De overhead laat in totaal een overschrijding zien van € 328.000. Exclusief de post onvoorzien gaat het om een bedrag van € 344.500.

De personele lasten, bestaande uit de personele lasten van het management en de inhuur, zijn € 28.000 hoger uitgekomen dan geraamd. Hogere salariskosten vanwege de uitbetaling van verlofrechten zijn hier de oorzaak van.

De indirecte kosten bestaan uit huisvestingskosten, materiële kosten ICT (licenties en kosten dataverkeer), vervoerskosten en overige diverse bedrijfskosten (zoals publicatiekosten, kantoorkosten, kosten verzekeringen, accountantskosten etc.). De overschrijding van € 322.600 wordt met name veroorzaakt door de storting in een voorziening werkloosheidsuitkeringen van € 324.000 voor de dekking van toekomstige werkloosheidsverplichtingen (de ODH is eigen risicodragers) van voormalige werknemers waarvan het 'werk-naar-werk-traject' uiteindelijk niet tot het gewenste resultaat heeft geleid.

Voor het opstellen van een strategisch programmaplan Datakwaliteit is door de provincie Zuid-Holland een opdracht verstrekt van € 25.500. Van deze opdracht was ultimo 2018 € 19.400 uitgegeven. Het restantbedrag van € 6.100 wordt doorgeschoven naar 2019 (zie tabel 16 Additionele projecten).

5.1.6 Onvoorzien

Van de post onvoorzien is in 2018 een bedrag van € 24.100 aangewend voor het onderzoek ambtelijke 'Governance'. Ultimo 2018 resteerde nog een saldo van € 16.500.

5.1.7 Mutaties reserves

Van het rekeningresultaat 2017 van € 131.300 is een bedrag van € 128.900 aangewend voor de uitvoering van in 2017 niet uitgevoerde controles. Het restantbedrag van € 2.400 is in de Algemene reserve gestort. Daarnaast is voor de uitvoering van het programma Duurzaamheid op basis van eerdere besluitvorming een bedrag van € 38.700 uit de Algemene reserve onttrokken alsmede een bedrag van € 274.800 voor de egalisatie deelnemersbijdrage als gevolg van de afgesproken productiviteitsstijging in 2018.

5.2 Overzicht incidentele lasten en baten

De in dit overzicht opgenomen lasten en baten zijn als incidenteel bestempeld, omdat deze lasten en baten alleen in 2018 zijn gerealiseerd. De andere lasten en baten hebben een meer structureel karakter en zijn daarom niet opgenomen in dit overzicht.

Tabel 18 Incidentele lasten en baten

Kostensoort	Omschrijving	Programma		Algemene dekkingsmiddelen	Reserves	Totaal
		T&V	T&H			
Personeel	Programma Duurzaamheid	0	38.725	0	0	38.725
Personeel	Uitgevoerde controles 2017	0	128.900	0	0	128.900
Personeel	Inhuur onderzoek 'ambtelijke Governance'	12.498	12.860	0	0	25.358
Personeel	Inhuur capaciteit i.v.m. uitvoering EED	0	74.520	0	0	74.520
Indirecte kosten	Donatie in voorziening werkloosheidsuitkeringen	159.694	164.306	0	0	324.000
Additionele projecten	Kosten additionele projecten	783.544	72.997	0	0	856.541
Totaal incidentele lasten		955.736	492.308	0	0	1.448.044
Algemene dekkingsmiddelen	Bijdragen additionele projecten	0	0	-856.541	0	-856.541
Algemene dekkingsmiddelen	Vergoedingen detacheringen en uitkeringsinstanties	0	0	-63.022	0	-63.022
Algemene dekkingsmiddelen	Afwikkelingsverschillen voorgaande dienstjaren (waaronder restitutie premie WW 2017)	0	0	-284.536	0	-284.536
Algemene dekkingsmiddelen	Afrekening transitoria en overige opbrengsten	0	0	-14.460	0	-14.460
Algemene dekkingsmiddelen	Bijdragen EED-gelden	0	0	-74.520	0	-74.520
Reserves	Onttrekking algemene reserve (programma Duurzaamheid)	0	0	0	-38.725	-38.725
Reserves	Onttrekking algemene reserve (uitgevoerde controles 2017)	0	0	0	-128.900	-128.900
Reserves	Onttrekking algemene reserve (egalisatie deelnemersbijdrage i.v.m. productiviteitsstijging)	0	0	0	-274.800	-274.800
Totaal incidentele baten		0	0	-1.293.079	-442.425	-1.735.504

6 Balans en toelichting

6.1 Balans

Activa	31-12-2018	31-12-2017	Passiva	31-12-2018	31-12-2017
Vaste activa	1.333.206	748.577	Eigen vermogen	1.334.186	1.609.295
Totaal materiële activa	1.333.206	748.577	Algemene reserve	1.334.186	1.609.295
Materiële vaste activa	1.333.206	748.577	- opgebouwd rekeningresultaat	146.870	458.016
			- weerstandsvermogen	1.020.000	1.020.000
			- resultaat boekjaar	167.316	131.279
			Voorzieningen	362.228	75.066
			Verlofrechten latende organisatie	38.228	75.066
			Werkloosheidsuitkeringen	324.000	0
TOTAAL VASTE ACTIVA	1.333.206	748.577	TOTAAL VASTE PASSIVA	1.696.414	1.684.361
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.	15.151.767	14.230.625	Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	3.653.626	3.439.897
Vorderingen openbare lichamen	13.376.240	12.317.610	Crediteuren	510.631	316.616
Overige vorderingen	254.075	102.925	Af te dragen BTW	1.802.443	1.843.958
Rekening courant schatkistbankieren	1.521.452	1.810.090	Af te dragen loonheffing en soc. premies	1.340.552	1.279.323
Liquide middelen	4.766	9.516			
Banksaldi	4.766	9.516			
Overlopende activa	1.007.751	763.409	Overlopende passiva	12.147.450	10.627.869
Vooruitbetaalde bedragen	455.149	0	Vooruit gefactureerde deelnemersbijdragen	11.030.748	9.888.726
Overige overlopende activa	552.602	763.409	Vooruit gefactureerde dwangsommen	386.677	221.800
			Overige overlopende passiva	730.025	517.343
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	16.164.284	15.003.550	TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	15.801.076	14.067.766
TOTAAL ACTIVA	17.497.490	15.752.127	TOTAAL PASSIVA	17.497.490	15.752.127

6.2 Toelichting op de balans

6.2.1 Vaste activa

Materiële vaste activa	Boekwaarde begin 2018	Investing 2018	Afschrijving 2018	Extra afschrijving	Boekwaarde einde 2018
Hardware servers, werkplekken en ondersteunende voorzieningen	95.119	0	61.705	0	33.414
Hardware mobiele voorzieningen	3.759	0	3.759	0	0
Software Infrastructuur	17.841	0	12.399	0	5.442
Software kantoorautomatisering	47.298	0	27.754	0	19.544
Software ondersteunende systemen	37.824	0	31.618	0	6.206
Software functionele systemen	10.218	0	10.218	0	0
Vervangingsinvestering ICT	9.417	574.190	1.883	0	581.724
Vervangingsinvestering DMS/RMA	298.120	188.224	59.624	0	426.720
Vervangingsinvestering ICT nog te bepalen	0	0	0	0	0
Totaal ICT krediet	519.596	762.414	208.960	0	1.073.050
Huisvesting en inventaris	177.295	25.136	21.903	0	180.528
Gereedschappen, meet- en geluidsapparatuur	51.686	33.111	5.169	0	79.628
Totaal Krediet Huisvesting en Inventaris	228.981	58.247	27.072	0	260.156
Totaal	748.577	820.661	236.032	0	1.333.206

6.2.2 Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Kortlopende vorderingen	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
Vorderingen openbare lichamen	13.376.240	12.317.610
Overige vorderingen	254.075	102.925
Rekening courant schatkistbankieren	1.521.452	1.810.090
Totaal	15.151.767	14.230.625

De vorderingen op openbare lichamen betreft nog te ontvangen bijdragen in projectkosten van € 29.035 en de vooruit gefactureerde deelnemersbijdrage over de 1^e helft van 2019 voor een bedrag van € 13.347.205 (inclusief BTW). De overige vorderingen heeft betrekking op nog te ontvangen dwangsommen voor een bedrag van € 254.075.

In het kader van de wet Schatkistbankieren zijn alle decentrale overheden vanaf 15 december 2013 verplicht hun overtollige⁶ liquide middelen op een rekening courant bij het Ministerie van Financiën te storten.

6.2.3 Liquide middelen

Liquide middelen	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
Banksaldi	4.766	9.516
Totaal	4.766	9.516

6.2.4 Overlopende activa

Overlopende activa	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
Vooruitbetaalde bedragen	455.149	0
Overige overlopende activa	552.602	763.409
Totaal	1.007.751	763.409

De overlopende activa bestaat uit door leveranciers vooruit gefactureerde bedragen die betrekking hebben op 2019 (vooruitbetaalde bedragen). Van de overige overlopende activa heeft een bedrag van € 542.664 betrekking op nog te ontvangen projectkosten additionele opdrachten.

6.2.5 Eigen vermogen

Reserves 2018	Beginstand 2018	Stortingen	Onttrekkingen	Eindstand 2018
Algemene Reserve	1.478.016	2.379	313.525	1.166.870
Resultaat boekjaar 2017	131.279		131.279	0
Resultaat boekjaar 2018	0	167.316		167.316
Totaal	1.609.295	169.695	444.804	1.334.186

De jaarrekening 2017 sloot met een positief resultaat van € 131.279. Bij besluit van 28 juni 2018 heeft het Algemeen Bestuur besloten om van het rekeningresultaat 2017 van € 131.279 via budgetoverheveling € 128.900 in te zetten voor de uitvoering van in 2017 niet uitgevoerde controles en het restantbedrag van € 2.379 in de Algemene reserve te storten.

Bij besluit van 22 juni 2017 heeft het AB besloten een deel van het resultaat aan de Algemene reserve te onttrekken t.b.v. het programma Duurzaamheid. Van het restantbudget was ultimo 2017 nog een bedrag beschikbaar van € 38.725. Dit bedrag is in 2018 volledig aan de Algemene reserve onttrokken.

⁶ Het woord 'overtollig' verwijst naar alle middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak.

In de primitieve begroting 2018 is rekening gehouden met een onttrekking uit de Algemene reserve van € 274.800 ten behoeve van de egalisatie van de deelnemersbijdragen als gevolg van het besluit van het Algemeen Bestuur de productiviteit in de periode 2017 tot en met 2020 te verhogen naar ca. 1.400 uur per productieve fte.

Onttrekkingen:

• Programma Duurzaamheid	€	38.725
• Verhoging pensioenpremies en opleidingskosten	€	274.800
Totaal onttrekking	€	313.525

6.2.6 Voorzieningen

Voorzieningen 2018	Beginstand 2018	Stortingen	Onttrekkingen	Eindstand 2018
Verlofrechten latende organisatie	75.066	0	36.838	38.228
Werkloosheidsuitkeringen	0	324.000	0	324.000
Totaal	75.066	324.000	36.838	362.228

T.b.v. de verlofsaldi, die zijn meegebracht door de medewerkers, is in 2013 in een voorziening 'verlofrechten latende organisatie' in het leven geroepen. In 2018 is een bedrag van € 36.838 aan verlofrechten opgenomen. Het restant moet uiterlijk eind 2019 zijn opgenomen.

Voor een tweetal medewerkers heeft het 'van werk naar werk' traject als gevolg van de in 2016 besloten wijzigingen en aanvullingen op het inrichtings- en personeelsplan (I&P-plan) niet tot het gewenste resultaat geleid. Zij hebben vanaf 1 januari 2019 recht op een werkloosheidsuitkering. De ODH heeft als risicodragers een voorziening gevormd voor de dekking van de (bovenwettelijk) werkloosheidsuitkering waardoor de kosten van de werkloosheidsuitkeringen niet op de exploitatie in toekomstige jaren drukken.

6.2.7 Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Kortlopende schulden	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
Crediteuren	510.631	316.616
Af te dragen BTW	1.802.443	1.843.958
Af te dragen loonheffing en soc. premies	1.340.552	1.279.323
Totaal	3.653.626	3.439.897

Het crediteurensaldo betreft de nog openstaande facturen per 31 december 2018. Voorts was ultimo 2018 nog een bedrag aan BTW af te dragen van € 1.802.443 en een bedrag van € 1.340.552 aan loonheffing, sociale premies en pensioenpremies.

6.2.8 Overlopende passiva

Overlopende passiva	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
Vooruit gefactureerde deelnemersbijdragen	11.030.748	9.888.726
Vooruit gefactureerde dwangsommen	386.677	221.800
Overige overlopende passiva	730.025	517.343
Totaal	12.147.450	10.627.869

De vooruit gefactureerde deelnemersbijdrage bevat de in 2018 gefactureerde deelnemersbijdrage over het eerste halfjaar van 2019.

Ultimo 2017 was een bedrag van € 221.800 aan dwangsommen gefactureerd. In 2018 is een bedrag van € 302.250 aan nieuwe dwangsommen gefactureerd en is een bedrag van € 100.500 aan ontvangen dwangsommen aan de deelnemende gemeenten uitbetaald. In overleg met de opdrachtgevers is een bedrag van € 36.873 afgeboekt. Van het saldo van € 386.677 is ultimo 2018 een bedrag van € 132.602 ontvangen.

Dit bedrag wordt nadat het volledige bedrag van de dwangsom is geïnd aan de deelnemende gemeenten uitbetaald.

De overige overlopende passiva bestaan uit nog te ontvangen facturen van in 2018 geleverde goederen en of diensten voor een bedrag van € 730.025.

7 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

7.1 Wet- en regelgeving

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

7.2 Algemene waarderingsgrondslagen

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. Voor zover relevant wordt met oninbaarheid rekening gehouden. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben (met uitzondering van de opgebouwde vakantiegelden). Lasten en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. De gehanteerde valuta is de Euro.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het wettelijke verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals vakantiegelden en vakantiedagen.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Op basis van de aanbevelingen van de commissie BBV geldt hetzelfde voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen met een jaarlijks constante ontwikkeling.

7.3 Activa

7.3.1 Materiële vaste activa

Materiele vaste activa met *economisch* nut zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Afschrijving vindt op lineaire wijze plaats met ingang van het jaar volgend op het jaar waarin de investering is gedaan op basis van de verwachte gebruiksduur. Op grondbezit met economisch nut wordt niet afgeschreven.

De ODH kent geen vaste activa met maatschappelijk nut.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn:

a. Kosten onderzoek en ontwikkeling	4 jaar
b. Gereedschappen, meet- en geluidsapparatuur	5 jaar
c. Hardware en software automatisering	5 jaar
d. Huisvesting en Kantoorinventaris	10 jaar

Specifieke investeringsbijdragen van derden, evenals aangewezen reserves worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven, conform de door het algemeen bestuur besloten wijze en termijnen. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.

7.3.2 Vlottende activa

Vorderingen worden gewaardeerd op de nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling (statische methode) van de inbaarheid van de vorderingen. Op basis hiervan zijn vorderingen uit hoofde van sociale voorzieningen geheel voorzien. De overlopende activa en liquide middelen zijn eveneens op basis van de nominale waarden gewaardeerd.

Onder de overlopende activa worden opgenomen:

1. de van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel;
2. overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.

7.4 Passiva

7.4.1 Eigen vermogen

Het totale eigen vermogen is gelijk aan het eigen vermogen van voorgaand jaar vermeerderd of verminderd met het resultaat voor bestemming. Voor zover het bestuur gedurende het jaar al besluiten over bestemmingsreserves heeft genomen, zijn de effecten van deze besluiten in de stand van die reserves per jaareinde verwerkt. Uit het resultaat voor reservemutaties en de effecten van genoemde bestuursbesluiten betreffende goedgekeurde reservemutaties volgt een resultaat voor bestemming, dat als een gescheiden post van het eigen vermogen is gepresenteerd. De reserves van het eigen vermogen worden onderscheiden in een algemene reserve en bestemmingsreserves. De overige bestemmingsreserves zijn door het bestuur ingesteld voor specifieke doeleinden, zoals de financiering van activa, verwachte bijdrage in projecten of relevante risico's. Voor alle bestemmingsreserves geldt dat het bestuur over de aard en omvang kan beslissen.

7.4.2 Vlottende passiva

De vlottende passiva zijn op basis van de nominale waarden gewaardeerd. Onder de overlopende passiva worden afzonderlijk opgenomen:

- a) verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume;
- b) de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren;
- c) overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.

7.5 Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Artikel 53 van de BBV verplicht de ODH om in de toelichting op de balans inzicht te geven in de financiële verplichtingen waaraan de ODH is verbonden, voor zover die verplichtingen financiële consequenties hebben voor toekomstige jaren en deze verplichtingen niet zijn opgenomen in een balanspost. In de uitwerkingen van dit artikel is aangegeven dat alleen politiek-bestuurlijke en financieel gezien belangrijke verplichtingen dienen worden opgenomen:

- Huurcontract en dienstverleningsovereenkomst met de provincie Zuid-Holland ca. € 628.700 per jaar;
- Contract/SLA printers met Canon ca. € 22.000 per jaar;
- Leasecontract wagenpark met Multilease ca. € 68.000 per jaar;
- Contract Skilled Servicedesk met KPN/Call2 ca. € 226.000 per jaar;
- Uitwijkvoorziening met 5W Storage € € 58.000 per jaar;
- Licentiekosten Roxit zaaksysteem Squit ca. € 250.000 per jaar;
- Licentiekosten Circle Software Group post- en archiefsysteem ca. € 83.000 per jaar;
- Licentiekosten Crayon Windows 10 en Microsoft Office 365 ca. € 112.000 per jaar;
- Licentiekosten Afas geïntegreerd salaris-, financieel-, en HRM-systeem Profit ca. € 63.000 per jaar;
- Verlofrechten (exclusief verlofrechten latende organisatie) € 504.200.

8 Besluit Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Haaglanden;

Gelezen het voorstel van het Dagelijks Bestuur van 11 april 2019;

Gelezen het verslag van bevindingen van de onafhankelijke accountant;

Gelezen het verslag en het advies van de rekeningcommissie;

Gelezen de reactie van het Dagelijks Bestuur van 13 juni 2019;

BESLUIT:

- De jaarstukken 2018 vast te stellen;
- Een voorziening werkloosheidsuitkeringen in te stellen;
- Het jaarrekeningresultaat vast te stellen op € 167.316;
- Van het jaarrekeningresultaat € 125.400 te bestemmen voor budgetoverheveling 2019 ten behoeve van in 2018 niet afgehandelde ontheffingsaanvragen soortenbescherming Wet natuurbescherming;
- Het jaarrekeningresultaat na budgetoverheveling van € 41.916 toe te voegen aan de Algemene Reserve.

Aldus besloten in de openbare vergadering van het algemeen bestuur op 26 juni 2019.

De secretaris,

De voorzitter,

Ir. L.P. Klaassen

Drs. ing. R.C. Paalvast

9 Bijlagen

9.1 Exploitatierkening

Exploitatie-overzicht	Realisatie 2017	Primitieve begroting 2018	Indexatie 2018	Resultaat-bestemming 2017	VJN	NJN	Admin. wijzigingen	Begroting 2018 na wijziging	Realisatie 2018	Vershil 2018
1 Personeel	18.228.965	17.522.300	365.300	167.600	733.000	5.700	105.300	18.899.200	18.763.412	135.788
2 Kapitaallasten	314.362	482.700	40.600	0	-287.200	0	0	236.100	236.032	68
3 Indirecte kosten	2.905.575	2.007.000	143.500	0	295.000	0	-105.300	2.340.200	2.662.534	-322.334
5 Additionele projecten	1.349.696	193.200	0	0	0	0	1.666.600	1.859.800	856.541	1.003.259
6 Onvoorzien	0	40.300	300	0	-24.100	0	0	16.500	0	16.500
Totaal lasten	22.798.598	20.245.500	549.700	167.600	716.700	5.700	1.666.600	23.351.800	22.518.519	833.281
8 Algemene dekkingsmiddelen	-21.622.346	-19.970.700	-549.700	0	-716.700	-5.700	-1.666.600	-22.909.400	-22.243.410	-665.990
Totaal baten	-21.622.346	-19.970.700	-549.700	0	-716.700	-5.700	-1.666.600	-22.909.400	-22.243.410	-665.990
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	1.176.252	274.800	0	167.600	0	0	0	442.400	275.109	167.291
9 Mutatie reserves										
Storting	336.686	0	0	2.400	0	0	0	2.400	2.379	21
Onttrekking	-1.644.217	-274.800	0	-170.000	0	0	0	-444.800	-444.804	4
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-1.307.531	-274.800	0	-167.600	0	0	0	-442.400	-442.425	25
Gerealiseerd resultaat	-131.279	0	0	0	0	0	0	0	-167.316	167.316

De totale lasten (inclusief additionele projecten) komen in 2018 uit op € 22.518.519 en dat is € 833.281 lager dan geraamd. De totale baten (inclusief additionele projecten) komen in 2018 uit op € 22.243.410 en dat is € 665.990 lager dan geraamd.

De post personeel bestaat uit de salariskosten van het eigen personeel, de inhuur van derden, opleidingskosten en algemene personeelskosten. De inhuur en inkoop diensten t.b.v. ICT (o.a. servicedesk en uitwijkvoorziening), die in de begroting, voorjaarsnota en najaarsnota waren verantwoord onder de post indirecte kosten zijn in de jaarrekening verantwoord onder de post personeel.

Hierna is per hoofdkostensoort een toelichting opgenomen van de verschillen (afgerond op honderdtallen).

Personeel

De post personeel is in totaal € 135.900 lager uitgevallen dan geraamd door:

• Minder personele lasten T&V o.a. door beperkte capaciteitsinzet ontheffingen soortenbescherming	€ 253.400
• Hogere personele lasten T&H door uitbetaling verlof	€ -/- 89.600
• Hogere personele lasten BV (overhead) door uitbetaling verlof	€ -/- 28.000
Totaal	€ 135.800

De personeelslasten bij T&V zijn lager uitgevallen dan geraamd met name door de beperkte capaciteitsinzet ontheffingen soortenbescherming. Doordat de aanvragen voor ontheffingen soortenbescherming in 2018 veel hoger zijn uitgevallen dan voorzien heeft de provincie Zuid-Holland via een additionele opdracht een bedrag beschikbaar gesteld van € 300.000, welk bedrag is toegevoegd aan het werkplan 2018. Als gevolg van een tekort aan deskundigheid (o.a. ecologen) op het vlak van soortenbescherming heeft de beperkt beschikbare capaciteit in de markt limiterend gewerkt op de werkcapiaciteit, waardoor een aanzienlijk aantal aanvragen nog niet is verwerkt. Voor de afhandeling wordt voorgesteld van het resultaat over 2018 een bedrag van € 125.400 over te hevelen naar 2019.

Daarnaast heeft de uitstroom van medewerkers waarvan de werving ultimo 2018 nog niet was afgerond geleid tot lagere salariskosten.

De personeelslasten bij T&H zijn hoger uitgevallen dan geraamd als gevolg van de uitbetaling van verlofrechten.

De personeelslasten bij BV zijn eveneens hoger uitgevallen door de uitbetaling van verlofrechten.

Kapitaallasten

In de primitieve begroting was een post kapitaallasten opgenomen van € 482.700, die na indexatie is opgehoogd met € 40.600 tot € 523.300. Bij Voorjaarsnota 2018 is de post kapitaallasten verlaagd met € 287.200. De vrijkomende middelen zijn incidenteel ingezet voor het verder operationeel maken van de ondersteunende systemen t.b.v. het borgen van kennis en vaardigheden, de ontwikkelopgave in het kader

van de Omgevingswet, de uitvoering van het beveiligingsbeleid en de extra middeleninzet in verband met de inwerkingtreding van de algemene verordening gegevensbescherming (AVG) per 25 mei 2018.

In 2018 zijn geen financieringsmiddelen aangetrokken.

Indirecte kosten

De indirecte kosten bestaan uit huisvestingskosten, ICT-kosten, vervoerskosten en overige bedrijfskosten.

De indirecte kosten zijn in 2018 € 322.300 hoger uitgevallen dan geraamd. Dit is met een gevolg van de storting van € 324.000 in een voorziening werkloosheidsuitkeringen voor de dekking van toekomstige werkloosheidsverplichtingen (de ODH is risicodragers) van voormalige werknemers waarvan het 'werk-naar-werk-traject' uiteindelijk niet tot het gewenste resultaat heeft geleid.

Additionele projecten

Na de vaststelling van de Najaarsnota 2018 bedroeg het totaal aan additionele projecten € 1.806.400. Na de vaststelling van de Najaarsnota 2018 zijn nog een viertal opdrachten verstrekt met een totaalwaarde van € 77.600 en is één opdracht verlaagd met € 24.200. Het totaal komt daarmee uit op een bedrag van € 1.859.800.

In totaal is een bedrag van € 856.500 uitgegeven, zodat een verschil resteert van € 1.003.300. Van dit bedrag heeft € 178.500 betrekking op opdrachten die in 2019 doorlopen. Het restantbedrag van € 824.300 wordt aan de betreffende opdrachtgevers gerestitueerd en/of afgerekend (zie 5.1.4.2, tabel 16).

Onvoorzien

In de primitieve begroting 2018 was een post voor onvoorzien opgenomen van € 40.300, welke na indexering is opgehoogd naar € 40.600. Bij Voorjaarsnota 2018 is de post onvoorzien met € 24.100 verlaagd ten behoeve van het onderzoek ambtelijke 'Governance'.

Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de deelnemersbijdragen, opbrengsten additionele projecten en overige opbrengsten. In totaal is in 2018 ten opzichte van de raming € 666.000 minder aan algemene dekkingsmiddelen ontvangen:

• Deelnemersbijdragen	€	-/- 100
• Additionele opdrachten	€	-/- 1.003.300
• Overige opbrengsten	€	<u>337.200</u>
Totaal	€	-/- 666.000

Doordat de additionele projectkosten lager uitvallen dan geraamd komen de bijdragen van de opdrachtgevers eveneens lager uit. Als gevolg daarvan blijft de opbrengst € 1.003.300 achter bij de raming (zie 5.1.4.2).

De overige opbrengsten zijn € 337.200 hoger uitgevallen dan geraamd met name door de premierestitutie in het kader van de werkloosheidswet van € 272.100 en een detacheringsvergoeding van € 63.000 (zie 5.1.4.3).

Mutatie reserves

In de primitieve begroting 2018 is rekening gehouden met een onttrekking uit de Algemene reserve van € 274.800 ten behoeve van de egalisatie van de deelnemersbijdragen als gevolg van het besluit van het Algemeen Bestuur de productiviteit in de periode 2017 tot en met 2020 te verhogen naar ca. 1.400 uur per productieve fte.

Voorts is op basis van het besluit van het Algemeen Bestuur van 22 juni 2017 een bedrag van € 38.725 aan de Algemene reserve onttrokken voor de uitvoering van het programma Duurzaamheid.

Bij besluit van 28 juni 2018 heeft het Algemeen Bestuur besloten om van het rekeningresultaat 2017 van € 131.279 via budgetoverheveling € 128.900 in te zetten voor de uitvoering van in 2017 niet uitgevoerde controles en het restantbedrag van € 2.379 in de Algemene reserve te storten.

9.2 Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld

In de gewijzigde BBV is opgenomen dat in de begroting en jaarrekening een overzicht moet worden opgenomen van de geraamde en gerealiseerde baten en lasten per taakveld. In tabel 19 is dit overzicht weergegeven.

Voorts zijn in tabel 20 de beleidsindicatoren weergegeven van het taakveld bestuur en ondersteuning. Voor de inwoneraantallen is uitgegaan van de aantallen per 1-1-2018 (bron: CBS Statline).

Voor het taakveld volksgezondheid en milieu zijn voorsnog geen beleidsindicatoren opgenomen. Het hanteren van streefcijfers voor activiteiten van de ODH, waarbij er interactie is met partijen uit de samenleving, heeft weinig waarde omdat juist overleg en het trachten van het bereiken van consensus van groter belang kunnen zijn dan een streefgetal voor bijvoorbeeld tijdsbesteding. De ODH kan in het geval van wettelijke normen wanneer sprake is van bijvoorbeeld incomplete aanvragen of te laat verkregen externe adviezen, 'op tijd' weigeren. Echter bevoegde gezagen geven aan soms de voorkeur te geven aan een zorgvuldig proces boven het halen van een tijdslimiet.

Uit bovenstaande aspecten moge blijken dat naast een kwantitatieve kant ook de kwaliteit van het proces naar de maatschappij aandacht verdient. De aandacht die ook onze opdrachtgevers hiervoor vragen spreekt boekdelen. Het spreekt voor zich dat het halen van termijnen uitgangspunt blijft.

Tabel 19 Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Overzicht van baten en lasten per taakveld		Primitieve begroting 2018			Gewijzigde begroting 2018			Realisatie 2018			Verschil 2018		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.4	Overhead	7.596.500	0	7.596.500	8.392.600	0	8.392.600	8.737.051	0	8.737.051	-344.451	0	-344.451
0.8	Overige baten en lasten	40.300	-19.970.700	-19.930.400	16.500	-22.909.400	-22.892.900	0	-22.243.410	-22.243.410	16.500	-665.990	-649.490
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	0	-274.800	-274.800	2.400	-444.800	-442.400	2.379	-444.804	-442.425	21	4	25
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0	167.316	0	167.316	-167.316	0	-167.316
	Bestuur en ondersteuning	7.636.800	-20.245.500	-12.608.700	8.411.500	-23.354.200	-14.942.700	8.906.746	-22.688.214	-13.781.468	-495.246	-665.986	-1.161.232
7.4	Milieubeheer	12.608.700	0	12.608.700	14.942.700	0	14.942.700	13.781.468	0	13.781.468	1.161.232	0	1.161.232
	Volksgezondheid en milieu	12.608.700	0	12.608.700	14.942.700	0	14.942.700	13.781.468	0	13.781.468	1.161.232	0	1.161.232
	Totaal	20.245.500	-20.245.500	0	23.354.200	-23.354.200	0	22.688.214	-22.688.214	0	665.986	-665.986	0

Tabel 20 Beleidsindicatoren bestuur en ondersteuning

Naam indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2018			Realisatie 2018		
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	CBS Statline	209,1	1.070	0,20	213,7	1.093	0,20
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	CBS Statline	194,2	1.070	0,18	183,5	1.093	0,17
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen bron	6.224.400	1.070.292	5,82	7.201.918	1.093.212	6,59
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen bron	860.300	16.919.300	5,08	1.905.751	16.914.465	11,3
Overhead	% van totale lasten	Eigen bron	7.636.800	20.245.500	37,7	8.737.051	22.518.519	38,8

Onder apparaatskosten wordt verstaan alle noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Dat zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie.

Onder overhead wordt verstaan alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De overhead bestaat dus naast de loonkosten van de zogenaamde PIOFACH-functies uit ICT-kosten, huisvestingskosten, kosten wagenpark etc., kapitaallasten en personele kosten die niet rechtstreeks zijn toe de delen aan de taakvelden in het primaire proces.

Het percentage overhead bedraagt over 2018 38,8% tegenover een raming van 37,7%. Exclusief de materiële lasten komt het percentage overhead uit op 27,5%.

9.3 BBV-informatie

Tabel 21 Vertegenwoordiging bestuur

Artikel 15, lid 2 a	Algemeen Bestuur			Dagelijks Bestuur
	Aantal leden	Stemverdeling	Stemverhouding	
	A	B	A x B	
Delft	1	16	16	0
Den Haag	2	27	54	1
Leidschendam-Voorburg	1	4	4	0
Midden-Delfland	1	4	4	0
Pijnacker-Nootdorp	1	8	8	1
Rijswijk	1	8	8	0
Wassenaar	1	4	4	0
Westland	2	14	28	1
Zoetermeer	1	16	16	1
Provincie Zuid-Holland	2	29	58	1
Totaal	13	130	200	5

Tabel 22 Bekostiging

Artikel 15, lid 2 b	Bekostiging	
	Begin	Eind
Delft	1.157.905	1.231.228
Den Haag	5.742.176	5.940.072
Leidschendam-Voorburg	235.435	602.842
Midden-Delfland	475.653	490.187
Pijnacker-Nootdorp	644.305	686.585
Rijswijk	373.480	567.516
Wassenaar	300.739	311.108
Westland	3.380.262	3.482.962
Zoetermeer	996.743	1.031.125
Provincie Zuid-Holland	6.470.754	6.681.226
Totaal	19.777.452	21.024.851

Tabel 23 Omvang vermogen, financieel resultaat en risico's

Artikel 15, lid 2 c t/m e	Omvang	
	Begin	Eind
Eigen vermogen	1.609.295	1.334.186
Vreemd vermogen	0	0
Verwachte omvang financiële resultaat	0	167.316
Risico's	1.020.000	1.020.000

Tabel 24 Netto schuldquote

Netto schuldquote	Verloop van de kengetallen					
	Realisatie 2014	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Begroting 2018	Realisatie 2018
A. Totaal van de vaste schulden	0	0	0	0	0	0
B. Totaal van de netto vlottende schulden	2.485.408	2.528.033	2.488.636	3.439.897	2.691.500	3.653.626
C. Totaal van de overlopende passiva	10.568.465	11.205.363	10.918.347	10.627.869	10.728.800	12.147.450
D. Totaal financiële activa met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	0	0	0	0	0
E. Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	14.981.365	16.163.713	15.190.240	14.230.625	14.166.000	15.151.767
F. Totaal van alle liquide middelen	6.407	6.759	5.276	9.516	7.000	4.766
G. Totaal van de overlopende activa	316.938	427.463	470.058	763.409	200.000	1.007.751
H. Totaal saldo van de baten, exclusief mutaties reserves	19.849.009	20.585.834	21.599.908	21.622.346	19.777.500	22.243.410
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H)	-11,3%	-13,9%	-10,5%	-4,3%	-4,8%	-1,6%

Tabel 25 Solvabiliteitsratio

Solvabiliteitsratio	Verloop van de kengetallen					
	Realisatie 2014	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Begroting 2018	Realisatie 2018
A. Eigen vermogen	3.137.148	3.610.192	2.785.547	1.609.295	1.164.500	1.334.186
B. Totaal alle passiva	16.437.899	17.499.482	16.280.708	15.752.127	14.584.800	17.497.490
Solvabiliteitsratio (A/B)	19,1%	20,6%	17,1%	10,2%	8,0%	7,6%

Tabel 26 Structurele exploitatieruimte

Structurele exploitatieruimte	Verloop van de kengetallen					
	Realisatie 2014	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Begroting 2018	Realisatie 2018
Totaal lasten programma's	19.189.151	20.112.790	22.424.553	22.798.598	20.245.500	22.518.519
Totaal incidentele lasten programma's	603.293	2.051.991	2.643.595	2.903.339	193.200	1.448.044
A. Structurele lasten	18.585.858	18.060.799	19.780.958	19.895.259	20.052.300	21.070.475
Totaal baten programma's	19.849.009	20.585.834	21.599.908	21.622.346	19.970.700	22.243.410
Totaal incidentele baten programma's	661.295	1.391.973	1.494.017	2.022.680	193.200	1.293.079
B. Structurele baten	19.187.714	19.193.861	20.105.891	19.599.666	19.777.500	20.950.331
C. Totaal structurele toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
D. Totaal structurele onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
E. Het totaal van de baten exclusief mutaties reserves	19.849.009	20.585.834	21.599.908	21.622.346	19.777.500	22.243.410
Structurele exploitatieruimte((B-A)+(D-C))/E x 100%	3,0%	5,5%	1,5%	-1,4%	-1,4%	-0,5%

9.4 Wet normering topinkomens

WNT-verantwoording 2018 Omgevingsdienst Haaglanden

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de Omgevingsdienst Haaglanden. Het voor de Omgevingsdienst Haaglanden toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 189.000 (het algemene bezoldigingsmaximum).

Het WNT-maximum voor de leden van het Algemeen Bestuur bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband. De toezichthoudende topfunctionarissen bij de ODH (leden van het Algemeen en Dagelijks Bestuur) ontvangen geen vergoeding voor hun werkzaamheden. In verband daarmee is volstaan met het opnemen van de naam en de functie van de toezichthoudende topfunctionarissen.

Bezoldiging topfunctionarissen

Bedragen x € 1	L.P. Klassen
Functiegegevens	Directeur/Secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	122.946
Beloningen betaalbaar op termijn	18.954
Subtotaal	141.900
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	141.900
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2017	
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	140.240
Beloningen betaalbaar op termijn	17.199
Totale bezoldiging 2017	157.439

Toezichthoudende topfunctionarissen

Naam topfunctionaris	Aanvang en einde functievervulling in 2018	Organisatie	Functie
H. Horlings	1/1 - 27/6	Midden-Delfland	Voorzitter AB/DB
S. Smit	28/6 - 31/12	Midden-Delfland	Lid AB
R. Paalvast	1/1 - 27/6	Zoetermeer	Lid AB/DB
R. Paalvast	28/6 - 31/12	Zoetermeer	Voorzitter AB/DB
T. de Bruijn	1/1 - 27/6	Den Haag	Lid AB/DB
L. van Tongeren	28/6 - 31/12	Den Haag	Lid AB/DB
P. Ouwendijk	1/1 - 27/6	Westland	Lid AB/DB
L. Snijders	28/6 - 31/12	Westland	Lid AB/DB
R. Janssen	1/1 - 31/12	Zuid-Holland	Lid AB/DB
J. van Staalduine	1/1 - 27/6	Pijnacker-Nootdorp	Lid AB
F. van Kuppeveld	28/6 - 31/12	Pijnacker-Nootdorp	Lid AB/DB
A. Hekker	1/1 - 27/6	Delft	Lid AB
B. Vollebregt	28/6 - 31/12	Delft	Lid AB
R. Revis	1/1 - 27/6	Den Haag	Lid AB
R. de Mos	28/6 - 31/12	Den Haag	Lid AB
F. Kist	1/1 - 27/6	Leidschendam-Voorburg	Lid AB
A. van Eekelen	28/6 - 31/12	Leidschendam-Voorburg	Lid AB
N. Dierdorp	1/1 - 27/6	Rijswijk	Lid AB
M. Borsboom	28/6 - 31/12	Rijswijk	Lid AB
L. Maat	1/1 - 27/6	Wassenaar	Lid AB
K. Wassenaar	28/6 - 31/12	Wassenaar	Lid AB
F. Rijnvee	1/1 - 27/6	Westland	Lid AB
B. van der Stee	28/6 - 31/12	Westland	Lid AB
J. Baljeu	1/1 - 31/12	Zuid-Holland	Lid AB

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2018 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

9.5 Kwantitatieve verantwoording realisatie programma's

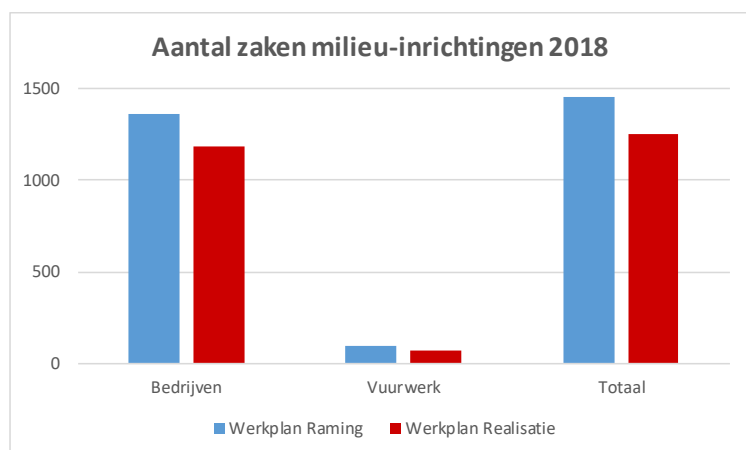
9.5.1 Programma T&V

9.5.1.1 Milieu-inrichtingen

Het aantal zaken voor milieu-inrichtingen is iets lager uitgekomen dan geraamd. Dat lag met name op het vlak van vergunningaanvragen, milieumeldingen indirecte lozingen en maatwerkaanvragen. Het aantal maatwerkvoorschriften met name in de glastuinbouw daarentegen is boven de raming uitgekomen. De trend naar meer (centraal) georganiseerde vuurwerkevenementen heeft zich ook in 2018 doorgezet. In 2018 zijn voor de gemeente Den Haag ook de vuurwerkverkoopvergunningen verzorgd.

Binnen het cluster milieu-inrichtingen heeft het leeuwendeel van het aantal zaken betrekking op activiteiten van bedrijven. Slechts een klein deel heeft betrekking op vuurwerkactiviteiten. De realisatie 2018 wijkt daarin niet significant af van de werkplanraming (grafiek 5).

Grafiek 5 Aantal zaken milieu-inrichtingen

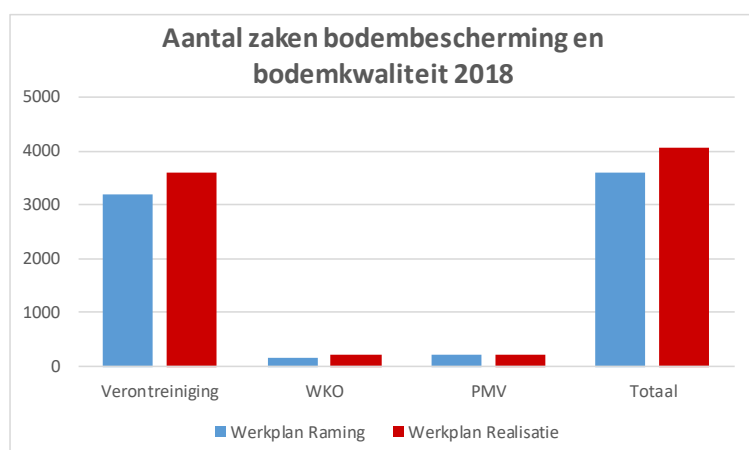

9.5.1.2 Bodembescherming en bodemkwaliteit

Het aantal zaken op gebied van bodembescherming en -kwaliteit is groter geweest dan gepland. Vooral het aantal zaken bodemverontreiniging kwam fors hoger uit. Dit is mede het gevolg van de aantrekkende economie waarbij er meer ontwikkelingen van gebieden en locaties plaatsvinden. Er waren ook meer zaken op het vlak van grondwateronttrekking, bodemenergie en WKO. Het aantal zaken voor de Provinciale Milieu verordening en ontgrondingen lag rond de raming

Voor de verdeling van de zaken zie grafiek 6.

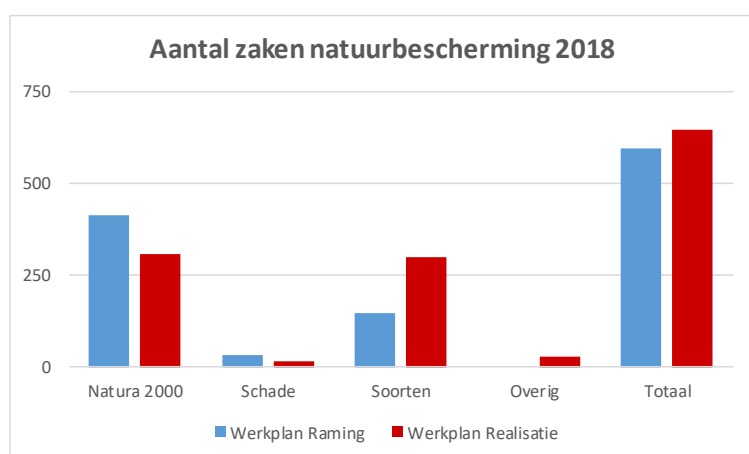
Grafiek 6 Aantal zaken bodembescherming en bodemkwaliteit

9.5.1.3 Natuurbescherming

Dit is een zogenaamde geconcentreerde provinciale taak waarbij werkzaamheden voor de hele provincie worden uitgevoerd. Hier is een groei van het aantal zaken waarneembaar. Dit is vooral het gevolg geweest van de wijzigingen in regelgeving als gevolg van de nieuwe Wet natuurbescherming (Nbw) en de daaraan verbonden taakoverdracht voor de soortenbescherming. Het aantal ontheffingsaanvragen soortenbescherming was dan ook aanzienlijk hoger dan geraamd. De PZH heeft gedurende het jaar een aanvullende opdracht verstrekt voor het afhandelen van deze extra taken. Als gevolg van een krapte in de markt van ecologen en de omvang van de toename van het aantal aanvragen is het niet mogelijk gebleken alle ontheffingsaanvragen soortenbescherming af te handelen. Een deel van dit werk wordt doorgeschoven naar 2019. Bij schadebestrijding en gebiedsbescherming (Natura 2000) is het aantal zaken kleiner geweest dan verwacht.

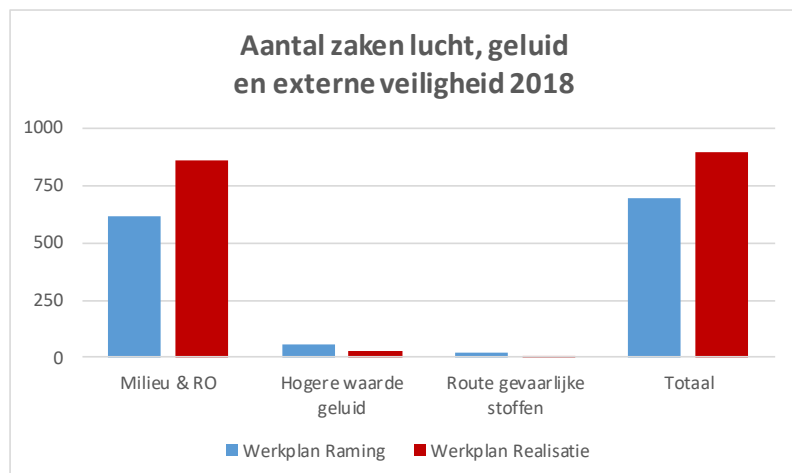
Grafiek 7 Aantal zaken natuurbescherming

9.5.1.4 Lucht, geluid en externe veiligheid

Het aantal zaken binnen dit werkveld is groter gebleken dan verwacht. Zwaartepunt hierin ligt bij toetsen en adviezen op deze aspecten ten behoeve van milieu-inrichtingen en ruimtelijke plannen. Het groter aantal zaken op het vlak milieu & RO is een gevolg van aantrekken van de economie en de woningbouw die hebben geleid tot meer ontwikkel- en bouwactiviteiten. Omvangrijke en complexe ruimtelijke plannen die veel inzet vergen zijn b.v. bedrijventerreinen Binckhorst in Den Haag en Honderdland II in Westland. Afgelopen jaar is ook sprake geweest van een grotere inzet van geluidexpertise voor het toetsen en adviseren rond evenementen en festiviteiten in een aantal gemeenten. De geprognostiseerde inzet op het provinciale programma Impuls Omgevingsveiligheid is separaat op projectniveau verantwoord.

Grafiek 8 Aantal zaken lucht, geluid en externe veiligheid

9.5.1.5 Omgevingswet

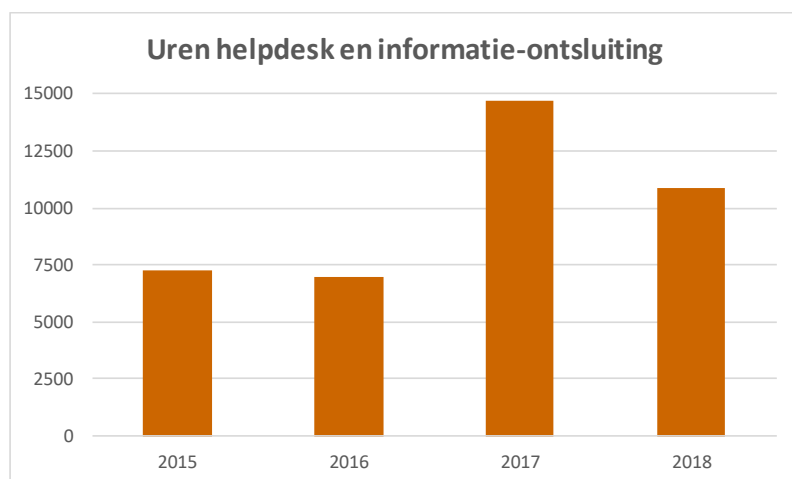
De voorbereiding op de Omgevingswet (Ow) is in samenspraak met de gemeenten en provincie opgepakt door deel te nemen aan diverse overleggen, werkgroepen en door documenten aangaande de nieuwe regelgeving te beoordelen en desgevraagd van commentaar te voorzien. Verder zijn de landelijke ontwikkelingen gevolgd en is voor enkele gemeenten deelgenomen aan een zogenaamde vergunningentafel om ervaring op te doen met een meer integrale benadering van de afhandeling van aanvragen. Er is in dit traject sprake van een goede samenwerking tussen deelnemers en Omgevingsdienst.

9.5.1.6 Overige taken

In de werkplannen 2018 is tijd ingeruimd voor een aantal 'overige taken' zoals ondersteuning bestuur, beleidsafdelingen, bouwtoezicht, participatie in netwerken en/of externe overleggen, inbreng in crisisorganisatie, als ook bezwaar en beroep. Er is hier stevig op ingezet.

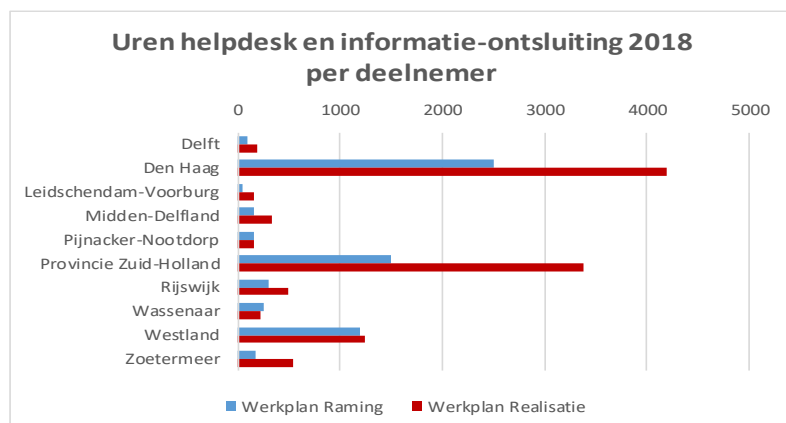
Belangrijkste oorzaak voor een intensivering op deze inzet is de grote vraag naar dossierinzage en dossierinformatie. De behoefte aan deze informatie is al jaren groot. Ten opzichte van 2017 is in 2018 het aantal verzoeken om informatie uit bodem en milieudossiers afgenomen (grafiek 9).

Grafiek 9 Inzet helpdesk en informatie-ontsluiting

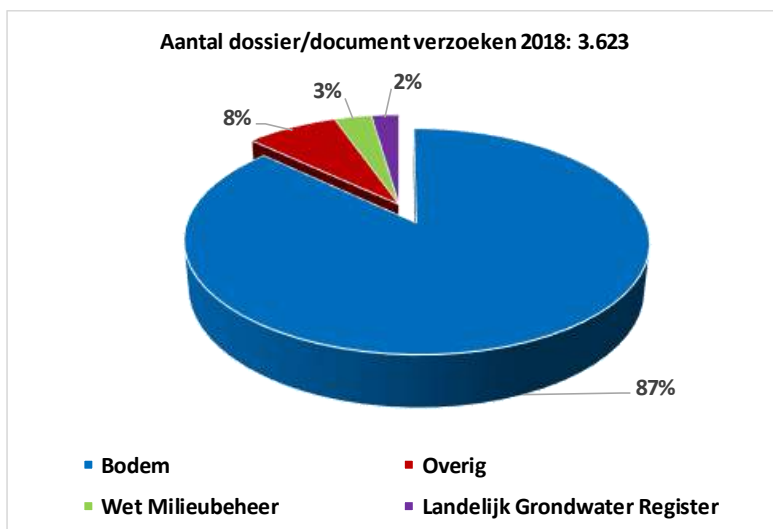
Hieronder is een grafische weergave opgenomen van de verdeling per deelnemer van de inzet op informatie-ontsluiting en helpdeskvragen. Met afstand de grootste afnemer is Den Haag, gevolgd door de PZH. Uit de grafische weergave blijkt dat de toename zich bij de meeste deelnemers voordoet.

Grafiek 10 Inzet helpdesk en informatie-ontsluiting per deelnemer

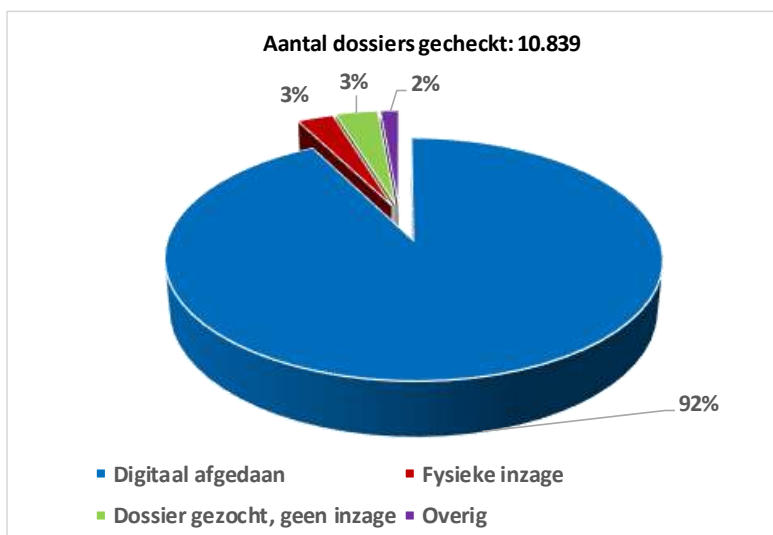

Uit de grafieken 11 en 12 blijkt dat het om grote aantallen informatieverzoeken gaat. In bijna 90% van de gevallen betreft het informatie uit bodemdossiers.

Grafiek 11 Aantal dossier/documentverzoeken

Grafiek 12 Aantal dossiers gecheckt en inzage

Om de nog steeds toenemende vraag naar milieu- en bodeminformatie efficiënter af te kunnen handelen is het wenselijk dit proces meer te digitaliseren en informatiezoekers te helpen zelf hun informatie te vinden. In 2018 zijn voorbereiding getroffen om dit voor bodeminformatie in 2019 mogelijk te maken.

9.5.1.7 Kritische Prestatie Indicatoren T&V

Monitoring en rapportage van de taakuitvoering gebeurt aan de hand van door het bestuur vastgestelde KPI's. Het betreft voor het programma T&V een drietal KPI's, te weten gerealiseerd werkvolume (opgenomen in bijlage 9.6), tijdigheid en resultaat van bezwaar- en beroepszaken.

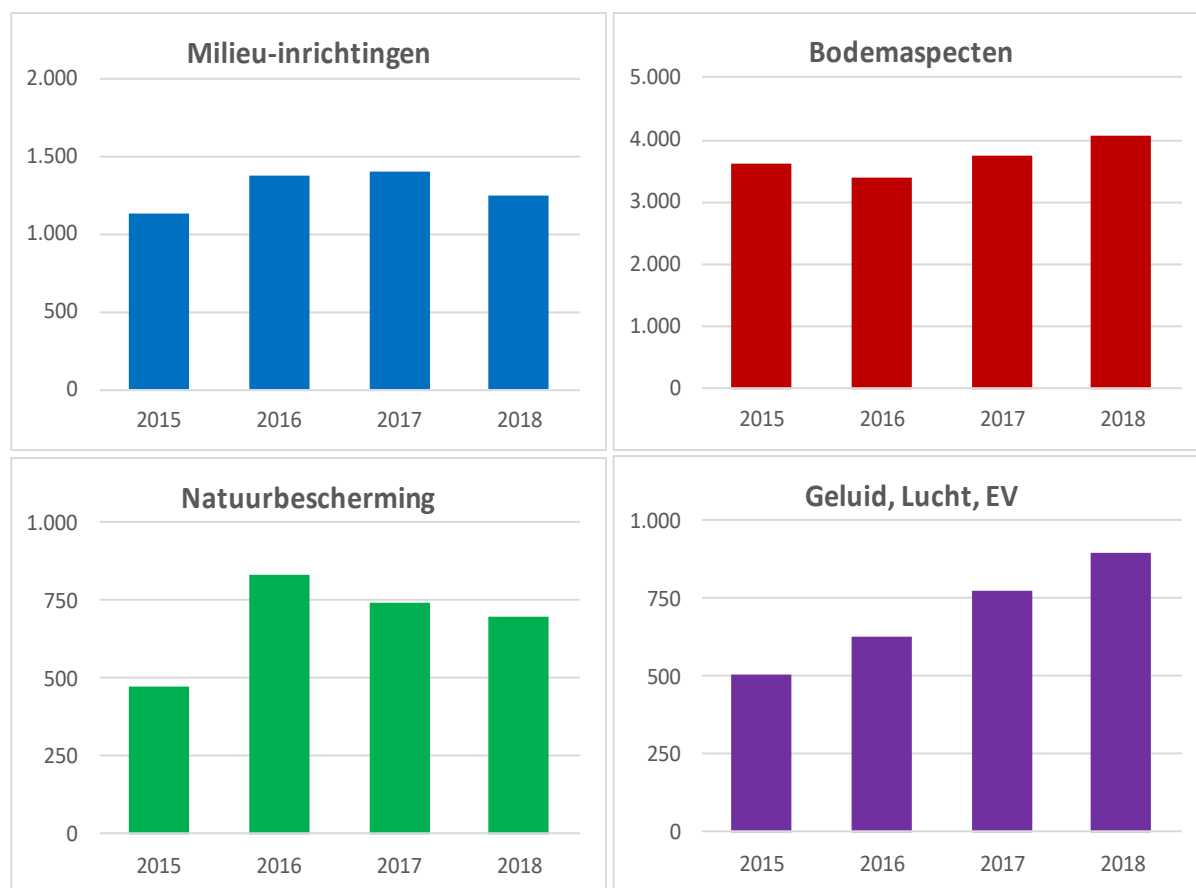
Gerealiseerd werkvolume

Het aantal uitgevoerde zaken binnen het programma T&V ligt ruim boven de raming. Dit ligt vooral op het terrein van bodem en Milieu & RO. Fluctuaties in vraag doen zich elk jaar weer voor en zijn van grote invloed op het werkaanbod. De eigen invloed op het werkvolume is relatief beperkt. De economische situatie is van grote invloed waardoor de vraag in komende jaren weer kan afwijken van de huidige situatie.

Ook hebben veranderingen in werkprocessen invloed op het totaal aantal zaken. Daardoor wordt het werkaanbod soms opgedeeld in meer zaken zonder dat het volume toeneemt.

In grafiek 13 is het aantal zaken per cluster of werkveld gepresenteerd over de afgelopen jaren qua realisatie en over 2018 qua werkplanraming. Voor het cluster 'natuur' (groene taakuitvoering) is de afgelopen jaren sprake van een piek in de werklust als gevolg van de nieuwe Natuurbeschermingswet. Een deel van de volumetoename voor het programma T&V houdt verband met een gestage overdracht van taken door deelnemers en een toenemende betrokkenheid van de ODH in de voorbereiding van ruimtelijke processen.

Grafiek 13 Aantal gerealiseerde zaken per cluster

Tijdigheid

De indicator tijdigheid van de taakuitvoering is uitgewerkt voor die procedures waarvoor wettelijk vastgestelde termijnen gelden. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in reguliere en uitgebreide procedures. Uit het overzicht blijkt dat de tijdigheid over 2018 vergelijkbaar is met 2017 en dat de tijdigheid voor reguliere procedures hoger scoort dan die voor de uitgebreide procedures. Bij de uitgebreide procedure geldt voor het product omgevingsvergunning dat de ingediende aanvragen met regelmaat van een onvoldoende niveau zijn. In veel gevallen kost het zorgen dat een aanvraag compleet, volledig en van voldoende niveau is meer tijd dan binnen de procedure beschikbaar is. Er vindt dan een afweging plaats of een bedrijf meer tijd krijgt om tot een vergunbare aanvraag te komen of dat ten behoeve van de afronding binnen de behandelingstermijn een weigering of buiten behandeling wordt afgegeven. Er kunnen omstandigheden zijn waarbij aanvragers meer tijd krijgen hun aanvraag op orde te maken of om een zorgvuldig (bestuurlijk) afwegingsproces te doorlopen.

Voor de KPI tijdigheid is geen absolute norm vastgesteld. In het algemeen moeten aanvragen tijdig, dat wil zeggen binnen de wettelijk geldende termijnen, worden afgehandeld. Voor sommige procedures is sprake van een van rechtswege positief besluit (Lex Silencio Positivo) indien niet tijdig een besluit wordt genomen. Voor de meeste procedures geldt dat niet, maar een aanvrager kan bij niet tijdig besluiten de overheid wel via een dwangsomprocedure dwingen alsnog een besluit te nemen. Die situatie heeft zich in 2018 niet voorgedaan.

Tabel 27 Tijdigheid zaaktypen T&V

ODH Regulier		2016			2017			2018		
PDC Code	Zaaktypenaam	Aantal	Aantal tijdig	% Tijdig	Aantal	Aantal tijdig	% Tijdig	Aantal	Aantal tijdig	% Tijdig
R01.1 - R02.1	Omgevingsvergunning	31	26	84%	33	29	88%	18	17	94%
R10.1	Ontbrandingstoestemming vuurwerkbesluit	28	23	82%	17	16	94%	24	23	96%
R06.1 - R12.1	Overige vergunningen	-	-	-	25	23	92%	7	5	71%
R10.2	Vuurwerkverkoopvergunning (APV)	-	-	-	-	-	-	7	7	100%
R13.1	Beschikking ernstige bodemverontreiniging	17	17	100%	31	31	100%	15	15	100%
R13.1	Beschikking op nazorgplan	-	-	-	2	2	100%	1	0	0%
R13.1	Beschikking op saneringsplan	16	16	100%	22	22	100%	14	14	100%
R13.1	Beschikking op saneringsverslag	31	29	94%	19	19	100%	17	17	100%
R13.1	Beschikking op saneringsverslag BUS	121	120	99%	143	142	99%	108	107	99%
R19.1	Vergunning Waterwet	44	33	75%	55	48	87%	39	38	97%
R20.1	Ontheffing grondwaterbeschermingsgebied	68	67	99%	37	37	100%	33	31	94%
Eindtotaal 2016		357	332	93%	384	369	96%	283	274	97%

ODH Uitgebreid		2016			2017			2018		
PDC Code	Zaaktypenaam	Aantal	Aantal tijdig	% Tijdig	Aantal	Aantal tijdig	% Tijdig	Aantal	Aantal tijdig	% Tijdig
R01.1 - R02.1	Omgevingsvergunning	36	19	53%	26	11	42%	18	12	67%
R13.1	Beschikking ernstige bodemverontreiniging	12	12	100%	12	12	100%	2	2	100%
R13.1	Beschikking op saneringsplan	14	14	100%	14	14	100%	7	7	100%
R13.1	Beschikking op saneringsverslag	1	1	100%	2	2	100%	-	-	-
R16.1	Vergunning Ontgrondingswet	2	1	50%	2	2	100%	1	1	100%
R19.1	Vergunning Waterwet	8	7	88%	15	15	100%	-	-	-
Eindtotaal 2016		73	54	74%	71	56	79%	28	22	79%

NB: Voor zowel reguliere als uitgebreide procedures zijn de producten voor de natuurbeschermingswet buiten beschouwing gelaten omdat daarvoor in 2018 bijzondere omstandigheden buiten de invloedssfeer van de ODH aan de orde zijn waardoor tijdig afhandelen onmogelijk was (onder andere sluiting AIRIUS-register en juridische issues PAS).

Voor de overige producten geldt geen termijn of een servicetermijn, zoals b.v. voor toetsing en advisering als onderdeel van een Wabo procedure. In het zaakstelsel worden de producten per soort geregistreerd (bijvoorbeeld als toets of advies) zonder een nader onderscheid op basis van de behandelingstermijnen. Uitgezocht wordt of het haalbaar is om uit alle toets- of advieszaken alleen die zaken te destilleren waarvoor een servicetermijn geldt.

Bezwaar- en beroepszaken

In tabel 28 is een overzicht opgenomen van de bezwaar- en beroepszaken binnen het programma T&V. Ten opzichte van het jaar 2017 is vooral het aantal beroepszaken in 2018 beduidend lager. Het aandeel provinciale dossiers in bezwaar- en (hoger)beroepszaken is zo'n 63% en dat is lager dan in 2017 (85%). Beide ontwikkelingen zijn te herleiden uit het lagere aantal zaken voor de provinciale taakuitvoering voor de Wet natuurbescherming.

Tabel 28 Overzicht bezwaar- en beroepszaken T&V

Programma T&V	2016			2017			2018		
	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep
Ongegrond	21	13	2	9	11	3	19	4	4
Deels gegrond, deels ongegrond	10				1	1			2
Deels niet ontvankelijk/deels ongegrond				2					
Gegrond	32	3		1	6			2	
Ingestemd met rechtstreeks beroep	4			1					
Niet-ontvankelijk	4	1		7			5	6	
Ingetrokken	28	9	1	14	6		14	5	
Ingetrokken/afgewezen					2				
Overgedragen	1	1							
Toegekend (vovo)									
Afgewezen (vovo)				2	5			1	
Totaal	100	27	3	36	31	4	38	18	6

De (hoger) beroepszaken die in 2018 gegrond en deels gegrond zijn verklaard, betroffen twee zaken rond de schadebestrijding van ganzen (Wet natuurbescherming) en twee uitspraken voor eenzelfde benzinstation in Den Haag.

9.5.2 Programma T&H

9.5.2.1 Toezicht

In de planning stonden 998 integrale controles en 989 themacontroles bij bedrijven. Uiteindelijk zijn er 965 integrale controles en 946 themacontroles uitgevoerd en afgerond. Er zijn 829 inventariserende controles uitgevoerd, meer dan geraamd (722) i.v.m. de uit 2017 doorgeschoven inventarisaties.

Er werd rekening gehouden met 1.457 uit te voeren hercontroles en dat zijn er 1.425 geworden. Er stonden 579 sanctiecontroles gepland; er zijn uiteindelijk 615 sanctiecontroles uitgevoerd moeten worden.

Daarnaast is een aantal meer specifieke en projectmatige werkzaamheden verricht zoals:

- Risico Register Gevaarlijke Stoffen (RRGS): de invoer van het RRGS is door alle deelnemers overgedragen. De ODH controleert de inrichtingen die op de risicokaart staan vermeld jaarlijks op naleving van de wetgeving alsmede op de juistheid van de gegevens in het RRGS. Daarnaast kan met dossieronderzoek (mogelijk) vastgesteld worden of gegevens juist zijn ingevoerd;
- Project vuurwerk: controle op de naleving van de regels rond opslag en verkoop van consumentenvuurwerk in het laatste kwartaal;
- Controle op vuurwerkevenementen;
- Controle op bodem-energiesystemen (WKO's);
- Ketentoezicht op grondstromen en asbest.

De inzet op toezicht bodemsanering is iets groter geweest dan geraamd. Bij elkaar genomen zijn er 192 controles uitgevoerd bij ernstige en niet-ernstige saneringen (raming controles 181). Controles in het kader van het Besluit Bodemkwaliteit vonden ook vaker plaats: 173 keer plaats versus een raming van 147. De inzet op de sanering van verontreinigingen die naar aanleiding van een calamiteit of een eindsituatie onderzoek zijn aangetoond (herstelplicht Wm) en ondergrondse tanksanering was minder dan geraamd.

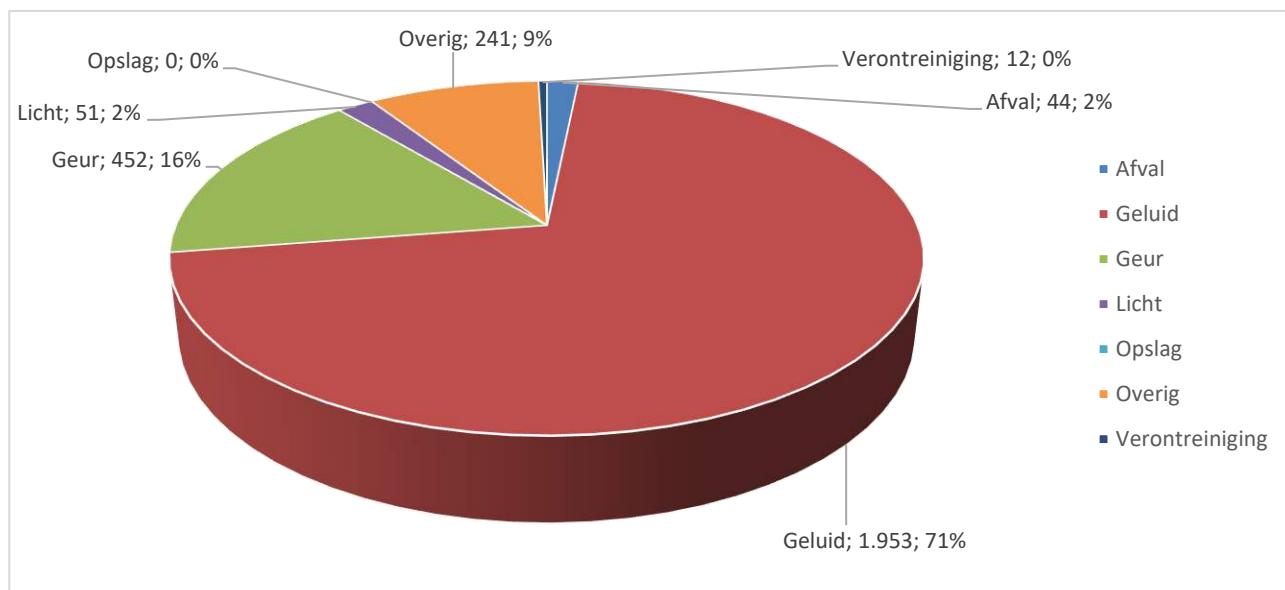
9.5.2.2 Overlast

De ODH heeft in 2018 totaal 2.753 overlastmeldingen ontvangen, ééntje minder dan in 2017. Deze meldingen komen bij nog lopende zaken waar al overlastmeldingen in behandeling zijn. Daarmee is het aantal meldingen conform verwachting voor 2018. Van de 2.753 meldingen zijn 1.349 meldingen een melding van een unieke melder.

Tabel 29 Toezicht en overlastmeldingen 2015-2018

Toezicht en overlastmeldingen	2015	2016	2017	2018
Wm planmatig toezicht (integrale controles)	2.608	1.194	1.085	965
Themacontroles	0	716	714	946
Inventariserende controles	242	440	479	829
Hercontroles	1.624	1.592	1.437	1.425
Sanctiecontroles	438	390	599	615
Bodem (Wbb en Bbk)	316	367	336	365
Overlastmeldingen	2.079	2.314	2.754	2.753
Overlasttoezicht	829	1.047	1.157	1.359
Voornemen last	300	419	483	386
Last onder dwangsom	161	227	287	235
Totaal	8.597	8.706	9.331	9.878

Grafiek 14 Overlastmeldingen per type overlast in 2018

In tabel 30 zijn de aantallen overlastmeldingen van 2014, 2015, 2016, 2017 en 2018 naast elkaar gezet.

Tabel 30 Aantal overlastmeldingen

Soort melding	2014	2015	2016	2017	2018
Afval	71	43	36	32	44
Geluid	1.243	1.503	1.598	1.977	1.953
Geur	617	408	582	577	452
Licht	44	69	57	108	51
Opslag	9	2	3	1	0
Overig	39	28	26	19	241
Verontreiniging	23	26	12	40	12
Totaal	2.046	2.079	2.314	2.754	2.753

Naar aanleiding van overlastmeldingen zijn er 1.359 controles uitgevoerd op het specifieke overlastaspect van de melding. Dat is 30% meer dan gepland. Ongewone voorvallen zijn 69 maal ingediend. Dit is minder dan gepland (80). Dit betreft vaak storingsmeldingen van bedrijven waardoor overlast is ontstaan. Naar aanleiding van 20 van deze voorvallen is toezicht uitgevoerd.

In tabel 31 zijn de aantallen overlastmeldingen over 2016, 2017 en 2018 opgesplitst per deelnemer weergegeven.

Tabel 31 Aantal overlastmeldingen per deelnemer

Deelnemer	2016	2017	2018
Delft	128	193	172
Den Haag	1.606	1.867	1.676
Leidschendam-Voorburg	16	14	73
Midden-Delfland	23	24	22
Pijnacker-Nootdorp	54	57	53
Provincie Zuid-Holland	28	19	52
Rijswijk	48	39	55
Wassenaar	41	16	23
Westland	292	396	497
Zoetermeer	78	129	130
Totaal	2.314	2.754	2.753

Net als in voorgaande jaren is een beperkt aantal bedrijven verantwoordelijk is voor een groot deel van de overlastsituaties. Veel van deze klachten zijn niet te voorkomen omdat de ODH over een langere periode een beeld moeten vormen over de ernst en omvang van de gemelde overlast om als basis te dienen voor

besluiten over eventueel te nemen maatregelen en handhaving. De ODH streeft er altijd naar dergelijke 'probleemdossiers' snel maar ook zorgvuldig af te sluiten. Hierbij is niet uit te sluiten dat zich nieuwe situaties aandienen. Tot slot is er een beperkt aantal zaken waar bewoners zich niet wensen neer te leggen bij de uitkomst van klachtenonderzoek door de ODH en op dagelijkse basis klachten blijven indienen. Om dergelijke situaties te beslechten, stuurt de ODH in de regel aan op voor bezwaar- en beroep vatbare besluiten en in overleg met het bevoegd gezag het naar de toekomst buiten behandeling laten van deze klachten.

9.5.2.3 Duurzaamheid

Controles op duurzaamheid

Toezicht op basis van artikel 2.14/2.15 Activiteitenbesluit is -daar waar van toepassing- standaard onderdeel geweest van de 965 reguliere integrale Wm-controles. Verbruik gegevens worden opgevraagd en indien nodig worden maatregelen via toezicht en handhaving afgedwongen.

Naast deze reguliere toezichtstaak zijn voor 4 deelnemers als plusstaak deelcontroles duurzaamheid uitgevoerd. Deze uitgebreide controles bestaan uit het inventariseren van energieverbruik, te treffen maatregelen (besparingspotentieel) en vooral ook advisering t.a.v. de aankomende informatieplicht. Daarnaast kunnen deze controles gebruikt bij bedrijven die meer uitgebreide advisering/uitleg voor de EED/MJA nodig hebben. Duurzaamheidscontroles nemen in tegenstelling tot reguliere controles meer tijd in beslag; fysieke controle, administratieve ondersteuning, beoordeling rapportages en plannen van aanpak en handhaving. Tevens dient er monitoring van de voortgang op het gebied van duurzaamheid (energie en vervoersmanagement) bij de bezochte bedrijven plaats te vinden. Gekozen is voor met name de stimulerende aanpak waardoor soms meerdere bezoeken aan een bedrijf noodzakelijk zijn al uitgevoerde energie/duurzaamheidscontroles is ogenschijnlijk hoger dan geraamd (93 versus 57). Het betreft echter deels controles uit 2017 die pas in 2018 verder administratief afgerond zijn.

Programma duurzaamheid

De ODH bewandelt diverse paden om vanuit de kerntaken meer bij te dragen aan een duurzamere leefomgeving. Duurzame ontwikkeling is op veel thema's een integrale opgave voor de regio. Uitgangspunt is om gemeenten en provincie te ondersteunen bij het halen van duurzaamheidsdoelstellingen. Te denken valt aan thema's die lokale grenzen overschrijden zoals milieurendement (energie en grondstoffen) en de milieudruk (op klimaat en kwaliteit lucht, water en bodem). Een gezonde leefomgeving draagt bij aan een aantrekkelijke vestigings- en verblijfsregio. Ook mogen duurzaamheidsambities niet belemmerd worden door wet- en regelgeving. In oktober 2018 organiseerde de ODH een duurzaamheidsdag waar na een aantal presentaties van o.a. VNG en EZK de deelnemers van o.a. gemeenten en provincie in werksessies aan de slag gingen met duurzame onderwerpen. Door te brainstormen selecteerden de deelnemers diverse onderwerpen voor projecten. Naast deze ambtelijke inbreng zal begin 2019 de bestuurders gevraagd worden hun behoefte ligt. De ambtelijke en bestuurlijke inbreng moeten samen leiden tot een programma Duurzaamheid Omgevingsdienst Haaglanden 2019-2021 waarin die onderwerpen zijn opgenomen waar voldoende draagvlak voor bestaat.

Werksessies Duurzaamheid

EED

Sinds 2016 geldt voor veel bedrijven een auditverplichting in het kader van de Europese Energie-Efficiency (EED). De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland heeft in 2016 alle ondernemingen aangeschreven die volgens gegevens uit de Kamer van Koophandel onder de werkingssfeer van de Tijdelijke Regeling EED vallen. Om een inschatting te maken welke van de aangeschreven ondernemingen individuele bedrijven zijn en welke concerns met meerdere vestigingen, is in 2017 een rekenmethode bedacht om een inschatting te kunnen maken van de werklust voor de ODH voor de komende jaren. Bij een conservatieve schatting wordt het aantal te beoordelen locaties afgerond op 2.000 vestigingen (som van Concernhoofdkantoren in Haaglanden, filialen in Haaglanden en individuele bedrijven).

De EED-cyclus heeft een termijn van 4 jaar waarna opnieuw een energie-audit moet worden uitgevoerd en aangeboden aan het bevoegd gezag. Dit betekent dat gemiddeld voor 500 inrichtingen in Haaglanden per jaar de energie-audits en eventuele plannen van aanpak moeten worden beoordeeld, steekproefsgewijs inrichtingen gecontroleerd en gegevens vastgelegd. Het aantal EED-controles en te beoordelen rapportages is daarmee aanmerkelijk hoger dan verwacht. De tijdsbesteding was echter minder dan geraamd i.v.m. het verwerken van een groot aantal "filialen" van concerns. In totaal zijn er 735 EED-controles uitgevoerd.

Project Ondergronds Ruimtegebruik

Begin 2017 is gestart met het in kaart brengen van de onttrokken hoeveelheden grondwater ten behoeve van het bodemenergiesysteem (WKO) in relatie tot hetgeen in de vergunningen zijn opgenomen. Doel van dit project was om de gebruikers die volgens haar vergunningvoorschriften meer dan 250.000 m³ grondwater onttrekken en daar bij lange na geen gebruik van maken, te bewegen om op hun verzoek de vergunning (vermindering) aan te laten passen zodat meer bedrijven en instellingen een WKO-installatie kunnen laten plaatsen. Hierdoor wordt op een positieve manier een extra impuls gegeven aan de vermindering van NO_x, CO₂ uitstoot. In 2018 is het project doorgezet en gekeken naar gebruikers die volgens haar vergunningvoorschriften meer dan 150.000 m³ grondwater onttrekken en daar geen gebruik van maken.

Voor het project zijn er 23 locaties gekozen die voldeden aan de criteria van minder dan 40% van het maximale debiet. Twee beheerderseigenaren (meerdere systemen op meerdere locaties) staan open voor verlaging van het maximaal debiet voor de onder hen vallende bodemenergiesystemen. In een constructief gesprek met beide partijen zijn meerdere locaties naar voren gekomen waar een verlaging van het maximaal debiet mogelijk is. Voor een aantal locaties is het technisch mogelijk om het maximale debiet te verlagen maar spelen nog commerciële belangen een rol die dit mogelijk tegen houden. Eén bedrijf doet intern onderzoek naar het vervolg. Het andere gaat voorstellen doen om voor in totaal 10 locaties het maximaal debiet te verlagen.

Project Zorginstellingen

In 2018 is een project WKO Zorginstellingen gestart. Doel van het project is de huidige werking van de WKO-systemen bovengronds én ondergronds te evalueren, knelpunten in kaart te brengen en maatregelen te formuleren in het kader van optimalisatie (energiebalans, energierendement, energiebesparing etc.). In de praktijk blijkt dat bij het klimatiseren van zorginstellingen sprake is van een onevenwichtige vraag naar warmte en koude, die in de meeste gevallen leidt tot een energetische onbalans in de bodem en een slecht energierendement. Om deze reden zijn 36 zorginstellingen geselecteerd, waarbij kansen liggen voor herstel van de energiebalans en een goed energierendement. In het kader van duurzaamheid zal dit leiden tot optimaal grondwaterbeheer, energiebesparing en de reductie van CO₂ en NO_x. Tijdens een reguliere WKO-controle richt de toezichthouder zich alleen op de voorschriften in de vigerende vergunning die betrekking hebben op het ondergrondse deel van de WKO en blijft de vergunninghouder verantwoordelijk voor de naleving hiervan. Omdat deze aanpak niet altijd zorgt voor het gewenste effect, blijft er energiebesparingspotentieel liggen. De ODH doet onderzoek bij de geselecteerde instellingen. Instellingen zijn per brief in kennis gesteld over nut en noodzaak van het project. Aanvullende vragen zijn telefonisch afgedaan en werden controles uitgevoerd. Uit het project is naar voren gekomen dat het gebruik van de bodemenergie-installaties zeer uiteenlopend was. Over het algemeen kan worden geconcludeerd, dat in veel gevallen de energiebalans wordt gestuurd op basis van de maximaal geleverde hoeveelheid koude of warmte. Ten aanzien van het beheer van de installatie is gebleken dat meer aandacht aan de werking van de installatie ook resulteert in een beter rendement. Daar waar beheerspartijen een actieve rol spelen bij de werking van de installatie worden ook betere resultaten gehaald.

Project brijnlozingen versus WKO

Diverse (tuinbouw)bedrijven (circa 300) in ons werkgebied maken gebruik van omgekeerde osmose. Bij omgekeerde osmose wordt er grondwater onttrokken dat na zuivering mineraalarm water oplevert en gebruikt wordt als gietwater voor de teelt. Deze onttrekking vindt plaats uit het eerste watervoerende pakket. Het afvalwater wat daarbij vrijkomt is vrij zout en wordt ook wel brijn genoemd. Dit brijn kan niet meer worden gebruikt en moet worden geloosd. Deze brijnlozing vindt momenteel veelvuldig plaats in de bodem, in het tweede watervoerende pakket. Dit mag in principe niet, maar mag - indien hier maatwerk voor is verleend - tot 2022 plaats vinden bij agrarische bedrijven.

In de maatwerkbesluiten staan specifieke eisen genoemd met betrekking tot het maximale lozingsdebiet van de brijnlozing. Met deze eisen wordt een ruimte in de ondergrond ingeruimd voor deze installaties.

Aangezien deze installaties lozen in een watervoerend pakket dat ook intensief wordt gebruikt door bodemenergiesystemen (WKO) is handhaving op het maximale debiet van belang. Een doelmatig gebruik van de ondergrond is een dynamisch proces. Mede daarom is de ODH een project gestart waarbij expliciet wordt gekeken naar osmose-installaties in relatie tot de nabij gelegen (open) bodemenergie-systemen.

Als omgekeerde osmose installaties niet meer worden gebruikt moeten ze op een juiste manier worden afgedicht. Hiervoor zijn duidelijke voorschriften in de maatwerkbesluiten opgenomen die aangeven dat de oorspronkelijke bodemlagen moeten worden hersteld bij afdichting. Om een beter beeld te krijgen van deze installaties zijn in 2018 themacontroles uitgevoerd bij een deel van deze installaties.

Tijdens de themacontroles is vastgesteld dat in het dossier nog niet alle benodigde documenten aanwezig waren. Daarom zijn tijdens deze controles alle boorstaten bemachtigd en geregistreerd zodat wij een beter

beeld hebben van het bodemprofiel van de installaties. Zodra deze worden afgedicht kunnen de afdichtingswerkzaamheden worden gecontroleerd. Tevens zijn alle bronnen ingemeten met een GPS-meter. Deze coördinaten worden toegevoegd aan het programma BodemenergieOnline (of BOL). In BOL worden momenteel alle bodemenergiesystemen geregistreerd. Zodra de coördinaten van de overige onttrekkingen zoals de osmose installatie daar ook aan worden toegevoegd hebben we een nog overzichtelijker beeld van de ondergrond. Uit het project blijkt dat momenteel geen retour bronnen aanwezig zijn in de nabijheid van bodemenergiesystemen. Om dit in de toekomst te blijven voorkomen is een adequate registratie noodzakelijk.

Ontzorgingsaanpak kantoren

In het kader van het SER-energieakkoord heeft de ODH in de afgelopen 2 jaar een “ontzorgings”-project gedraaid om energiebesparing te realiseren bij de kantorensector. Er is gekozen voor kantoren omdat de kantorensector ruim vertegenwoordigd is in de provincie. In de regio Haaglanden alleen al staan 1600 kantoorpanden. Binnen regio Haaglanden is de kantorensector verantwoordelijk voor 7% van de totale CO₂ uitstoot, hetgeen overeenkomt met een energieverbruik van 10 PJ per jaar.

Voor de realisatie van energiebesparing bij de kantorensector is in samenwerking met de brancheorganisatie voor ondernemers VNO-NCW – Midden en het adviesbureau CCS Energieadvies B.V. een ontzorgingsaanpak ontwikkeld. De ontzorgingsaanpak is gebaseerd op de lijst met erkende maatregelen voor kantoren, die in de Activiteitenregeling is opgenomen en primair gericht is op kantoren met huurdergebruikers. Hier speelt het zogenaamde split incentive tussen eigenaar en gebruiker. Op verzoek van de ODH hebben de gemeenten namen van inrichtingen voor dit project aangeleverd. Gedurende dit project is na onderzoek vastgesteld dat een aantal kantoren buiten de scope van het project vielen vanwege het hoge(re) energieverbruik en zij gebruik maken van een MJA of MEE regeling. Daarnaast was de bereidheid om deel te nemen aan het project door verschillende directies – om door hen aangedragen redenen - heel klein. Tenslotte bleek dat 7 geselecteerde kantoorpanden te huur of te koop stonden. In het kort komt het erop neer dat de controles – met uitzondering van de kantoren die wel hebben meegedaan en waar advies gegeven kon worden - weinig rendement hebben opgeleverd. Dit tennvallend resultaat bij een dergelijke ontzorgingsaanpak is ook eerder ervaren in projecten van de afgelopen jaren. Alleen het project WKO bij de glastuinbouw in 2017 is daarop een uitzondering. Wanneer het functioneren van WKO bij kantoren wordt vergeleken met WKO in de tuinbouwsector, komt duidelijk naar voren dat men in een ontzorgingsproject in de tuinbouw de financiële meerwaarde van koeling en verwarming met een WKO daadwerkelijk inziert.

9.5.2.4 Handhaving

Bestuurlijke en de strafrechtelijke handhaving staan in principe naast elkaar en hebben elk een eigen functie. Er wordt gehandeld conform de sanctiestrategie waarbij de inzet van het instrumentarium afhankelijk is van de ernst van de overtreding in relatie tot het gedrag van de overtreder.

De inzet op de handhaving is lager uitgevallen dan van tevoren is ingeschat en is ook iets afgenomen t.o.v. vorig jaar. Er waren 621 voornemens en lasten geraamd terwijl er uiteindelijk 640 voornemens en lasten noodzakelijk zijn geweest. Een licht verbeterd naleefgedrag in een aantal branches draagt daaraan bij. Nog steeds blijken vaak grotere stookinstallaties (gedeeltelijk) niet te zijn gekeurd en zien ondernemers het belang van keuren niet in en schuiven de keuringen voor zich uit.

Bij de ODH is een aantal Buitengewone opsporingsambtenaren (Boa's) in dienst. De Boa's voeren zelfstandig of in samenwerking met politie en justitie strafrechtelijke onderzoeken uit op het gebied van de milieuwetgeving. Vanaf 1 januari 2014 wordt de Bestuurlijke Strafbeschikking Milieu (BSB-m) in pilotvorm als handavingsinstrument ingezet op een limitatief aantal soorten overtredingen. Binnen Haaglanden zijn gedurende 2018 totaal 33 Bsbm'n opgelegd voor overtredingen van de geluidsnormen (23), bodem (9) en vuurwerkopslag (1). Daarnaast zijn 23 processen verbaal opgemaakt voor geluid (18), bodem (0), vuurwerk, (4) en Wm (1).

9.5.2.5 Overige taken

In de werkplannen 2018 is tijd ingeruimd geweest voor een aantal zogenaamde overige taken waaronder o.a. ondersteuning van bestuur en beleidsafdelingen, bouwtoezicht, participatie in netwerken en/of externe overleggen, inbreng in crisisorganisatie. In dit kader is de samenwerking met ketenpartners als waterschappen, ILT, ISZW, politie en OM verder uitgebouwd.

Samen met de LTO wordt informatie gegeven over milieuwet- en regelgeving. Glastuinbouwondernemers die gebruik maken van assimilatiebelichting kunnen gebruik maken van een SMS-berichtenservice. Abonnees ontvangen verspreid over het assimilatie seizoen diverse gratis SMS berichten die hen herinneren aan de juiste toepassing van de wet- en regelgeving. Ook WKO-eigenaren hebben een dergelijke SMS service i.v.m. hun rapportageverplichtingen.

Het Haags Economisch Interventie Team (HEIT) is een samenwerkingsverband tussen gemeente, politie, douane, belastingdienst, energiebedrijf Stedin, Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), UWV en Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid. In 2018 is de ODH bij 57 gezamenlijke controles aanwezig geweest. Hiermee levert de ODH een bijdrage aan het terugdringen van de zogenoemde georganiseerde en ondermijnende criminaliteit.

Bij een aantal deelnemers is intensief geadviseerd t.a.v. evenementenbeleid en individuele evenementenvergunningen.

9.5.2.6 Totaalbeeld

Het jaar 2018 was qua taakuitvoering een druk jaar. Het totaal aantal uitgevoerde zaken binnen het programma T&H ligt circa 5% boven de prognose. Voor één opdrachtgever is halverwege het jaar besloten om een aanvullend incidentele opdracht te verlenen teneinde het planmatig werk te kunnen afronden. Overall is het planmatig toezicht uitgevoerd conform prognose.

9.5.2.7 Kritische Prestatie Indicatoren T&H

Monitoring van de taakuitvoering gebeurt aan de hand van een door het bestuur vastgesteld dashboard met indicatoren (KPI). Het betreft voor het programma T&H een viertal KPI's, te weten het gerealiseerde werkvolume, overlastmeldingen uitgesplitst naar oorzaak, naleefgedrag en het resultaat van bezwaar- en beroepszaken. Het naleefgedrag wordt in deze rapportage gedefinieerd als het percentage bedrijven waarbij bij de eerste controle geen overtredingen wordt geconstateerd. Monitoring en analyse t.a.v. trends zal in de komende jaren uiteraard plaatsvinden vooral in relatie tot de jaarlijkse evaluatie van de risicomethodiek.

In tabel 32 is een overzicht opgenomen van de bezwaar- en beroepszaken binnen het programma T&H en in de tabellen 33 en 34 een overzicht van het naleefgedrag.

Tabel 32 Overzicht bezwaar- en beroepszaken T&H

Programma T&H	2016			2017			2018		
	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep
Ongegrond	21	2		18	6		19	4	1
Deels gegrond							1		
Deels niet-ontvankelijk, deels gegrond							1		
Gegrond	4	1		1	2		2	1	
Niet-ontvankelijk	6	1	1	1			1		
Ingetrokken	6			6	2	1	12	1	
Totaal	37	4	1	26	10	1	36	6	1

Tabel 33 Naleefgedrag

Product-code	Product	Onderdeel	Cat.	Percentage naleving na eerste controle		
				2016	2017	2018
Toezicht - Controle inrichting (preventief)						
T01.5	Integrale controle	Wm-regulier	1	90%	91%	84%
			2	71%	68%	68%
			3	48%	53%	49%
			4	48%	57%	45%
			Gestapeld toezicht		96%	95%
				52%	39%	39%
T01.6	Opleveringscontrole	Opleveringscontrole		80%	55%	66%
T03.1	Inventarisatie bedrijven	Inventarisatie bedrijven		81%	93%	72%
T01.4	Deelcontrole	Asbest		-	-	67%
		Assimilatie		78%	60%	28%
		Energie/duurzaamheid		100%	100%	99%
		Externe veiligheid		70%	50%	100%
		Grondwateronttrekking		93%	100%	95%
		Indirecte lozingen PZH		96%	50%	79%
		Meten/Verificatie		100%	-	-
		Nazorg stortplaatsen		100%	79%	100%
		Thema controle Acceptatiebeleid		-	-	91%
		Thema controle Afscheiders-GA		-	95%	-
		Thema controle Afvalbeheer		99%	83%	90%
		Thema controle Afvalstoffen		96%	97%	97%
		Thema controle Afvalwater		63%	90%	86%
		Thema controle Asbest		-	72%	-
		Thema controle Asbestdaken		-	100%	100%
		Thema controle Basisonderwijs		-	89%	75%
		Thema controle Brandveiligheid		-	-	88%
		Thema controle Duurzaamheid		100%	100%	91%
		Thema controle Grondverzet		97%	100%	-
		Thema Koeling-Energieverbruik		0%	100%	100%
		Thema controle Limiter		-	-	79%
		Thema controle Loodemissie		-	-	100%
		Thema controle Mest		90%	87%	89%
		Thema controle Opslag stoffen		69%	69%	87%
		Thema controle Opslagtanks-Wasplaatsen		-	67%	100%
		Thema controle Sputcabines-VOS		-	90%	-
		Thema controle Stookinstallaties		56%	75%	69%
		Thema controle Veiligheid		-	84%	77%
		Thema controle Voortgezet onderwijs		-	55%	100%
		Vuurwerkopslag		93%	94%	88%
		WKO-afdichting		90%	100%	100%
		WKO-boorcontrole		100%	90%	87%
		WKO-gesloten		96%	76%	93%
		WKO-regulier		68%	70%	76%
		WKO-start-up		46%	71%	86%
T01.1	Administratieve controle preventief	Administratief toezicht		74%	71%	51%
Toezicht - Overig						
T05.1	Beoordeling rapportage verplichting	EED		100%	100%	97%
		MJA		-	100%	100%
		Natte koeltorens		92%	95%	98%
		Programma van eisen upd		80%	85%	85%
		WKO-administratief		62%	62%	65%
T05.2	Beoordeling E-PRTR-rapportage	E-PRTR		100%	90%	88%
T04.1	Controle mobiele puinbreker	Mobiele puinbreker		100%	100%	100%
T04.2	Controle vuurwerkevenement	Vuurwerkevenement		100%	95%	99%
T03.3	Gebiedscontrole specifieke wetgeving	Controle PMV		100%	89%	83%
Overlast						
T01.2	Aspectcontrole	Handhavingsverzoek		100%	75%	78%
		Melding overlast (klacht)		69%	70%	68%
		Ongewoon voorval		78%	64%	93%
T12.1	Controle geluidhinder	Evenementen		-	100%	100%
		Overig		-	-	100%
Bodembescherming- en kwaliteit						
T09.1	Controle bodemsanering wbb	Bodemsanering ernstig		87%	89%	91%
		Bodemsanering niet ernstig		81%	84%	84%
		Nazorglocatie actief		100%	-	-
		Nazorglocatie passief		100%	94%	100%
T09.2	Controle bodemsanering niet wbb	Herstelplicht Wm		60%	69%	55%
		Tanksanering ondergronds		86%	70%	88%
T09.4	Controle toepassing grond- en bouwstoffen	Besluit Bodemkwaliteit		74%	78%	69%
T09.5	Controle ontgrondingen	Ontgrondingen		100%	-	-
T09.6	Controle lozen buiten inrichting	Lozingen buiten inrichting		90%	83%	100%
T10.1	Gebiedscontrole bodembescherming	Gebiedscontrole bodembescherming		73%	48%	-

Het naleefgedrag wordt in deze rapportage gedefinieerd als het percentage bedrijven waarbij bij de eerste controle geen overtredingen wordt geconstateerd.

Tabel 34 Naleefgedrag belangrijkste producten 2015-2018

Product-code	Product	Onderdeel	Cat.	Percentage naleving na eerste controle			
				2015	2016	2017	2018
Toezicht - Controle Inrichting (preventief)							
T01.5	Integrale controle	Wm-regulier	1	83%	90%	91%	84%
			2	74%	71%	68%	68%
			3	52%	48%	53%	49%
			4	74%	48%	57%	45%
		Gestapeld toezicht		30%	52%	39%	39%
T01.2	Aspectcontrole	Melding overlast (klacht)		55%	69%	70%	68%
T09.1	Toezicht bodemtaken (gemiddeld)	Wet Bodembescherming (ernstig en niet ernstig) en Besluit Bodemkwaliteit		71%	81%	84%	81%
T09.2							
T09.4							

Sinds 2016 wordt op een meer gedetailleerd niveau per branche gekeken naar trends in het naleefgedrag. Op basis hiervan wordt jaarlijks de risicomethodiek en daarmee het planbare toezicht bijgesteld. De volgende branches stijgen in de prioritering:

- Voortgezet Onderwijs van zeer laag naar hoog
- Metaalbewerking van laag naar hoog
- Afvalverwerking/bewerking van laag naar hoog

De onderstaande branches dalen in de prioritering

- Jachthaven/Werf van zeer hoog naar zeer laag
- Akkerbouw van zeer hoog naar laag

De uitkomsten van de bijstelling van de regionale prioriteiten laten een verschuiving zien van de branches met als gevolg dat er in 2019 meer thematisch toezicht zal plaatsvinden. Waar in 2018 veertien branches in de prioriteit gemiddeld en laag stonden zijn dat er na de bijstelling vijftientig. Dit betekent concreet dat er ten opzichte van 2018 meer thematische controles zullen plaatsvinden en dat er minder integrale controles zullen worden uitgevoerd. De kleine hoeveelheid capaciteit die hierdoor beschikbaar komt zal deels worden gebruikt om bij gemeenten meer incidenteel toezicht mogelijk te maken en deels zal deze worden ingezet op specifieke gemeentelijke toezichtprojecten.

9.5.3 Klanttevredenheidsonderzoek

In het jaar 2018 zijn klanttevredenheidsonderzoeken (kto) verstuurd. Het responsepercentage bedraagt 29%. Dit betreft zowel bedrijven als particulieren (overlastmelding).

Bedrijven

De doelgroep: bedrijven bestaan uit “aanvragers” van vergunningen en toetsingen en uit bedrijven waarop toezicht wordt uitgeoefend. Uit de resultaten van het klanttevredenheidsonderzoek blijkt dat 88% van ondervraagden bedrijven tevreden is, waarvan zelfs 29% zeer tevreden. Van de ondervraagden gaf 12% aan ontevreden te zijn met de dienstverlening. De resultaten zijn vergelijkbaar met 2017. In de onderstaande figuur is het resultaat van het klanttevredenheidsonderzoek ten aanzien van de ondervraagde bedrijven schematisch weergegeven.

Figuur 1: Resultaat klanttevredenheidsonderzoek 2018 bedrijven

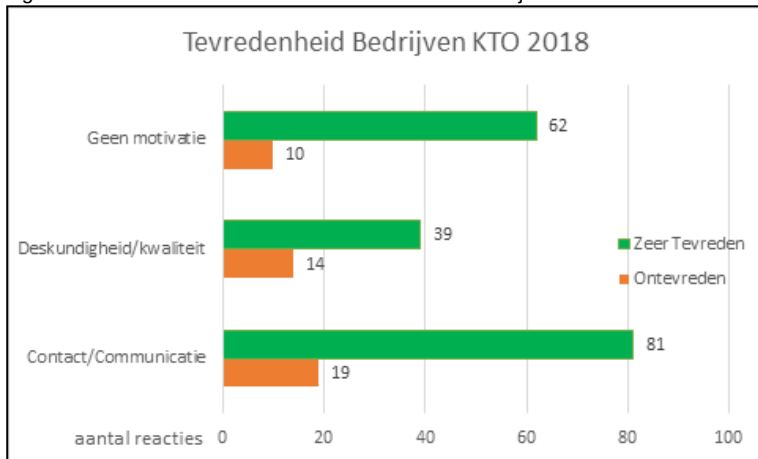

Analyse respons bedrijven

Als motivatie voor de ontevreden reacties worden onder andere de aspecten tijdigheid, contact communicatie, deskundigheid en kwaliteit genoemd. De zeer tevreden reacties worden veelal veroorzaakt door aspecten oplossings- en resultaatgerichtheid, contact communicatie, deskundigheid en kwaliteit van de medewerker.

In de onderstaande figuur zijn de oorzaken van de respons zeer tevreden en ontevreden illustratief weergegeven.

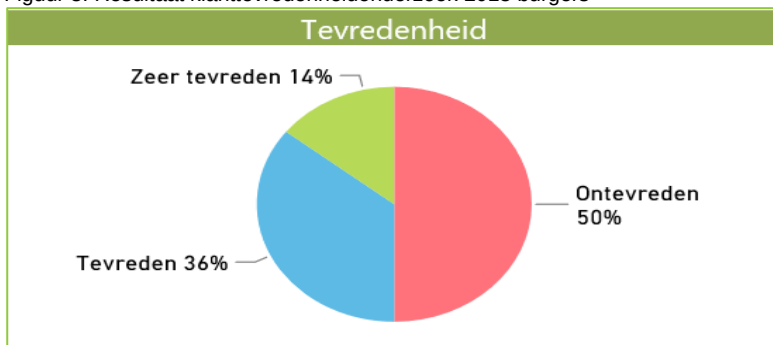
Figuur 2: Oorzaken ontevreden en zeer tevreden bedrijven

Burgers

De doelgroep: burgers bestaat uit melders van overlastsituaties veroorzaakt door bedrijven. Dit kunnen bijvoorbeeld klachten zijn over geluid of geur. Uit de resultaten van het klanttevredenheidsonderzoek blijkt dat 50% van ondervraagde particulieren tevreden is, waarvan zelfs 14% zeer tevreden. Van de ondervraagden gaf 50% aan ontevreden te zijn met de dienstverlening. In de onderstaande figuur is het resultaat van het klanttevredenheidsonderzoek ten aanzien van de ondervraagde particulieren schematisch weergegeven.

Figuur 3: Resultaat klanttevredenheidsonderzoek 2018 burgers

Analyse respons burgers

Als motivatie van de ontevreden reacties worden onder andere de aspecten tijdigheid van het ontvangen van een reactie en contact/communicatie. Ook wordt in een aantal gevallen de ontevreden reactie veroorzaakt doordat in sommige gevallen de ervaren overlast niet door de Omgevingsdienst Haaglanden kan worden opgelost. Enerzijds omdat dit niet binnen de bevoegdheden van de Omgevingsdienst Haaglanden valt. Anderzijds valt ervaren overlast wel binnen de bevoegdheden van de Omgevingsdienst Haaglanden maar blijkt na onderzoek door ODH dat er geen sprake is van overtreding van de milieuwetgeving. In dergelijke gevallen wordt er dus overlast ervaren, maar valt deze binnen het acceptabel geachte van de milieuwet en regelgeving. Ten aanzien van ontevreden reacties als gevolg van het doorsturen van een klacht naar een andere organisatie is reeds een verbetermaatregel ingevoerd. De zeer tevreden reacties worden veelal veroorzaakt door tijdigheid van het ontvangen van een reactie, contact/communicatie en deskundigheid/kwaliteit.

In de onderstaande figuur zijn de oorzaken van de respons zeer tevreden en ontevreden zijn illustratief weergegeven.

Figuur 4: Resultaat klanttevredenheidonderzoek 2018 burgers naar mate tevredenheid

9.6 Raming en realisatie werkplan T&V

Programma T&V 2018	Producten in uren		20.420	26.428
	Producten in aantallen		6.433	6.918
			Totaal	
PDC Code	Taak/Product	Kengetal 2018 (uur/product)	Planning 2018	Realisatie 2018
	<u>Milieu-inrichtingen</u>			
R01.1	Oprichtingsvergunning niet-complex	60	13	5
R01.1	Oprichtingvergunning complex	125	5	
R01.2	Revisievergunning	200	7	3
R01.3	Veranderingsvergunning niet-complex	70	17	14
R01.3	Veranderingsvergunning complex	150	5	
R01.4	Milieuneutrale veranderingsvergunning	32	28	13
R27.1	Omgevingsvergunning BRIKS	32	2	4
	Regie Briks		350	339
R01.6/R01.7	Intrekkingsbesluit Wm	24	3	
R01.8	Geactualiseerde vergunning	32	4	3
R07.1	Actualisatietoets vergunningen niet-complex	8	7	
R07.1	Actualisatietoets vergunningen complex	8	22	
R02.1/R02.2	Omgevingsvergunning beperkte milieutoets (Wm)	32	13	4
R03.1	Behandeling melding activiteitenbesluit	10	633	513
R09.1/R18.1	Behandeling melding indirecte lozing/Blbi	14	103	105
R04.1/R04.2	Maatw erkvoorschrift Wm / indirecte lozing	24	153	185
R05.1	Gelijkw aardigheidsbesluit			1
R06.1/R06.2/R06	Besluit verplichting Activiteitenbesluit	8	5	
R28.1	Behandeling sloopmelding	16	9	
R08.2	Behandeling kennisgeving mobiele puinbreker	8	25	25
R10.1	Vuurw erkontbrandingstoestemming	32	20	24
R11.1/R11.2	Behandeling vuurw erk melding	16	53	37
	Verlening vuurw erkverkoopvergunningen	8	20	9
	Bijzondere toestemming laden en lossen vuurwerk	6	20	32
R03.1/A01.5	Toetsing en advies Wm	10	260	235
A03.1	Vooroverleg Wm	40	30	41
D11.1	Beheer milieu-informatie inrichtingen			0
H01.1	Administratieve handhaving Wm	8		
	<u>Bodembescherming en -kwaliteit</u>			
R13.1	Beschikking bodemsanering	20	220	177
R13.1	Behandeling melding w ijziging saneringsplan	8	17	
R14.1	Behandeling BUS-melding	12	200	232
R15.1/R15.2	Behandeling melding Besluit bodemkw aliteit	4	715	747
T08.1/A01.5	Toetsing bodem	8	1.528	1.969
D03.1	Coördinatie bodemsanering		625	975
A01.5	Advies bodem	6	485	458
R16.1	Vergunning ontgronding niet-complex	60	6	
R16.1	Vergunning ontgronding complex	125	2	1
A01.5	Toetsing ontgronding (vrijstelling/advies)	16	10	15
A01.5	Advies ontgronding	60	5	11

Vervolg T&V

Programma T&V 2018	Producten in uren		20.420	26.428
	Producten in aantallen		6.433	6.918
			Totaal	
PDC Code	Taak/Product	Kengetal 2018 (uur/product)	Planning 2018	Realisatie 2018
R19.1	Vergunning grondw ateronttrekking en -opslag	60	50	39
R02.3	Omgevingsvergunning beperkte milieutoets bodemenergie	150	3	2
R18.1	Behandeling melding Blbi-bodemenergie	24	29	44
R04.1/R04.2	Maatw erkvoorschrift Blbi-bodemenergie	24	2	
A01.5	Advies WKO	12	28	54
A01.5	Toetsing WKO	12	5	21
D11.1	Informatie-ontsluiting Landelijk grondw aterregister		1.250	737
R20.1	Ontheffing PMV	32	50	35
R20.1	Melding PMV	10	60	64
A01.5	Toetsing PMV Wabo	16	50	2
A01.5	Advies PMV	24	50	104
A03.1	Vooroverleg w ater/ontgronding/Pmv	32	55	59
A03.1	Vooroverleg bodem	12	36	23
H01.1	Administratieve handhaving Wbb	6	1	
	Implementatie regelgeving/beleid Bodem		50	
	Implementatie regelgeving/beleid Ontgronding/(grond)w ater/PMV		25	
	<u>Natuurbescherming</u>			
A01.5	Advies Natura 2000	20	100	105
A01.5	Advies Beheer en schadebestrijding (BS)	20		
A01.5	Advies Soortenbescherming (SB)	20		54
A01.5	Advies Houtopstanden (HO)	20		3
A01.5	Advies Natuurschoonw et (NS)	20		18
R24.1	Bestuurlijk rechtsoordeel Natura 2000	24	20	
R24.1	Bestuurlijk rechtsoordeel SB	24		1
R24.1	Bestuurlijk rechtsoordeel HO	20		
A01.5	Toetsing Natura 2000	20	50	33
A01.5	Toetsing Faunabeheerplan	24		
A01.5	Toetsing Beheerplan Natura 2000	20		
A01.5	Toetsing BS	24	2	
A01.5	Toetsing SB	20		26
R21.1	Opdracht BS	60	5	7
R21.2	Ontheffing BS	50	25	4
R21.2	Ontheffing SB niet-complex	32	100	136
R21.2	Ontheffing SB complex	67	10	24
R21.2	Ontheffing SB Onderzoek/Onderwijs	12	5	1
R21.2	Ontheffing SB uitzetten of herinvoeren	20		
R21.2	Ontheffing SB vangen of onder zich hebben	24		
R21.2	Ontheffing SB tijdelijke natuur	20		1
R21.2	Ontheffing HO meldingsplicht	24		1
R21.2	Ontheffing HO herplantplicht (compensatie)	32		4
R21.2	Ontheffing HO realisatietermijn herplant	10		1
R21.2	Ontheffing HO vervangen niet aangeslagen herplant	12		

Vervolg T&V

Programma T&V 2018	Producten in uren		20.420	26.428
	Producten in aantallen		6.433	6.918
			Totaal	
PDC Code	Taak/Product	Kengetal 2018 (uur/product)	Planning 2018	Realisatie 2018
R22.1	Vergunning Wnb Natura 2000 niet complex	60	25	47
R22.1	Vergunning Wnb Natura 2000 complex	80	2	2
R22.1	Vergunning Wnb Natura 2000 PAS	24	125	86
R03.1	Melding Natura 2000 PAS		100	34
R03.1	Melding HO		250	261
R23.1	VVGB Natura 2000 niet complex	40	20	4
R23.1	VVGB Natura 2000 complex	70		
R23.1	VVGB Natura 2000 PAS	24	10	10
R23.1	VVGB SB niet-complex	32	6	8
R23.1	VVGB SB complex	67	2	2
A03.1	Vooroverleg Natura 2000	24	60	19
A03.1	Vooroverleg BS	10	2	3
A03.1	Vooroverleg SB	10	25	44
D11.1	Monitoring ecologie		0	379
	Implementatie nieuw e wetgeving natuurbescherming		150	876
	<u>Geluid, Lucht, EV</u>			
A01.5	Samengesteld advies geluid, lucht, externe veiligheid	24	26	8
A01.5	Samengestelde toets geluid, lucht, externe veiligheid	16	39	13
A01.5	Enkelvoudig advies geluid, lucht, externe veiligheid	12	84	239
A01.5	Enkelvoudige toets geluid, lucht, externe veiligheid	12	357	551
	Enkelvoudig advies geluid evenementen	12	47	6
D04.1	Zonebeheer industrieland aai		365	402
R25.1	Beschikkingen hogere waarde	24	54	28
R12.1	Ontheffing Route Gevaarlijke Stoffen	8	21	8
D08.1	Beheer monitoringstool (luchtkwaliteit)		50	46
A01.5	Advies milieu quickscan	12	49	24
A04.1/A04.2	Advies/toetsing MER	32	7	12
A04.3	Toetsing onderzoek MER-beoordeling	40	1	2
A03.1	Vooroverleg Milieu en RO	100	7	5
D04.3	Inpassing bedrijf	10		
	<u>Overige taken</u>			
A01.3	Advies/ondersteuning OG en Beleidsafdeling OG (diverse werkvelden)		3.270	2.452
A01.3	Inbreng bestuur/statenvragen		100	
A02.1	Bestuurlijke ondersteuning OG		100	
D14.1	Relatiebeheer		3.150	2.444
D16.1	Deelname crisisorganisatie		240	
D15.1	Behandeling Wob-verzoek	24	13	9
J0.01 t/m J02.4	Bezwaar en Beroep	50	70	59
D09.1	Helpdesk loket / informatie-ontsluiting		6.370	10.898
D24.1	Planning & Control		1.400	1.347
	Vorbereiding Omgevingswet		2.575	3.158
	Databank Flora en Fauna			
	Specifieke Projecten en/of niet benoemde taken (diversen)			2.080

9.7 Raming en realisatie werkplan T&H

Totaal alle instanties			Producten in uren		11.132	14.714
			Producten in aantallen		13.130	13.760
Product code	Product	Onderdeel	categorie	kental	Totaal	
					Planning	Realisatie
Toezicht - Controle Inrichting (preventief)						
T01.5	Integrale controle	Wm-regulier	1	8		89
			2	10	661	587
			3	12	217	198
			4	22	120	120
				12	207	200
		Gestapeld toezicht		12	449	392
T01.6	Opleveringscontrole	Opleveringscontrole		15	35	32
T03.1	Inventarisatie bedrijven	Inventarisatie bedrijven		8	722	829
T01.4	Deelcontrole	Asbest		10		3
		Assimilatie		10	19	18
		Energie/duurzaamheid		15	57	93
		Externe veiligheid		5	2	1
		Grondwateronttrekking		20	15	20
		Indirecte lozingen PZH		12	14	14
		Meten/Verificatie		10	9	
		Nazorg stortplaatsen		40	14	14
		Thema controle Acceptatiebeleid		6	11	11
		Thema controle Afvalbeheer		6	153	145
		Thema controle Afvalstoffen		6	102	93
		Thema controle Afvalwater		6	201	200
		Thema controle Asbest		6		
		Thema controle Asbestdaken		6	8	13
		Thema controle Basisonderwijs		6		8
		Thema controle Brandveiligheid		6	25	25
		Thema controle Duurzaamheid		6	11	11
		Thema controle Grondverzet		6		
		Thema controle Koeling-Energieverbruik		6		1
		Thema controle Limiter		6	154	121
		Thema controle Loodemissie		6	13	10
		Thema controle Mest		6	37	37
		Thema controle Opslag stoffen		6	37	37
		Thema controle Opslagtanks-Wasplaatsen		6		1
		Thema controle Spuitcabines-VOS		6		
		Thema controle Stookinstallaties		6	102	99
		Thema controle Veiligheid		6	135	133
		Thema controle Voortgezetonderwijs		6		1
		Vuurwerkopslag		10	276	241
		WKO-afdichting		8	5	3
		WKO-boorcontrole		12	20	15
		WKO-gesloten		8	26	27
		WKO-regulier		12	150	153
		WKO-start-up		30	20	14
T01.1	Administratieve controle preventief	Administratief toezicht		7	154	158
Toezicht - Overig						
T05.1	Beoordeling rapportage verplichting	EED		8	499	735
		MJA		8		5
		Natte-koeltorens		6	51	61
		Programma van eisen upd		10	14	20
		WKO-administratief		6	550	592
T05.2	Beoordeling E-PRTR-rapportage	E-prtr		15	19	17
T04.1	Controle mobiele puinbreker	Mobiele puinbreker		12	17	19
T04.2	Controle vuurwerkevenement	Vuurwerkevenement		27	85	74
T03.3	Gebiedscontrole specifieke wetgeving	Controle PMV		10	5	7

Vervolg T&H

Totaal alle instanties		Producten in uren			11.132	14.714
		Producten in aantallen			13.130	13.760
Product code	Product	Onderdeel	categorie	kental	Totaal	
					Planning	Realisatie
Overlast						
T06.1	Klachtbehandeling milieu	Afval		2	2.744	16
		Geluid				1.953
		Geur				452
		Licht				51
		Opslag				
		Verontreiniging				12
		Overig				269
T07.1	Behandeling voorvalmelding			2	80	69
H05.1	Besluit op handhavingsverzoek			35	30	29
T01.2	Aspectcontrole	Handhavingsverzoek		10	30	31
		Melding overlast (klacht)		10	1.045	1.359
		Ongewoon voorval		10	23	20
T12.1	Controle geluidhinder	Evenementen		22	63	52
		Overig		22		2
Bodembescherming en -kwaliteit						
T09.1	Controle bodemsanering Wbb	Bodemsanering ernstig		18	145	161
		Bodemsanering niet ernstig		12	36	31
		Nazorglocatie actief		35		
		Nazorglocatie passief		10	16	16
T09.2	Controle bodemsanering niet-Wbb	Herstelplicht Wm		10	39	20
		Tanksanering ondergronds		10	38	24
T09.4	Controle toepassing grond- en bouwstoffen	Besluit Bodemkwaliteit		12	147	173
T09.5	Controle ontgrondingen	Ontgrondingen		9	1	1
T09.6	Controle lozen buiten inrichting	lozingen buiten inrichting		7	5	7
T10.1	Gebiedscontrole bodembescherming	Gebiedscontrole bodembescherming		20		
Bouw en gebruik						
T13.1	Controle BRIKS	BRIKS (toezicht)		40	10	7
T14.1	Controle brandveilig gebruik	Brandveilig gebruik		20	12	11
Toezicht - Controle Inrichting (repressief)						
T02.3	Hercontrole	Assimilatie		8	14	7
		Besluit Bodemkwaliteit		6	9	13
		Bodemsanering ernstig		10	10	3
		Bodemsanering niet ernstig		6	4	1
		Brandveilig gebruik		6		10
		Energie/duurzaamheid		15	4	
		E-prtr		6	1	2
		EED		6		8
		Gebiedscontrole bodembescherming		6		5
		Gestapeld toezicht		6	237	317
		Grondwateronttrekking		10	3	
		Handhavingsverzoek		6	3	1
		Herstelplicht Wm		6	3	6
		Indirecte lozingen PZH		6	2	8
		Inventarisatie bedrijven		6	132	181
		Melding overlast (klacht)		6	202	157
		Meten/Verificatie		10	3	
		Mobiele puinbreker		6	3	
		Natte-koeltorens		6		2
		Nazorg stortplaatsen		10	2	2
		Ongewoon voorval		6	3	1
		Opleveringscontrole		6	10	15
		Programma van eisen upd		6	3	
		Tanksanering ondergronds		6	1	6
		Thema controle Afvalbeheer		4	41	7
		Thema controle Afvalstoffen		4	27	2

Vervolg T&H

Totaal alle instanties			Producten in uren		11.132	14.714
			Producten in aantallen		13.130	13.760
Product code	Product	Onderdeel	categorie	kental	Totaal	
					Planning	Realisatie
		Thema controle Afvalwater		4	53	19
		Thema controle Brandveiligheid		4	1	3
		Thema controle Basisonderwijs		4		7
		Thema controle Duurzaamheid		4		1
		Thema controle Grondverzet		4		
		Thema controle Limiter		4	40	7
		Thema controle Loodemissie		4	1	
		Thema controle Mest		4	5	4
		Thema controle Opslagtanks-Wasplaatsen		4		
		Thema controle Opslag stoffen		4	6	14
		Thema controle Spuitcabines-VOS		4		2
		Thema controle Stookinstallaties		4	24	23
		Thema controle Veiligheid		4	30	10
		Thema controle Voortgezetonderwijs		4		9
		Vuurwerkopslag		6	22	20
		WKO-administratief		6	200	199
		WKO-afdichting		4	2	
		WKO-boorcontrole		4	2	2
		WKO-gesloten		6		
		WKO-regulier		7	60	38
		WKO-start-up		7	20	2
		Wm-regulier	1	5		14
			2	6	166	169
			3	6	55	67
			4	7	36	51
				6	17	10
		T02.1	Administratieve controle repressief	Administratief toezicht		6
Toezicht - Controle Inrichting (repressief) vervolg						
T02.4	Sanctiecontrole	Administratief toezicht		6	9	24
		Assimilatie		8	70	14
		Besluit Bodemkwaliteit		6	1	1
		Bodemsanering ernstig	10	5	4	
		Bodemsanering niet ernstig		6		1
		Energie/duurzaamheid		6	1	
		E-prtr		4		
		Externe veiligheid		6		5
		Gestapeld toezicht		6	76	130
		Grondwateronttrekking		6	2	
		Handhavingsverzoek		6	5	
		Herstelplicht Wm		6	16	
		Indirecte lozingen PZH		6		2
		Inventarisatie bedrijven		6	25	37
		Melding overlast (klacht)		6	79	126
		Meten/Verificatie	10	3	14	
		Mobiele puinbreker		6		
		Nazorg stortplaatsen		6		
		Ongewoon voorval		6		1
		Opleveringscontrole		6	1	1
		Programma van eisen upd		4		
		Thema controle Afscheiders-GA		6		
		Thema controle Afvalbeheer		6	12	2
		Thema controle Afvalstoffen		6	7	
		Thema controle Afvalwater		6	14	3
		Thema controle Asbest		6		4
		Thema controle Basisonderwijs		6		8
		Thema controle Brandveiligheid		6		1
		Thema controle Duurzaamheid		6		1
		Thema controle Grondverzet		6		
		Thema controle Limiter		6	10	
		Thema controle Mest		6		
		Thema controle Opslagtanks-Wasplaatsen		6		

Vervolg T&H

Totaal alle instanties		Producten in uren		11.132	14.714
		Producten in aantallen		13.130	13.760
Product code	Product	Onderdeel	categorie	kental	Totaal
					Planning Realisatie
		Thema controle Opslag stoffen		6	1 15
		Thema controle Spuitcabines-VOS		6	1
		Thema controle Stookinstallaties		6	5 3
		Thema controle Veiligheid		6	8 2
		Thema controle VRH		6	
		Vuurwerkopslag		6	5 7
		WKO-administratief		4	25 37
		WKO-afdichting		7	
		WKO-gesloten		6	
		WKO-boorcontrole		7	1
		WKO-regulier		7	10 8
		WKO-start-up		7	2 1
		Wm-regulier		6	186 162
Handhaving					
H01.1	Handhavingsbesluit - Voornemen last onder dwangsom			14	404 386
	Handhavingsbesluit - Last onder dwangsom			12	236 235
	Handhavingsbesluit - Voornemen bestuursdwang			20	
	Handhavingsbesluit - Last onder bestuursdwang			20	
H02.1	Bestuursdwang			40	
H02.2	Last onder dwangsom - Invorderen			7	98 119
	Last onder dwangsom - Intrekken			6	171 239
H03.1	Bestuurlijke strafbeschikking milieu			20	31 33
H04.1	Proces verbaal			20	10 23
Bezwaar & Beroep					
J01.2	Behandeling bezwaar zonder voorlopige voorziening			35	33 36
J01.1	Behandeling bezwaar met voorlopige voorziening			45	1
J02.2	Behandeling beroep zonder voorlopige voorziening			35	13 6
J02.1	Behandeling beroep met voorlopige voorziening			45	
J02.4	Behandeling hoger beroep zonder voorlopige voorziening			35	1
J02.3	Behandeling hoger beroep met voorlopige voorziening			45	
Advisering					
A01.3	Advies milieu-aspecten beleid bevoegd gezag			10	27 18
A01.4	Advies milieu-aspecten calamiteit			10	9 1
A01.5	Advies milieu-aspecten taakuitoefening bevoegd gezag			10	74 70
A02.1a	Beleidsadvies milieu				1.494 1.415
A02.1b	Beleidsadvies omgevingswet				925 794
Overige Taken					
D09.1	Helpdesk				810 1.395
D10.1	Meldkamer				1.300 1.610
D11.1	Informatie-ontsluiting				2.018 3.623
D14.1	Relatiebeheer				1.740 1.486
D15.1	Behandeling WOB-verzoek			20	12 4
D16.1	Deelname crisisorganisatie				290 199
D19	Permanente meting				100 4
D13	Project bevordering milieubewustzijn	Energie/duurzaamheid			447
		EED/MJA deel			1.272
	Projecten	Coördinatie toezicht project			105 529
		Coördinatie inventarisatie bedrijven project			37
		Project Brijnlozingen vs WKO			350 332
		Project WKO zorginstellingen			350 247
		Ketentoezicht			800 784
		Ondergronds ruimtegebruik			200 114
		Communicatie nieuwe regelgeving			530 125
		Coördinatie vuurwerkopslag/evenementen			120 301

10 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het algemeen bestuur van Omgevingsdienst Haaglanden

Verklaring over de jaarrekening 2018

Ons oordeel

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening (pagina 23 t/m 32 en 37) van Omgevingsdienst Haaglanden een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de activa en passiva van de omgevingsdienst op 31 december 2018 en van de baten en lasten over 2018, in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018, in alle van materieel belang zijnde aspecten, rechtmatig tot stand gekomen, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen.

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Omgevingsdienst Haaglanden ('de omgevingsdienst') gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2018 (hoofdstuk 6);
- het overzicht van baten en lasten over 2018 (hoofdstuk 5 Programmaverantwoording);
- de toelichtingen hierop en met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving (hoofdstuk 7);
- de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld (bijlage 9.2).

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is het BBV.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de controleverordening Omgevingsdienst Haaglanden die is vastgesteld door het algemeen bestuur op 20 december 2012 en het Controleprotocol Wet Normering Topinkomens (WNT) 2018 vallen.

Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

MWQR5NQXYP5Z-90432197-29

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Fascinatio Boulevard 350, 3065 WB Rotterdam, Postbus 8800, 3009 AV Rotterdam
T: 088 792 00 10, F: 088 792 05 33, www.pwc.nl

PwC is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51516426), PricewaterhouseCoopers Personeel, Actuariel & Insurance Services B.V. (KvK 54225388), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180285) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leestijper aan deze vennootschappen zijn algemene verkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl heeft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene verkoopvoorwaarden die ook zijn gepubliceerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Omgevingsdienst Haaglanden zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (VtO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Materialiteit

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip 'materieel belang' wordt toegelicht in de sectie 'Onze verantwoordelijkheid voor de controle van de jaarrekening'.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de bij onze controle toegepaste materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op €225.000 (2017: €227.000), waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie voor fouten 1% bedraagt en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2018.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de €11.250 (2017: €11.350) rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen, of in het kader van WNT, relevant zijn.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- aanbieding;
- de jaarrekening in één oogopslag;
- het jaarverslag;
- de paragrafen;
- besluit Algemeen Bestuur;
- hoofdstuk 9 bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van het dagelijks en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag in overeenstemming met het BBV; en voor
- de rechtmatige totstandkoming van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen; en
- een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de financiële positie voldoende is om de omgevingsdienst in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de omgevingsdienst.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Ons controleoordeel beoogt een redelijke mate van zekerheid te geven dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Rotterdam, 3 mei 2019
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. A.E. Gerritsma RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2018 van Omgevingsdienst Haaglanden

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de controleverordening Omgevingsdienst Haaglanden die is vastgesteld door het algemeen bestuur op 20 december 2012, het Controleprotocol WNT 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat
 - de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet, in alle van materieel belang zijnde aspecten, rechtmatig tot stand zijn gekomen.
- Het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing van de omgevingsdienst.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de omgevingsdienst.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde afweging dat de omgevingsdienst in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Ook het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de omgevingsdienst haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de omgevingsdienst financiële risico's niet kan opvangen.

- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

11 Begrippen- en afkortingenlijst

AB	Algemeen Bestuur
ARG	Arbeidsvoorwaardenregeling gemeente Den Haag
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
A&O	Arbeidsmarkt en Opleiding
Bbk	Besluit bodemkwaliteit
BBV	Besluit begroting en verantwoording
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
Boa	Buitengewoon opsporingsambtenaar
BOR	Besluit Omgevingsrecht
BRIKS	Bouwen, Reclame, Inrit, Kap en Sloop
BRZO	Besluit risico's zware ongevallen
BSBm	Bestuurlijke strafbeschikking milieu
BTW	Belasting over de toegevoegde waarde
BUS	Besluit Uniforme Saneringen
BV	Bedrijfsvoering
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CO2	Koolstofdioxide
DB	Dagelijks Bestuur
DIV	Documentaire Informatie Voorziening
DMS	Document Management Systeem
DSO	Digitale Stelsel Omgevingswet
EED	Europese Energy-Efficiency Richtlijn
EMU	Economische en Monetaire Unie
EV	Externe veiligheid
FG	Functionaris Gegevensbescherming
FTE	Fulltime-equivalent
GIS	Geografisch Informatiesysteem
HEIT	Haags Economisch Interventie Team
I&M	Infrastructuur en Milieu
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IKB	Individueel Keuze Budget
ILT	Inspectie Leefomgeving en Transport
ISO	International Organization for Standardization
ISZW	Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid
KPI	Kritische Prestatie Indicator
KPN	Koninklijke PTT Nederland BV
KvK	Kamer van Koophandel
L-dossier	Locatiedossier
LTO	Land- en tuinbouworganisatie
MER	Milieueffectrapportage
Nb	Natuurbeschermingwet
NEN	Nederlandse Norm
NJN	Najaarsnota
NOx	Stikstofoxiden
NVWA	Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
OD	Omgevingsdienst
ODH	Omgevingsdienst Haaglanden
OLO	Omgevingsloket online
OM	Openbaar Ministerie
Ow	Omgevingswet
P&C	Planning & Control
PAS	Plan van Aanpak Stikstof
PDC	Producten- en Diensten catalogus
PJ	Petajoule
PMV	Provinciale Milieuverordening
PV	Proces Verbaal
PZH	Provincie Zuid-Holland
RMA	Record Management Applicatie
RO	Ruimtelijke Ordening
RRGS	Risico Register Gevaarlijke Stoffen
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
SBI	Standaard Bedrijfsindeling
SER	Sociaal Economische Raad
SLA	Service level Agreement
SMT	Sociaal Medisch Team

T&H	Toezicht & Handhaving
T&V	Toetsing & Vergunningverlening
TMLO	Toepassingsprofiel Metadatering Lokale Overheden
UPD	Uitgangspuntendocument
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VJN	Voorjaarsnota
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving
VVGB	Verklaring van geen bedenkingen
Wbb	Wet bodembescherming
Wgh	Wet geluidhinder
WKO	Warmte- en koudeopslag
Wm	Wet milieubeheer
Wnb	Wet natuurbescherming
WNT	Wet normering topinkomens
WOPT	Wet Openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens
WW	Werkloosheidswet

Vergadering Algemeen Bestuur 26 juni 2019

Agendapunt 5.2 Bevindingen accountant en reactie ODH

Op 3 mei 2018 heeft de controlerend accountant van de Omgevingsdienst Haaglanden het accountantsverslag met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2018 uitgebracht. De accountant heeft over het verslagjaar 2018 een goedkeurende controleverklaring afgegeven.

De accountant constateert dat de financiële positie getrouw en rechtmatig is verantwoord en het jaarverslag in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is opgesteld. Ten aanzien van het jaarverslag geeft de accountant aan dat deze voldoende inzicht geven in de activiteiten, waarbij zij adviseert dat de relatie tussen het beleid en de financiën nog concreter kan worden gemaakt door in de toelichting per programma de doelstellingen vanuit de begroting en de financiële realisatie aan elkaar te koppelen.

Met betrekking tot de jaarstukken geeft de accountant aan dat deze inhoudelijk een goed beeld verschaffen van de werkelijkheid en dat het jaarverslag goed leesbaar en de informatiewaarde van een goed niveau. Wel adviseert de accountant om gelet op nieuwe wet- en regelgeving (zoals de Omgevingswet) en nieuwe geïdentificeerde risico's (zoals frauderisico's en risico's als gevolg van verdere digitalisering en gegevensbescherming) het risicoprofiel in de paragraaf weerstandsvermogen te actualiseren evenals de Nota reserves en voorzieningen.

Ten aanzien van de interne beheersing geeft de accountant aan dat deze van voldoende niveau is. De aangegeven bevindingen worden in 2019 opgevolgd.

Tot slot vraagt de accountant aandacht voor de invoering per 2021 van de rechtmatigheidsverantwoording.

Reactie accountantsverslag

Koppeling doelstellingen en financiële realisatie

Geadviseerd is dat de ODH meer invulling kan geven aan de kwalitatieve gevolgen voor de leefomgeving van de uitvoering van de taken op het gebied van Vergunning, Toezicht en Handhaving. Ten principale zou het uitvoeren van wet- en regelgeving moeten bijdragen aan de doelen waarvoor de desbetreffende regelgeving tot stand is gekomen. De ODH als uitvoerder heeft in die zin niet een beleidskeuze om al of niet taken uit te voeren. Toch is de gedachte waar mogelijk te illustreren dat sprake is van toegevoegde waarde voor een gezond en veilig leefklimaat sympathiek. De ODH zal in het volgende jaarverslag in beschrijvende zin hieraan vorm gaan geven dan wel door meer inzicht te verschaffen in de mogelijke effecten van de uitvoering van haar taken middels het vastleggen van geografisch te duiden data.

Actualisatie risicoprofiel

De actualisatie van de risicoparagraaf is voorzien in de tweede helft van 2019, waarna gelijktijdig in 2020 de Nota reserves en voorzieningen en de Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement worden geactualiseerd (zoals is vastgelegd in de door het AB van 27 juni 2016 vastgestelde Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement).

Rechtmatigheidsverantwoording

Om met ingang van 2021 te komen tot een rechtmatigheidsverantwoording wordt voorgesteld de door de accountant gedane aanbevelingen (voorstel stappenplan) over te nemen. De in de voorbereiding daartoe opgedane ervaringen zullen zo nodig worden verwerkt in een nog op te stellen Nota Planning & Control.

Het Dagelijks Bestuur stelt het Algemeen Bestuur kennis te nemen van de reactie op het verslag van de accountant.

Bijlagen

Accountantsverslag 2018

Voorstel

Het Algemeen Bestuur besluit kennis te nemen van de reactie op het verslag van de accountant.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Accountantsverslag 2018 Omgevingsdienst Haaglanden

18 maart 2019

Omgevingsdienst Haaglanden

Bevoegd gezag: **BV**

Ontvangen op: **09 MEI 2019**

Regnr.:

Hfddocregnr.:

Aantal bijl.:

Volgnr. bijl.: **2**

Deze rapportage is
interactief en gemaakt
om te bekijken op:

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Omgevingsdienst Haaglanden
t.a.v. bestuur en directie
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag

18 maart 2019

Referentie: MWQR5NQXYPSZ-90432197-29

Geacht bestuur,

Hierbij ontvangt u accountantsverslag met betrekking tot onze controle van de jaarrekening van Omgevingsdienst Haaglanden voor het boekjaar dat eindigt op 31 december 2018. We hebben onze werkzaamheden uitgevoerd in overeenstemming met ons controleplan 2018. Onze zienswijzen en bevindingen zijn openlijk en constructief besproken met de ambtelijke organisatie.

Het rapport bestaat uit drie delen. Deel 1 geeft onze belangrijkste boodschappen. Deel 2 gaat in op ons oordeel bij uw jaarstukken en op specifieke posten van de jaarrekening. Deel 3 beschrijft de ontwikkelingen voor uw organisatie en uw status van voorbereiding op deze ontwikkelingen.

Wij zijn graag bereid dit verslag tijdens de vergadering van de rekencommissie medio mei 2018 toe te lichten.

Mocht u nog vragen hebben, aarzelt u dan niet om contact met ons op te nemen. Wij zijn uiteraard graag bereid om de inhoud van dit accountantsverslag nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

drs. A.E. Gerritsma RA
senior director

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Fascinatio Boulevard 350, 3065 WB Rotterdam, Postbus 8800, 3009 AV Rotterdam
T: 088 792 00 10, F: 088 792 95 33, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Onze belangrijkste boodschappen

De jaarrekening geeft een getrouw beeld

Wij hebben geen bevindingen boven de rapporteringstolerantie op het aspect getrouwheid en rechtmatigheid. Dus zijn wij van oordeel dat in alle van materieel belang zijnde aspecten de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de financiële positie van de omgevingsdienst en de verantwoorde transacties rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Het risicoprofiel is toe aan actualisatie

In de paragraaf Weerstandsvermogen is een inschatting gemaakt van het benodigde weerstandsvermogen. Hierbij houdt u nog geen rekening met nieuwe geïdentificeerde risico's zoals frauderisico en risico's van verdere digitalisering en gegevensbescherming (privacy). Tevens kan nieuwe regelgeving zoals de Omgevingswet ook invloed hebben op het risicoprofiel. De directie zal het risicoprofiel eind 2019 actualiseren.

De voorziening voor werkloosheidsuitkeringen is voorzichtig geraamd

De omgevingsdienst heeft voor twee vertrekkende medewerkers een voorziening opgenomen op basis van een raming van de uitkeringen die aan het UWV moeten worden betaald. Het management en het dagelijks bestuur hebben van de verwachte bandbreedte de voorzichtige kant gekozen.

Het weerstandsvermogen is naar verwachting ultimo 2019 nog net voldoende

De afgelopen jaren was het saldo van baten en lasten negatief. Ook voor 2019 is een negatief saldo begroot. Naar verwachting is de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de risico's nog net groter dan de gestelde norm van 1.

Invoering rechtmatigheidsverantwoording vraagt om actie

In de meicirculaire 2018 is aangekondigd dat het dagelijks bestuur met ingang van 2021 een rechtmatigheidsverantwoording dient op te stellen. Dit vraagt voorbereiding van de organisatie om een basis te hebben voor deze verantwoording.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

Interne beheersing

Fraude(risico)

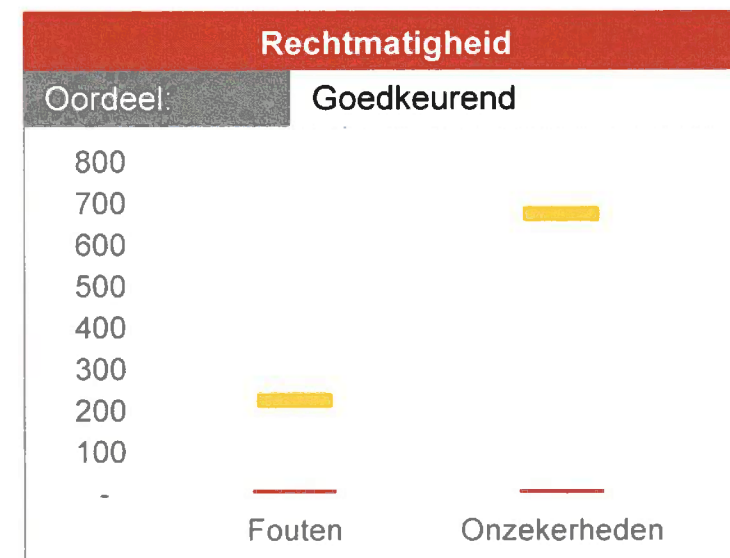
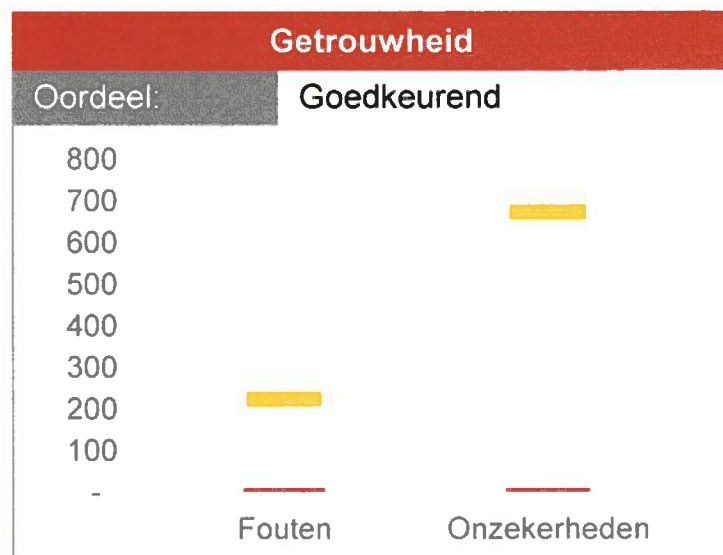
Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Ons oordeel bij uw jaarstukken 2018

Wij hebben de controle van uw jaarstukken afgerond. De reikwijdte van onze controle is ongewijzigd ten opzichte van ons controleplan. Wij hebben geen bevindingen boven de rapporteringstolerantie (van €11.000) op het aspect getrouwheid en rechtmatigheid. Dus geeft onze controleverklaring de oordelen zoals hieronder weergegeven.

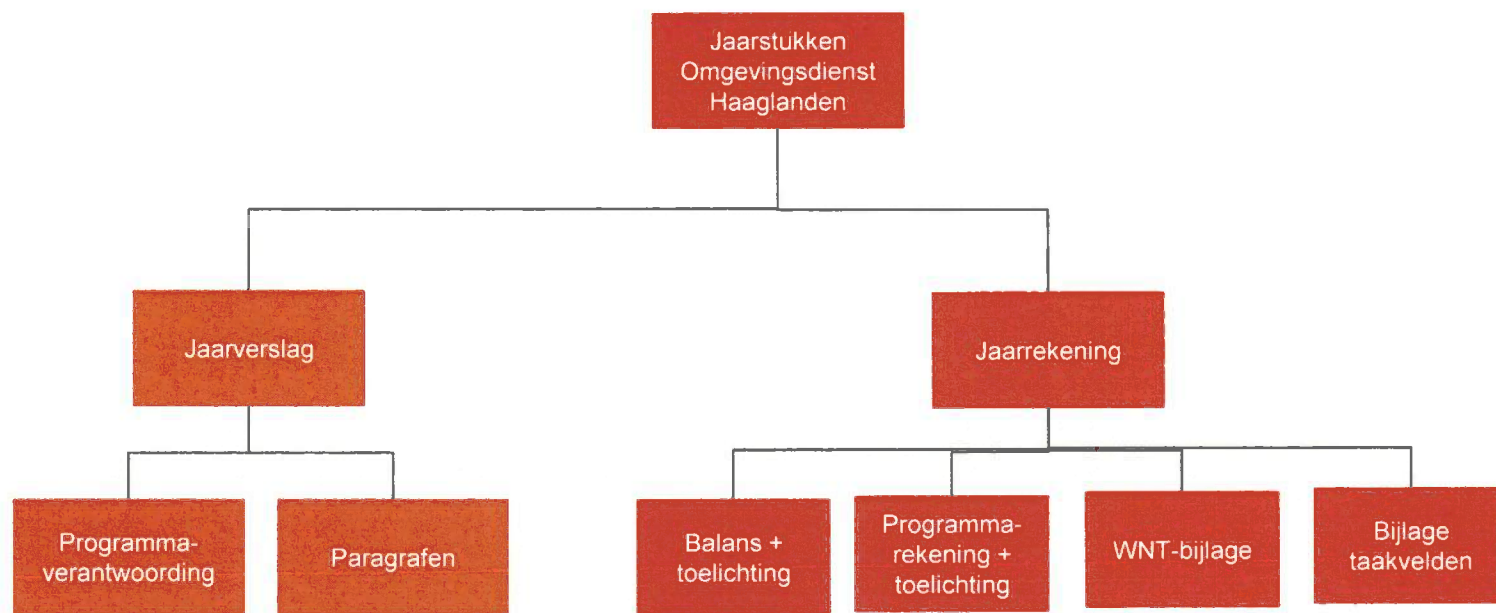

■ = absoluut bedrag fouten of onzekerheden x € 1.000

■ = door u vastgestelde goedkeuringstolerantie x € 1.000

Reikwijdte van onze controle

De reikwijdte van de controle is zo ontworpen dat er voldoende controle-informatie wordt verkregen met betrekking tot uw jaarrekening, ter ondersteuning van een kwalitatieve controle. In het controleplan hebben wij afspraken met u gemaakt over de reikwijdte van de controle. Wij bevestigen dat de definitieve reikwijdte van de controle gelijk is aan die in het controleplan. Onderstaand hebben wij een samenvatting opgenomen.

Van deze onderdelen van het jaarverslag stellen wij, op basis van onze kennis over de jaarrekening, vast dat deze aansluiten met de jaarrekening

Onze controleverklaring bij de jaarrekening heeft betrekking op deze onderdelen.

De kwaliteit van uw jaarverslag is goed

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

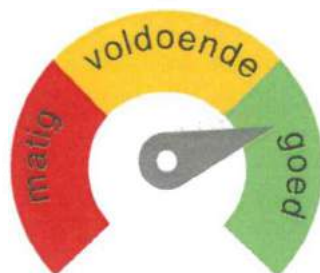
WNT

Interne beheersing

Fraude(risico)

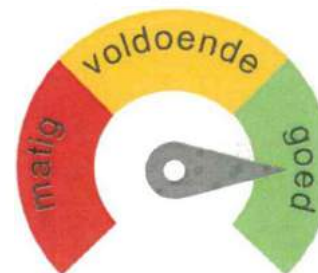
Informatiewaarde is goed

Ons oordeel is gebaseerd op de leesbaarheid, concreetheid en kwaliteit van de analyses. Dit alles vanuit perspectief van het AB. Klik [hier](#) voor een nadere toelichting.

Jaarrekening en jaarverslag zijn verenigbaar

Wij zijn verplicht vast te stellen of wij op grond van de informatie verkregen in onze controle onjuistheden hebben geconstateerd die gebruikers van de jaarrekening zouden kunnen beïnvloeden. Dit is niet het geval.

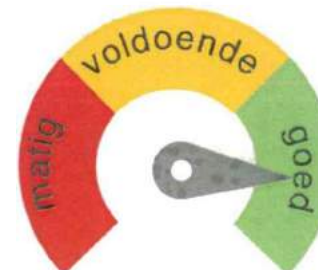
Kwaliteit paragrafen is goed

Wij hebben vastgesteld of alle verplichte informatie in de paragrafen is opgenomen. Daarnaast hebben wij de informatiewaarde van de paragrafen beoordeeld. Klik [hier](#) voor een nadere toelichting.

Jaarverslag voldoet aan eisen BBV

In het BBV zijn diverse eisen opgenomen voor de vorm en inhoud van het jaarverslag. Wij hebben vastgesteld dat uw jaarverslag volledig voldoet aan het BBV.

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Het jaarverslag geeft voldoende inzicht in de activiteiten

Op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden hebben wij geen tekortkomingen of inconsistenties geconstateerd die in dit verband moeten worden gemeld.

Advies:

- De relatie tussen het beleid en de financiën kan nog concreter worden gemaakt door in de toelichting per programma de doelstellingen vanuit de begroting en de financiële realisatie aan elkaar te koppelen.

Kwaliteitsaspecten informatiewaarde

Zie onderstaand ons oordeel per informatieaspect

Aspect	Oordeel	
	2017	2018
Leesbaarheid	Goed	Goed
Concreetheid	Goed	Goed
Relatie beleid <> financiën	Voldoende	Voldoende
Gebruik van indicatoren	Goed	Goed

Kwaliteit van de paragrafen

Wij zijn van mening dat de jaarstukken inhoudelijk een goed beeld verschaffen van de werkelijkheid. Het jaarverslag is goed leesbaar en de informatiewaarde per paragraaf is van een goed niveau.

In de paragraaf weerstandsvermogen wordt een overzicht gegeven van de risico's en de getroffen beheersmaatregelen. Dit overzicht houdt nog geen rekening met nieuwe geïdentificeerde risico's zoals frauderisico en risico's van verdere digitalisering en gegevensbescherming (privacy). Tevens kan nieuwe regelgeving zoals de Omgevingswet ook invloed hebben op het risicoprofiel.

Advies:

- Actualiseer het risicoprofiel zoals opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen. De organisatie heeft dit gepland voor eind 2019.

Oordeel per paragraaf

Zie onderstaand hoe wij de informatiewaarde per paragraaf beoordelen

Paragraaf	Oordeel
	2018
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	Voldoende
Financiering	Goed
Onderhoud kapitaalgoederen	Goed
Bedrijfsvoering	Goed

Belangrijkste
boodschappen

detailbevindingen
jaarrekening

resultaten
bedrijfsvoering

begrotings-
rechtmatigheid

financiële
positie

Onze bevindingen bij de jaarrekening

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

Interne beheersing

Fraude(risico)

Wij hebben gedurende de controle geen afwijkingen geconstateerd voor het aspect getrouwheid en rechtmatigheid.

Bijlage taakvelden geeft goed inzicht in de overhead

De omgevingsdienst dient als gemeenschappelijke regeling per 1 januari 2018 informatie te verstrekken in de jaarrekening in de vorm van taakvelden. De bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld is ook onderdeel van de begroting en jaarstukken.

Wij hebben, als onderdeel van onze jaareindecontrole, het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld gecontroleerd. Wij hebben hierbij een controle verricht op de toewijzing van de verschillende baten en lasten aan de verschillende taakvelden, met name het onderscheid tussen overhead en directe kosten. De kostenallocatie hebben wij getoetst op basis van de geldende wet- en regelgeving van het BBV.

Effect is dat in de programmaverantwoording, anders dan vorig jaar, de lasten van de programma's exclusief de kosten van overhead zijn verantwoord. Deze laatste kosten zijn afzonderlijk gepresenteerd op de regel Overhead. Deze is gelijk aan het taakveld "overhead" aan de bijlage taakvelden (zie paragraaf 5.1 en 9.2 in de jaarstukken). Wij achten de verdeling die is gehanteerd bij de allocatie plausibel.

Nota reserves en voorzieningen moet worden geactualiseerd

Het algemeen bestuur heeft de nota reserves en voorzieningen vastgesteld in 2014. In de nota is ogenomen dat de voorziening Verlofrechten tot uiterlijk 2017 kan worden opgenomen. Dit is verlengd tot uiterlijk 2019, maar niet aangepast in de nota. Daarnaast is in de nota geen bepaling opgenomen voor overige voorzieningen. Inmiddels is ook een voorziening getroffen voor werkeloosheidsuitkeringen, op basis van bepalingen in het BBV. Wij adviseren u de nota reserves en voorzieningen voor deze ontwikkelingen te actualiseren.

In reactie op het bovenstaande geeft het dagelijks bestuur aan dat vanwege de relatie tussen de weerstands-capaciteit en de algemene reserve in 2020 de Nota Reserves en voorzieningen eerst dan te willen herzien, gelijktijdig met de Nota Weerstandscapaciteit en risicomanagement.

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Belangrijkste boodschappen

detailbevindingen
jaarrekening

resultaten
bedrijfsvoering

begrotings-
rechtmatigheid

financiële
positie

Schattingen zijn binnen een aanvaardbare bandbreedte

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het management belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het management heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2018 beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen met de bijbehorende motivering.

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

Interne beheersing

Fraude(risico)

Schattingspost	Oordeel	Toelichting
Juistheid en volledigheid voorzieningen		Wij achten de schattingen t.a.v. de opgenomen voorziening Werkloosheidsuitkeringen in de jaarrekening voorzichtig. De voorziening is gebaseerd op een raming van het aantal maanden dat moet worden uitgekeerd aan twee vertrekkende medewerkers en een schatting van de sociale premies die moeten worden betaald. Het management en het dagelijks bestuur hebben van de verwachte bandbreedte de voorzichtige kant gekozen. Omdat de berekening door ODH nog binnen een aanvaardbare bandbreedte valt, hebben wij geen correctie voorgesteld.
Volledigheid overlopende passiva en overige schulden		Met onze werkzaamheden t.a.v. de overlopende passiva en overige schulden hebben wij vastgesteld dat er sprake is van een evenwichtige schatting. Er is geen sprake van bevindingen t.a.v. deze jaarrekeningposten.
	controleverschil voorzichtig evenwichtig optimistisch controleverschil	

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Belangrijkste
boodschappen

detailbevindingen
jaarrekening

resultaten
bedrijfsvoering

**begrotings-
rechtmatigheid**

financiële
positie

De overschrijdingen van de begroting passen in bestaand beleid

Een onderdeel van onze rechtmatigheidscontrole betreft de naleving van het budgetrecht van het algemeen bestuur. Is op programma of kredietniveau niet meer besteed dan waar u als algemeen bestuur toe besloten heeft. Overschrijdingen zijn in sommige gevallen onrechtmatig. Onderstaand hebben wij de overschrijdingen opgenomen en weergegeven of deze wel of niet meewegen in ons oordeel bij de jaarrekening. Met het vaststellen van de jaarrekening bestempelt het algemeen bestuur deze overschrijdingen ook als rechtmatig.

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

Interne beheersing

Fraude(risico)

Programma/krediet	Lasten werkelijk (x €1.000)	Overschrijding ten opzichte van begroting (na wijziging) / krediet (x €1.000)	Telt overschrijding mee voor het oordeel?	Toelichting
1. Programma Toezicht & Handhaving	6.486	54	Nee	Volgens het dagelijks bestuur zijn de kosten gemaakt in het kader van bestaand beleid. Derhalve wegen wij deze onrechtmatigheid conform de Kadernota Rechtmatigheid niet mee nemen in het oordeel.
2. Overhead	8.737	344	Nee	Volgens het dagelijks bestuur zijn de kosten gemaakt in het kader van bestaand beleid. Derhalve wegen wij deze onrechtmatigheid conform de Kadernota Rechtmatigheid niet mee nemen in het oordeel.

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Toelichting op begrotingsonrechtmatigheid

1. Programma Toezicht & Handhaving

De personeelslasten zijn hoger uitgevallen door (grotendeels) de uitbetaling van verlofrechten. Het overige gedeelte van de overschrijding betreft onvoorziene personeelskosten. Deze kosten zijn gemaakt in het kader van bestaand beleid en derhalve wegen wij deze onrechtmatigheid niet mee in het oordeel over de jaarrekening 2018.

2. Overhead

De overheadskosten zijn hoger uitgevallen doordat er een voorziening is getroffen voor de toekomstige uitbetaling van de werkloosheidsuitkering voor twee (ex) werknemers. Wij hebben deze voorziening beoordeeld met onze werkzaamheden t.a.v. de jaareinde controle. De voorziening is getroffen in het kader van bestaand beleid. Om die reden wegen wij deze onrechtmatigheid niet mee in het oordeel over de jaarrekening 2018.

Oordel

Jaarv

Jaarm

WNT

Intern

Fraude

Belangrijkste
boodschappen

detailbevindingen
jaarrekening

resultaten
bedrijfsvoering

begrotings-
rechtmatigheid

financiële
positie

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

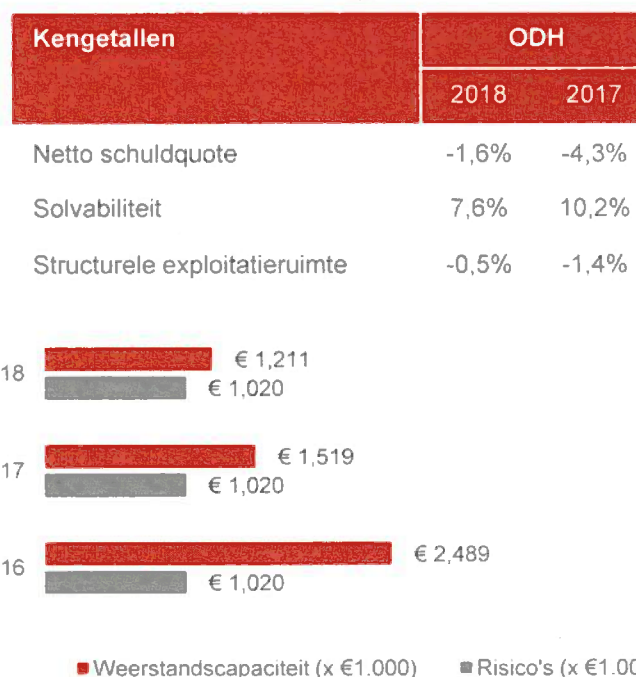
Interne beheersing

Fraude(risico)

De kengetallen laten een neerwaartse ontwikkeling zien

De afgelopen 3 jaar heeft de omgevingsdienst conform begroting een negatief saldo van baten en lasten gerealiseerd. Dit saldo wordt onttrokken aan de algemene reserve. Dit vertaalt zich in een teruglopende solvabiliteit.

De algemene reserve vormt een belangrijke component van de weerstandscapaciteit. Uit de paragraaf Weerstandsvermogen blijkt dat deze belangrijk is teruggelopen. Tegelijkertijd zien wij dat de structurele exploitatieruimte ook voor de begroting 2019 negatief is (-0,6%). Daarmee komt het weerstandsvermogen ultimo 2019 dicht bij de grens van "matig". Het daadwerkelijke weerstandsvermogen is mede afhankelijk van de actualisatie van het risicoprofiel (zie [paragrafen](#)).

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Belangrijkste boodschappen

detailbevindingen
jaarrekening

resultaten
bedrijfsvoering

begrotings-
rechtmatigheid

financiële
positie

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

Interne beheersing

Fraude(risico)

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Het saldo van baten en lasten is minder negatief dan geraamd

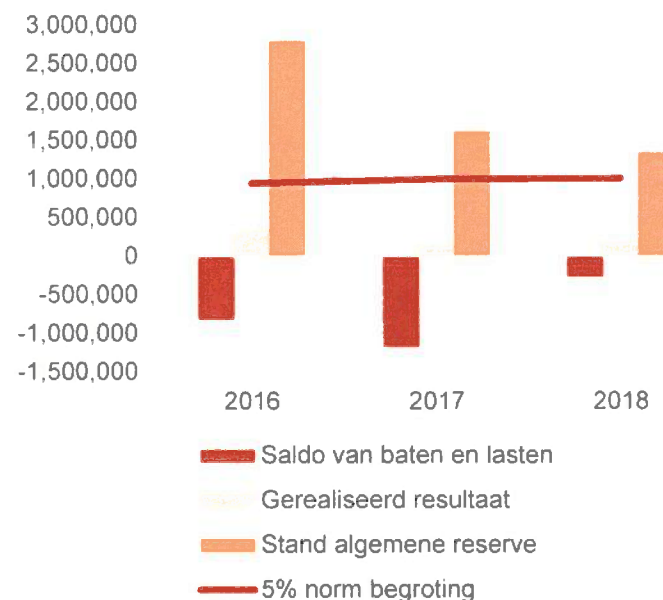
In de grafiek hiernaast hebben wij het verschil weergegeven van het gerealiseerde saldo van baten en lasten (voor mutaties van reserves) ten opzichte van het geraamde saldo volgens de najaarsnota. Het gerealiseerde saldo is door de jaren heen minder negatief dan geraamd en derhalve is uiteindelijk de onttrekking uit de algemene reserve lager dan verwacht.

De directie geeft aan dat, doordat er moeilijk aan gekwalificeerd personeel was te komen, voor de verwerking van de aanvragen soortenonthefving lasten zijn achtergebleven op de begroting. Daarom heeft het dagelijks bestuur voorgesteld €125.400 van het budget over te hevelen naar 2019.

Voor de jaren 2020 e.v. worden in de begroting 2019 de bijdragen van de deelnemers gelijk begroot aan de lasten en is er geen onttrekking uit de reserves geraamd. Aangezien het weerstandsvermogen eind 2019 naar verwachting precies op de norm is, heeft een negatieve afwijking van de begroting voor de volgende jaren direct tot gevolg dat het weerstandsvermogen onder de norm komt.

Financiële positie ODH 2016-2018

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

Interne beheersing

Fraude(risico)

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

De bezoldiging van uw topfunctionarissen is juist verantwoord in de WNT-bijlage

Als onderdeel van onze controle hebben wij de nalevering van de Wet Normering Topinkomens (WNT) gecontroleerd. Uit onze controle blijken geen bevindingen. Op grond van de wet is de directeur/secretaris aangewezen aan topfunctionaris. De bezoldiging is juist en volledig verantwoord in de bijlage WNT in uw jaarstukken.

Wilt u meer weten over de WNT? Kijkt u dan op:
<https://www.topinkomens.nl>

Bijlage Wet Normering Topinkomens (WNT)

	U heeft één topfunctionaris verantwoord in de jaarrekening 2018
	De topfunctionaris is in loondienst. Gedurende het jaar hebben er geen wijzigingen in topfunctionarissen plaatsgevonden
	U heeft in 2018 geen ontslagvergoedingen boven de WNT-grens uitgekeerd

Controleverklaring bevat paragraaf inzake overige aangelegenheden anticumulatie-bepaling WNT

Met ingang van 2018 gelden nieuwe WNT-regels voor de samenloop van topfuncties bij verschillende WNT-instellingen. Deze anticumulatiebepalingen regelen dat de som van de bezoldigingen van iemand die uitvoerende topfuncties uitoefent bij meerdere rechtspersonen of instellingen, niet hoger mag zijn dan het van toepassing zijnde bezoldigingsmaximum. In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij geen controle uitgevoerd op de naleving van deze anticumulatiebepalingen. Dit hebben wij in onze controleverklaring bij uw jaarrekening in een paragraaf inzake overige aangelegenheden tot uitdrukking gebracht.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

Interne beheersing

Fraude(risico)

Interne beheersing is van voldoende niveau

In onze rapportage interim bevindingen van 6 december 2018 hebben wij ons beeld gegeven op de interne beheersing van Omgevingsdienst Haaglanden. Daarin is een aantal bevindingen beschreven die wij in onderstaande schema hebben opgenomen. Wij hebben onderstaande bevindingen besproken met het management. Het management heeft aangegeven dat in 2019 opvolging wordt gegeven aan de bevindingen. Wij zullen de opvolging toetsen tijdens onze interim-controle 2019.

Bevindingen

1. Onvoldoende functiescheiding tussen applicatie beheer en financiële afdeling
2. Controle op mutaties in de salarissen onvoldoende zichtbaar
3. Onvolledig contractenregister
4. Informatiebeveiliging dient te worden aangescherpt door beperking van toegangsrechten tot systemen en afmelding
5. Risk management t.a.v. fraude nog onvoldoende vormgegeven

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

Interne beheersing

Fraude(risico)

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Geen (vermoeden van) fraude, beheersing frauderisico's verdient wel aandacht/krijgt voldoende aandacht

Tijdens onze controle van de jaarrekening 2018 zijn geen aanwijzingen voor fraude aan het licht gekomen. Op basis van onze frauderisicobeoordeling hebben wij de volgende controlewerkzaamheden uitgevoerd:

- Risicoanalyse per proces waarin de drie kenmerken van fraude: rationalisatie, druk en gelegenheid zijn afgezet tegen de kans en de impact.
- Frauderisico besproken met directie, controller en teamleider Financiën.
- We hebben beoordeeld of er signalen zijn voor een verhoogd risico op fraude vanuit notulen, persberichten en andere (openbare) publicaties.
- Wij hebben ongebruikelijke boekingen (boekingen buiten het normale proces om) in uw administratie gecontroleerd.
- Jaarlijks wordt in het kader van onvoorspelbaarheid een proces/transactie nader geanalyseerd. Dit jaar hebben wij een analyse uitgevoerd op de nevenfuncties van het AB, DB en de directie van ODH. Wij hebben vastgesteld of er sprake is geweest van ongebruikelijke transacties tussen ODH en de partijen die zijn gerelateerd aan één van de leden van het AB, DB of directie.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn geen bijzonderheden voorgekomen.

Beheersing van frauderisico's verdient aandacht.

Wij hebben naast onze eigen werkzaamheden tevens beoordeeld in hoeverre het frauderisico intern beheerst wordt. De uitkomsten zijn onderstaand opgenomen:

Aspect	Oordeel
Bewustzijn	Voldoende - Uit de gesprekken is gebleken dat binnen uw organisatie voldoende bewustzijn is omtrent frauderisico's en de maatregelen die daartegen zijn genomen. Ook bleek uit gesprekken dat het personeel zich ervan bewust is dat er een zero-tolerance-beleid is en een vertrouwenspersoon binnen de omgevingsdienst is aangewezen voor het melden van mogelijke fraude.
Risicoanalyse	Verdient aandacht – Het risk management proces rondom frauderisico's is niet geformaliseerd en onvoldoende belegd binnen de organisatie. Een goed risk management proces geeft u inzicht in zowel de financiële als de niet-financiële risico's en geeft uw organisatie grip op fraude. Wij willen u aanbevelen om een memo te schrijven rondom mogelijke fraude risico's, de respons op fraude en het zero-tolerance beleid dat de Omgevingsdienst hanteert.
Preventieve maatregelen	Verdient aandacht – Zie bovenstaande uiteenzetting onder "Risicoanalyse".

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Vooruitblik ontwikkelingen

Rechtmatigheidsverantwoording

Bijlagen

Vooruitblik ontwikkelingen voor 2019

We hebben belangrijke ontwikkelingen in wet- en regelgeving met de organisatie besproken.

Omgevingswet

Om op 1 januari 2021 voorbereid te zijn op de Omgevingswet heeft u een projectteam en een projectleider aangesteld. Een aantal belangrijke voorbereidingen zijn getroffen. Zo heeft het AB op 6 februari 2018 het Koersplan vastgesteld waarin eveneens afspraken zijn opgenomen over de informatievoorziening inzake de status. Uit besprekingen met uw ambtelijke organisatie blijkt dat de uitvoering op koers ligt. Uit het gesprek kwamen nog de volgende uitdagingen naar voren:

- Inrichting van de informatiehuishouding en digitalisering van processen om de deelnemende gemeenten en provincie te faciliteren bij het opstellen van een omgevingsvisie;
- Goed kunnen begroten van de benodigde investeringen in systemen en koppelingen tussen systemen;
- Inschatten van de benodigde aanvullende capaciteit voor het realiseren van doelstellingen, zoals snellere afhandeling van vergunningsaanvragen.

Omgevingswet

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Vooruitblik ontwikkelingen

Rechtmatigheidsverantwoording

Bijlagen

Invoering rechtmatigheidsverantwoording vraagt om actie

In de meicirculaire 2018 is aangekondigd dat het dagelijks bestuur met ingang van 2021 een rechtmatigheidsverantwoording dient op te stellen. Via deze verantwoording zal het dagelijks bestuur de rechtmatigheid verantwoorden aan het algemeen bestuur. Als accountant stellen wij dan vast dat de rechtmatigheidsverantwoording een getrouw beeld geeft van de werkelijkheid.

Ondanks onduidelijkheid belangrijk snel in actie te komen

Ook al is nog niet duidelijk hoe de rechtmatigheidsverantwoording er precies komt uit te zien, is er geen tijd meer te verliezen om te beginnen met de voorbereidingen. Het is belangrijk het bestuur in deze voorbereiding mee te nemen.

Voorstel stappenplan

Om u te helpen hebben wij onderstaand een voorstel gedaan voor de stappen om te komen tot een rechtmatigheidsverantwoording. Uitgangspunt hierbij is dat u in 2020 reeds voorbereid bent en kunt 'proefdraaien'. De hieruit opgedane lessen kunt u dan in 2021 toepassen in het eerste jaar van de rechtmatigheidsverantwoording. Tevens is de rechtmatigheidsverantwoording een mooi moment om uw ambities op het gebied van planning & control te benoemen en te realiseren.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Onze onafhankelijkheid

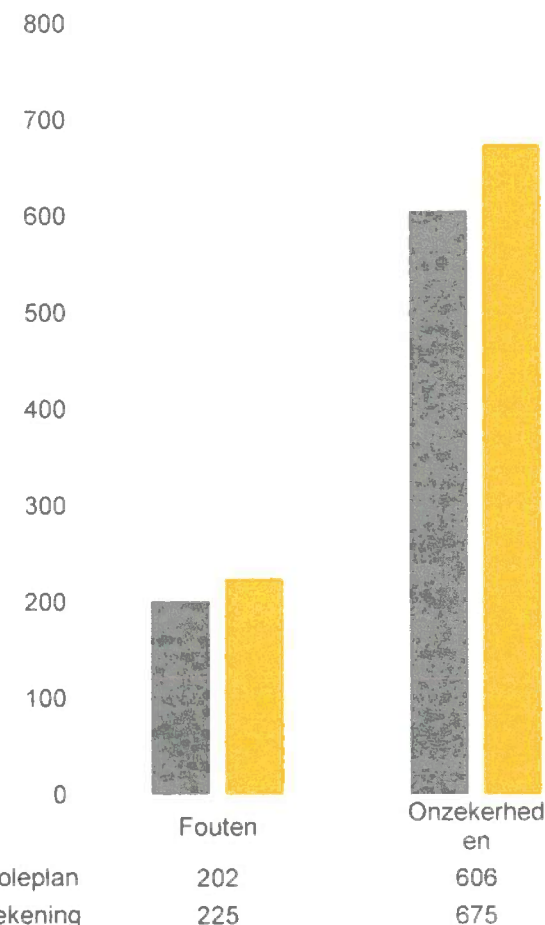
De materialiteit is gedurende de controle toegenomen

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip 'materieel' wordt toegelicht in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening' in onze controleverklaring.

In het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) zijn de goedkeuringstoleranties bepaald die de accountant ten behoeve van de oordeelsvorming over de jaarrekening van de gemeente hanteert. De grondslag voor het bepalen van deze toleranties betreft de totale werkelijke kosten van de gemeente, inclusief de toevoegingen aan de bestemmingsreserves.

In ons controleplan hebben wij een materialiteit vastgesteld van €202.000. Materialiteit wordt echter geactualiseerd op basis van de feitelijke financiële gegevens en wijzigingen in uw organisatie en omgeving gedurende het hele jaar. Aangezien de werkelijke lasten, inclusief dotaties aan de bestemmingsreserves, hoger zijn dan in de tussenrapportage op basis waarvan wij onze initiële materialiteit hebben berekend, heeft er op basis van de wettelijke uitgangspunten een verhoging plaatsgevonden naar €225.000. De stijging van de materialiteit wordt vooral veroorzaakt door het feit dat de realisatie van de lasten hoger ligt dan de begrote lasten.

Goedkeuringstolerantie
(x €1.000)

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Onze onafhankelijkheid

Update over onze communicatie met u

Als PwC vinden wij het van belang om u te laten zien op welke wijze wij de belangrijkste voorwaarden en aandachtspunten van de controle hebben gerapporteerd. Deze hebben we opgenomen in onderstaande tabel.

Vereiste communicatie grond van controlestandaarden	Controleplan	Rapportage interim-bevindingen	Accountants-verslag
Mededeling over de verantwoordelijkheden van de accountant.	•		
Bevestiging van de onafhankelijkheid van PwC	•		•
Eventuele significante tekortkomingen in de interne controle.		•	•
Eventuele ontdekte of vermoede fraude		•	•
Niet-naleven van wet- en regelgeving			•
Schriftelijke bevestigingen gevraagd van het management.			•
Alle zaken die van invloed zijn op de vorm en inhoud van de controleverklaring.			•
Standpunt van de accountant over belangrijke kwalitatieve aspecten van de verslaggeving door het college			•
Rapporteren over significante moeilijkheden, aangelegenheden en overige zaken die van belang zijn voor het toezicht op de financiële verslaggevingsproces			•
Niet gecorrigeerde afwijkingen			•
Significante aangelegenheden die naar voren komen tijdens de controle in verband met verbonden partijen van de entiteit.			•
Beschrijving van de reikwijdte en timing van de controle, waaronder significante risico's.	•		•

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Onze onafhankelijkheid

Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd

Wij hebben geen opdrachten uitgevoerd die onze onafhankelijkheid bedreigen

Wij hebben onze naleving van externe standaarden, het wereldwijde onafhankelijkheidsbeleid van PwC en het onafhankelijkheidsafspraken met Omgevingsdienst Haaglanden met betrekking tot onze dienstverlening in 2018 bewaakt en bevestigd dat we aan deze onafhankelijkheids-vereisten hebben voldaan en voldoen.

Vergadering Algemeen Bestuur 26 juni 2019

Agendapunt 5.3 Bevindingen rekeningcommissie en reactie ODH

Na vaststelling van de Ontwerp Jaarstukken 2018 heeft het Dagelijks Bestuur de stukken ter toetsing voorgelegd aan de rekeningcommissie.

Conform de verordening Rekeningcommissie dient de rekeningcommissie haar verslag tijdig naar het Algemeen Bestuur te verzenden, zodat aan de wettelijke datum voor vaststelling van de jaarrekening kan worden voldaan. Op 27 mei 2019 heeft de rekeningcommissie ODH haar verslag gedaan van het jaarrekeningonderzoek.

Advies van de commissie aan het Algemeen Bestuur

De commissie adviseert het Algemeen Bestuur conform artikel 1 van de Verordening Rekeningcommissie Omgevingsdienst Haaglanden de jaarrekening 2018 vast te stellen met inachtneming van de aanbevelingen voor zover deze de jaarrekening betreffen. Daarnaast adviseert de commissie bij het opstellen van de begroting met alle benoemde aanbevelingen rekening te houden.

Reactie op advies rekeningcommissie

Het Algemeen Bestuur bedankt de rekeningcommissie voor de door hun uitgevoerde werkzaamheden.

Onze reactie op de door de rekeningcommissie gedane adviezen en aanbevelingen hebben wij hieronder nader toegelicht.

1. De rekeningcommissie adviseert bij het opstellen van de begroting ook de kosten voor de groeiende hoeveelheid werkzaamheden te verwerken om een sluitend beeld te realiseren bij aanvang van het jaar.

Reactie: kostenstijgingen worden via een afzonderlijke begrotingswijziging of via de Voor- en Najaarsnota verwerkt, waarbij kostenstijgingen als gevolg van taakoverdrachten of aanvullende opdrachten zowel in geld als in aantallen worden verwerkt.

2. De rekeningcommissie adviseert de jaarstukken aan te vullen met de achtergrond bij de cijfers en de specificaties per deelnemer op hoofdlijnen. Dit zal de betrokkenheid en waardering van de deelnemers voor de werkzaamheden en resultaten van de dienst kunnen vergroten.

Reactie: de resultaten over 2018 zijn per deelnemer, evenals in 2017, bij het toesturen van de Ontwerp Jaarstukken 2018 in de vorm van een Jaarimpressie aan de deelnemers beschikbaar gesteld.

3. De rekeningcommissie is er van op de hoogte dat er gedurende het jaar voortgangsgesprekken worden gevoerd op ambtelijk en bestuurlijk niveau met de deelnemers. Dit is uiteraard goed. Deze informatie bereikt de raden en Staten van de deelnemers echter niet. Het zou vanuit de raden en staten worden gewaardeerd als de dienst er met de deelnemers over zou nadenken of er enkele malen per jaar een voortgangsbericht aan de deelnemers kan worden gestuurd.

Reactie: aan het verzoek om met enkele deelnemers na te denken over het uitbrengen van een voortgangsbericht wordt graag tegemoet gekomen.

4. De rekeningcommissie adviseert de dienst met beleid te komen om de financiële tekortkomingen te gaan verhelpen. Dit kan wellicht in verband met het volgende punt in beeld worden gebracht.

Reactie: de door de rekeningcommissie geconstateerde financiële tekortkoming heeft betrekking op betrekking op de afname van de algemene reserve met als gevolg een dalende solvabiliteitsratio. De rekeningcommissie constateert dat uit de jaarrekening niet blijkt of er een bijstelling van beleid

hieromtrent wordt ingezet. In 2016 heeft het Algemeen Bestuur de Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement vastgesteld. Hierin zijn bepalingen opgenomen over de hoogte van de algemene reserve in relatie tot de risico's die door de ODH zijn gekwantificeerd. Uitgangspunt is dat de algemene reserve gelijk dient te zijn aan de hoogte van het risicoprofiel (waar een weerstandsratio van tussen de 1,0 en 1,4 bij hoort) en dat het maximumniveau van de algemene reserve maximaal 5% bedraagt van de geraamde structurele lasten. De risico's en de daarvoor benodigde beheersmaatregelen worden, zoals aangegeven in de jaarrekening, in 2019 opnieuw beoordeeld, waarna het risicoprofiel – indien nodig – wordt aangepast.

5. De commissie constateert dat de ODH het belang van de aanwezigheid van de dienst voor het behalen van maatschappelijke doelen beseft. Wat nog verbeterd kan worden is de doorvertaling van de doelen die nagestreefd worden in het publieke domein in de taken van de dienst. In de jaarstukken is netjes te lezen over kentallen en feitelijke realisatie maar ontbreekt de verbinding met doelstellingen op kwaliteit en *outcome*. Het zou de prestaties van de ODH, die goed zijn, meer glans geven als de effecten aantoonbaar bijdragen aan de maatschappelijke doelstellingen van de deelnemers.

Reactie: aangegeven is dat de ODH meer invulling kan geven aan de kwalitatieve gevolgen voor de leefomgeving van de uitvoering van de taken op het gebied van Vergunning, Toezicht en Handhaving. Ten principale zou het uitvoeren van wet- en regelgeving moeten bijdragen aan de doelen waarvoor de desbetreffende regelgeving tot stand is gekomen. De ODH als uitvoerder heeft in die zin niet een beleidskeuze om al of niet taken uit te voeren. Toch is de gedachte waar mogelijk te illustreren dat sprake is van toegevoegde waarde voor een gezond en veilig leefklimaat sympathiek. De ODH zal in het volgend jaarverslag in beschrijvende zin hieraan vorm gaan geven dan wel door meer inzicht te verschaffen in de mogelijke effecten van de uitvoering van haar taken middels het vastleggen van geografisch te duiden data.

6. De commissie adviseert de ODH met de andere Omgevingsdiensten te verkennen op welke manier zij met haar expertise kunnen bijdragen aan te behalen doelstellingen van de deelnemende gemeenten en provincie. Is het mogelijk door de inzet van de ODH schaalvoordelen te behalen bij het nastreven van de doelstellingen uit het Ontwerp-Klimaatakkoord?

Reactie: de ODH heeft op verzoek van het Algemeen Bestuur een programma Duurzaamheid opgesteld dat aansluit op onderdelen uit het bestaande takenpakket. Deelnemers kunnen hiervan gebruik maken conform het zogenaamde cafeteria model.

7. De commissie adviseert ten aanzien van het ziekteverzuim de door de directie genomen specifieke aanpak en maatregelen ook in de jaarstukken op te nemen. Dit geeft de deelnemers inzicht in de ontwikkelingen en kan ook verklaren waarom kosten eventueel stijgen naar aanleiding van dergelijke maatregelen.

Reactie: deze aanbeveling wordt overgenomen.

8. De rekeningcommissie adviseert in aanvulling op het rapport van de accountant om de onrechtmatigheden waarvan de accountant vindt dat die passen binnen het beleid, en daarom niet mee tellen in de rechtmatigheidscontrole, toch op te heffen.

Reactie: het betreft hier budgetoverschrijdingen als gevolg van de uitvoering van wet- en regelgeving, die bij de vaststelling van de Voor- en Najaarsnota niet zijn voorzien en daarom ook niet zijn gebudgetteerd. Omdat zij passen binnen het bestaand beleid tellen deze overschrijdingen niet mee in de rechtmatigheidscontrole. Nagegaan zal worden of het BBV toestaat het voorstel vanuit de Rekeningencommissie toe te passen.

9. De rekeningcommissie adviseert in aanvulling op het rapport van de accountant om de interne beheersing naar het niveau goed te brengen. De aandachtspunten over functiescheiding, salarismutaties, het contractenregister, de informatiebeveiliging en het risicomanagement ten aanzien van fraude zijn belangrijke punten in deze tijd waarin het risico op cybercrime groot is. Een goed risicomanagementsysteem zal dit risico verminderen.

Reactie: wij zijn het eens met uw advies en zoals uit het verslag van de accountant is aangegeven heeft de directie aangegeven in 2019 opvolging te geven aan de door de accountant geconstateerde bevindingen.

Op de vraag van de rekeningcommissie aan het Algemeen Bestuur om aan te geven wat de stand van zaken is omtrent de wijziging van de Gemeenschappelijke regeling ten aanzien van de benoeming van de leden door de raden en Staten delen wij het volgende mede.

Het benoemen van leden van de rekeningcommissie is in de Verordening Rekeningcommissie Omgevingsdienst Haaglanden geregeld als een bevoegdheid van het Algemeen Bestuur. Het Algemeen Bestuur vergadert slechts enkele malen per jaar. Dit heeft tot gevolg dat, ondanks een daartoe strekkende (bindende) voordracht, niet altijd snel een besluit tot vervullen van een tussentijdse vacature genomen kan worden. In die gevallen is de consequentie dat de rekeningcommissie zijn taken een tijd lang niet in voltalligheid kan uitvoeren. Na verkiezingen kan het zelfs zo zijn dat de nieuw voorgedragen leden pas benoemd kunnen worden in de AB-vergadering waarin het verslag van de rekeningcommissie aan de orde is. Een verslag waarin dan alleen de in de gemeenteraden of provinciale staten herkozen leden als commissielid aan hebben kunnen bijdragen.

De Rekeningcommissie adviseert de Verordening Rekeningcommissie Omgevingsdienst Haaglanden aan te passen zodanig dat de leden van de Rekeningcommissie door de raden en Staten van de deelnemers worden benoemd.

De Gemeenschappelijke regeling ODH is een regeling van colleges en daarom ligt het niet in de rede de bevoegdheid te attribueren aan de raden en Staten. De figuur van een bindende voordracht, zoals nu opgenomen in de Verordening Rekeningcommissie ODH, is meer geëigend voor een dergelijke bestuurlijke verhouding.

Wel is er een andere wijze waarop tegemoet kan worden gekomen aan de wens van de rekeningcommissie om een adequatere mogelijkheid tot benoemen van leden. Gezien de vergaderfrequentie van het Dagelijks Bestuur is het voorstel om deze bevoegdheid bij het DB te leggen. Een voorstel tot wijziging van de Verordening Rekeningcommissie Omgevingsdienst Haaglanden wordt in het AB van november voorgelegd.

Het Dagelijks Bestuur stelt het Algemeen Bestuur voor kennis te nemen van het verslag van de rekeningcommissie en in te stemmen met de reactie op het verslag.

Bijlagen

Verslag rekeningcommissie jaarrekening 2018.

Voorstel

Het Algemeen Bestuur besluit:

1. kennis te nemen van het verslag van de rekeningcommissie en
2. in te stemmen met de reactie op het verslag.

Verslag en advies
Rekeningcommissie Omgevingsdienst Haaglanden
over onderzoek jaarrekening 2018

Inleiding

De Rekeningcommissie ODH is ten behoeve van haar werkzaamheden met betrekking tot de jaarrekening 2018 twee keer bijeen geweest. De besluitvorming over dit verslag is per e-mail afgerond.

Op basis van de bespreking zijn technische vragen gesteld aan dhr. Klaassen, directeur van de dienst. Deze zijn snel en naar tevredenheid beantwoord. De Rekeningcommissie wil de medewerkers van de ODH hier hartelijk voor bedanken.

De bespreking, de stukken en de beantwoording van de vragen hebben geleid tot dit verslag van bevindingen en tot de aanbevelingen.

Samenstelling

De Rekeningcommissie bestaat uit de volgende leden:

Den Haag	dhr. R.E.A. Sluijs
Delft	dhr. K. Herrema en als plaatsvervanger dhr. D. van Rijn
Leidschendam-Voorburg	<i>geen leden benoemd</i>
Midden-Delfland	dhr. J. van der Eijk en als plaatsvervanger dhr. R.H.G. Zwaard
Pijnacker-Nootdorp	mevr. S. Kleewein en als plaatsvervanger dhr. J. Meijer
Rijswijk	dhr. M.J. de Keijzer
Wassenaar	dhr. R.J.A. Beerepoot en als plaatsvervanger dhr. R. Everard
Westland	dhr. J.J. Eeltink en als plaatsvervanger mevr. W.H. de Zoete-van der Hout
Zoetermeer	dhr. J.J. Boerboom (voorzitter) en als plaatsvervanger dhr. J.W.C.B. Schotel
Zuid-Holland	dhr. F. Vermeulen en als plaatsvervanger dhr. J.F. Weber

Bevindingen Rekeningcommissie op Jaarstukken 2018

De Rekeningcommissie heeft over de volgende onderwerpen uit de Jaarstukken 2018 constatering en aanbevelingen.

Leesbaarheid

In de afgelopen jaren heeft de Rekeningcommissie gevraagd om de leesbaarheid van de Jaarstukken te verbeteren en de dienst is hier goed mee aan de slag gegaan. De Jaarstukken zijn beter leesbaar en ook de grafieken en infographics voegen waarde toe aan de Jaarstukken. De commissie constateert hier met genoeg een goede vooruitgang.

Begroten

De Rekeningcommissie constateert dat er bij de dienst een goed beeld is van de werkzaamheden voor het volgende jaar. De aantallen werkzaamheden (taken) zijn goed ingeschat op basis van de ontwikkelingen in de afgelopen jaren. Daar waar de aantallen toenemen ten opzichte van het voorgaande jaar zijn de kostenstijgingen die daarmee gepaard gaat niet verwerkt. Daarmee wordt de suggestie gewekt dat meer werkzaamheden voor hetzelfde budget kunnen worden verricht. Deze wijze van presenteren resulteert er dat gedurende het jaar een tekort blijkt dat door een begrotingswijziging moet worden gerepareerd of opgevangen door een beroep op de reserves. Wanneer een beroep op de reserves wordt gedaan geeft dit problemen met het oog op de lage weerstandscapaciteit.

Advies: De Rekeningcommissie adviseert bij het opstellen van de Begroting ook de kosten voor de groeiende hoeveelheid werkzaamheden te verwerken om een sluitend beeld te realiseren bij aanvang van het jaar.

Verantwoorden

In de Jaarrekening 2018 komen wederom weinig tot geen specifieke voorvallen voor die kleur geven aan de taken die de dienst voor de deelnemers uitvoert. De deelnemers kunnen op basis van dergelijke beelden meer inzicht krijgen in de belangrijke functie die de ODH heeft. De commissie heeft de afgelopen jaren meermaals gevraagd om dergelijke informatie aan de Jaarstukken toe te voegen. In 2017 zijn er aparte rapportages zijn voor de deelnemers gemaakt en over de resultaten van 2018 is een Jaarimpressie opgesteld. Dit zijn interessante en lezenswaardige rapporten en ze bieden goed inzicht in het belang van het werk van de ODH. De uitdaging blijft dat het toevoegen van de achtergrond bij de cijfers in de Jaarstukken verhelderend zal werken.

Advies: Geadviseerd wordt de Jaarstukken aan te vullen met de achtergrond bij de cijfers en de specificaties per deelnemer op hoofdlijnen. Dit zal de betrokkenheid en waardering van de deelnemers voor de werkzaamheden en resultaten van de dienst kunnen vergroten.

Advies: De Rekeningcommissie is er van op de hoogte dat er gedurende het jaar voortgangsgesprekken worden gevoerd op ambtelijk en bestuurlijk niveau met alle deelnemers. Dit is uiteraard goed. Deze informatie bereikt de raden en Staten van de deelnemers echter niet. Het zou vanuit de raden en staten worden gewaardeerd als de dienst er met de deelnemers over zou nadenken of er enkele malen per jaar een voortgangsbericht aan de deelnemers kan worden gestuurd.

Geconstateerd wordt dat afgelopen jaren de negatieve begrotingen een teruglopende solvabiliteit hebben veroorzaakt. Dit zal er uiteindelijk toe leiden dat de deelnemers moeten gaan (bij-)betalen. Op basis van de Jaarrekening blijkt niet of er een bijstelling van het beleid hieromtrent wordt ingezet. De deelnemende gemeenten en provincie ervaren op diverse fronten een fors toenemende financiële druk en er moeten op diverse terreinen tekorten worden opgelost. Het zou goed zijn als ODH zich niet in die rij zou hoeven voegen.

Advies: De Rekeningcommissie adviseert de dienst met beleid te komen om de financiële tekortkomingen te gaan verhelpen. Dit kan wellicht in verband met het volgende punt in beeld worden gebracht.

Bijdrage aan maatschappelijke doelen

In het Besluit begroting en verantwoording wordt aangegeven dat de gemeenschappelijke regelingen aansluiten bij de doelstellingen van de gemeenten. In dit kader is aan de dienst gevraagd op welke wijze de ODH bijdraagt aan de doelen van de deelnemers. Een voorbeeld van een dergelijke doelstelling van de deelnemers is dat het veilig is in een gemeente. In de Jaarstukken worden de maatregelen van de dienst getalsmatig netjes beschreven, maar kan er op basis van die feiten ook geconstateerd worden dat de doelstellingen van de gemeente zijn geholpen? De ODH heeft aangegeven dat er op een breed vlak werkzaamheden worden verricht voor onder meer leefbaarheid, veiligheid, gezondheid, duurzaamheid en milieukwaliteit. Ook wordt aangegeven dat de bijdrage van de ODH bestaat uit bijvoorbeeld het terugdringen van emissies van gevaarlijke stoffen en het beperken van de geluidsoverlast.

Advies: De commissie constateert uit het antwoord dat het belang van de aanwezigheid van de dienst voor het behalen van de maatschappelijke doelen beseft wordt. Wat nog verbeterd kan worden is de doorvertaling van de doelen die nagestreefd worden in het publieke domein in de taken van de dienst. In de Jaarstukken is netjes te lezen over kengetallen en feitelijke realisatie maar ontbreekt de verbinding met doelstellingen op kwaliteit en *outcome*. Het zou de prestaties van ODH, die goed zijn, meer glans geven als de effecten aantoonbaar bijdragen aan de maatschappelijke doelstellingen van de deelnemers.

Veranderingen in wet- en regelgeving

De werkzaamheden van de dienst hebben raakvlakken met de Omgevingswet en het Ontwerp-Klimaatakkoord. Afgelopen jaar is er in het advies van de Rekeningcommissie ook gewezen op de veranderende juridische omgeving. De accountant wijst er dit jaar ook op in relatie tot de Omgevingswet. In deze Jaarstukken zijn de werkzaamheden voor de duurzaamheidsprojecten goed beschreven. In de Jaarstukken is niet aangegeven of de dienst al voorbereidingen treft voor de uitwerking van het Klimaatakkoord, en welke maatregelen voor de Omgevingswet worden uitgevoerd. Onduidelijk blijft dan ook welke bedragen er voor deze aanpassingen nodig zijn.

Advies: De commissie adviseert met de andere Omgevingsdiensten te verkennen op welke manier zij met haar expertise kunnen bijdragen aan de te behalen doelstellingen van de deelnemende gemeenten en provincie. Is het mogelijk door de inzet van ODH schaalvoordelen te behalen bij het nastreven van de doelstellingen uit het Ontwerp-Klimaatakkoord?

Personeel

In de Jaarstukken is te lezen dat er een vrij hoog ziekteverzuim is en dat er een groot aantal vacatures is bij de dienst. Er is een vrij hoog aandeel externe inhuur. Deze signalen duiden er op dat het voor de medewerkers een vrij zwaar jaar is geweest. De commissie vindt dit een zorgelijke situatie en heeft aan de dienst gevraagd of er een specifiek plan is om deze factoren aan te passen. Komt er zicht op een verbetering van de werkomstandigheden in dit opzicht? De directie heeft aangegeven dat er op diverse manieren is gewerkt aan de oplossing van deze problemen en dat er ook verwacht wordt dat de situatie verbetert.

Advies: De commissie adviseert dergelijke specifieke aanpak en maatregelen ook in het Jaarstuk op te nemen. Dit geeft de deelnemers inzicht in de ontwikkelingen en kan ook verklaren waarom kosten eventueel stijgen naar aanleiding van dergelijke maatregelen.

Benoeming leden in de Rekeningcommissie

De Rekeningcommissie vraagt de dienst aan het Algemeen Bestuur aan te geven wat de stand van zaken is omtrent de wijziging van de Gemeenschappelijke regeling ter aanzien van de benoeming van de leden door raden en Staten.

Rapport accountant

De Rekeningcommissie sluit zich ten slotte aan bij de adviezen die de accountant geeft op de Jaarstukken. De belangrijkste constatering zit in het punt dat het risicoprofiel in relatie tot het weerstandsvermogen geactualiseerd moet worden.

Advies: In aanvulling op het rapport van de accountant adviseert de Rekeningcommissie om de onrechtmatigheden waarvan de accountant vindt dat die passen binnen het beleid, en daarom niet mee tellen in de rechtmatigheidscontrole, toch op te heffen.

Advies: Daarnaast sluit de Rekeningcommissie zich aan bij het advies van de accountant om de interne beheersing naar het niveau goed te gaan brengen. De aandachtspunten over functiescheiding, salarismutaties, het contractenregister, de informatiebeveiliging en het risicomanagement ten aanzien van fraude zijn belangrijke punten in deze tijd waarin het risico op cybercrime groot is. Een goed risicomanagementsysteem zal dit risico verminderen.

Advies over de vaststelling van de jaarrekening

Conform artikel 1 van de Verordening Rekeningcommissie Omgevingsdienst Haaglanden adviseren wij u de jaarrekening 2018 vast te stellen met in acht nemen van de aanbevelingen voor zover ze deze jaarrekening betreffen. Daarnaast adviseren wij u bij het opstellen van de begroting rekening te houden met alle hiervoor benoemde aanbevelingen.

Namens de Rekeningcommissie Omgevingsdienst Haaglanden,

J.J. Boerboom
voorzitter

Zoetermeer, 27 mei 2019

Vergadering Algemeen Bestuur 26 juni 2019

Agendapunt 5.4 Ontwerp Voorjaarsnota 2019

Voor u ligt de Ontwerp Voorjaarsnota 2019 van de Omgevingsdienst Haaglanden.

De deelnemersbijdrage stijgt met € 333.000. De provincie Zuid-Holland heeft door een toename van de advieswerkzaamheden ten aanzien van de Mijnbouwwet een structureel bedrag van € 78.200 beschikbaar gesteld. Voor de uitvoering van de EED-richtlijn en de Informatieplicht energiebesparende maatregelen voor bedrijven en instellingen zijn via het gemeentefonds voor 2019 extra middelen beschikbaar gesteld van respectievelijk een bedrag van € 62.700 en € 192.100.

Op 4 juni 2019 is een wijziging van de Tijdelijke regeling implementatie EED in de Staatscourant gepubliceerd. De wijziging houdt in dat het bevoegd gezag voor de uitvoering van de EED-richtlijn per 1 juli 2019 overgaat van gemeenten/omgevingsdiensten naar het Ministerie van Economische Zaken (EZ) en dat het in de bedoeling ligt dat de Minister de uitvoering zal mandateren aan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. De ODH is thans namens de negen Haaglandgemeenten en de PZH belast met de uitvoering van de EED-richtlijn. Alle beoordelingen voor PZH bedrijven zijn in voorgaande jaren reeds afgerond. In de wijzigingsregeling die per 1 juli 2019 in werking treedt is opgenomen dat audits die voor de datum van 1 juli 2019 zijn ingediend bij het bevoegd gezag, nog door het bevoegd gezag worden beoordeeld op basis van de voor inwerkingtreding van de gewijzigde regeling geldende eisen. Er zijn lopende handhavingstrajecten. Of die juridisch gezien nog wel door gemeenten als bevoegd gezag kunnen worden voortgezet na 1 juli 2019 is de vraag en moet worden uitgezocht. De financiële gevolgen van de wijziging worden in de Najaarsnota 2019 verwerkt.

Naast de wijzigingen als gevolg van de besluitvorming over de resultaatbestemming jaarrekening 2018 is een aantal budgettaire neutrale wijzigingen opgenomen die geen effect hebben op de deelnemersbijdrage. Eén van de wijzigingen betreft de incidentele verlaging van het budget kapitaallasten met € 262.900 welk bedrag wordt bestemd voor in de begroting niet geraamde uitgaven in het kader van de Omgevingswet, Wet normalisatie rechtspositie ambtenaren (Wnra), uitvoering strategisch personeelsplan etc. Daarmee wordt invulling gegeven aan de uitgangspunten in het Koersplan extra uitgaven zoveel mogelijk binnen de eigen exploitatie te dekken.

Daarnaast wordt voorgesteld een aanvullend huisvestingskrediet van € 85.000 beschikbaar te stellen. De hieruit voortvloeiende kapitaallasten worden eveneens gedekt binnen de eigen exploitatie.

Het Dagelijks Bestuur stelt het Algemeen Bestuur voor de Ontwerp Voorjaarsnota 2019 inclusief de daarin opgenomen voorstellen vast te stellen.

Bijlagen

Ontwerp Voorjaarsnota 2019

Voorstel

Het Algemeen Bestuur besluit de Ontwerp Voorjaarsnota 2019 vast te stellen door:

1. in te stemmen met de wijzigingen voortvloeiende uit de Ontwerp Voorjaarsnota 2019 (zoals vermeld in paragraaf 3.1.2) en de daaruit voortvloeiende verhoging van de deelnemersbijdrage van € 333.000;
2. in te stemmen met het beschikbaar stellen van een aanvullend krediet huisvesting en inventaris van € 85.000 (zoals vermeld in paragraaf 4.1.4).

Ontwerp

Voorjaarsnota 2019

Inhoudsopgave

1	AANBIEDING	3
1.1	SAMENVATTING	3
1.2	LEESWIJZER	3
2	REALISATIE OUTPUT EERSTE VIER MAANDEN 2019.....	4
2.1	REALISATIE T&V	4
2.2	REALISATIE T&H	4
2.3	OVERZICHT REALISATIE UREN PER DEELNEMER.....	4
3	WIJZIGINGEN	6
3.1	WAT WIJZIGT ER IN 2019?	6
3.1.1	<i>Reeds verwerkte wijzigingen begroting 2019.....</i>	<i>6</i>
3.1.2	<i>Nog te verwerken aanvullende wijzigingen begroting 2019</i>	<i>6</i>
3.2	PROGRAMMABEGROTING NA WIJZIGING	10
3.3	REALISATIE EN PROGNOSE T/M APRIL 2019	10
3.4	MEERJARENBEELD 2019-2022	11
4	PARAGRAFEN.....	12
4.1	WEERSTANDSVERMOGEN/RISICOPARAGRAAF, FINANCIERING, BEDRIJFSVOERING EN ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN.....	12
4.1.1	<i>Weerstandsvermogen/risicoparagraaf</i>	<i>12</i>
4.1.2	<i>Financiering.....</i>	<i>13</i>
4.1.3	<i>Bedrijfsvoering.....</i>	<i>13</i>
4.1.4	<i>Onderhoud kapitaalgoederen.....</i>	<i>14</i>
5	BESLUIT ALGEMEEN BESTUUR	17
6	BIJLAGEN	18
6.1	EXPLOITATIEOVERZICHT.....	18
6.2	OVERZICHT INFORMATIEPLICHT ENERGIEBESPARENDE MAATREGELEN	21
6.3	OUTPUT T&V EERSTE VIER MAANDEN 2019	22
6.4	OUTPUT T&H EERSTE VIER MAANDEN 2019	25

1 Aanbieding

1.1 Samenvatting

Voor u ligt de Voorjaarsnota 2019. Deze nota geeft op hoofdlijnen aan welke ontwikkelingen een financieel effect hebben op het huidige jaar en welke meerjarig doorwerken.

Door taakoverdrachten en taakintensiveringen stijgen de lasten ten opzichte van de gewijzigde begroting 2019 met € 333.000, waarvan € 140.900 structureel en € 192.100 incidenteel, waartegenover eenzelfde bedrag aan deelnemersbijdragen staat. De budgettaire gevolgen van de gevolgen van de taakoverdrachten/intensiveringen zijn reeds in de ontwerpbegroting 2020 en meerjarenraming 2021-2023 verwerkt. In de vastgestelde begroting 2019 is geen bedrag voor additionele opdrachten opgenomen. Ultimo april 2019 zijn aanvullende opdrachten verstrekt voor een totaalbedrag van € 897.000.

Daarnaast zijn in deze nota de budgettaire gevolgen van de voorstellen zoals opgenomen in de jaarrekening 2018 verwerkt. Het betreft een incidentele lastenstijging van € 125.400 voor de uitvoering van niet afgehandelde ontheffingsaanvragen soortenbescherming Wet natuurbescherming.

Op basis van de realisatiecijfers en aangegane verplichtingen wordt ultimo april voor het jaar 2019 een saldo geprognoseerd van € 36.600 bestaande uit het restantbudget van de post onvoorzien.

Met de wijziging van het Besluit Omgevingsrecht per 1 juli 2017 is de uitvoering van de asbesttaken een onderdeel van het verplichte basispakket van de omgevingsdienst. In 2018 is nog geen overeenstemming bereikt over de omvang van de taakuitvoering. In dezelfde bestuursvergadering als waarin deze nota wordt behandeld ligt een voorstel over taakuitvoering en bijbehorende middelen ter besluitvorming voor.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de afwijkingen van de output ten opzichte van de planning. Hoofdstuk 3 behandelt de wijzigingen in 2019. Hoofdstuk 4 geeft de stand van zaken weer betreffende de paragrafen weerstandsvermogen, financiering, bedrijfsvoering en de risico's. Het besluit van het Algemeen Bestuur is opgenomen in hoofdstuk 5.

2 Realisatie output eerste vier maanden 2019

2.1 Realisatie T&V

Over de eerste vier maanden van 2019 ligt de realisatie net onder 1/3^e deel van het programma T&V. Voor de werkvelden 'Milieu-inrichtingen', 'Bodem' en 'Milieu & RO (geluid, lucht, EV etc.)' is het vraag gestuurde aanbod over het gehele werkpakket wat lager dan geraamd. Voor het werkveld 'Groen' ligt de realisatie rond de raming, terwijl vooral voor het aspect soortenbescherming sprake is van een beduidend groter werkaanbod. Doordat de mogelijkheden om extra capaciteit aan te trekken beperkt zijn, is de realisatie niet veel hoger uitgekomen dan geraamd en is de werkvoorraad voor 'Groen' opgelopen. Met de provincie worden afspraken gemaakt om dit groter werkaanbod aan te pakken. De realisatie voor de 'Overige taken' ligt net boven de raming, mede door de wat hogere inzet op ondersteuning van deelnemers op bestuurlijk, inhoudelijk en beleidsmatig vlak.

Lopende het jaar zal worden gezien of en in hoeverre het vraag gestuurde werkvolume van het programma T&V eventueel voor knelpunten in de beschikbare werkcapaciteit gaat zorgen. In de accountgesprekken met de deelnemers vindt over de uitkomsten verdere afstemming plaats.

In bijlage 6.3 is een overzicht van de output van T&V over de eerste vier maanden opgenomen.

2.2 Realisatie T&H

Over de eerste vier maanden van 2019 ligt de realisatie binnen het programma T&H boven 1/3^e deel van het programma. Deze hogere realisatie hangt samen met het aantal assimilatiecontroles, waarvan er tot nu toe meer zijn uitgevoerd dan geraamd.

Voor de bovengevelafscherming zijn in 2017 een 20-tal maatwerkbesluiten afgegeven waarbij de ondernemer in de nacht minder scherming hoeft toe te passen onder bepaalde meteoraamcondities dan de reguliere eisen voor de nacht. In deze (koudere) periode kan de naleving van dit maatwerk worden gecontroleerd. In januari-februari 2019 heeft al één rijksonderzoek plaatsgevonden op de naleving van de maatwerkvoorschriften voor de nacht en voor de reguliere nacht (de temperatuur leende zich ervoor). Er zijn om die redenen begin 2019 al veel assimilatiecontroles uitgevoerd ten opzichte van de raming in het werkplan. Ondernemers gaven begin dit jaar aan het zeer prettig te vinden dat ze gecontroleerd werden op de naleving van de verkregen maatwerkvoorschriften, omdat het maatwerkbesluit daarmee geen papieren tijger blijkt te zijn en omdat het ook duidelijk gecommuniceerd wordt als blijkt dat de teler zich netjes aan de regels houdt.

De beraamde uren uit het werkplan zijn reeds overschreden of wij verwachten dat ze zullen worden overschreden voor deze producten. Een voorstel om ondanks dat toch ook in de rest van het jaar voldoende toezicht op de belichting te houden zal aan Pijnacker-Nootdorp, Midden-Delfland en Westland worden voorgelegd. Concreet betekent dit een verschuiving van een aantal producten zodat het geheel budgettair neutraal kan plaatsvinden.

In bijlage 6.4 is een overzicht van de output van T&H over de eerste vier maanden opgenomen.

2.3 Overzicht realisatie uren per deelnemer

In navolgende tabel is het overzicht opgenomen van de totaal gerealiseerde uren per deelnemer, dat wil zeggen voor de programma's T&V en T&H tezamen. Als de realisatie over de eerste vier maanden van 2019 wordt vergeleken met een recht evenredig deel van de geraamde uren dan ligt de totale realisatie over beide programma's rond de raming. Tussen de deelnemers zijn er verschillen in de realisatie. Bij één deelnemer (Midden-Delfland) ligt de realisatie ruim boven de +10% uit en voor drie deelnemers (Delft, Pijnacker-Nootdorp en Wassenaar) komt de realisatie net onder de -10% uit. Voor de overige deelnemers ligt de realisatie tussen de +10% en -10%.

De hogere realisatie voor Midden-Delfland treedt op over beide programma's en is deels het gevolg van een groter aanbod voor aanvragen, meldingen, toetsen en adviesvragen en deels door de hiervoor beschreven inzet op de assimilatiecontroles.

De lagere realisatie voor Delft treedt op in het programma T&H. Er zijn nog geen integrale controles uitgevoerd en het project Schie-oever is nog niet gestart.

De lagere realisatie voor Pijnacker-Nootdorp en Wassenaar is het gevolg van het lagere aanbod aanvragen, meldingen, toetsen en adviesvragen binnen het programma T&V.

Deelnemers	Werkvolume 2019 in uren *			Realisatie
	Primitief	1e wijziging	Werkplan	januari-april
Delft	13.600	0	13.600	3.853
Den Haag	66.500	0	66.500	22.339
Leidschendam-Voorburg	8.600	0	8.600	2.743
Midden-Delfland	5.500	0	5.500	2.301
Pijnacker-Nootdorp	7.500	0	7.500	2.226
Rijswijk	6.300	0	6.300	2.027
Wassenaar	3.400	0	3.400	991
Westland	38.200	0	38.200	11.672
Zoetermeer	11.300	0	11.300	3.688
Provincie Zuid-Holland	67.500	2.200	69.700	23.428
Totaal	228.400	2.200	230.600	75.268

* Geraamde uren zijn afgerond op honderdtallen.

3 Wijzigingen

In de financiële verordening is opgenomen dat de tussenrapportage (i.c. Voorjaarsnota) ingaat op de afwijkingen van de lasten en baten ten opzichte van de begroting (art. 6, lid 4 & 5). In onderstaande paragrafen wordt een verdere toelichting gegeven op de afwijkingen van de verwachte realisatie ten opzichte van de begroting 2019.

3.1 Wat wijzigt er in 2019?

3.1.1 Reeds verwerkte wijzigingen begroting 2019

Ten opzichte van de door het Algemeen Bestuur op 28 juni 2018 vastgestelde begroting 2019 zijn twee wijzigingen verwerkt:

1. Eerste wijziging 2019: bij besluit van 29 november 2018 heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met de overdracht van groene taken van de provincie Zuid-Holland naar de ODH voor een bedrag van structureel € 250.000. Voorts is besloten de loonkosten te indexeren met 2,9% en de materiële lasten met 1,6% voor een totaalbedrag van € 588.400;
2. Administratieve wijziging additionele opdrachten: in de vastgestelde begroting 2019 is geen bedrag voor additionele opdrachten opgenomen. Ultimo april 2019 zijn aanvullende opdrachten verstrekt voor een totaalbedrag van € 897.000 (zie hoofdstuk 6, bijlagen). Op grond van artikel 24 achtste lid onder b van de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden hoeven wijzigingen uit additionele opdrachten niet aan de deelnemers te worden voorgelegd en kan worden volstaan met een administratieve wijziging.

3.1.2 Nog te verwerken aanvullende wijzigingen begroting 2019

1. Taakoverdracht Mijnbouwwet

De uitbreiding van de mogelijkheid voor adviezen mijnbouwwet zoals bij wetswijziging per 1 januari 2017 is vastgelegd, heeft een toename van de omvang van de werkzaamheden tot gevolg. Omdat de omvang van dit budget nog niet volledig bekend is, heeft de provincie in 2019 een extra structureel budget van € 78.200 beschikbaar gesteld. De provincie heeft verzocht de taakuitvoering in 2019 nauwkeurig te monitoren, zodat op basis daarvan de omvang van het structurele budget voor na 2019 kan worden bepaald.

2. EED-gelden

Gemeenten zijn vanaf 2015 verantwoordelijk voor het toezicht op de vierjaarlijkse uitvoering van energie-audits door grote ondernemingen. Deze verplichting vloeit voort uit de implementatie van de Europese Richtlijn Energie-efficiëntie (EED). Op grond van deze richtlijn gaat de ODH als bevoegd gezag na of bedrijven aan de eisen van deze richtlijn voldoen. Voor de uitvoeringslasten van deze extra toezichtstaak worden gemeenten over 2019 gecompenseerd met een bijdrage van € 2,147 miljoen. Dit bedrag is, zoals aangekondigd in de septembercircularis 2018, gebaseerd op de evaluatie van de energie-auditplicht die in 2018 heeft plaatsgevonden. De gemeenten dragen de via de algemene uitkering uit het Gemeentefonds beschikbaar gestelde middelen over aan de ODH (zie tabel 2 op pag. 8). Over 2019 gaat het om een bedrag van € 137.200. In de begroting 2019 was al rekening gehouden met een bedrag van € 74.500 zodat voor de uitvoering een aanvullend budget van € 62.700 nodig is.

3. Informatieplicht energiebesparende maatregelen voor bedrijven en instellingen

De informatieplicht energiebesparing voor bedrijven en instellingen (hierna inrichtingen) treedt vanaf 1 juli 2019 in werking. Dit is meteen ook de einddatum om aan deze nieuwe eis te voldoen. Middels invoering van de informatieplicht krijgt de ODH beter inzicht in welke inrichtingen achter lopen bij het treffen van de vastgestelde energiebesparingsmaatregelen en kan dus het toezicht beter geprioriteerd worden (informatie gestuurd handhaven). Om het toezicht op de informatieplicht goed te implementeren is er in de decembercircularis van 2018 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties eenmalig budget vrijgekomen in het gemeentefonds. In bijlage 6.2 is een overzicht van het aantal geschatte bedrijven die onder de informatieplicht vallen en het beschikbaar gestelde budget per gemeente voor de implementatie van de informatieplicht. Naast het bedrag van

€ 192.109 ODH (zie tabel 2 op pag. 8) is in de werkplannen reeds € 33.210 opgenomen voor werkzaamheden m.b.t. de informatieplicht. Het totaal beschikbare budget komt daarmee op € 225.319. Een implementatieplan voor de informatieplicht zal gelijktijdig met de Voorjaarsnota 2019 aan het bestuur ter besluitvorming worden voorgelegd.

4. Ruimte kapitaallasten

De werkelijke kapitaallasten komen in 2019 door de fasering van de ICT-investeringen in voorgaande jaren uit op een bedrag van € 309.500 tegen geraamd € 572.400. De ODH zet als kennisorganisatie verder in op het operationeel maken van de ondersteunende systemen t.b.v. het borgen van kennis en vaardigheden en het verbeteren van de systemen. De ontwikkelopgave in het kader van de Omgevingswet, de uitvoering en verdere optimalisering van het beveiligingsbeleid, de uitvoering van het strategisch personeelsplan en de implementatie van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) vragen om extra middeleninzet. Voor de implementatie van de Wnra, waaronder het omzetten van aanstellingen naar arbeidscontracten, het aanpassen van wet- en regelgeving alsmede het voorbereiden van een werkgeversvereniging voor gemeenschappelijke regelingen (oprichting door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten), is ca. € 100.000 nodig.

Daarnaast staat in 2019 een aantal ICT-aanbestedingstrajecten gepland (zoals het primair VTH-systeem en het ondersteunend systeem Financiën, HRM en salarisadministratie) waarvoor eveneens extra middeleninzet nodig is.

Voor het ontwikkelen van een ICT architectuur die aansluit op DSO landelijk en DSO uitbouw zal externe expertise moeten worden ingehuurd. Met de VNG is afgesproken gezamenlijk DSO uitbouw en de totstandkoming van de productiestraat te gaan vormgeven. Dit zal de tweede helft van 2019 extra inzet vereisen.

Voorgesteld wordt de incidentele ruimte in de kapitaallasten van € 262.900 in te zetten voor de dekking van de extra benodigde middeleninzet. Via de Najaarsnota 2019 wordt over de inzet van de middelen gerapporteerd.

5. Bestemming rekeningresultaat 2018

In de jaarrekening 2018 is voorgesteld van het batig resultaat van € 167.300 een bedrag van € 125.400 via budgetoverheveling te bestemmen voor de uitvoering van niet afgehandelde ontheffingsaanvragen soortenbescherming Wet natuurbescherming en het restantbedrag van € 41.900 te storten in de Algemene reserve.

6. Opbrengsten uit detachering en bijdrage loonkosten zwangerschappen

Voor medewerkers die als gevolg van zwangerschap niet aan het arbeidsproces kunnen deelnemen ontvang de ODH van de Uitvoeringsinstelling sociale zekerheid voor overheid en onderwijs (USZO) en bijdrage in de loonkosten van € 20.000. Daarnaast zijn een tweetal medewerkers tijdelijk gedetacheerd bij andere overheidsinstanties waarvoor een kostendekkende vergoeding wordt verstrekt van € 100.500. De totale opbrengst van € 120.500 wordt ingezet om te voorzien in het ontstane capaciteitstekort door verhoging van het budget personeelslasten.

7. Overige opbrengsten i.v.m. vrijval transitoria/afrekening voorgaande jaren en invorderingskosten

In de jaarrekening 2018 is voor een bedrag van € 24.600 teveel aan lasten opgenomen die doorschuiven naar 2019. Daarnaast heeft over voorgaande jaren een afrekening plaatsgevonden van € 13.000 en was ultimo april 2019 een bedrag van € 1.900 aan invorderingskosten in verband met de afwikkeling van opgelegde dwangsommen ontvangen. Tegenover deze baten staat eenzelfde bedrag aan lasten, waarvan € 37.600 betrekking heeft op personeelslasten en € 1.900 op materiële lasten.

8. Herijking ambtelijke governance

Aan bureau SVDL is naar aanleiding van het rapport 'Herijking ambtelijke governance' van 6 februari 2019 opdracht gegeven om in 2019 de ambtelijke overleggen (Ambtelijk Overleg Eigenaren en Ambtelijk Overleg Opdrachtgevers) voor te zitten. De hiermee gemoeide kosten bedragen € 7.800. Voorgesteld wordt het inhuurbudget met € 7.800 te verhogen onder gelijktijdige verlaging van de post onvoorzien.

9. Aanpassing kosten overhead

Gemeenschappelijke regelingen dienen als gevolg van de gewijzigde BBV met ingang van 2018 de overhead op één centrale plaats te verantwoorden. Tot en met 2017 zijn de budgetten die in het kader van de taakoverdrachten naar de ODH zijn overgegaan aan het personeelsbudget toegevoegd, terwijl een deel van het budget betrekking heeft op overhead. In de begroting 2018 en jaarrekening 2018 is de overhead op de juiste wijze verantwoord, maar in de vastgestelde begroting 2019 dient nog een correctie plaats te vinden. In totaal gaat het om een bedrag van € 155.900 waarmee het budget personeelslasten wordt verlaagd onder gelijktijdige verhoging van het budget materiële kosten

Als gevolg van de structurele taakoverdracht in het kader van de Mijnbouwwet (zie onder 1) en de incidentele taakoverdracht in het kader van de uitvoering informatieplicht energiebesparende maatregelen voor bedrijven en instellingen (zie onder 3) en de taakoverdracht groene taken (bij eerste wijziging vastgesteld) wijzigt ook de verdeelsleutel op grond waarvan de integrale kostprijs wordt berekend. De toerekening vindt plaats op basis van het aantal fte. De taakoverdrachten hebben tot gevolg dat het aantal fte's van T&V wijzigt van 81,65 fte naar 85,01 fte, waarvan 1,20 fte incidenteel; het aantal fte's van T&H wijzigt van 84,41 fte naar 86,49 fte, waarvan 2,08 fte incidenteel (verhouding 49,57 : 50,43). Het aantal productieve uren wijzigt van 231.300 uur naar 235.800 uur (171,50 fte x 1.375 uur).

10. Verhoging deelnemersbijdrage

De deelnemersbijdrage stijgt ten opzichte van de gewijzigde begroting 2019 met € 333.000, waarvan € 140.900 structureel en € 192.100 incidenteel:

• Taakoverdrachten Mijnbouwwet (zie 1)	€	78.200
• EED-gelden (zie 2)	€	62.700
• Informatieplicht energiebesparende maatregelen (zie 3)	€	<u>192.100</u>
Totaal stijging deelnemersbijdrage	€	333.000

11. Verhoging overige opbrengsten

De overige opbrengsten stijgen ten opzichte van de gewijzigde begroting 2019 met € 160.000:

• Opbrengsten uit detachering en bijdrage loonkosten zwangerschappen (zie 6)	€	120.500
• Overige opbrengsten i.v.m. vrijval transitoria, afwikkelingsverschillen voorgaande dienstjaren en inningskosten dwangbevelen (zie punt 7)	€	<u>39.500</u>
Totaal stijging overige opbrengsten	€	160.000

12. Mutaties reserves

In de jaarrekening 2018 is voorgesteld van het batig resultaat van € 167.300 een bedrag van € 125.400 via budgetoverheveling te bestemmen voor de uitvoering van niet afgehandelde ontheffingsaanvragen soortenbescherming Wet natuurbescherming en het restantbedrag van € 41.900 te storten in de Algemene reserve (zie ook onder 5.).

In tabel 1 is een overzicht van de wijzigingen opgenomen. Tabel 2 laat de wijzigingen zien in de deelnemersbijdrage.

Tabel 1 Overzicht wijzigingen

Nr.	Omschrijving wijzigingen	Personeels- lasten	Kapitaal- lasten	Materiële kosten	Onvoorzien	Totaal
1	Taakoverdracht Mijnbouwwet	51.900	0	26.300	0	78.200
2	EED-gelden	62.700	0	0	0	62.700
3	Informatieplicht energiebesparende maatregelen voor bedrijven en instellingen	126.600	0	65.500	0	192.100
4	Kapitaallasten	0	-262.900	262.900	0	0
5	Bestemming rekeningresultaat 2018 niet afgehandelde ontheffingsaanvragen soortenbescherming	125.400	0	0	0	125.400
6	Opbrengsten uit detachering en bijdrage loonkosten zwangerschappen	120.500	0	0	0	120.500
7	Overige opbrengsten i.v.m. vrijval transitoria/afrekening voorgaande jaren en invorderingskosten	37.600	0	1.900	0	39.500
8	Herijking ambtelijke governance	7.800	0	0	-7.800	0
9	Aanpassing kosten overhead	-155.900	0	155.900	0	0
	Totaal lasten	376.600	-262.900	512.500	-7.800	618.400
10	Verhoging deelnemersbijdrage					-333.000
11	Overige opbrengsten					-160.000
	Totaal baten					-493.000
12	Mutatie reserves					-125.400
	Totaal resultaat					0

Tabel 2 Deelnemersbijdrage na wijziging

Deelnemers	Bijdrage 2019 inclusief databank	Taakoverdracht 2019	Indexering 2019	Bijdrage 2019 na 1e wijziging	Taakoverdracht 2019 VJN	EED aanvulling VJN	Informatieplicht energiebesparing	Bijdrage 2019 na VJN
Delft	1.232.864	0	33.669	1.266.533	0	4.970	15.444	1.286.947
Den Haag	5.948.206	0	162.578	6.110.784	0	33.356	100.187	6.244.327
Leidschendam-Voorburg	773.419	0	21.083	794.502	0	3.643	11.589	809.734
Midden-Delfland	490.859	0	13.441	504.300	0	1.118	3.430	508.848
Pijnacker-Nootdorp	687.494	0	18.752	706.246	0	2.775	8.572	717.593
Rijswijk	568.042	0	15.479	583.521	0	2.815	8.645	594.981
Wassenaar	311.531	0	8.465	319.996	0	1.593	5.105	326.694
Westland	3.487.748	0	95.672	3.583.420	0	6.970	21.981	3.612.371
Zoetermeer	1.032.531	0	28.102	1.060.633	0	5.475	17.156	1.083.264
Provincie Zuid-Holland	6.690.404	250.000	191.159	7.131.563	78.200	0	0	7.209.763
Totaal	21.223.098	250.000	588.400	22.061.498	78.200	62.715	192.109	22.394.522

3.2 Programmabegroting na wijziging

Tabel 3 Programmabegroting na wijziging

Totaal laten en baten per programma	Begroting primitief	Begrotingswijziging	Administratieve wijziging	Wijziging VJN	Begroting na VJN
1. Toetsing en Vergunningverlening	6.820.200	378.800	820.100	-15.000	8.004.100
2. Toezicht en Handhaving	6.193.400	179.100	70.800	630.900	7.074.200
Totaal lasten programma's	13.013.600	557.900	890.900	615.900	15.078.300
3. Algemene dekkingsmiddelen	-21.223.100	-838.400	-897.000	-493.000	-23.451.500
4. Overhead	8.303.600	279.400	6.100	10.300	8.599.400
5. Heffing Vpb	0	0	0	0	0
6. Onvoorzien	43.300	1.100	0	-7.800	36.600
Saldo van baten en lasten	-12.876.200	-557.900	-890.900	-490.500	-14.815.500
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	137.400	0	0	125.400	262.800
7. Mutaties reserves					
Storting resultaat jaarrekening 2018 in alg. reserve	0	0	0	41.900	41.900
Onttrekking saldo jaarrekening 2018	0	0	0	-167.300	-167.300
Onttrekking algemene reserve t.b.v. egalisering deelnemersbijdrage	-137.400	0	0	0	-137.400
Mutatie reserves	-137.400	0	0	-125.400	-262.800
Gerealiseerd resultaat	0	0	0	0	0

3.3 Realisatie en prognose t/m april 2019

In tabel 4 zijn, inclusief de wijzigingsvoorstellen uit deze nota, de gerealiseerde uitgaven en aangegane verplichtingen tot en met april 2019 opgenomen inclusief een prognose per eind 2019. Op basis van de gerealiseerde uitgaven en reeds aangegane verplichtingen wordt eind 2019 een batig saldo geprognosticeerd van € 36.600.

In bijlage 6.1 is een toelichting op kostensoort opgenomen.

Tabel 4 Realisatie en prognose t/m april 2019

Totaal laten en baten per programma	Begroting na VJN	Realisatie t/m 30-04-2019	Verplichtingen t/m 30-04-2019	Totaal	Prognose	Verschil
1. Toetsing en Vergunningverlening	8.004.100	2.323.575	649.039	2.972.614	8.004.100	0
2. Toezicht en Handhaving	7.074.200	2.005.752	466.025	2.471.777	7.074.200	0
Totaal lasten programma's	15.078.300	4.329.327	1.115.064	5.444.391	15.078.300	0
3. Algemene dekkingsmiddelen	-23.451.500	-11.542.530	-45.464	-11.587.994	-23.451.500	0
4. Overhead	8.599.400	3.322.336	1.048.828	4.371.164	8.599.400	0
5. Heffing Vpb	0	0	0	0	0	0
6. Onvoorzien	36.600	0	0	0	0	36.600
Saldo van baten en lasten	-14.815.500	-8.220.194	1.003.364	-7.216.830	-14.852.100	36.600
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	262.800	-3.890.867	2.118.428	-1.772.439	226.200	36.600
7. Mutaties reserves						
Storting resultaat jaarrekening 2018 in alg. reserve	41.900	41.916	0	41.916	41.900	0
Onttrekking saldo jaarrekening 2018	-167.300	-167.316	0	-167.316	-167.300	0
Onttrekking algemene reserve t.b.v. egalisering deelnemersbijdrage	-137.400	-137.400	0	-137.400	-137.400	0
Mutatie reserves	-262.800	-262.800	0	-262.800	-262.800	0
Gerealiseerd resultaat	0	-4.153.667	2.118.428	-2.035.239	-36.600	36.600

3.4 Meerjarenbeeld 2019-2022

In tabel 5 is het meerjarenbeeld opgenomen van 2019 tot en met 2022. De meerjarenbegroting 2020-2022 is gebaseerd op het prijspeil van 2020 (2019 inclusief de indexering volgens de MEV 2019).

Tabel 5 Meerjarenbeeld 2019-2022

Totaal baten en lasten per programma	Begroting 2019 primitief	Begroting 2019 na VJN	Meerjarenbegroting		
			2020	2021	2022
1 Toetsing en Vergunningverlening	6.802.000	8.004.100	7.084.300	7.084.300	7.084.300
2 Toezicht en Handhaving	6.240.500	7.074.200	6.849.700	6.849.700	6.849.700
Totaal lasten programma's	13.042.500	15.078.300	13.934.000	13.934.000	13.934.000
3 Algemene dekkingsmiddelen	-21.223.100	-23.451.500	-22.797.000	-22.797.000	-22.797.000
4 Overhead	8.274.700	8.599.400	8.817.900	8.817.900	8.817.900
5 Heffing Vpb	0	0	0	0	0
6 Onvoorzien	43.300	36.600	45.100	45.100	45.100
Saldo van baten en lasten	137.400	262.800	0	0	0
7 Mutatie reserves					
Storting resultaat jaarrekening 2018 in alg. reserve	0	41.900	0	0	0
Onttrekking saldo jaarrekening 2018	0	-167.300	0	0	0
Onttrekking algemene reserve t.b.v. egalisering deelnemersbijdrage	-137.400	-137.400	0	0	0
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-137.400	-262.800	0	0	0
Geraamd resultaat	0	0	0	0	0

In de meerjarenbegroting 2020-2022 is geen rekening gehouden met additionele opdrachten.

4 Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen/risicoparagraaf, financiering, bedrijfsvoering en onderhoud kapitaalgoederen

4.1.1 Weerstandsvermogen/risicoparagraaf

Tabel 6 Stand algemene reserve 2019

Reserves 2019	Beginstand 2019	Stortingen	Onttrekkingen	Eindstand 2019
Algemene Reserve	1.166.870	41.916	137.400	1.071.386
Rekeningresultaat 2018	167.316		167.316	0
Totaal	1.334.186	41.916	304.716	1.071.386

De Algemene reserve kende eind 2018 inclusief het saldo van de jaarrekening 2018 van € 167.300 een bedrag van € 1.334.200. Bij resultaatbestemming jaarrekening 2018 is voorgesteld van het jaarrekeningresultaat van € 167.300 een bedrag van € 125.400 te bestemmen voor budgetoverheveling 2019 ten behoeve van in 2018 niet afgehandelde ontheffingsaanvragen soortenbescherming en het restantbedrag van € 41.900 toe te voegen aan de Algemene reserve

Bij Voorjaarsnota 2017 heeft het Algemeen Bestuur besloten de structurele doorwerking van de taakstelling uit 2016 van € 363.600 en de verhoging van de pensioenpremies en opleidingskosten van € 229.300 deels te compenseren via een verhoging van de deelnemersbijdrage en deels door een verhoging van de productiviteit vanaf 2018 tot en met 2020 met respectievelijk € 137.400 in 2018, € 274.800 in 2019 en € 412.200 in 2020.

Het verloop van de Algemene reserve ziet er als volgt uit:

Stand algemene reserve ultimo 2018 (inclusief saldo jaarrekening 2018)	€	1.334.186
• Onttrekking budgetoverheveling ontheffingsaanvragen soortenbescherming	€	-/- 125.400
• Onttrekking t.b.v. egalisatie deelnemersbijdrage (€ 274.800 -/- € 412.200)	€	-/- 137.400
Stand algemene reserve ultimo 2019	€	1.071.386

In de Nota Weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit die op 27 juni 2017 door het Algemeen Bestuur is vastgesteld, is vastgelegd dat de incidentele weerstandscapaciteit (Algemene reserve) maximaal 5% van de begrote structurele lasten bedraagt en tenminste gelijk is aan een risicoprofiel met een ratio 1,0. In de begroting 2019 is een risicoprofiel opgenomen van € 1.020.000 (tabel 7).

Tabel 7 Risicoprofiel

Soort risico	Omschrijving risico	Effect	Impact	Kans	Risico-score	Beheersmaatregel	Bandbreedte financieel risico	Benodigde weerstandscapaciteit
Bedrijfsproces	Uitval bijzondere omstandigheden	Exploitatieverlies	Zeergroot	Gemiddeld	15	Verzuimbeleid	€ 0,8 miljoen	400.000
Juridisch/aansprakelijkheid	Aansprakelijkheid handelen ODH	Exploitatieverlies	Groot	Gemiddeld	12	Aansprakelijkheidsverzekering	€ 0,5 miljoen	200.000
Materieel	Uitval van hard- en softwaresystemen	Exploitatieverlies	Zeergroot	Zeerklein	5	Noodstroomvoorziening en uitwijk	€ 2,0 miljoen	200.000
	Het buiten gebruik zijn van de huisvesting	Exploitatieverlies	Zeergroot	Zeerklein	5	-	€ 1,4 miljoen	140.000
Product/dienst	Verschil vraag en aanbod producten en diensten	Schaalnadeel	Zeergroot	Zeerklein	5	Flexibele schil (nog te vormen)	€ 0,8 miljoen	80.000
Totaal gekwantificeerde risico's								1.020.000

De maximale begrote incidentele weerstandscapaciteit bedraagt na de taakoverdrachten 5% van de structurele lasten. De totale lasten in 2019 (programma's, overhead en onvoorzien) bedragen na wijziging € 23.714.300, waarvan incidenteel:

• Additionele opdrachten	€	897.000
• Niet afgehandelde ontheffingsaanvragen soortenbescherming (resultaat 2018)	€	125.400
• Inhuur capaciteit als gevolg van detachering en zwangerschap	€	120.500
• Incidentele lasten afrekening voorgaande dienstjaren, transitoria en inningskosten	€	39.500
Totaal incidentele lasten	€	1.182.400

De structurele lasten bedragen € 23.714.300 -/- € 1.182.400 is € 22.531.900, zodat de maximale begrote incidentele weerstandscapaciteit uitkomt op 5% van € 22.531.900 is afgerond € 1.126.600.

De werkelijke incidentele weerstandscapaciteit (algemene reserve) bedraagt € 1.071.400. Het totaal van de gekwantificeerde risico's bedraagt exclusief de memorieposten € 1.020.000. Dit komt overeen met een weerstandsratio van 1,05.

Tabel 8 Stand Voorziening verlof latende organisatie 2019

Voorzieningen 2019	Beginstand 2019	Stortingen	Onttrekkingen	Eindstand 2019
Verlofrechten latende organisatie	38.228	0	38.228	0
Werkloosheidsuitkeringen	324.000	0	0	324.000
Totaal	362.228	0	38.228	324.000

Ten behoeve van de verlofsaldi, die zijn meegebracht door de medewerkers, is in 2013 een voorziening verlofrechten latende organisatie in het leven geroepen. De verlofrechten dienen uiterlijk eind 2019 te zijn opgenomen. Het ultimo 2018 in de voorziening opgenomen restantsaldo van € 38.200 is in april 2019 aan de voorziening onttrokken.

Voor een tweetal medewerkers heeft het 'van werk naar werk' traject als gevolg van de in 2016 besloten wijzigingen en aanvullingen op het inrichtings- en personeelsplan (I&P-plan) niet tot het gewenste resultaat geleid. Zij hebben vanaf 1 januari 2019 recht op een werkloosheidsuitkering. Omdat de ODH risicodragers is, is in de jaarrekening 2018 voorgesteld een voorziening te vormen voor dekking van de (bovenwettelijke en nawettelijke) werkloosheidsuitkering, waardoor de kosten van de werkloosheidsuitkeringen niet op de exploitatie in toekomstige jaren drukken.

4.1.2 Financiering

Geen wijzigingen.

4.1.3 Bedrijfsvoering

Organisatie

Het doel is te komen tot een dienst die in staat is doelmatig en doelgericht de huidige en toekomstige taken uit te voeren. Het streven is er op gericht voldoende adequate kennis binnen de dienst beschikbaar te hebben. Incidenteel gevraagde kennis kan 'van de markt' worden betrokken. De strategische personeelsplanning is daarop afgestemd. Doel is een relatief grote harde kern met veel kennis en daaromheen een flexibele schil om incidentele vragen en fluctuaties in de vraag van regulier werk op te kunnen vangen.

Personeel

De vacatuureruimte was eind 2018 o.a. door het aantrekken van de arbeidsmarkt opgelopen tot zo'n 31 fte. De ODH heeft in de eerste vier maanden van 2019 veel aandacht besteed aan arbeidsmarktcommunicatie door aanwezigheid op Hogescholen in de regio en de Nationale Carrièrebeurs. Daarnaast is veel energie gestoken in werving en zijn zo'n 18 fte aan vacatures opengesteld. Daarvan zijn zo'n 11 fte aan vacatures inmiddels ingevuld terwijl er nog ca. 7 fte aan vacatures open staan. Door verder verloop als gevolg van o.a. pensionering zijn nog eens voor 6 fte aan vacatures opengesteld, zodat van de uitstaande vacatures ultimo april 2019 13 fte nog niet waren

ingevuld. Ten opzichte van de formatie zijn in totaal zo'n 14 fte aan vacatures (nog) niet opengesteld terwijl het streven is de flexibele schil te beperken tot ca. 5% ($168,22 \times 5\% = 8,41$ fte).

Het ziekteverzuimpercentage over de eerste vier maanden bedraagt 8,36%. Het voortschrijdend gemiddelde over de afgelopen twaalf maanden (periode mei 2018 – april 2019) bedraagt 6,94%. De ODH hanteert een streefcijfer van 4,5%. Oorzaken liggen in de griepgolf en een relatief hoog aantal langdurige ziektegevallen die zwaar doorwegen in de cijfers. Ziektepreventie heeft meer aandacht gekregen zoals d.m.v. een training voor teamleiders. De problematiek wordt m.i.v. het tweede kwartaal weer elk kwartaal besproken met de bedrijfsarts en de verzuimcoach in het heringevoerde Sociaal Medisch Overleg. Tevens is de implementatie van een vernieuwd ziekteverzuimprotocol afgerond.

Tabel 9 Verzuimcijfers op basis van 12-maandsgemiddelde

Ziekteverzuim	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Voortschrijdend 12-maandsgemiddelde	6,1	5,8	7,2	6,0	6,8	6,9

Informatisering en automatisering

De ICT-omgeving is permanent in ontwikkeling. In het eerste kwartaal van 2019 is nog steeds hard gewerkt aan de inrichting van een Documentmanagementsysteem en archief en verder aan een adequaat niveau van informatiebeveiliging, aan de voorbereiding van de vervanging van het VTH-systeem in 2020 (nu Squit XO) en aan de ontwikkeling van een I-visie in het kader van de voorbereiding op de komst van de Omgevingswet (Ow). Op het gebied van de inrichting van het ICT-landschap en de aansluiting op de bestaande landelijke systemen is de zogenaamde grondplaat van de ODH binnen OD NL vastgesteld als model voor elke omgevingsdienst. De voorbereidingen op de komst van de Ow met daaraan gekoppeld het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO) zorgen voor blijvende inspanningen in de komende jaren op het gebied van de informatiehuishouding met accent op datakwaliteit, geo-oriëntatie en digitale dienstverlening.

4.1.4 Onderhoud kapitaalgoederen

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen heeft tot doel te laten zien hoe de ODH de instandhouding van de kapitaalgoederenvoorraad waarborgt. De kapitaalgoederen van de ODH bestaan uit twee onderdelen: investeringen in ICT en investeringen in huisvesting/inventaris. De kapitaallasten en onderhoudskosten van deze investeringen zijn opgenomen in de exploitatie.

Bij besluit van 22 juni 2017 heeft het Algemeen Bestuur bij Voorjaarsnota 2017 een investeringskrediet ICT van € 2.200.000 beschikbaar gesteld. Bij besluit van 30 november 2017 heeft het Algemeen Bestuur bij Najaarsnota 2017 nog aanvullend bedrag van € 175.000 beschikbaar gesteld.

Voor de aanschaf van tablets t.b.v. een mobiele toezichts-applicatie is een budget nodig van € 75.000. De hieruit extra voortvloeiende kapitaallasten en jaarlijkse beheerkosten (licenties) worden gedekt door een verlaging van de personele lasten, omdat door het inzetten van de mobiele toezichts-applicatie een tijdsbesparing op het verwerken van toezichts-informatie wordt gerealiseerd. Daarnaast leidt het gebruik van de app tot een beter inzicht in de behoefte aan geautomatiseerde ondersteuning in het veld en tot een hogere kwaliteit van de vastgelegde toezichts-informatie. Bij vaststelling van de Voorjaarsnota 2018 op 28 juni 2018 heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met het voorstel het krediet ICT van € 2.375.000 met € 75.000 te verhogen naar € 2.450.000.

Van het krediet huisvesting en inventaris van in totaal € 354.000 was ultimo april 2019 nog een restantbudget beschikbaar van € 14.500.

Als gevolg van de taakoverdrachten is uitbreiding van de huisvesting noodzakelijk. In provincie Zuid-Holland als verhuurder heeft op basis van de huurovereenkomst een tijdelijke uitbreiding aangeboden van 413 m². Uitgaande van het in gebruik nemen van de extra ruimte per 1 juli 2019 komt dat neer op een structurele verhoging van € 72.000, waarvan € 36.000 in 2019. Dekking vindt plaats binnen de eigen exploitatie.

Als gevolg van de uitbreiding zijn op korte termijn investeringen nodig, zoals vergadertafels en investeringen in de ICT-infrastructuur. Van het huidige krediet was per ultimo april 2019 nog een bedrag beschikbaar van € 14.500. Voorgesteld wordt een aanvullend krediet van € 85.000 beschikbaar te stellen. De hieruit voortvloeiende kapitaallasten worden gedekt binnen de eigen exploitatie.

In tabel 10 is een totaal overzicht opgenomen.

Tabel 10 Overzicht krediet ICT en huisvesting/inventaris

Materiële vaste activa	Krediet	Uitgaven t/m 2018	Realisatie 2019 t/m 30-04-2019	Verplichtingen	Totaal	Restantkrediet per 30-04-2019
Vervangingsinvestering ICT	1.225.000	583.607	112.143	116.743	812.493	412.507
Vervangingsinvestering DMS/RMA	925.000	486.344	95.661	274.904	856.909	68.091
Vervangingsinvestering ICT nog te bepalen	300.000	0	0	0	0	300.000
Totaal ICT krediet	2.450.000	1.069.951	207.804	391.647	1.669.402	780.598
Huisvesting en inventaris	269.200	244.168	8.766	1.724	254.658	14.542
Gereedschappen, meet- en geluidsapparatuur	84.800	84.797	0	0	84.797	3
Totaal Krediet Huisvesting en Inventaris	354.000	328.965	8.766	1.724	339.455	14.545
Totaal	2.804.000	1.398.916	216.570	393.371	2.008.857	795.143

5 Besluit Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur van de omgevingsdienst Haaglanden;

Gelezen het voorstel van het Dagelijks Bestuur van 13 juni 2019;

BESLUIT:

1. In te stemmen met de wijzigingen voortvloeiende uit de Voorjaarsnota 2019 (zoals vermeld in paragraaf 3.1.2) en de daaruit voortvloeiende verhoging van de deelnemersbijdrage van € 333.000;
2. In te stemmen met het beschikbaar stellen van een aanvullend krediet huisvesting en inventaris van € 85.000 (zoals vermeld in paragraaf 4.1.4).

Aldus besloten in de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur op 26 juni 2019. .

De secretaris,

De voorzitter,

Ir. L.P. Klaassen

Drs. ing. R.C. Paalvast

6 Bijlagen

6.1 Exploitatieoverzicht

Tabel 11 Exploitatieoverzicht

Hoofdkostensoort	Begroting primitief	Begrotingswijzigingen	Administratieve wijziging	V/N 2019	Begroting na V/N	Realisatie t/m 30-04-2019	Verplichtingen t/m 30-04-2019	Totaal t/m 30-04-2019	Prognose	Verschil t.o.v. prognose
Personeelslasten	18.344.900	765.600	0	376.600	19.487.100	5.826.785	1.321.904	7.148.689	19.487.100	0
Kapitaallasten	558.200	14.200	0	-262.900	309.500	309.497	0	309.497	309.497	3
Materiële kosten	2.414.100	57.500	897.000	512.500	3.881.100	1.515.381	841.988	2.357.369	3.414.117	466.983
Onvoorzien	43.300	1.100	0	-7.800	36.600	0	0	0	0	36.600
TOTAAL LASTEN	21.360.500	838.400	897.000	618.400	23.714.300	7.651.663	2.163.892	9.815.555	23.210.714	503.586
Deelnemersbijdragen	-21.223.100	-838.400	0	-333.000	-22.394.500	-11.030.748	0	-11.030.748	-22.394.500	0
Overige opbrengsten	0	0	0	-160.000	-160.000	-114.590	-45.464	-160.054	-160.054	54
Additionalen projecten	0	0	-897.000	0	-897.000	-397.192	0	-397.192	-430.017	-466.983
TOTAAL BATEN	-21.223.100	-838.400	-897.000	-493.000	-23.451.500	-11.542.530	-45.464	-11.587.994	-22.984.571	-466.929
SALDO LASTEN EN BATEN	137.400	0	0	125.400	262.800	-3.890.867	2.118.428	-1.772.439	226.143	36.657
Mutaties reserves	-137.400	0	0	-125.400	-262.800	-262.800	0	-262.800	-262.800	0
TOTAAL RESULTAAT	0	0	0	0	0	-4.153.667	2.118.428	-2.035.239	-36.657	36.657

Tabel 12 Overzicht wijzigingen

Nr.	Omschrijving wijzigingen	Personeelslasten	Kapitaallasten	Materiële kosten	Onvoorzien	Totaal
1	Taakoverdracht Mijnbouwwet	51.900	0	26.300	0	78.200
2	EED-gelden	62.700	0	0	0	62.700
3	Informatieplicht energiebesparende maatregelen voor bedrijven en instellingen	126.600	0	65.500	0	192.100
4	Kapitaallasten	0	-262.900	262.900	0	0
5	Bestemming rekeningresultaat 2018 niet afgehandelde ontheffingsaanvragen soortenbescherming	125.400	0	0	0	125.400
6	Opbrengsten uit detachering en bijdrage loonkosten zwangerschappen	120.500	0	0	0	120.500
7	Overige opbrengsten i.v.m. vrijval transitie/afrekening voorgaande jaren en invorderingskosten	37.600	0	1.900	0	39.500
8	Herijking ambtelijke governance	7.800	0	0	-7.800	0
9	Aanpassing kosten overhead	-155.900	0	155.900	0	0
	Totaal lasten	376.600	-262.900	512.500	-7.800	618.400
10	Verhoging deelnemersbijdrage					-333.000
11	Overige opbrengsten					-160.000
	Totaal baten					-493.000
12	Mutatie reserves					-125.400
	Totaal resultaat					0

Lasten

1. Personeelslasten

De post personeel bestaat uit de salariskosten van het eigen personeel, de inhuur van derden, opleidingskosten en algemene personeelskosten. De algemene personeelskosten bestaan uit o.a. de kosten voor woon-werkverkeer, overwerk, wachtdienstvergoedingen, kosten BHV, kosten arbodienst, kosten personeelsvereniging en kosten ondernemingsraad.

De post personeelslasten is ten opzichte van de primitieve begroting met € 1.142.100 gestegen:

• Indexering en overdracht groene taken (eerste wijziging)	€ 765.600
• Wijzigingen Voorjaarsnota 2019 (zie tabel 12)	€ 376.600
Totaal stijging personeelskosten	€ 1.142.100

De post personeelslasten is als volgt verdeeld:

• Salariskosten	€ 14.738.900
• Inhuur derden/inkoop diensten (inclusief inhuur ICT)	€ 3.903.700
• Opleidingskosten	€ 372.900
• Algemene personeelskosten	€ 471.600
Totaal personeelskosten	€ 19.487.100

2. Kapitaallasten

De post kapitaallasten is ten opzichte van de primitieve begroting met € 248.700 verlaagd naar € 309.500:

• Indexering (eerste wijziging)	€ 14.200
• Wijzigingen Voorjaarsnota 2019 (zie tabel 12)	€ -/- 262.900
Totaal verlaging kapitaallasten	€ -248.700

3. Materiële kosten

De materiële kosten zijn ten opzichte van de primitieve begroting 2019 met € 1.467.000 gestegen. Hiervan heeft € 897.000 betrekking op additionele opdrachten. Op grond van artikel 24 achtste lid onder b van de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden hoeven wijzigingen uit additionele opdrachten niet aan de deelnemers te worden voorgelegd en kan worden volstaan met een administratieve wijziging.

De overige wijzigingen van groot € 570.000 heeft betrekking op:

• Indexering (eerste wijziging)	€ 57.500
• Wijzigingen Voorjaarsnota 2019 (zie tabel 12)	€ 512.500
Totaal stijging materiële kosten	€ 570.000

De post materiële kosten is als volgt verdeeld:

• Huisvesting	€ 707.000
• ICT	€ 924.400
• Vervoerskosten	€ 114.000
• Diverse bedrijfskosten	€ 1.238.700
• Additionele opdrachten	€ 897.000
Totaal materiële kosten	€ 3.881.100

4. Onvoorzien

De post onvoorzien kent na wijziging een saldo van € 36.600. Dit is een daling ten opzichte van de primitieve begroting van € 6.700:

• Indexering (eerste wijziging)	€ 1.100
• Wijzigingen Voorjaarsnota 2019 (zie tabel 12)	€ -/- 7.800
Totaal daling post onvoorzien	€ -/- 6.700

Baten

5. Deelnemersbijdragen

De deelnemersbijdrage stijgt ten opzichte van de primitieve begroting 2019 met € 1.171.400:

• Indexering en overdracht groene taken (eerste wijziging)	€ 838.400
• Taakoverdrachten Mijnbouwwet	€ 78.200
• EED-gelden	€ 62.700
• Informatieplicht energiebesparende maatregelen	€ 192.100
Totaal stijging deelnemersbijdrage	€ 1.171.400

6. Overige opbrengsten

De overige opbrengsten stijgen ten opzichte van de primitieve begroting 2019 met € 160.000:

• Opbrengsten uit detachering en bijdrage loonkosten zwangerschappen	€	120.500
• Overige opbrengsten i.v.m. vrijval transitoria, afwikkelingsverschillen voorgaande dienstjaren en inningskosten dwangbevelen	€	<u>39.500</u>
Totaal stijging overige opbrengsten	€	160.000

7. Additionele projecten

In de primitieve begroting 2019 is geen bedrag voor additionele opdrachten opgenomen. Ultimo april 2019 zijn aanvullende opdrachten verstrekt voor een totaalbedrag van € 897.000.

Programma Toetsing en Vergunningverlening:

1. Project advisering BRIKS	€	50.000
2. Project Impuls Omgevingsveiligheid (deelprogramma 2 en 3)	€	9.300
3. Project werkplan Spoed en Nazorg	€	476.800
4. Project update bodemdata	€	163.100
5. Project digitale dienstverlening	€	<u>120.900</u>
Totaal additionele opdrachten T&V	€	820.100

Programma Toezicht en Handhaving:

6. Project E-PRTR	€	6.800
7. Project advisering BRIKS	€	50.000
8. Project energiecontroles Pijnacker-Nootdorp	€	10.000
9. Project besmettingsgevaar legionella bij afvalwaterzuiveringen	€	<u>4.000</u>
Totaal additionele opdrachten T&H	€	70.800

Overhead

10. Project strategisch programmaplan Datakwaliteit	€	<u>6.100</u>
Totaal additionele opdrachten BV	€	6.100

Totaal additionele opdrachten	€	897.000
-------------------------------	---	---------

8. Mutatie reserves

In de primitieve begroting 2019 is een onttrekking opgenomen van € 137.400 ten behoeve van de egalisatie van de deelnemersbijdrage als gevolg van het besluit van het Algemeen Bestuur de productiviteit in de periode 2017 tot en met 2020 te verhogen naar ca. 1.400 uur per productieve fte.

In de jaarrekening 2018 is voorgesteld van het batig resultaat van € 167.300 een bedrag van € 125.400 via budgetoverheveling te bestemmen voor de uitvoering van niet afgehandelde ontheffingsaanvragen soortenbescherming Wet natuurbescherming en het restantbedrag van € 41.900 te storten in de Algemene reserve.

6.2 Overzicht informatieplicht energiebesparende maatregelen

Tabel 12 Overzicht aantal geschatte bedrijven informatieplicht energiebesparende maatregelen

Deelnemers	Aantal geschatte instellingen	Informatieplicht energiebesparing
Delft	646	15.444
Den Haag	2.722	100.187
Leidschendam-Voorburg	384	11.589
Midden-Delfland	152	3.430
Pijnacker-Nootdorp	345	8.572
Rijswijk	275	8.645
Wassenaar	170	5.105
Westland	1.707	21.981
Zoetermeer	558	17.156
Provincie Zuid-Holland	0	0
Totaal	6.959	192.109

6.3 Output T&V eerste vier maanden 2019

Toetsingen & Vergunningverlening Milieu 2019					Totaal			
PDC Code	Taak/Product	Kengetal 2019 (uur/product)	Tarief 2019	Productprijs 2019	Werkplan		Realisatie jan-apr 2019	
					Aantal	Uren	Aantal	Uren
	Milieu-inrichtingen							
R01.1	Oprichtingsvergunning niet-complex	60	95	€ 5.700	12	720	7	347
R01.1	Oprichtingsvergunning complex	100	95	€ 9.500	3	300		271
R01.2	Revisievergunning	250	95	€ 23.750	6	1.500		5
R01.3	Veranderingsvergunning niet-complex	80	95	€ 7.600	15	1.040	5	286
R01.3	Veranderingsvergunning complex	175	95	€ 16.625	5	875		94
R01.4	Milieuneutrale veranderingsvergunning	36	95	€ 3.420	19	684	15	250
R05.1	Gelijkwaardigheidsbesluit							17
R27.1	Omgevingsvergunning BRIKS	36	95	€ 3.420	2	72	1	133
	Regie Briks		105	In uren/euro		350		
R01.6/R01.7	Intrekkingbesluit Wm	16	95	€ 1.520			1	24
R01.8	Geactualiseerde vergunning	40	95	€ 3.800	5	200		62
R07.1	Actualisatie-toets vergunningen niet-complex	8	95	€ 760				
R07.1	Actualisatie-toets vergunningen complex	8	95	€ 760	20	160		5
R02.1/R02.2	Omgevingsvergunning beperkte milieutoets (Wm)	32	95	€ 3.040	11	352	5	71
R03.1	Behandeling melding activiteitenbesluit	8	89	€ 712	656	5.248	206	1.421
R09.1/R18.1	Behandeling melding indirecte lozing/Bibi	12	89	€ 1.068	107	1.284	47	473
R04.1/R04.2	Maatwerkvoorschrift Wm / indirecte lozing	24	95	€ 2.280	158	3.792	47	1.196
R06.1/R06.2/R06	Besluit verplichting Activiteitenbesluit	16	95	€ 1.520	4	64		
R28.1	Behandeling sloopmelding	8	95	€ 760	7	56	2	6
R08.2	Behandeling kennisgeving mobiele puinbreker	12	89	€ 1.068	28	336	6	17
R10.1	Vuurwerktoestemming	32	95	€ 3.040	15	480	2	356
R11.1/R11.2	Behandeling vuurwerk melding	8	95	€ 760	32	256	2	40
	Verlening vuurwerkvergunningen	12	95	€ 1.140	10	120		
	Bijzondere toestemming laden en lossen vuurwerk	6	89	€ 534	10	60		
R03.1/A01.5	Toetsing en advies Wm	8	95	€ 760	290	2.320	79	858
A03.1	Vooroverleg Wm	32	95	€ 3.040	32	1.024	12	898
D11.1	Beheer milieu-informatie inrichtingen		89	In uren/euro				
H01.1	Administratieve handhaving Wm	8	105	€ 840				
	Totaal Milieu-inrichtingen				1.447	21.293	437	6.830
	Bodembescherming en -kwaliteit							
R13.1	Beschikking bodemsanering	16	95	€ 1.520	200	3.200	82	1.317
R13.1	Behandeling melding wijziging saneringsplan	6	95	€ 570	12	72		
R14.1	Behandeling BUS-melding	10	89	€ 890	225	2.250	59	608
R15.1/R15.2	Behandeling melding Besluit bodemkwaliteit	4	89	€ 356	750	3.000	243	680
T08.1/A01.5	Toetsing bodem	6	89	€ 534	1.815	10.890	640	3.661
D03.1	Coördinatie bodemsanering		105	In uren/euro		870		295
A01.5	Advies bodem	6	89	€ 534	506	3.036	116	475
R16.1	Vergunning ontgronding niet-complex	40	95	€ 3.800	3	120		
R16.1	Vergunning ontgronding complex	125	95	€ 11.875	2	250		
A01.5	Toetsing ontgronding (vrijstelling/advies)	16	95	€ 1.520	10	160	3	11
A01.5	Advies ontgronding	40	95	€ 3.800	5	200	2	51
R19.1	Vergunning grondwateronttrekking en -opslag	60	95	€ 5.700	65	3.900	14	777
R02.3	Omgevingsvergunning beperkte milieutoets bodemenergie	150	95	€ 14.250	2	300		
R18.1	Behandeling melding Bibi-bodemenergie	24	95	€ 2.280	46	1.104	43	440
R04.1/R04.2	Maatwerkvoorschrift Bibi-bodemenergie	24	95	€ 2.280				
A01.5	Advies WKO	10	95	€ 950	44	440	20	238
A01.5	Toetsing WKO	16	95	€ 1.520	4	64	12	194
A01.5	Advies Mijnbouwwet	40	95	€ 3.800	20	800	14	313
D11.1	Informatie-ontsluiting Landelijk grondwaterregister		82	In uren/euro		1.000		277
R20.1	Ontheffing PMV	32	95	€ 3.040	50	1.600	19	683
R20.1	Melding PMV	8	95	€ 760	70	560	20	164
A01.5	Toetsing PMV Wabo	16	95	€ 1.520	25	400	2	71
A01.5	Advies PMV	20	95	€ 1.900	75	1.500	31	515
A03.1	Vooroverleg waterontgronding/PMV	28	95	€ 2.660	50	1.400	22	687
A03.1	Vooroverleg bodem	8	95	€ 760	35	280	7	82
T09.03/H01.1	Administratieve handhaving Wob	6	105	€ 630	1	6		
	Implementatie regelgeving/beleid Bodem		105	In uren/euro		125		
	Implementatie regelgeving/beleid Ontgronding/(grond)water/PMV		105	In uren/euro		450		
	Totaal Bodembescherming en -kwaliteit				4.015	37.977	1349	11.539

Toetsingen & Vergunningverlening Milieu 2019					Totaal			
PDC Code	Taak/Product	Kengetal 2019	Tarief 2019	Productprijs 2019	Werkplan		Realisatie jan-apr 2019	
		(uur/product)			Aantal	Uren	Aantal	Uren
	<u>Natuurbescherming</u>							
A01.5	Advies Natura 2000	12	105	€ 1.260	100	1.200	37	276
A01.5	Advies Beheer en schadebestrijding (BS)	32	105	€ 3.360	5	160		
A01.5	Advies Soortenbescherming (SB)	12	105	€ 1.260	50	600	24	353
A01.5	Advies Houtopstanden (HO)	12	105	€ 1.260	5	60		
A01.5	Advies Natuurschoonwet (NS)	12	105	€ 1.260	15	180	7	35
R24.1	Bestuurlijk rechtsoordeel Natura 2000	32	115	€ 3.680	10	320	1	2
R24.1	Bestuurlijk rechtsoordeel SB	12	105	€ 1.260	10	120		
R24.1	Bestuurlijk rechtsoordeel HO	12	105	€ 1.260	3	36		
A01.5	Toetsing Natura 2000	20	115	€ 2.300	30	600	4	82
A01.5	Toetsing Faunabeheerplan	24	115	€ 2.760				
A01.5	Toetsing Beheerplan Natura 2000	20	115	€ 2.300				
A01.5	Toetsing BS	24	115	€ 2.760	3	72		
A01.5	Toetsing SB	12	105	€ 1.260	25	300	8	244
R21.1	Opdracht BS	60	115	€ 6.900	5	300	1	129
R21.2	Ontheffing BS	40	115	€ 4.600	15	600	3	232
R21.2	Ontheffing SB niet-complex	30	115	€ 3.450	150	4.500	53	2.835
R21.2	Ontheffing SB complex	67	115	€ 7.705	20	1.340	6	635
R21.2	Ontheffing SB Onderzoek/Onderwijs	12	105	€ 1.260	2	24		
R21.2	Ontheffing SB uitzetten of herinvoeren	20	105	€ 2.100				
R21.2	Ontheffing SB vangen of onder zich hebben	24	105	€ 2.520	2	48		
R21.2	Ontheffing SB tijdelijke natuur	20	105	€ 2.100	2	40		
R21.2	Ontheffing HO meldingsplicht	20	105	€ 2.100	2	40		17
R21.2	Ontheffing HO herplantplicht (compensatie)	36	105	€ 3.780	5	180		30
R21.2	Ontheffing HO realisatietermijn herplant	10	105	€ 1.050				
R21.2	Ontheffing HO vervangen niet aangeslagen herplant	12	105	€ 1.260				
R22.1	Vergunning Wnb Natura 2000 niet complex	40	115	€ 4.600	40	1.600	10	113
R22.1	Vergunning Wnb Natura 2000 complex	60	115	€ 6.900	2	120		6
R22.1	Vergunning Wnb Natura 2000 PAS	16	115	€ 1.840	125	2.000	20	343
R03.1	Melding Natura 2000 PAS		105	In uren/euro		75		28
R03.1	Melding HO		105	In uren/euro		200		117
R23.1	VVGB Natura 2000 niet complex	30	115	€ 3.450	15	450	3	89
R23.1	VVGB Natura 2000 complex	60	115	€ 6.900	2	120		
R23.1	VVGB Natura 2000 PAS	24	115	€ 2.760	5	120	4	72
R23.1	VVGB SB niet-complex	32	115	€ 3.680	10	320	5	277
R23.1	VVGB SB complex	67	115	€ 7.705	2	134		2
A03.1	Vooroverleg Natura 2000	24	115	€ 2.760	40	960	9	82
A03.1	Vooroverleg BS	8	115	€ 920	2	16		11
A03.1	Vooroverleg SB	16	105	€ 1.680	50	800	13	154
D11.1	Monitoring ecologie		95	In uren/euro		200		
	Implementatie natuurbescherming en beheerplannen		115	In uren/euro		750		
	Totaal Natuurbescherming				752	18.585	208	6.164
	<u>Geluid, Lucht, EV</u>							
A01.5	Samengesteld advies geluid, lucht, externe veiligheid	24	105	€ 2.520	33	792	6	106
A01.5	Samengestelde toets geluid, lucht, externe veiligheid	16	105	€ 1.680	37	592	2	17
A01.5	Enkelvoudig advies geluid, lucht, externe veiligheid	10	95	€ 950	186	1.860	65	561
A01.5	Enkelvoudige toets geluid, lucht, externe veiligheid	12	95	€ 1.140	424	5.088	181	1.587
	Enkelvoudig advies geluid evenementen	10	95	€ 950	25	250	1	1
D04.1	Zonebeheer Industrielawaai		105	In uren/euro		375		84
R25.1	Beschikkingen hogere waarde	24	95	€ 2.280	48	1.152	11	270
R12.1	Ontheffing Route Gevaarlijke Stoffen	8	95	€ 760	14	112	1	54
D08.1	Beheer monitoringstool (luchtqualiteit)		105	In uren/euro		50		10
A01.5	Advies milieu quickscan	16	95	€ 1.520	32	512	11	69
A04.1/A04.2	Advies/toetsing MER	32	95	€ 3.040	6	192	3	78
A04.3	Toetsing onderzoek MER-beoordeling	40	105	€ 4.200	1	40	9	248
A03.1	Vooroverleg Milieu en RO	75	95	€ 7.125	8	600		152
D04.3	Inpassing bedrijf	10	89	€ 890				
	Totaal Geluid, Lucht, EV				814	11.615	290	3.237

Toetsingen & Vergunningverlening Milieu 2019					Totaal			
PDC Code	Taak/Product	Kengetal 2019	Tarief 2019	Productprijs 2019	Werkplan		Realisatie jan-apr 2019	
		(uur/product)			Aantal	Uren	Aantal	Uren
	<u>Overige taken</u>							
A01.3	Advies/ondersteuning OG en Beleidsafdeling OG (diverse werkvelden)		105	In uren/euro		3.070		1.765
A01.3	Inbreng bestuur/statenvragen		105	In uren/euro		25		
A02.1	Bestuurlijke ondersteuning OG		105	In uren/euro		75		
D24.1	Relatiebeheer		89	In uren/euro		2.750		218
D16.1	Deelname crisisorganisatie		105	In uren/euro		240		2
D15.1	Behandeling Wob-verzoek	32	95	€ 3.040	11	352	2	49
J0.01 t/m J02.4	Bezwaar en Beroep	50	105	€ 5.250	71	3.550	10	647
D09.1	Helpdesk loket / Informatie-ontsluiting		75	In uren/euro		9.115		3.290
D24.1	Planning-Control-Kwaliteit		89	In uren/euro		2.700		1.044
A111	Voorbereiding Omgevingswet		105	In uren/euro		3.500		1.225
	Databank Flora en Fauna			In uren/euro				10
	Specifieke Projecten en/of niet benoemde taken (diversen)		105	In uren/euro		215		667
	Totaal Overige taken				82	25.592	12	8.917
	Totaal In aantal/euro				7.110	115.062	2296	36.687

6.4 Output T&H eerste vier maanden 2019

Product code	Product	Onderdeel	Categorie	Kental	Totaal				KPI's	
					Totaal				Percentage naleving na eerste controle	Handhavings verzoeken Bezwaar en Beroep
					Planning		Realisatie			
					Aantal	Uren	Aantal	Uren		
Toezicht - Controle Inrichting (preventief)										
T01.5	Integrale controle	Wm-regulier	1	10			47	550	98%	
			2	11	361	3.971	137	1.755	75%	
			3	14	202	2.828	83	1.122	65%	
			4	20	89	1.780	32	618	50%	
			PZH	67	21	1.407	2	118	0%	
				11	184	2.024	50	482	98%	
		Gestapeld toezicht		11	460	5.060	171	2.264	42%	
T01.6	Opleveringscontrole	Opleveringscontrole		13	34	442	1	2	100%	
T03.1	Inventarisatie bedrijven	Inventarisatie bedrijven		8	859	6.872	291	2.681	92%	
T01.4	Deelcontrole	Asbest		5			5	98	100%	
		Assimilatie		10	17	170	33	238	70%	
		Energie/duurzaamheid		13	80	1.040	28	340	100%	
		Externe veiligheid		5				49		
		Grondwateronttrekking		15	15	225		14		
		Indirecte lozingen PZH		12	6	72				
		Meten/Verificatie		8			1	12	100%	
		Nazorg stortplaatsen		30	14	420		29		
		Thema controle Acceptatiebeleid		8				1		
		Thema controle Afvalbeheer		8	95	760	1	37	100%	
		Thema controle Afvalstoffen		8	16	128	4	43	100%	
		Thema controle Afvalwater		8	126	1.008	16	155	94%	
		Thema controle Asbest		8						
		Thema controle Asbestdaken		5	13	65				
		Thema controle Bomenzand		8	9	72				
		Thema controle Brandveiligheid		8						
		Thema controle Duurzaamheid		8	49	392	2	28	100%	
		Thema controle Grondverzet		8						
		Thema controle Koeling-Energieverbruik		8	83	664				
		Thema controle Limiter		8	78	624	19	189	42%	
		Thema controle Loodemissie		8			3	11	100%	
		Thema controle Mest		8						
		Thema controle Opslag stoffen		8	207	1.656	19	186	90%	
		Thema controle Opslagtanks-Wasplaatsen		8						
		Thema controle Propaan		8	124	992	3	28	100%	
		Thema controle Stookinstallaties		8	43	344	6	69	83%	
		Thema controle Veiligheid		8						
		Thema controle WEEELABEX		8	139	1.112				
		Vuurwerkopslag		10	225	2.250	158	1.046	96%	
		WKO-afdichting		8	5	40	1	16	100%	
		WKO-boorcontrole		12	14	168	11	141	91%	
		WKO-gesloten		8	27	216	4	28	100%	
		WKO-regulier		12	150	1.800	40	498	73%	
		WKO-start-up		20	16	320	7	103	71%	
T01.1	Administratieve controle preventief	Administratief toezicht		5	156	780	5	40	60%	

Product			gore	al	Totaal				KPI's		
					Planning	Realisatie	Percentage	Handhavings			
Toezicht - Overig											
T05.1	Beoordeling rapportage verplichting	EED		6			163	725	100%		
		MJA		6	457	2.742	1	1	100%		
		Natte-koeltorens		5	31	155		1	100%		
		Programma van eisen upd		11	13	143					
		WKO-administratief		6	550	3.300	237	1.504	90%		
T05.2	Beoordeling E-PRTR-rapportage	E-prtr		10	18	180	5	78	100%		
T04.1	Controle mobiele puinbreker	Mobiele puinbreker		12	14	168	2	27	100%		
T04.2	Controle vuurwerkevenement	Vuurwerkevenement		20	80	1.600	13	174	85%		
T03.3	Gebiedscontrole specifieke wetgeving	Controle PMV		10	10	100	3	56	33%		
Overlast											
T06.1	Klachtbehandeling milieu	Afval			2	2.849	5.698		1.273		
		Geluid		440							
		Geur		138							
		Licht		15							
		Opslag									
		Verontreiniging		7							
		Overig		120							
T07.1	Behandeling voorvalmelding			3	67	201	28	97			
H05.1	Besluit op handhavingsverzoek			40	16	640	8	267		7 afgewezen 1 deels toegewezen	
T01.2	Aspectcontrole	Handhavingsverzoek		8	21	168	1	31	100%		
		Melding overlast (klacht)		8	1.221	9.768	351	4.681	66%		
		Ongewoon voorval		9	17	153	16	259	69%		
T12.1	Controle geluidhinder	Evenementen		20	64	1.280	1	55			
		Overig		15	24	360					
Bodembescherming en -kwaliteit											
T09.1	Controle bodemsanering Wbb	Bodemsanering ernstig		15	135	2.025	56	1.011	95%		
		Bodemsanering niet ernstig		15	39	585	14	173	100%		
		Nazorglocatie actief		35	4	140					
		Nazorglocatie passief		15	16	240	2	63	100%		
T09.2	Controle bodemsanering niet-Wbb	Herstelplicht Wm		10	25	250	4	60	75%		
		Tanksanering ondergronds		10	33	330	6	83	100%		
T09.4	Controle toepassing grond- en bouwstoffen	Besluit Bodemkwaliteit		12	154	1.848	56	721	91%		
T09.5	Controle ontgrondingen	Ontgrondingen		9			1	15	100%		
T09.6	Controle lozen buiten inrichting	Lozingen buiten inrichting		7	6	42	4	98	75%		
T10.1	Gebiedscontrole bodembescherming	Gebiedscontrole bodembescherming		20	4	80					
Bouw en gebruik											
T13.1	Controle BRIKS	BRIKS (toezicht)		25	15	375	5	40			
T14.1	Controle brandveilig gebruik	Brandveilig gebruik		25	5	125					

Product			gorte	gl	Totaal			KPI's	
					Planning	Realisatie	Percentage	Handhavings	
Toezicht - Controle Inrichting (repressief)									
T02.3	Hercontrole	Assimilatie		8	4	32	2	17	
		Besluit Bodemkwaliteit		6	10	60	4	33	
		Bodemsanering ernstig		10	5	50	6	56	
		Bodemsanering niet ernstig		6	2	12	1	20	
		Brandveilig gebruik		6			3	38	
		Energie/duurzaamheid		8	6	48	1	6	
		E-prtr		6	2	12			
		EED		6			4	15	
		Gebiedscontrole bodembescherming		6					
		Gestapeld toezicht		5	319	1.595	81	470	
		Grondwateronttrekking		10	1	10	1	12	
		Handhavingsverzoek		6	3	18	2	9	
		Herstelplicht Wm		8	6	48	4	38	
		Indirecte lozingen PZH		6	4	24			
		Inventarisatie bedrijven		6	153	918	54	382	
		Melding overlast (klacht)		7	182	1.274	49	334	
		Meten/Verificatie		10					
		Mobiele puinbreker		6	4	24			
		Natte-koeltorens		6			1	12	
		Nazorg stortplaatsen		5	1	5			
		Ongewoon voorval		8	3	24	1	1	
		Opleveringscontrole		6	4	24	2	23	
		Programma van eisen upd		8			1	5	
		Tanksanering ondergronds		6	1	6			
		Thema controle Acceptatiebeleid		6			1	6	
		Thema controle Afvalbeheer		6	12	72	7	35	
		Thema controle Afvalstoffen		6	1	6			
		Thema controle Afvalwater		6	20	120	6	28	
		Thema controle Brandveiligheid		6					
		Thema controle Basisonderwijs		6					
		Thema controle Duurzaamheid		6	4	24			
		Thema controle Koeling-Energieverbruik		6	8	48			
		Thema controle Limiter		6	8	48	18	129	
		Thema controle Loodemissie		6					
		Thema controle Mest		6					
		Thema controle Opslagtanks-Wasplaatsen		6					
		Thema controle Opslag stoffen		6	34	204			
		Thema controle Propaan		6	18	108			
		Thema controle Stookinstallaties		6	3	18	10	73	
		Thema controle Veiligheid		6			20	76	
		Thema controle WEEELABEX		6	21	126			
		Vuurwerkopslag		6	12	72	7	36	
		WKO-administratief		5	220	1.100	12	44	
		WKO-afdichting		4	1	4			
		WKO-boorcontrole		4	3	12	1	5	
		WKO-gesloten		5			2	11	
		WKO-regulier		6	45	270	12	83	
		WKO-start-up		7	3	21	1	5	
		Wm-regulier	1	5			1	8	
			2	6	198	1.188	47	350	
	3	6	89	534	39	298			
	4	8	54	432	24	224			
	6	34	204		2	10			
T02.1	Administratieve controle repressief	Administratief toezicht		5	69	345	1	6	

omgevingsdienst
HAAGLANDEN

Product			gorte	al	Totaal				KPI's	
					Planning		Realisatie		Percentage	Handhavings
Toezicht - Controle Inrichting (repressief) vervolg										
T02.4	Sanctiecontrole	Administratief toezicht		5	13	65	2	12		
		Assimilatie		5	22	110	2	16		
		Besluit Bodemkwaliteit		5	2	10				
		Bodemsanering ernstig		10	3	30				
		Bodemsanering niet ernstig		6	2	12				
		EED		6			1	8		
		Energie/duurzaamheid		6						
		E-prtr		4						
		Externe veiligheid		5						
		Gestapeld toezicht		5	116	580	22	185		
		Grondwateronttrekking		6	1	6				
		Handhavingsverzoek		6	1	6				
		Herstelplicht Wm		6	7	42				
		Indirecte lozingen PZH		6			1	12		
		Inventarisatie bedrijven		5	43	215	17	98		
		Melding overlast (klacht)		5	119	595	45	343		
		Meten/Verificatie		6						
		Mobiele puinbreker		6						
		Nazorg stortplaatsen		6						
		Ongewoon voorval		6						
		Opleveringscontrole		6			2	10		
		Programma van eisen upd		4						
		Thema controle Afscheiders-GA		5						
		Thema controle Afvalbeheer		5	5	25	1	4		
		Thema controle Afvalstoffen		5						
		Thema controle Afvalwater		5	7	35				
		Thema controle Asbest		5						
		Thema controle Basisonderwijs		5						
		Thema controle Brandveiligheid		5						
		Thema controle Duurzaamheid		5						
		Thema controle Koeling-Energieverbruik		5	2	10				
		Thema controle Limiter		5	3	15	2	15		
		Thema controle Mest		5						
		Thema controle Opslagtanks-Wasplaatsen		5						
		Thema controle Opslag stoffen		5	14	70		3		
		Thema controle Propaan		5	6	30				
		Thema controle Stookinstallaties		5	1	5	6	34		
		Thema controle Veiligheid		5			1	8		
		Thema controle WEEELABEX		5	6	30				
		Vuurwerkopslag		6	4	24	7	32		
		WKO-administratief		4	32	128	4	23		
		WKO-afdichting		7						
		WKO-gesloten		6						
		WKO-boorcontrole		7						
		WKO-regulier		6	12	72		4		
		WKO-start-up		7	1	7				
		Wm-regulier		8	152	1.216	38	273		

Product			Bijdrage	Totaal	Totaal				KPI's	
					Planning	Realisatie	Percentage	Handhavings		
Handhaving										
H01.1	Handhavingsbesluit - Voornemen last onder dwangsom		11	472	5.192	133	1.436			
	Handhavingsbesluit - Last onder dwangsom		9	285	2.565	79	651			
	Handhavingsbesluit - Voornemen bestuursdwang		50							
	Handhavingsbesluit - Last onder bestuursdwang		50							
H02.1	Bestuursdwang		50							
H02.2	Last onder dwangsom - Invorderen		6	124	744	24	264			
	Last onder dwangsom - Intrekken		5	210	1.050	52	254			
H03.1	Bestuurlijke strafbeschikking milieu		15	43	645	10	154			
H04.1	Proces verbaal		15	30	450	15	143			
Bezwaar & Beroep										
J01.2	Behandeling bezwaar zonder voorlopige voorziening		35	29	1.015	22	803		2 gegrond 10 ongegrond 7 niet ontvankelijk 2 ingetrokken	
J01.1	Behandeling bezwaar met voorlopige voorziening		45							
J02.2	Behandeling beroep zonder voorlopige voorziening		35	12	420	2	161		2 ongegrond	
J02.1	Behandeling beroep met voorlopige voorziening		45							
J02.4	Behandeling hoger beroep zonder voorlopige voorziening		35							
J02.3	Behandeling hoger beroep met voorlopige voorziening		45							
Advisering										
A01.3	Advies milieu-aspecten beleid bevoegd gezag		13	31	403	4	215			
A01.4	Advies milieu-aspecten calamiteit		13	10	130					
A01.5	Advies milieu-aspecten taakuitoefening bevoegd gezag		13	65	845	15	149			
A02.1a	Beleidsadvies milieu				1.700		363			
A02.1b	Beleidsadvies omgevingswet				1.845		307			

Vergadering Algemeen Bestuur 26 juni 2019

Agendapunt 5.5 Methodiek nacalculatie

Het Algemeen Bestuur heeft besloten en in het Koersplan 2018-2021 vastgelegd dat vanaf 2019 de verantwoording zowel collectief als per deelnemer plaatvinden op basis van nacalculatie, conform de werkwijze die bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid wordt gehanteerd. Dat betekent dat inzicht wordt gegeven in de realisatie op basis van werkelijk gemaakte kosten voor producten en diensten (werkelijk bestede uren * werkelijk gehanteerd uurtarief). Over deze rapportage wordt viermaandelijks gerapporteerd. Op grond van de tussentijdse rapportages in de Voor- en Najaarsnota kunnen deelnemers en ODH komen tot bijstelling van te leveren goederen en diensten voorzover de wet- en regelgeving alsmede vastgesteld beleid vanuit de deelnemers zulks toelaat.

Voorcalculatie bij begroting

Op basis van de door de deelnemer af te nemen producten en diensten met de daarbij behorende tarieven en het per deelnemer beschikbare aantal uren wordt de deelnemersbijdrage bepaald. Door de deelnemersbijdrage te delen door het aantal beschikbare uren wordt het voorcalculatorisch tarief per deelnemer bepaald.

Nacalculatie bij jaarrekening

Afrekening plaats vindt op basis van het werkelijk aantal bestede uren en het werkelijk uurtarief en niet op basis van gerealiseerde producten en diensten (output). Een jaarrekeningresultaat zal om de reden collectief op basis van de voorcalculatie over de deelnemers worden verdeeld, waarna op basis van het werkelijk aantal bestede uren de bijdrage per deelnemer wordt berekend.

Verrekening/afrekening

Indien het verschil van de deelnemersbijdrage tussen voor- en nacalculatie minder is dan -10% of +10% dan wordt het verschil meegenomen naar een volgend dienstjaar via een vordering of schuld op de balans. Bedraagt het verschil van de deelnemersbijdrage tussen voor- en nacalculatie meer dan -10% of +10% dan wordt het mindere of meerdere met de deelnemer afgerekend; het verschil binnen de bandbreedte van 10% wordt als een vordering of schuld op de balans opgenomen.

Tussentijdse bijsturing

Door tussentijds bij te sturen wordt er in beginsel vanuit gegaan dat verrekenen niet zal voorkomen tenzij externe factoren dit onmogelijk maken. Via de tussentijdse rapportages worden de afwijkingen met de deelnemer besproken en wordt zo nodig bijgestuurd. Indien sprake is van een afwijking van meer dan -10% of +10% dan wordt de deelnemer daarvan zo spoedig mogelijk in kennis gesteld.

Het Dagelijks Bestuur stelt het Algemeen Bestuur voor in te stemmen met de voorgestelde methodiek van nacalculatie en de uitwerking vast te leggen in een nog op te stellen nota Planning & Control.

Bijlagen

Memo methodiek nacalculatie en verrekenen/afrekenen

Voorstel

Het Algemeen Bestuur besluit:

1. in te stemmen met de methodiek nacalculatie;
2. de uitwerking ervan vast te leggen in een nog op te stellen nota Planning & Control.

MEMO

Methodiek nacalculatie en verrekenen/afrekenen

1. Inleiding

Het Algemeen Bestuur van de ODH heeft besloten en in het Koersplan vastgelegd dat vanaf 2019 de verantwoording zowel collectief als per deelnemer plaatsvinden op basis van nacalculatie¹. Voor enig begrotingsjaar wordt een vergelijking gemaakt tussen de begrote kosten per uur * begrote uren en werkelijke kosten per uur * werkelijk gerealiseerde uren. Indien het verschil minder dan 10% bedraagt van de begrote deelnemersbijdrage, zal het verschil middels een balanspost worden meegenomen naar het volgend begrotingsjaar. Indien het verschil meer dan 10% bedraagt, zal het meerdere worden afgerekend met de betreffende deelnemer tenzij de deelnemer en ODH overeenkomen dat niet te doen. Voor het verrekenen /afrekenen zullen de meest actuele begrotingscijfers (Najaarsnota) worden gebruikt.

2. Basis voor verrekening /afrekening.

De uitwerking wordt hieronder stapsgewijs weergegeven

Stap 1:

De begrote lasten gedeeld door de begrote uren levert de *gemiddelde begrote lasten* (tarief) per uur **(A)**

Stap 2:

De werkelijk lasten gedeeld door de werkelijk gerealiseerde uren levert de *gemiddelde werkelijke lasten* (tarief) per uur **(B)**.

Stap 3:

Het *gemiddeld begrote uurtarief per deelnemer* wordt bepaald door de deelnemersbijdrage (exclusief incidentele dekking uit reserves) te delen door het aantal begrote uren **(C)**.

Stap 4:

Het quotiënt tussen het werkelijke tarief en het begrote tarief **(B/A)** geeft het percentage aan waarmee het gemiddeld begrote uurtarief per deelnemer (C) moet worden vermenigvuldigd om *het gemiddelde werkelijke uurtarief per deelnemer* te kunnen bepalen **(D)**.

Stap 5:

Het gemiddeld werkelijke uurtarief per deelnemer * het werkelijk aantal uren per deelnemer geeft het *werkelijke resultaat per deelnemer* **(E)**.

Stap 6:

Door het verschil te nemen tussen het begrote (deelnemersbijdrage) en het werkelijke resultaat (E), wordt *de basis voor de afrekening/verrekening* bepaald **(F)**.

Stap 7:

Indien $F > 10\%$ van de begrote deelnemersbijdrage bedraagt *kan* het meerdere boven de 10% worden afgerekend tussen ODH en de desbetreffende deelnemer.

Indien $F \leq 10\%$ van de begrote deelnemersbijdrage bedraagt wordt het bedrag als vordering of schuld van de ODH op of van de desbetreffende deelnemer op de balans opgenomen.

Dit bedrag wordt in het volgende begrotingsjaar (X+1) toegevoegd of in mindering gebracht.

¹ Zie Koersplan 2018-2021 pagina 19

3. Voorbeeld uitwerking van drie deelnemers²:

Stap 1: *(gemiddelde begrote lasten)*

22.000.000 euro/220.000 uur = 100 euro/uur (A)

Stap 2: *(gemiddelde werkelijke lasten)*

21.800.000 euro/219.000 uur = 99,54 euro/uur (B)

Stap 3: *(gemiddeld begrote uurtarief per deelnemer)*

- Gemeente X: 1.350.000 euro / 14.000 uur = 96,43 euro/uur (C)
- Gemeente Y :870.000 euro / 9.100 uur = 95,60 euro/uur (C)
- Provincie: 7.500.000 euro / 72.000 uur = 104,17 euro/uur (C)

Stap 4: *(gemiddeld werkelijke uurtarief per deelnemer)*

- $99,54/100 = 0,9954$ (B/A) * 96,43 euro/uur (C) = 95,99 euro/uur (D)
- $99,54/100 = 0,9954$ (B/A) * 95,60 euro/uur (C) = 95,16 euro (D)
- $99,54/100 = 0,9954$ (B/A) * 104,17 euro/uur (C) = 103,69 euro (D)

Stap 5: *(werkelijke resultaat per deelnemer)*

- 95,99 euro/uur (D) * 14.100 uur (werkelijke uren) = 1.353.459 euro (E)
- 95,16 euro/uur (D) * 9.000 uur (werkelijke uren) = 856.442 euro (E)
- 103,69 euro/uur (D) * 75.000 uur (werkelijke uren) = 7.776.750 euro (E)

Stap 6 en 7: *(verrekening/afrekening)*

- 1.350.000 euro (deelnemersbijdrage) - 1.353.459 euro (E) = - 3.459 euro (F)
10% van 1.350.000 euro = 135.000 euro; 3.459 euro is < 135.000 euro:
3.459 euro wordt opgenomen op de balans als vordering van ODH op de deelnemer.
De deelnemersbijdrage van Gemeente X voor het volgende begrotingsjaar wordt voor 3.459 euro aangewend voor het voldoen aan de vordering van ODH (betekent voor jaar X+1 3.495 euro minder werkvolume).
- 870.000 euro (deelnemersbijdrage) - 856.442 (E) = 13.558 euro (F)
10% van 870.000 euro = 87.000 euro: 13.558 euro is < 87.000 euro:
13.558 euro wordt opgenomen op de balans als schuld van ODH aan de deelnemer
Aan de deelnemersbijdrage Gemeente Y voor het volgend begrotingsjaar wordt de schuld van 13.558 euro toegevoegd (betekent voor jaar X+1 13.558 euro meer werkvolume).
- 7.500.000 euro (deelnemersbijdrage) - 7.776.750 euro (E) = -276.750 euro (F)
10% van 7.500.000 euro = 750.000 euro: 276.750 euro is < 750.000 euro:
276.750 euro wordt op de balans opgenomen als een vordering van ODH op de deelnemer.
De deelnemersbijdrage van de provincie voor het volgende begrotingsjaar wordt aangewend om aan de vordering groot 276.750 euro van ODH te voldoen (betekent voor jaar X+1 276.750 minder werkvolume).

² Fictief rekenvoorbeeld

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag
Postadres
Postbus 14060
2501 GB Den Haag
T (070) 21 899 00
E info@odh.nl
I www.odh.nl

Vergadering Algemeen Bestuur 26 juni 2019

Agendapunt 5.6 Ontwerp Begroting 2020

Voor u ligt de Ontwerp begroting 2020. In de programmabegroting is per programma aangegeven wat het programmaplan is voor 2020 en wat de kosten per programma zijn. Hierbij is tevens de meerjarenraming voor 2021-2023 weergegeven.

Het Dagelijks Bestuur heeft de Ontwerp begroting 2020 op 11 april 2019 vastgesteld en voor zienswijze aan de raden aangeboden.

Het Dagelijks Bestuur adviseert het Algemeen Bestuur:

1. de begroting voor 2020 vast te stellen;
2. de meerjarenbegroting van de jaren 2021 - 2023 voor kennisgeving aan te nemen.

Bijlagen

Ontwerp begroting 2020

Voorstel

Het Algemeen Bestuur besluit:

1. de begroting 2020 vast te stellen;
2. de meerjarenbegroting van de jaren 2021 - 2023 voor kennisgeving aan te nemen.

Ontwerp

Begroting 2020

Meerjarenraming 2021 – 2023

Inhoudsopgave

1	Aanbieding.....	3
1.1	Inleiding.....	3
1.2	Leeswijzer	4
2	Programmaplan	5
2.1	Algemeen.....	5
2.2	Programma Toetsing en Vergunningverlening	5
2.2.1	Wat willen we bereiken?	5
2.2.2	Wat gaan we daarvoor doen?	5
2.2.3	Wat gaat dat kosten?	6
2.3	Programma Toezicht en Handhaving	8
2.3.1	Wat willen we bereiken?	8
2.3.2	Wat gaan we daarvoor doen?	8
2.3.3	Wat gaat dat kosten?	11
3	Paragrafen.....	12
3.1	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	12
3.1.1	Weerstandscapaciteit	14
3.1.2	Risicoanalyse.....	14
3.1.3	Beheersmaatregelen	14
3.1.4	Ratio.....	15
3.1.5	Kengetallen weerstandsvermogen en risicobeheer	15
3.2	Financiering	16
3.2.1	Kasgeldlimiet en de renterisiconorm	16
3.2.2	Schatkistbankieren	16
3.3	Bedrijfsvoering	16
3.3.1	Wat gaat dat kosten?	16
3.3.2	Organisatie.....	17
3.3.3	Personeel.....	18
3.3.4	Informatisering en automatisering	18
3.3.5	Informatiebeveiliging	19
3.4	Onderhoud kapitaalgoederen	20
4	Financiële begroting	21
4.1	Uitgangspunten.....	21
4.1.1	Begrotingsbeleid.....	21
4.1.2	Loon- en prijsontwikkeling	21
4.1.3	Output, voor- en nacalculatie.....	22
4.2	Overzicht van baten en lasten	23
4.3	Geprognosticeerde balans per ultimo van het jaar	25
5	Besluit Algemeen Bestuur	27
6	Bijlagen.....	29
6.1	Exploitatiebegroting	29
6.2	Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld	32
6.3	BBV-informatie.....	33
6.4	Werkvolume in uren en tariefgroepen 2020	35
6.5	Producten- en dienstenlijst 2020	36
6.6	Begrippen- en afkortingenlijst	43

1 Aanbieding

1.1 Inleiding

Voor u ligt de begroting 2020 van de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH).

Met de besluitvorming over nacalculatie en verrekenen zijn de stappen om te komen tot volledige uitvoering van het bedrijfsplan ODH ten aanzien van het begroten en verantwoorden doorlopen.

In 2016 is de begroting van lumpsum basis overgegaan naar een begroting op output basis. Met ingang van 2019 worden producten en diensten met de individuele deelnemer verrekend op basis van nacalculatie (AB-besluit van 29 november 2018). Indien de omzet (werkelijke bestede uren x werkelijk uurtarief) meer dan 10% afwijkt van de geraamde omzet dan vindt afrekening tussen de individuele deelnemer en de ODH plaats door middel van facturen. Indien de omzet minder dan 10% afwijkt van de geraamde omzet dan wordt het te verrekenen bedrag met de individuele deelnemer verdisconteerd in een volgend boekjaar door middel van het opnemen van transitoria op de balans.

Dit begrotingsjaar is het eerste jaar dat de Wet Normalisatie Rechtspositie Ambtenaar (WNRA) in werking is getreden. Een nieuwe CAO is voor de medewerkers van toepassing. Bij het opstellen van deze begroting is de verwachting dat ODH aansluit bij de Gemeentelijke CAO. In hoeverre de Haagse variant (G4) ook voor de ODH kan gelden is nog niet duidelijk.

De gestage groei van de dienstverlening van de ODH voor de deelnemers zal ook in deze begroting zichtbaar zijn. De basistaken zoals beschreven in het Besluit Omgeving Recht (BOR) zijn naar verwachting volledig overgedragen.

Zowel de voorbereiding op de komst van Omgevingswet als de maatregelen in het kader van het klimaat zullen in het begrotingsjaar extra werk met zich meebrengen. ODH werkt hard aan het digitaliseren van geografisch georiënteerde data. Dat betekent dat gegevens aan een specifieke locatie kunnen worden gekoppeld. Daarmee is kennis beschikbaar die aangewend kan worden bij het nemen van besluiten over activiteiten in de nabije toekomst. In het begrotingsjaar zullen applicaties ter ondersteuning van het werkproces worden vervangen.

De samenwerking in zowel Zuid-Holland als in het hele land met andere Omgevingsdiensten zal ook dit jaar worden uitgebreid. Kennis en expertise wordt gedeeld waardoor de kwaliteit van de uitvoering toeneemt. De ODH is betrokken bij de zogenaamde 'kenniscommunities', een ontmoetingsplaats van overheden en kennisinstellingen. De regionale vraag naar kennis wordt gekoppeld aan het aanbod. Inzet op versterking van de onderlinge samenwerking tussen Omgevingsdiensten zal de dienstverlening ten goede komen.

De uitgangspunten in het Koersplan ODH ten aanzien van de financiële kaders zijn een op een verwerkt in de voorliggende begroting. Zoals ook uit de jaarresultaten over de afgelopen jaren kan worden opgemaakt ontbreekt enige structurele financiële ruimte om loon- en prijsbijstellingen endogeen op te vangen. De afgesproken productiviteitsstijging zal in dit begrotingsjaar volledig zijn gerealiseerd. Daarmee is, uitgaande van het in 2013 overgedragen werkpakket, ruim 15% bezuinigd. Inmiddels is gebleken dat door deze ingreep de werkdruk zodanig is vergroot dat op onderdelen in de organisatie sprake is van een hoger ziekteverzuim. De ontwikkelingen op de arbeidsmarkt maken dat de inhuur relatief meer geld gaat kosten en dat het werven van goede medewerkers extra inspanning vereist. Ook in 2020 zullen voor enkele werkvelden specifieke maatregelen worden genomen om een gezonde relatie tussen werk en medewerkers te herstellen dan wel te behouden.

De begroting 2020 is er een zonder franje en biedt geen ruimte om te investeren in de komende maatschappelijke ontwikkelingen in relatie tot de leefomgeving. De ervaring leert dat lopende het begrotingsjaar veelal ad-hoc extra werkzaamheden van de dienst worden gevraagd. Daarvoor zal noodgedwongen veelal het beginsel van additioneel werk van toepassing moeten zijn. De nacalculatie zal inzicht geven of de meer recente overdracht van taken tegen historische lasten wel verantwoord is geweest. Ook in 2020 is het voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen daarbij uitgangspunt.

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat het programmaplan met de doelstellingen en voornemens van de ODH per programma. Daarin is de beantwoording van de drie W-vragen opgenomen: 'Wat willen we bereiken?', 'Wat gaan we daarvoor doen?' en 'Wat mag het kosten?'. De verplichte paragrafen zijn beschreven in hoofdstuk 3, waarna in hoofdstuk 4 de financiële begroting (met uitgangspunten) staat opgenomen. Het besluit tot vaststelling van de begroting 2020 door het Algemeen Bestuur is opgenomen in hoofdstuk 5. De bijlagen staan in hoofdstuk 6.

2 Programmaplan

2.1 Algemeen

De ODH voert als omgevingsdienst voor de provincie Zuid-Holland en de Haaglandengemeenten Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer een overeengekomen takenpakket uit. Hierbij geldt dat de gemeenten en de provincie verantwoordelijk zijn voor de beleidsvorming. Zij doen dat aan de hand van landelijke kaders, landelijke regelgeving en aanwezige eigen beleidsruimte. De eigen beleidsruimte wordt ingevuld aan de hand van gemeentelijke en provinciale bestuurlijke ambities. Het totaal aan landelijke en eigen regelgeving wordt vertaald in een set vastgestelde beleidskaders. Grotendeels zijn deze beleidskaders in regionaal verband in afstemming met de ODH geharmoniseerd. De uitvoering van deze beleidskaders is voor een deel belegd bij de ODH. De doelstelling van de ODH is om bij de uitvoering van de genoemde taken te voldoen aan de landelijke kwaliteitscriteria, te zorgen voor specialismenvorming op inhoud en een bijdrage te leveren aan een constante en eenduidige uitvoering van VTH-taken in de regio.

Uitvoering van de taken geschiedt in 2020 op basis van output, waarbij het werkpakket en de begroting hiervan wordt opgebouwd uit de te verrichten diensten en producten met bijbehorende productprijzen. Deze wijze van begroten sluit aan bij de zaakgerichte organisatie van de taakuitvoering binnen de ODH.

Uitvoering van de asbesttaak wordt door de Haaglandengemeenten op basis van de BOR belegd bij de ODH. Afstemming over de wijze van uitvoeren, de intensiteit en de kosten bevindt zich in een vergevorderd stadium en zal in 2019 worden afgerond.

2.2 Programma Toetsing en Vergunningverlening

2.2.1 Wat willen we bereiken?

Voorafgaand aan diverse handelingen in de leefomgeving zijn initiatiefnemers (provincie, gemeenten, andere overheden en derden) op basis van regelgeving verplicht om na te gaan of deze handelingen binnen de geldende regels zijn toegestaan. Zo nodig dient het bevoegd gezag (provincie, gemeenten) hiervoor toestemming te verlenen (in de vorm van een toestemming, vergunning, ontheffing of andere vorm van beschikking). Behalve het verlenen van toestemmingen voor allerlei handelingen, worden ook plannen, onderzoeken en andere soorten van rapportages aan de ODH ter toetsing aangeboden.

De ODH zet zich in om de uitvoering van de toetsing en vergunningverlening gerelateerd aan diverse milieuwetten en de groene wetgeving op een efficiënte en professionele wijze te verzorgen, waarbij naast oog voor de inhoud er zeker oog is voor de specifieke omstandigheden en context waarbinnen handelingen plaatsvinden. Daarnaast stelt de ODH zich tot doel om een bijdrage te leveren aan de voorbereiding op de komst van de Omgevingswet (2021).

2.2.2 Wat gaan we daarvoor doen?

Het programma Toetsing en Vergunningverlening (T&V) richt zich op de behandeling van meldingen, toetsingen, vergunningen en beschikkingen die volgen uit de taken die bij de ODH zijn neergelegd.

Een belangrijke pijler wordt gevormd door werkzaamheden gericht op inrichtingen in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en de Wet milieubeheer (Wm). Verder betreft het de uitvoering van wettelijke taken (toetsing en beschikking) op het gebied van bodem, groen, grondwater, ontgronding, geluid, lucht en externe veiligheid, zowel als eigenstandige taken en als onderdeel van het Wm, Wabo of andere procedures. De taken binnen het programma T&V op groen, grondwater en ontgrondingen voert de ODH geclusterd uit voor het gehele grondgebied van Zuid-Holland. Tot het programma T&V behoort ook het (geluid)beheer van gezonde industrie-terreinen, het bijhouden van diverse milieudata (bodem, milieu) en het beoordelen van aanvragen aangaande Warmte Koude Opslag (WKO). Verder voert de ODH voor de provincie werkzaamheden uit ten behoeve van het bodemsaneringsprogramma (inclusief uitvoering nazorg en bodemconvenant) en de programmatische aanpak van externe veiligheid, alsmede voor een beperkt aantal gemeenten werkzaamheden ten behoeve van de programmatische sanering van geluidknelpunten.

Verder voert de ODH voor enkele deelnemers adviserende en toetsende taken uit op het gebied van geluid bij festiviteiten en evenementen en brengt daarbij haar deskundigheid op het vlak van akoestiek in.

Onderdeel van het takenpakket is het beoordelen van onderzoeken gericht op het verwijderen en saneren van asbest uit de leefomgeving.

Voor een aantal deelnemers voert ODH adviserende en toetsende taken uit op het vlak van milieu en RO, waarbij vroegtijdig in een ruimtelijk ontwikkelproces gekeken wordt naar de effecten van bepaalde ontwikkelingen op de leefomgeving en vice versa. Door deze aspecten vroegtijdig aan elkaar te verbinden kan de kans op knelpunten in een later stadium worden verkleind of zelfs worden voorkomen. Zeker als er veel milieu aspecten een rol spelen en de vraagstukken complex zijn, kan de ODH van meerwaarde zijn omdat zij veel vakgebieden beheerst en gewend is om vraagstukken multidisciplinair te benaderen. Deze vroegtijdige inzet van de brede deskundigheid van de ODH in ruimtelijke vraagstukken sluit goed aan toekomstige activiteiten in het kader van de Omgevingswet.

Bundeling van alle meldingen, toetsingen en vergunningen c.q. beschikkingen komt voort uit de nauwe verwevenheid van de afzonderlijke (deel)procedures binnen de Wabo en in het licht van de ontwikkelingen in het omgevingsrecht. De ODH heeft algemene en specifieke kennis om de werkzaamheden eigenstandig uit te voeren. De kennis en expertise die voor de taakuitvoering beschikbaar is, kan door opdrachtgevers worden ingezet bij de vorming of uitvoering van hun beleidsprogramma's of ter ondersteuning van bijvoorbeeld planontwikkeling of Milieu effect rapportage (MER) procedures. Hierbij kan gedacht worden aan:

- Adviestaken op het gebied van Milieu en RO. Advisering over milieuaspecten in ruimtelijke plannen (structuurvisies, bestemmingsplannen en projectbesluiten) en duurzame gebiedsontwikkeling.
- Uitvoeren van diverse overige programmataken, zoals het programma luchtkwaliteit, het programma leren voor duurzaamheid, het programma databaseer etc.
- (Mogelijke) eenmalige adviesopdrachten of inzet van specifieke expertise op verzoek van één van de deelnemers op het gebied van o.a. milieubeheer, bodem, groen, geluid, luchtkwaliteit en externe veiligheid. In toenemende mate wordt de expertise van de ODH ingezet ter ondersteuning van de beleidsontwikkeling door afzonderlijke deelnemers. Te denken valt aan de beleidsvelden geur, horeca en/of evenementen.
- Ondersteunen van gemeenten in de voorbereiding en aanpak van asbest gerelateerde vraagstukken of inzet van specifieke expertise bij een eventuele programmatische aanpak van de asbestverwijdering.
- Procescoördinatie, zoals de bevoegd gezag rol MER.

Voor de Omgevingswet geldt dat de impact op de taakuitvoering alsook de aard en omvang van de implementatie nog in ontwikkeling is. De contouren beginnen steeds meer zichtbaar te worden. De deelnemers in de ODH zijn actief met hun voorbereidingswerkzaamheden en op regionaal niveau wordt nauw samengewerkt tussen betrokken partners. De ODH is bij deze ontwikkelingen betrokken en is voor deelnemers een (kennis)partner in deze voorbereiding. Aan de hand van de koers en aanpak van afzonderlijke gemeenten als ook op regionaal verband beziet de ODH op welke wijze haar inzet als meerwaarde kan gelden. In de begroting is voorzien in een budget om betrokken te zijn bij de voorbereidingsactiviteiten. Ingeval specifieke activiteiten of werkzaamheden gewenst zijn zullen hierover ook specifieke afspraken gemaakt worden.

2.2.3 Wat gaat dat kosten?

Toetsing en Vergunningverlening	2020	2021	2022	2023
1 Personeel	6.736.000	6.736.000	6.736.000	6.736.000
2 Overige kosten	348.300	348.300	348.300	348.300
3 Additionele werken	0	0	0	0
Totaal programmalasten	7.084.300	7.084.300	7.084.300	7.084.300
4 Overhead	4.415.500	4.415.500	4.415.500	4.415.500
Totaal programmalasten incl. overhead	11.499.800	11.499.800	11.499.800	11.499.800

Lasten

1. Personeel

De post personeel bevat de salariskosten die rechtstreeks aan het programma T&V zijn toegerekend.

2. Overige kosten

De overige kosten bestaan uit de direct aan het programma T&V toegerekende leveringen en diensten (zoals de kosten van het abonnement Databank Flora- en Fauna, publicatiekosten, kosten van onderzoek en bezwaar- en beroep).

3. Additionele projecten

In de begroting 2020 is nog geen rekening gehouden met additionele werken. Nieuwe additionele werken worden via een administratieve wijziging geraamd (en gemeld via de Voorjaarsnota, Najaarsnota en Jaarrekening).

4. Overhead

Met ingang van 2018 zijn de wijzigingen in de BBV ook van toepassing op gemeenschappelijke regelingen. De kosten van de ondersteunende activiteiten worden op één taakveld geregistreerd (overhead) en ook op één centrale plaats in de begroting vermeld. Dit heeft wel een neveneffect dat het zicht op de integrale kostprijs per programma verloren gaat. Om toch de relatie met het primaire proces te leggen, houden wij extra comptabel op basis van de 'oude systematiek' nog zicht op de integrale kostprijs zodat daarop zo nodig sturing kan plaats vinden.

De overhead (bestaande uit de indirecte kosten van de programma's en de kosten die niet rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de programma's zoals personele overhead, kapitaallasten, huisvesting etc.) wordt verdeeld op basis van de direct aan de programma's toe te rekenen fte's op begrotingsbasis. Op begrotingsbasis worden 82,91 fte toegerekend aan het programma T&V en 83,51 fte aan het programma T&H (verhouding 49,82 : 50,18). In paragraaf 3.3.1 is een specificatie opgenomen van de overhead.

2.3 Programma Toezicht en Handhaving

2.3.1 Wat willen we bereiken?

De combinatie van bijna 30.000 bedrijven en ca. 1,1 miljoen inwoners in het dichtstbevolkte werkgebied van Nederland vraagt om een voortdurende aandacht voor het voorkomen en waar mogelijk terugdringen van milieu- en veiligheidsrisico's. Het programma Toezicht en Handhaving (T&H) richt zich op een adequaat toezicht, behandelen van overlastmeldingen en waar nodig handhavend optreden van inrichtingen, instellingen en personen die zich niet houden aan de wet- en regelgeving. Dit laatste conform de bestuurlijke vastgestelde sanctiestrategie. Het gaat daarbij om het toezicht (administratief en fysiek) en de handhaving op alle bij de ODH ondergebrachte regelgeving, zoals het toezicht op de wet Milieubeheer, bodemsanering, grondstromen, grondwateronttrekkingen en ontgrondingen.

Uitvoering van de taken geschiedt in 2020 op basis van output, waarbij het werkpakket en de begroting hiervan wordt opgebouwd uit de te verrichten diensten en producten met bijbehorende productprijzen. Deze wijze van begroten sluit aan bij de zaakgerichte organisatie van de taakuitvoering binnen de ODH.

2.3.2 Wat gaan we daarvoor doen?

Voor het programma T&H geldt dat de werkzaamheden deels te plannen zijn en voor een kleiner deel afhankelijk zijn van klachten, incidenten of aanvragen. Dat betekent dat bij het toedelen van de capaciteit tussen verschillende taakvelden getracht is rekening te houden met een vaste inzet van capaciteit en een flexibele inzet.

In het Besluit omgevingsrecht is opgenomen dat het handhavingsbeleid van een gemeente gebaseerd moet zijn op een analyse van de problemen die zich naar het oordeel van het bestuursorgaan kunnen voordoen met betrekking tot de naleving. Ook dient het handhavingsbeleid inzicht te geven in de prioriteitenstelling met betrekking tot de uitvoering van de voorgenomen activiteiten. Omdat de taken worden uitgevoerd door de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) is een regionale probleemanalyse en prioriteitenstelling gemaakt, die door de gemeenten is vastgesteld. De probleemanalyse en prioriteitenstelling hebben tot doel een regionaal uitvoeringskader vast te leggen waarbij ook ruimte is voor lokale en landelijke prioriteiten. Met de probleemanalyse wordt dus een risico gerichte inzet van de beschikbare capaciteit gerealiseerd, waarbij het de bedoeling is dat dezelfde soort bedrijven in de hele regio onderworpen worden aan hetzelfde toezichtregime. Daarnaast wordt de opgestelde startbrief beschouwd als uitgangspunt en input voor de prioriteiten. De toegepaste risicomethodiek is gebaseerd op een weging van de volgende factoren:

- Feitelijk naleefgedrag;
- De mogelijke effecten van potentiële en feitelijke overtredingen;
- Veiligheid, leefbaarheid, natuur- en milieuwwaarden, financieel/economische schade en bestuurlijk imago;
- De kansen op overtredingen;
- Klachten en signalen;
- Landelijke prioriteiten.

Behoudens het risicogericht bezoeken van inrichtingen en werken vindt ook projectmatig en thematisch toezicht plaats. Te denken valt aan ketentoezicht (asbest, grondstromen) of toezicht met een specifieke milieudoelstelling zoals ten aanzien van duurzaamheid of externe veiligheid.

Asbest

Met de Wijzing Besluit Omgevingsrecht (BOR) per 1 juli 2017 is de bedrijfsmatige sanering en verwijdering van asbest en de ketenbenadering op het gebied van toezicht en handhaving onderdeel uit gaan maken van het basistakenpakket dat door de ODH wordt uitgevoerd. De overdracht van de asbesttaken is geagendeerd voor het AB van juni 2019 met het doel om de taken per 1 juli 2019 over te laten gaan. De gevolgen van de taakoverdracht zijn in de voorliggende begroting 2020 nog niet meegenomen.

Overlast

Onderdeel van dit programma is ook de behandeling van overlastmeldingen die verbonden zijn aan de bij de ODH ondergebrachte wettelijke taakuitvoering. Geluidhinder heeft een nadelige invloed op de gezondheid en op de leefbaarheid. Haaglanden kent een groot aantal horecabedrijven waarvan een klein aantal voor (toenemende) hinder door muziek gerelateerde activiteiten in de avond- en vroege nachtperiode zorgen. Geluidsoverlast van de horeca is dan ook een fors onderdeel van het werkpakket in 2020.

Duurzaamheid

Energie besparing is een zowel in EU verband als nationaal een onderwerp met veel politiek- bestuurlijke aandacht en urgentie. Veel gemeenten zijn bezig met lokaal klimaatbeleid en hebben een ambitie om op termijn (vaak in 2030) klimaatneutraal te worden. Zij zijn bezig met een routekaart om hun klimaatambities te verwezenlijken. Energiebesparing bij bedrijven is een belangrijk onderdeel hierin. Immers energie die niet gebruikt wordt, hoeft ook niet (al dan niet duurzaam) opgewekt te worden. Energiebesparing is een belangrijk aspect in het verbeteren van de duurzaamheid. Nederland streeft naar 1,5% energiebesparing per jaar. Zo'n 40% van het energieverbruik in Nederland ligt bij bedrijven.

In het verlengde van de Energiebesparingsaanpak Bedrijven bewandelt de ODH diverse paden om vanuit de kerntaken meer bij te dragen aan een duurzamere leefomgeving.

Duurzame ontwikkeling is op veel thema's een integrale opgave voor de regio. Uitgangspunt is om gemeenten en provincie te ondersteunen bij het halen van duurzame doelen. Te denken valt aan thema's die lokale grenzen overschrijden als milieurendement (energie en grondstoffen) en de milieudruk (op klimaat en kwaliteit lucht, water en bodem), een gezonde leefomgeving draagt bij aan een aantrekkelijke vestigings- en verblijfsregio. Ook mogen duurzaamheidsambities niet belemmerd worden door wet- en regelgeving.

ODH voerde in de afgelopen jaren het Programma Duurzaamheid uit met concrete initiatieven en activiteiten die zich kenmerken door een logische en synergetische meerwaarde en;

- aanhaking bij de taakuitvoering van ODH;
- de aanwezigheid van nut en noodzaak in de markt (en in aansluiting op de doelgroepen; afnemers van energie, bedrijven en instellingen);
- aansluiting op bestuurlijke ambities van de opdrachtgevers;
- beschikbaarheid van geldstromen waarbij een combinatie van de eerste drie mogelijk is.

Eind 2018 is gestart met een verkenning naar mogelijke vervolgprojecten waarmee de ODH -naast de reguliere VTH taakuitvoering- de komende jaren de gemeenten kan ondersteunen bij hun ambities. Pas in de loop van 2019 zal dit tot concrete projectvoorstellen kunnen leiden. Een financiële vertaling naar de begroting 2020 kan pas daarna plaatsvinden.

Vooruitlopend daarop zijn in deze begroting wel een beperkt aantal activiteiten opgenomen op het gebied van duurzaamheid:

1. EED

Sinds 2016 geldt voor veel bedrijven een auditverplichting in het kader van de EED (Europese Energie-Efficiency). De RVO heeft in 2016 alle ondernemingen aangeschreven die volgens gegevens uit de KvK onder de werkingssfeer van de Tijdelijke Regeling EED vallen. Het betreft 305 ondernemingen binnen werkgebied ODH. Om een inschatting te maken welke van de aangeschreven ondernemingen individuele bedrijven zijn en welke concerns (met meerdere vestigingen), is een rekenmethode bedacht om een inschatting te kunnen maken van de werklust voor de ODH voor 2017 en de jaren daarna. Bij een conservatieve schatting wordt ten behoeve van de rekenmethodiek het aantal te beoordelen locaties afgerond op 2.000 vestigingen (Concern hoofdkantoren in Haaglanden, filialen in Haaglanden en individuele bedrijven).

De EED-cyclus heeft een termijn van 4 jaar waarna opnieuw een energie-audit moet worden uitgevoerd en aangeboden aan bevoegd gezag. Dit betekent dat gemiddeld voor 500 inrichtingen per jaar de energie-audits en mogelijk plannen van aanpak moeten worden beoordeeld, steekproefsgewijs inrichtingen gecontroleerd en vastleggen van gegevens. Voor de uitvoering van de EED-richtlijn is in de begroting 2020 een bedrag opgenomen van € 137.200 (op basis van de decembercirculaire 2018).

2. MJA

Naast de EED is in 2017 een nieuwe ronde in verband met het convenant Meerjarenafspraken (MJA3) voor de periode van 2017 t/m 2020. Het MJA-3 convenant stimuleert al vanaf 1992 dat bedrijven energie efficiënte maatregelen onderdeel laten uitmaken van de bedrijfsvoering. Zo is de afspraak gemaakt dat bedrijven gezamenlijk streven naar 30% energie-efficiëntie verbetering in 2020 ten overstaan van 2005. Via dit convenant committeren bedrijven zich aan het opstellen en uitvoeren van een vierjarig energie-efficiëntieplan. De bedrijven die deelnemen aan de volgende convenant periode dienen voor oktober van dit jaar een (nieuw) Energie Efficiëntie Plannen (EEP's) op voor de periode 2017-2020 op te stellen. Deze plannen worden in eerste instantie door RVO beoordeeld en van advies voorzien. Hiervoor staat een periode van 6 weken. Daarna zal aan de ODH als bevoegd gezag om advies worden gevraagd.

hetgeen gedurende 2017 heeft plaats gevonden. De ODH zal de energieplannen van de MJA (meerjarenafspraak) bij de bedrijven monitoren.

3. Deelcontrole duurzaamheid

In 2020 zullen -indien opgenomen in het werkplan- de deelcontroles duurzaamheid bestaan uit het inventariseren van energieverbruik, te treffen maatregelen (besparingspotentieel) en vooral ook advisering t.a.v. de aankomende informatieplicht. Daarnaast kunnen deze controles gebruikt worden bij bedrijven die meer uitgebreide advisering/uitleg voor de EED/MJA nodig hebben. Duurzaamheidscontroles nemen in tegenstelling tot reguliere controles meer tijd in beslag; fysieke controle, administratieve ondersteuning, beoordeling rapportages en plannen van aanpak en handhaving. Tevens dient er monitoring van de voortgang op het gebied van duurzaamheid (energie en vervoersmanagement) bij de bezochte bedrijven plaats te vinden. Daarbij kan het mogelijk nodig zijn dat vergunningen op de energieparagraaf moeten worden aangepast. Gekozen is voor met name de stimulerende aanpak waardoor soms meerdere bezoeken aan een bedrijf noodzakelijk zijn.

4. Toezicht op basis van artikel 2.14/2.15 Activiteitenbesluit als standaard onderdeel van de reguliere integrale Wm-controles

Toezicht op energiebesparing tijdens regulier WM-controles vindt enerzijds plaats in het kader van de artikelen 2.14C en 2.15 en anderzijds voortvloeiende uit vergunningseisen. De besparingsverplichting geldt voor 'drijvers van een inrichting'. In de praktijk is dat iedere bedrijfsmatige activiteit die meer dan 50.000 kWh elektriciteit en of meer dan 25.000 m³ aardgas verbruikt. Het betreft niet alleen ondernemers, maar ook bijvoorbeeld scholen en ziekenhuizen.

5. Informatieplicht energiebesparing (EML)

Het Activiteitenbesluit milieubeheer verplicht bedrijven en instellingen (inrichtingen) om energie te besparen. In 2019 verandert deze regelgeving. Naast de bestaande energiebesparingsplicht komt er een informatieplicht voor bedrijven en instellingen die meer dan 50.000 kWh elektriciteit of 25.000 m³ aardgas(equivalent) per jaar verbruiken. Iedere inrichting die onder de energiebesparingsplicht valt, moet dus óók een rapport opsturen aan het bevoegd gezag. Het gaat om gegevens waarmee de controle op de energiebesparingsplicht gebeurt. Door een informatieplicht te presenteren, komt de informatie vrij waarmee ook informatie gestuurde handhaving beter mogelijk wordt. Tegelijk moedigt de informatieplicht "het bedrijfsleven" aan om met energiebesparing te starten. Het bevoegd gezag is verantwoordelijk voor toezicht op en handhaving van de wettelijke energiebesparingsplicht én informatieplicht. Een melding hoeft niet beoordeeld te worden door het bevoegd gezag; de informatie wordt gebruikt om prioriteiten te stellen en te bepalen op welke wijze toezicht en handhaving moet plaatsvinden.

De deelname aan de crisisorganisatie van de opdracht gevende organisaties maakt deel uit van dit programma. Bij dit programma zijn diverse toezichttaken geclusterd vanuit de onderlinge verwevenheid en een verdere samensmelting van toezicht binnen het omgevingsrecht. De ODH is zo ingericht dat het de T&H-taken eigenstandig kan uitvoeren en dat de daarvoor benodigde kennis aanwezig is. Na 5 jaar deelname wordt ervaren dat door ontwikkelen de volgende stap is; op het gebied van de interne organisatie, uitbreiding van expertise op het gebied van crisisbeheersing en herschikking van de taakverdeling. Maar ook in de samenwerking met gemeenten en partners (VRH, brandweer en GHOR) door de contacten te intensiveren. Dit leidt vervolgens tot het verbeteren van het opleiding- en oefenprogramma, maar ook het verbeteren van de dienstverlening tijdens een crisis en in de nazorgfase.

Voorbereiding op de omgevingswet specifiek voor het vakgebied van Toezicht & Handhaving is tevens onderdeel van dit programma.

2.3.3 Wat gaat dat kosten?

Toezicht en Handhaving	2020	2021	2022	2023
1 Personeel	6.665.500	6.665.500	6.665.500	6.665.500
2 Overige kosten	184.200	184.200	184.200	184.200
3 Additionele werken	0	0	0	0
Totaal programmalasten	6.849.700	6.849.700	6.849.700	6.849.700
4 Overhead	4.447.500	4.447.500	4.447.500	4.447.500
Totaal programmalasten incl. overhead	11.297.200	11.297.200	11.297.200	11.297.200

Lasten

1. Personeel

De post personeel bevat de salariskosten die rechtstreeks aan het programma T&H zijn toegerekend.

2. Overige kosten

De overige kosten bestaan uit de direct aan het programma T&H toegerekende leveringen en diensten (zoals de kosten van werkmateriaal en -kleding, kosten van onderzoek en bezwaar- en beroep).

3. Additionele projecten

In de begroting 2020 is nog geen rekening gehouden met additionele werken. Nieuwe additionele werken worden via een administratieve wijziging geraamd (en gemeld via de Voorjaarsnota, Najaarsnota en Jaarrekening).

4. Overhead

Met ingang van 2018 zijn de wijzigingen in de BBV ook van toepassing op gemeenschappelijke regelingen. De kosten van de ondersteunende activiteiten worden op één taakveld geregistreerd (overhead) en ook op één centrale plaats in de begroting vermeld. Dit heeft wel een neveneffect dat het zicht op de integrale kostprijs per programma verloren gaat. Om toch de relatie met het primaire proces te leggen, houden wij extra comptabel op basis van de 'oude systematiek' nog zicht op de integrale kostprijs zodat daarop zo nodig sturing kan plaats vinden.

De overhead (bestaande uit de indirecte kosten van de programma's en de kosten die niet rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de programma's zoals personele overhead, kapitaallasten, huisvesting etc.) wordt verdeeld op basis van de direct aan de programma's toe te rekenen fte's op begrotingsbasis. Op begrotingsbasis worden 82,91 fte toegerekend aan het programma T&V en 83,51 fte aan het programma T&H (verhouding 49,82 : 50,18). In paragraaf 3.3.1 is een specificatie opgenomen van de overhead.

3 Paragrafen

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn zeven verplichte paragrafen opgenomen voor provincies, gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen. Deze zijn niet allemaal relevant voor de ODH. Om die reden zijn de paragrafen lokale heffingen, grondbeleid en verbonden partijen niet opgenomen.

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft een indicatie in welke mate de ODH in staat is onvoorziene tegenvallers op te vangen. Inzicht in het weerstandsvermogen van de ODH is belangrijk om de continuïteit van de organisatie te kunnen garanderen. Het weerstandsvermogen kan worden bepaald als het risicoprofiel bekend is. Het risicoprofiel omvat alle onderkende risico's voor de dienst, waarbij per risico de mate van beheersing is vastgesteld om inzicht te verkrijgen in hoeverre een risico daadwerkelijk kan optreden. Vervolgens kan een relatie worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen (de benodigde weerstandscapaciteit) en de middelen en mogelijkheden die de dienst beschikbaar heeft om niet begrote, substantiële kosten financieel op korte termijn af te kunnen dekken (de beschikbare weerstandscapaciteit).

De ODH streeft er naar om de impact van risico's te minimaliseren. Dit betekent dat een weerstandscapaciteit beoogd wordt die ten minste het predicaat 'voldoende' krijgt. Dat komt neer op een gewenst ratio voor de weerstandscapaciteit tussen de 1,0 en 1,4.

In het Algemeen Bestuur van 27 juni 2016 is de 'Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement' vastgesteld, waarbij het volgende is besloten:

1. Voor het identificeren en beheersen van de risico's maakt de ODH gebruik van het model 'Integraal risicomanagement', een standaard methodiek voor het identificeren en beheersen van risico's;
2. Het weerstandsvermogen wordt berekend door de weerstandscapaciteit te delen door de financiële omvang van de in de paragraaf weerstandsvermogen opgenomen risico's, waarbij de ODH streeft naar een weerstandratio van tussen de 1,0 en 1,4.
3. De maximumomvang van de weerstandscapaciteit wordt gebaseerd op het risicoprofiel waarbij voor de gekwantificeerde risico's en niet-gekwantificeerde risico's wordt uitgegaan van een maximum van 5% van de bij begroting geraamde structurele exploitatielasten; voor het deel dat uitgaat boven de 5% zijn de deelnemers verantwoordelijk.
4. Op basis van de risicoanalyse vindt bijstelling plaats van het risicoprofiel via de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing bij de jaarrekening en begroting, waarbij voor de kwantificering van de risico's een ondergrens wordt gehanteerd van € 50.000.
5. De nota Weerstandsvermogen en risicomanagement wordt één keer per vier jaar opgesteld, waarbij wordt gezien of de uitgangspunten voor de vaststelling van de weerstandscapaciteit moeten worden bijgesteld. Daarbij wordt dan tevens het reservebeleid betrokken (als integraal onderdeel van de nota Weerstandsvermogen en risicomanagement).

De verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit geeft het weerstandsvermogen aan.

Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio. Voor de bepaling of de beschikbare weerstandscapaciteit voldoende is om de (gekwantificeerde) risico's af te dekken, wordt gebruik gemaakt van een tabel die landelijk¹ wordt gehanteerd. In deze tabel wordt een gradatie aangegeven van 'ruim onvoldoende' tot 'uitstekend'.

¹ Dit is de meest gebruikte kwantitatieve waarderingsmethode die is ontwikkeld door Nederland Adviesbureau voor Risicomanagement in samenwerking met de Universiteit Twente.

Tabel 1 Richtlijnen weerstandscapaciteit

Betekenis ratio	Ratio weerstandscapaciteit
Uitstekend	$> 2,0$
Ruim voldoende	$1,4 < x < 2,0$
Voldoende	$1,0 < x < 1,4$
Matig	$0,8 < x < 1,0$
Onvoldoende	$0,6 < x < 0,8$
Ruim onvoldoende	$< 0,6$

Voor het bepalen van de kwantificeerbare risico's wordt eerst het financieel risico ingeschat om vervolgens via een weging (wat is de impact en hoe groot is de kans dat het risico zich voordoet?) de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen.

Voor zowel de impact (financiële bandbreedte) als voor de kans dat een risico zich voordoet (waarschijnlijkheid) wordt uitgegaan van een indeling in vijf klassen (zeer groot, groot, gemiddeld, klein en zeer klein).

Tabel 2 Weging risicoprofiel (waarschijnlijkheid en financiële bandbreedte)

Klasse Kans (waarschijnlijkheid)

Kans	
1. Zeer klein	1-20%
2. Klein	21-40%
3. Gemiddeld	41-60%
4. Groot	60-80%
5. Zeer groot	81-100%

Klasse Financiële Bandbreedte

Financiële gevolgen	
1. Zeer klein	Financieel risico $x < € 50.000$
2. Klein	$€ 50.000 < x < € 100.000$
3. Gemiddeld	$€ 100.000 < x < € 200.000$
4. Groot	$€ 200.000 < x < € 500.000$
5. Zeer groot	$x > € 500.000$

Met behulp van een risicoscore worden de risico's gerangschikt en wordt inzichtelijk welke risico's het meest belangrijk zijn om te worden beheerst. De risicoscore wordt bepaald door de klassen van kans en gevolg te vermenigvuldigen volgens onderstaande formule, waarbij de maximale score 25 is (5×5).

Op basis van het indelen van de risico's in bovenvermelde klassen wordt een risicomatrix opgesteld. De risicomatrix geeft een indicatie van de potentiële impact van het risico. Hieronder is de risicomatrix weergegeven die gebaseerd is op bovenvermelde risicoklassen. Hierbij geldt bij het intekenen van een risicoscore dat hoe hoger de risicoscore, hoe donkerder de kleur, hoe hoger de prioriteit voor aanpak van het risico is.

Tabel 3 Risicomatrix

		Impact				
Kans		x < € 50.000	€ 50.000 < x > € 100.000	€ 100.000 < x > € 200.000	€ 200.000 < x > € 500.000	x > € 500.000
	Zeer groot (81-100%)	5	10	15	20	25
	Groot (61-80%)	4	8	12	16	20
	Gemiddeld (41-60%)	3	6	9	12	15
	Klein (21-40%)	2	4	6	8	10
	Zeer klein (0-20%)	1	2	3	4	5

3.1.1 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van de ODH bestaat uit de Algemene reserve (AR) en de post onvoorzien. Voorzieningen behoren niet tot de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit (inclusief de post onvoorzien) bedraagt, rekening houdende met onttrekkingen uit de AR waarover reeds besluitvorming heeft plaatsgevonden en waarover besluitvorming in voorbereiding is, € 1.116.500. De incidentele weerstandscapaciteit bedraagt € 1.071.400 (tabel 4).

De incidentele weerstandscapaciteit is € 51.400 hoger dan op basis van het risicoprofiel (tabel 5) nodig is, maar ligt € 68.500 onder het maximum van de begrote structurele exploitatielasten (5% van € 22.797.000 is € 1.139.900).

Tabel 4 Weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit	Stand 1-1-2020	Nog te muteren	Restant capaciteit
Algemene Reserve	1.071.386	0	1.071.386
Onvoorzien (structureel)	45.100	0	45.100
Totaal weerstandscapaciteit	1.116.486	0	1.116.486

3.1.2 Risicoanalyse

Bij de vaststelling van de Nota Weerstandsvormen en risicomanagement heeft het AB besloten voor het identificeren en beheersen van de risico's gebruik te maken van het model 'Integraal risicomanagement', een standaard methodiek voor het identificeren en beheersen van risico's. In 2019 vindt een herijking van het risicoprofiel plaats.

Tabel 5 Risicoprofiel

Soort risico	Omschrijving risico	Effect	Impact	Kans	Risico-score	Beheersmaatregel	Bandbreedte financieel risico	Benodigde weerstandscapaciteit
Bedrijfsproces	Uitval bijzondere omstandigheden	Exploitatieverlies	Zeër groot	Gemiddeld	15	Verzuimbeleid	€ 0,8 miljoen	400.000
Juridisch/aansprakelijkheid	Aansprakelijkheid handelen ODH	Exploitatieverlies	Groot	Gemiddeld	12	Aansprakelijkheidsverzekering	€ 0,5 miljoen	200.000
Materieel	Uitval van hard- en softwaresystemen	Exploitatieverlies	Zeër groot	Zeër klein	5	Noodstroomvoorziening en uitwijk	€ 2,0 miljoen	200.000
	Het buiten gebruik zijn van de huisvesting	Exploitatieverlies	Zeër groot	Zeër klein	5	-	€ 1,4 miljoen	140.000
Product/dienst	Verschil vraag en aanbod producten en diensten	Schaalnadeel	Zeër groot	Zeër klein	5	Flexibele schil (nog te vormen)	€ 0,8 miljoen	80.000
Totaal gekwantificeerde risico's								1.020.000

3.1.3 Beheersmaatregelen

Bedrijfsproces

De ODH probeert zo veel als mogelijk uitval als gevolg van calamiteiten te voorkomen. Hier valt ook uitval als gevolg van ziekteverzuim onder. Net als voorgaande jaren krijgt het ziekteverzuim en de toepassing daarvan in 2018 nadrukkelijk de aandacht. Langdurige ziektegevallen worden periodiek met de leidinggevendenden besproken in het Sociaal Medisch Team (SMT) met als doel een zo snel mogelijke re-integratie.

Ook calamiteiten (zoals grootschalige milieu-incidenten) waarbij de inzet van menskracht en middelen van de ODH wordt gevraagd kunnen tot extra kosten leiden.

Juridisch/aansprakelijkheid

Voor zover de dienst aansprakelijk wordt gesteld voor enige vorm van schade is een verzekering afgesloten. Er bestaat de mogelijkheid dat er gedeeltelijke dekking zal zijn. Een inschatting te maken van een orde van grootte is ondoenlijk omdat de diversiteit van mogelijke aansprakelijkheidsstellingen groot is. Omdat voor grote bedragen er naar verwachting een afwijkend proces zal worden gelopen, is in dit kader een bedrag van € 0,5 miljoen in relatie tot het weerstandsvermogen benoemd.

Materieel

Ten aanzien van de hardware is door middel van het realiseren van uitwijkmogelijkheden als mede het optimaliseren van de condities in de primaire werksituatie het afgelopen jaar geïnvesteerd in het beperken van de risico's. Bij een calamiteit zullen deze voorzieningen er voor zorgdragen dat zowel het bedrijfsproces als de beschikbaarheid van gegevens niet voor lange tijd ontregeld zijn en er geen data verloren gaan.

Het tijdelijk niet kunnen gebruiken van de huisvesting (bijvoorbeeld als gevolg van brandschade) heeft voor de ODH als huurder ook grote financiële gevolgen.

Productie/dienst

Doel van de ODH is te komen tot een dienst die in staat is doelmatig en doelgericht de huidige en toekomstige VTH taken uit te voeren en integrale adviezen uit te brengen over ontwikkeling en behoud van een duurzame leefomgeving. Het streven is er op gericht deze kennis binnen de dienst beschikbaar te hebben. Incidenteel gevraagde kennis kan 'van de markt' worden betrokken. De strategische personeelsplanning is daarop afgestemd. Doel is een relatief grote harde kern met veel kennis en daaromheen een flexibele schil om incidentele vragen en fluctuaties in de vraag van regulier werk op te kunnen vangen.

3.1.4 Ratio

Uit het risicoprofiel blijkt een kwantificeerbaar risico van € 1.020.000. De incidentele weerstandscapaciteit bedraagt € 1.071.400.

De verhouding tussen de beschikbare incidentele weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit wordt weergegeven in een ratio. Deze bedraagt $\text{€ } 1.071.400 / \text{€ } 1.020.000 = 1,05$.

Het weerstandsvermogen wordt daarmee als 'voldoende' beoordeeld en komt daarmee overeen met de uitgangspunten zoals vastgelegd in de Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement.

3.1.5 Kengetallen weerstandsvermogen en risicobeheer

Tabel 6 Kengetallen weerstandsvermogen en risicobeheer

Kengetallen	Verloop van de kengetallen					
	Realisatie 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Netto schuldquote	-1,6%	5,3%	2,8%	0,8%	-1,3%	-3,1%
Solvabiliteitsratio	7,6%	6,2%	6,1%	6,1%	6,1%	6,1%
Structurele exploitatieruimte	-0,5%	-0,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

De netto schuldquote geeft de verhouding weer van de vlottende activa minus de vlottende passiva ten opzichte van het saldo van de baten, exclusief mutaties reserves. De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de ODH ten opzichte van de eigen middelen.

De solvabiliteitsratio geeft de verhouding weer van het eigen vermogen ten opzichte van de totale passiva en geeft aan in welke mate de ODH het eigen vermogen kan inzetten voor de dekking van de schulden (in hoeverre is de ODH in staat aan haar financiële verplichtingen te voldoen).

De structurele exploitatieruimte geeft de verhouding weer van de structurele lasten en baten ten opzichte van het saldo van de baten.

In bijlage 6.2 is een berekening van de ratio's opgenomen.

3.2 Financiering

Volgens de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO), is elke gemeenschappelijke regeling verplicht om een financieringsparagraaf in haar begroting en jaarrekening op te nemen. Daarin worden de ontwikkelingen aangegeven met betrekking tot de kasgeldlimiet, de ontwikkelingen wat betreft de renterisiconorm, de verwachte toe- of afname van geldleningen of uitzettingen en het verdere beleid ten aanzien van treasury. Deze paragraaf Financiering bevat in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille.

3.2.1 Kasgeldlimiet en de renterisiconorm

De kasgeldlimiet geeft aan in welke mate in de financiering van investeringen mag worden voorzien in de vorm van kortlopende middelen. Volgens de Wet FIDO bedraagt de kasgeldlimiet 8,2% van het totaal van de (primitieve) begroting en dat is voor 2020 € 1,863 miljoen.

Er is een treasurywet opgesteld voor de omgang met liquide middelen. Hiervoor is met de Bank Nederlandse Gemeenten een overeenkomst gesloten. Er wordt alleen geleend voor kapitaaluitgaven die de reguliere bedrijfsvoering betreffen, dit zullen naar het huidige beeld met name ICT-investeringen zijn. In het treasurywet is tevens aangegeven dat voor financieringsdoeleinden het gebruik van derivaten niet is toegestaan.

3.2.2 Schatkistbankieren

Met ingang van 16 december 2013 is de wet Schatkistbankieren voor decentrale overheden in werking getreden. Deelname van de decentrale overheden aan schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld van de collectieve sector (Rijk en decentrale overheden gezamenlijk). Iedere euro die decentrale overheden aanhouden in de schatkist, vermindert de externe financieringsbehoefte van het Rijk.

3.3 Bedrijfsvoering

De afdeling Bedrijfsvoering ondersteunt de uitvoering van de milieuprogramma's. Het welslagen van deze programma's is mede afhankelijk van de doelmatigheid, transparantie en kwaliteit van de bedrijfsvoering. De externe dienstverlening is gebaat bij een goede interne bedrijfsvoering. De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de realisatie van de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Tot en met 2017 werden de kosten van alle ondersteunende activiteiten die niet rechtstreeks aan de programma's konden worden toegerekend over de programma's verdeeld op basis van de direct aan de programma's toe te rekenen fte's op begrotingsbasis. Met ingang van 2018 worden de kosten van de ondersteunende activiteiten, hierna te noemen overhead, op één centrale plaats in de begroting vermeld.

3.3.1 Wat gaat dat kosten?

Overhead	2020	2021	2022	2023
1 Personeel	6.028.400	6.028.400	6.028.400	6.028.400
2 Kapitaallasten	581.600	581.600	581.600	581.600
3 Overige kosten	2.207.900	2.207.900	2.207.900	2.207.900
4 Additionele werken	0	0	0	0
5 Onvoorzien	45.100	45.100	45.100	45.100
Totaal overhead	8.863.000	8.863.000	8.863.000	8.863.000

1. Personeel

De kosten van personeel bestaan uit de volgende kosten:

• Kosten van personeel – salarissen	€	4.226.500
• Kosten van personeel – inhuur derden	€	150.500
• Kosten van personeel – inhuur derden ICT (specialistische inhuur)	€	522.300
• Kosten van personeel – inkoop diensten ICT (servicedesk en uitwijkvoorziening)	€	306.800
• Kosten van personeel – opleidingskosten	€	428.000
• Kosten van personeel – algemene personeelskosten	€	394.300
Totaal personeel	€	6.028.400

2. Kapitaallasten

Betreft kapitaallasten investeringen in ICT en huisvesting en inventaris.

3. Overige kosten

De overige kosten bestaan uit de volgende kostensoorten:

• Huisvestingskosten	€	681.700
• ICT	€	903.500
• Vervoerskosten (wagenpark)	€	115.800
• Diverse bedrijfskosten (verzekeringen, accountantskosten, abonnementen, kosten van onderzoek, kosten van bezwaar- en beroep etc.)	€	506.900
Totaal overige kosten	€	2.207.900

De kosten van onderzoek en kosten van bezwaar- en beroep zijn in tegenstelling tot voorgaande jaren niet meer rechtstreeks aan de programma's toegerekend, maar op basis van de direct aan de programma's toe te rekenen fte's op begrotingsbasis.

4. Additionele werken

In de begroting 2020 is nog geen rekening gehouden met additionele werken. Nieuwe additionele werken worden via een administratieve wijziging geraamd (en gemeld via de Voorjaarsnota, Najaarsnota en Jaarrekening).

5. Onvoorzien

Betreft post voor niet voorziene uitgaven

De overhead wordt verdeeld op basis van de direct aan de programma's toe te rekenen fte's op begrotingsbasis. Op begrotingsbasis wordt 82,91 fte toegerekend aan het programma T&V en 83,51 fte aan het programma T&H (verhouding 49,82 : 50,18). Dit komt neer op een bedrag van € 4.415.500 voor T&V en een bedrag van € 4.447.500 voor T&H.

3.3.2 Organisatie

In 2018 is het Koersplan 2018-2021 vastgesteld. In 2019 en 2020 worden de laatste stappen gezet in het bereiken van de afgesproken norm van 1.390 productieve uren. Feitelijk is dit een soort van laatste stap van het bereiken van de gewenste efficiencywinst zoals die is ingezet vanaf het Bedrijfsplan uit 2012 'Naar een professionele Omgevingsdienst Haaglanden'. De efficiëncyslag heeft plaatsgevonden en de formatie is in de periode 2013-2020 afgebouwd met het aantal afgesproken formatieplaatsen. Omdat er tegelijkertijd extra taken door de deelnemers zijn ingebracht, is er toch sprake van een netto groei. In 2019 is deze groei en doorontwikkeling van de organisatie voortgezet. Daarbij is er ook in 2019 nog sprake geweest van frictiekosten waardoor niet alle functies bezet zijn geweest. Eind 2019 zijn de meeste van deze kosten afgerond waardoor in 2020 met de vrijkomende ruimte de organisatie verder op sterkte gebracht kan worden en de beoogde kwaliteitsimpuls meer vorm zal kunnen krijgen. Vanwege de toenemende digitalisering en complexiteit in de samenleving staat ook de inrichting van de ODH niet stil. Een continue organisatieontwikkeling (mensen, functies en processen) is noodzakelijk om overeind te blijven in deze tijd.

3.3.3 Personeel

De kwaliteit van producten en het niveau van dienstverlening staat centraal in de permanente doorontwikkeling van de organisatie. Daarbij is het behoud van kennis en expertise in het licht van een toegenomen arbeidsmarktmobiliteit en de uitstroom van kennis wegens het bereiken van de AOW-leeftijd een belangrijk aandachtspunt. Er is daarom veel aandacht voor arbeidsmarktcommunicatie en samenwerking met scholen om het personeelsbestand kwantitatief en kwalitatief op sterkte te houden. In dit kader is in 2016 de regeling 'Generatiepact' ingevoerd, waarvan anno 2019 ongeveer 30 personen gebruik maken. De vrijvallende ruimte wordt zo veel mogelijk door jong personeel (< 30 jaar) ingevuld. Ook de snelle ontwikkelingen op technologische gebied en de vele wettelijke veranderingen (denk aan Wnra, BOR, Omgevingswet, aanbestedingswet, AVG e.a.) vragen aandacht om blijvend te investeren in kennis en kunde van het personeel om opgewassen te blijven tegen de uitdagingen die dit met zich meebrengt en garant te blijven staan voor een kwalitatief hoogwaardige uitvoering van het overeengekomen takenpakket en tevens te kunnen voorzien in de toekomstige specifieke behoeftes van de deelnemers. Via strategische personeelsplanning en kennismanagement worden concrete mogelijkheden ingezet onder andere door scholingsmogelijkheden, seniorenbeleid en stagemogelijkheden.

Tabel 7 Formatieoverzicht

Formatie	2020
Formatie per 1-1-2019	213,70
Wijzigingen	
Taakoverdracht provincie Zuid-Holland 2019 Wet Natuurbescherming (soortenbescherming)	1,58
Taakoverdracht provincie Zuid-Holland 2019 Mijnbouwwet	0,58
Formatiekorting als gevolg van productiviteitstijging 2020	-1,80
Totaal wijzigingen	0,36
Formatie na wijzigingen per 1-1-2020 *	214,06
Verwachte bezetting per 1-1-2020	195,40
Vacatureruimte	18,66

* Van de formatie heeft 166,42 fte betrekking op het primair proces en 47,64 fte op ondersteuning (waaronder management).

3.3.4 Informatisering en automatisering

In het Koersplan staat dat de ODH zal moeten investeren in digitalisering om adequaat te kunnen inspelen op veranderende wet- en regelgeving, technologische ontwikkelingen, informatiebehoeften en marktontwikkelingen. De technologische ontwikkelingen gaan in sneltreinvaart en daarmee is het ICT landschap permanent in ontwikkeling. In 2019 is hard gewerkt aan vervanging van het VTH programma dat de ruggengraat vormt van de productie van de ODH. Ook zijn er weer grote stappen gezet op het gebied van inrichting van een Documentmanagementsysteem en een archief. De inrichting van het ODH ICT-landschap staat in het teken van de aansluiting op de landelijke systemen. De voorbereidingen op de komst van de Omgevingswet (Ow) met daaraan gekoppeld het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO) zorgen ervoor dat op dit vlak blijvende inspanningen noodzakelijk zijn. De ODH zal hierop moeten aansluiten en meebewegen in de ontwikkelingen. Het DSO voorziet in de digitale ondersteuning van de Ow. Dit DSO is een geordend en verbonden geheel van afspraken, ICT-voorzieningen, registraties, gegevensverzamelingen en bronnen. Met dit systeem kunnen initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezag de informatie raadplegen die zij nodig hebben bij het gebruik van de Ow. Het systeem wordt zo opgezet dat alle informatie voor iedereen snel inzichtelijk is. De ODH dient zich in dit kader te richten op twee belangrijke aspecten: het (1) beschikbaar hebben van de juiste informatie (data) op de juiste wijze en op het juiste moment voor de gebruikers en (2) het op de juiste wijze kunnen beschikbaar stellen (ontsluiten) van deze data. De toekomst van digitale gegevensopslag zal daarbij vooral geo-georiënteerd zijn. Locatiegegevens zullen de ingang zijn tot alle gegevens die erover bekend (moeten) zijn.

3.3.5 Informatiebeveiliging

De ODH hecht sterk aan een goede informatiebeveiliging. De afgelopen jaren zijn belangrijke stappen gezet op dit gebied. Op basis van het opgestelde informatiebeveiligingsbeleid is de organisatie van de informatiebeveiliging opgezet en is er een scala aan maatregelen uitgerold. Er is een security-officer benoemd met deze specifieke taak. Tevens heeft de organisatie de nodige acties uitgevoerd in het kader van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Vanaf mei 2018 geldt dezelfde privacywetgeving in de hele EU en is ook de ODH AVG-proof. Blijvende aandacht op dit vlak is noodzakelijk mede gezien de technologische ontwikkelingen en de evolutie van bedreigingen die ook continue aan verandering onderhevig zijn.

3.4 Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf dient inzicht te worden gegeven in de realisatie van het beleid ten aanzien van het onderhoud van kapitaalgoederen en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties ten opzichte van de begroting. Het gaat hierbij tevens om het verlangde onderhoudsniveau, de (lange termijn) onderhoudsplanung voor alle belangrijke activa en het voorzieningenbeleid ter zake.

De kapitaalgoederen van de ODH betreffen de inventaris (waaronder gereedschappen) en ICT. De aanschaf van kapitaalgoederen vindt gefaseerd plaats en er wordt afgeschreven per afzonderlijke component. De afschrijving start in het jaar na aanschaf. In tabel 8 is een overzicht van de materiele vaste activa opgenomen; tabel 9 geeft het verloop van de kapitaallasten weer.

De in tabel 8 opgenomen investeringen en afschrijvingen hebben uitsluitend betrekking op de vervanging van de in het verleden uitgevoerde investeringen in ICT en huisvesting en inventaris. Bij besluit van het AB van 22 juni 2017 is besloten dat van het totaal beschikbaar gestelde krediet van € 2.450.000 een bedrag van € 300.000 beschikbaar is voor nieuwe investeringen.

Mede gelet op de nog bestaande onduidelijkheden rond de vorming van het Digitale Stelsel Omgevingswet in relatie tot ODH is in de ontwerp begroting nog geen rekening gehouden met eventuele daarvoor vereiste investeringen.

Tabel 8 Overzicht vaste activa

Omschrijving activa	ICT	Gereedschappen	Huisvesting	Totaal
Krediet (inclusief € 300.000 nog in te vullen)	2.450.000	84.800	269.200	2.804.000
Investerings t/m 2018	1.069.951	84.797	244.168	1.398.916
Restantkrediet 1-1-2019	1.380.049	3	25.032	1.405.084
Boekwaarde 31-12-2018	1.073.050	79.628	180.528	1.333.206
Investerings 2019	1.380.049	0	25.035	1.405.084
Afschrijving 2019	248.549	18.251	24.417	291.217
Boekwaarde 31-12-2019	2.204.550	61.377	181.146	2.447.073
Investerings 2020	0	0	0	0
Afschrijving 2020	483.489	18.251	26.920	528.660
Boekwaarde 31-12-2020	1.721.061	43.126	154.226	1.918.413
Investerings 2021	0	0	0	0
Afschrijving 2021	471.721	18.251	26.920	516.892
Boekwaarde 31-12-2021	1.249.340	24.875	127.306	1.401.521
Investerings 2022	0	0	0	0
Afschrijving 2022	471.721	18.251	26.920	516.892
Boekwaarde 31-12-2022	777.619	6.624	100.386	884.629
Investerings 2023	0	0	0	0
Afschrijving 2023	410.216	6.624	26.920	443.760
Boekwaarde 31-12-2023	367.403	0	73.466	440.869

Tabel 9 Overzicht verloop kapitaallasten

Omschrijving activa	2020	2021	2022	2023	2024
Totaal kapitaallasten	581.600	581.600	581.600	581.600	581.600
Afschrijving	528.660	516.892	516.892	443.760	394.323
Ruimte voor rente en afschrijving herinvesteringen	52.940	64.708	64.708	137.840	187.277

4 Financiële begroting

4.1 Uitgangspunten

4.1.1 Begrotingsbeleid

In verband met de aanscherping van het financieel toezicht is de Gemeentewet in 2013 gewijzigd en is de term 'materieel evenwicht' vervangen door de term 'structureel evenwicht', waarbij tevens de term 'reëel evenwicht' is toegevoegd. Het BBV is ter nadere uitwerking van die wetswijziging aangepast, zodat het Algemeen Bestuur en de financieel toezichthouder in staat zijn om vast te stellen of sprake is van een structureel en reëel evenwicht in de begroting c.q. meerjarenraming.

Van structureel evenwicht is sprake als de structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Ter invulling van het begrip reëel evenwicht is in het BBV voorgeschreven dat wordt ingegaan op het realisme van de ramingen en de motivering daarvan (zijn de ramingen volledig, realistisch en haalbaar).

Het structureel begrotingsevenwicht wordt berekend door de totale lasten en baten te verminderen met de incidentele lasten en baten. Het saldo dat over blijft moet op termijn positief zijn (de structurele baten zijn dan gelijk of groter dan de structurele lasten).

Op basis van onderstaand overzicht (tabel 10) wordt aangetoond dat de begroting 2020 en meerjarenraming 2021-2023 conform de uitgangspunten in het BBV, structureel in evenwicht is.

Tabel 10 Structureel evenwicht

Structureel evenwicht	2020	2021	2022	2023
Resultaat na bestemming	0	0	0	0
Af: incidentele lasten	0	0	0	0
Bij: incidentele baten	0	0	0	0
Af: incidentele toevoegingen aan reserves	0	0	0	0
Bij: incidentele onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0
Structureel saldo begroting	0	0	0	0
Structureel evenwicht	Ja	Ja	Ja	Ja

4.1.2 Loon- en prijsontwikkeling

Het Algemeen Bestuur heeft op 6 februari 2018 het Koersplan 2018-2022 vastgesteld, waarin is aangegeven welke uitgangspunten de ODH bij het opstellen van de begroting dient te hanteren:

- **Lasten:**
Indien de werkelijke lasten niet vaststaan, wordt als basis voor het bepalen van de (verwachte) werkelijke lastenstijging van de personele en/of materiële lasten, de CPB-indexen uit de Macro Economische Verkenning (MEV) gehanteerd zoals deze is opgenomen in de septembercirculaire voor zowel het provinciefonds als het gemeentefonds (index overheidsconsumptie lonen en salarissen en index overheidsconsumptie netto materiële consumptie). In de AB-vergadering van november vindt besluitvorming plaats over de op basis hiervan te hanteren index voor de lastenstijgingen in het daarop volgende jaar. De geïndexeerde begroting wordt dan als eerste begrotingswijziging aan het bestuur voorgelegd;
- **Baten:**
De dekking van de (verwachte) werkelijke lastenstijging van de personele lasten en/of materiële lasten (conform het AB-besluit zoals hierboven beschreven) wordt in principe in eerste instantie gezocht binnen de reguliere exploitatie. Indien lasten en baten op deze wijze niet of onvoldoende in evenwicht kunnen worden gebracht, neemt het AB een besluit op grond waarvan dit evenwicht wordt hersteld. Het behoud van kwaliteit en kwantiteit van de dienstverlening is daarbij uitgangspunt. Bij het aantoonbaar ontbreken van structurele financiële ruimte zal de deelnemersbijdrage worden aangepast om het evenwicht tussen lasten en baten te realiseren.

In de AB-vergadering van 29 november 2018 is, in afwijking van hetgeen in het Koersplan is vastgelegd, besloten de door het Ministerie van BZK en de commissie BBV gedane aanbevelingen ten aanzien van de indexering te betrekken bij de evaluatie van het Koersplan en vooruitlopende daarop voor de indexering van de begroting 2020 uit te gaan van de laatst bekende indices zoals deze zijn opgenomen in de MEV van september 2018.

In de meest recente Macro Economische Verkenning van september 2018 (MEV 2019) wordt voor de indexering van de begroting 2019 voorlopig uitgegaan van een indexering van respectievelijk 2,9% voor de lonen en 1,6% voor de materiële lasten. In de MEV 2019 zijn nog geen cijfers voor 2020 opgenomen. Aangezien 2019 het laatst bekende jaar is, wordt bij wijze van aanname voor 2020 uitgegaan van de geprognosticeerde cijfers voor 2019.

In de voorliggende begroting is nog geen rekening gehouden met de uitkomsten van onderhandelingen over een nieuwe gemeentelijke cao per 1 januari 2019 die naar verwachting pas in 2019 worden afgerond. Thans is dus niet duidelijk hoe groot de werkelijke lastenstijging zal uitvallen. Ook de gevolgen van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) die op 1 januari 2020 ingaat zijn nog niet in de begroting 2020 verwerkt.

Indien er een discrepantie bestaat tussen de werkelijke lastenstijging op basis van de MEV of de cao dan dient, met behoud van de kwaliteit en kwantiteit van de dienstverlening, aangegeven te worden hoe dit verschil kan worden opgelost. Kan binnen de exploitatie geen dekking worden gevonden, dan vindt dekking plaats door een verhoging van de deelnemersbijdrage.

4.1.3 Output, voor- en nacalculatie

Vanaf 2019 vindt afrekening van de diensten en producten plaats op basis van output, waarbij het werkpakket is opgebouwd uit de te verrichten diensten en producten met bijbehorende productprijzen. In de AB-vergadering van 29 november 2018 is besloten de afspraken zoals in het Koersplan vastgelegd als volgt uit te leggen:

1. De verrekening van de geleverde prestaties (werkelijk bestede uren x werkelijk tarief) vindt te allen tijden plaats met de individuele deelnemer. Er is daardoor altijd sprake van een individueel resultaat (werkelijk bestede uren x werkelijk tarief -/- begroot aantal uren x geraamd tarief).
2. Als uitwerking van het Koersplan wordt aferekend door middel van facturen tussen individuele deelnemer en ODH indien de omzet op basis van nacalculatie (werkelijke bestede uren x werkelijk uurtarief) meer dan 10% afwijkt van de geraamde omzet (begroot aantal uren x geraamd tarief);
3. Indien, op basis van de nacalculatie, de afwijking tussen de werkelijke omzet en de geraamde omzet minder bedraagt dan 10% wordt het bedrag voor de individuele deelnemer verdisconteerd in een volgend boekjaar door middel van het opnemen van transitoria op de balans.

Het totaal aantal fte per 1 januari 2020 bedraagt 214,06 fte, waarvan 47,64 fte ondersteuning (inclusief management). Voor het primaire proces is 166,42 fte beschikbaar. Op basis van een productie van 1.390 uur per fte komt dat afgerond neer op 231.300 uur (zie bijlage 6.4 tabel 23).

De daadwerkelijke invulling van de uren en de daarmee te realiseren output vindt plaats via de werkplannen die in het laatste kwartaal van 2019 samen met de deelnemers worden opgesteld. Bijstelling van de deelnemersbijdragen op basis van te realiseren output vindt plaats bij Voorjaarsnota 2020. In bijlage 6.4 tabel 24 is een overzicht opgenomen van de tariefgroepen voor 2020.

In bijlage 6.5 is een overzicht opgenomen van de op basis van de tariefgroepen en de voor de producten en diensten gebruikte kengetallen berekende productprijzen voor 2020 voor T&V en T&H.

4.2 Overzicht van baten en lasten

De meerjarenbegroting bestaat uit de programma's, de algemene dekkingsmiddelen, overhead, heffing vennootschapsbelasting (Vpb) en een bedrag voor onvoorzien. De uitwerking van de begrotingsuitgangspunten zijn hierin verwerkt.

Tabel 11 Overzicht van baten en lasten

Totaal baten en lasten per programma	2020	2021	2022	2023
1 Toetsing en Vergunningverlening	7.084.300	7.084.300	7.084.300	7.084.300
2 Toezicht en Handhaving	6.849.700	6.849.700	6.849.700	6.849.700
Totaal lasten programma's	13.934.000	13.934.000	13.934.000	13.934.000
3 Algemene dekkingsmiddelen	-22.797.000	-22.797.000	-22.797.000	-22.797.000
4 Overhead	8.817.900	8.817.900	8.817.900	8.817.900
5 Heffing Vpb	0	0	0	0
6 Onvoorzien	45.100	45.100	45.100	45.100
Saldo van baten en lasten	0	0	0	0
7 Mutatie reserves	0	0	0	0
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0
Geraamd resultaat	0	0	0	0

Lasten programma's

De programma's zijn direct gerelateerd aan de uitvoerende afdeling met dezelfde benaming. Een toelichting per programma is opgenomen in hoofdstuk 2.2.3 en 2.3.3.

Overhead

Met ingang van 2018 zijn de wijzigingen in de BBV ook van toepassing op gemeenschappelijke regelingen. De kosten van de ondersteunende activiteiten worden op één taakveld geregistreerd (overhead) en ook op één centrale plaats in de begroting vermeld. Dit heeft wel een neveneffect dat het zicht op de integrale kostprijs per programma verloren gaat. Om toch de relatie met het primaire proces te leggen, houden wij extra comptabel op basis van de 'oude systematiek' nog zicht op de integrale kostprijs zodat daarop zo nodig sturing kan plaats vinden.

Voor de berekening van de integrale kostprijs wordt de overhead (de kosten die niet rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de programma's) toegerekend op basis van de direct aan de programma's toe te rekenen fte's op begrotingsbasis. Op begrotingsbasis worden 82,91 fte toegerekend aan het programma T&V en 83,51 fte aan het programma T&H (verhouding 49,82 : 50,18).

Vennootschapsbelasting

Met het Bureau Belastingplicht Overheidsondernemingen zijn in 2016 afspraken gemaakt dat indien een omgevingsdienst zijn overheidstaken op basis van wetgeving uitvoert en op alle andere (commerciële) activiteiten geen winst behaalt de omgevingsdienst dan niet Vpb-plichtig is. De ODH belast zijn producten en diensten uitsluitend tegen kostprijs (zonder winstopslag) door aan zijn afnemers. Met inachtneming hiervan is geconcludeerd dat de ODH niet Vpb-plichtig is (en dus geen fiscale administratie hoeft te voeren en geen aangifte hoeft te doen).

Onvoorzien

Door de wijziging van de BBV in 2018 wordt de post onvoorzien afzonderlijk gepresenteerd.

Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de deelnemersbijdragen. In tabel 12 is een overzicht van de deelnemersbijdragen over 2020 opgenomen.

Gemeenten zijn vanaf 2015 als bevoegd gezag verantwoordelijk voor het toezicht op de vierjaarlijkse uitvoering van energie-audits door grote ondernemingen. Deze verplichting vloeit voort uit de implementatie van de Europese Richtlijn Energie-efficiëntie (EED). Voor de uitvoeringslasten van deze extra toezichtstaak worden gemeenten over 2019 gecompenseerd met structurele bijdrage van € 2,147 miljoen. Dit bedrag is

gebaseerd op de evaluatie van de energie-auditplicht die in 2018 heeft plaatsgevonden. Op basis van de verdeelmaatstaf aantal bedrijven in Haaglanden per 1 januari 2019 komt dat neer op een bedrag van € 137.235 (volgens de decembercirculaire 2018). De ODH voert namens de gemeenten het toezicht uit op basis van de bedragen die via het gemeentefonds aan de gemeenten beschikbaar zijn gesteld. In de begroting 2019 is al rekening gehouden met een bedrag van € 74.520 zodat de bijdrage met € 62.715 is verhoogd.

Tabel 12 Overzicht deelnemersbijdragen

Deelnemers	Bijdrage 2019 exclusief databank	Databank Flora en Faunawet	Bijdrage 2019	Indexering 2020 MEV	EED	Bijdrage 2020
Delft	1.262.170	4.363	1.266.533	33.952	4.970	1.305.455
Den Haag	6.103.512	7.272	6.110.784	164.184	33.356	6.308.324
Leidschendam-Voorburg	791.169	3.333	794.502	21.282	3.643	819.427
Midden-Delfland	502.785	1.515	504.300	13.525	1.118	518.943
Pijnacker-Nootdorp	702.913	3.333	706.246	18.908	2.775	727.929
Rijswijk	580.855	2.666	583.521	15.625	2.815	601.961
Wassenaar	317.875	2.121	319.996	8.551	1.593	330.140
Westland	3.577.966	5.454	3.583.420	96.247	6.970	3.686.637
Zoetermeer	1.055.179	5.454	1.060.633	28.384	5.475	1.094.492
Provincie Zuid-Holland	7.209.763	0	7.209.763	193.942	0	7.403.705
Totaal	22.104.187	35.511	22.139.698	594.600	62.715	22.797.013

Mutatie reserves

In 2020 zijn geen mutaties voorzien.

4.3 Geprognosticeerde balans per ultimo van het jaar

Omschrijving	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
Vaste activa	1.333.206	2.447.100	1.918.400	1.401.500	884.600	440.900
Totaal materiële activa	1.333.206	2.447.100	1.918.400	1.401.500	884.600	440.900
Materiële vaste activa	1.333.206	2.447.100	1.918.400	1.401.500	884.600	440.900
TOTAAL VASTE ACTIVA	1.333.206	2.447.100	1.918.400	1.401.500	884.600	440.900
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.	15.151.767	14.855.500	15.697.800	16.160.700	16.623.500	17.034.500
Vorderingen openbare lichamen	13.376.240	13.347.200	13.792.200	13.792.200	13.792.200	13.792.200
Overige vorderingen	254.075	250.000	250.000	250.000	250.000	250.000
Rekening courant schatkistbankieren	1.521.452	1.258.300	1.655.600	2.118.500	2.581.300	2.992.300
Liquide middelen	4.766	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
Banksaldi	4.766	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
Overlopende activa	1.007.751	0	0	0	0	0
Vooruitbetaalde bedragen	0	0	0	0	0	0
Overige overlopende activa	1.007.751	0	0	0	0	0
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	16.164.284	14.861.500	15.703.800	16.166.700	16.629.500	17.040.500
TOTAAL ACTIVA	17.497.490	17.308.600	17.622.200	17.568.200	17.514.100	17.481.400
Eigen vermogen	1.334.186	1.071.400	1.071.400	1.071.400	1.071.400	1.071.400
Algemene reserve	1.334.186	1.071.400	1.071.400	1.071.400	1.071.400	1.071.400
- opgebouwd rekeningresultaat	146.870	51.400	51.400	51.400	51.400	51.400
- opgebouwd weerstandvermogen	1.020.000	1.020.000	1.020.000	1.020.000	1.020.000	1.020.000
- saldo boekjaar	167.316	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve	0	0	0	0	0	0
Weerstandvermogen	0	0	0	0	0	0
Stadsgewest Haaglanden	0	0	0	0	0	0
Voorzieningen	362.228	261.400	207.300	153.300	99.200	66.500
Voorz. verlofrechten latende organisatie	38.228	0	0	0	0	0
Voorz. werkloosheidsuitkeringen	324.000	261.400	207.300	153.300	99.200	66.500
TOTAAL VASTE PASSIVA	1.696.414	1.332.800	1.278.700	1.224.700	1.170.600	1.137.900
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	3.653.626	3.640.000	3.640.000	3.640.000	3.640.000	3.640.000
Crediteuren	510.631	540.000	540.000	540.000	540.000	540.000
Af te dragen BTW	1.802.443	1.800.000	1.800.000	1.800.000	1.800.000	1.800.000
Af te dragen loonheffing en soc. premies	1.340.552	1.300.000	1.300.000	1.300.000	1.300.000	1.300.000
Overlopende passiva	12.147.450	12.335.800	12.703.500	12.703.500	12.703.500	12.703.500
Vooruit gefactureerde deelnemersbijdragen	11.030.748	11.030.800	11.398.500	11.398.500	11.398.500	11.398.500
Vooruit gefactureerde dwangsommen	386.677	390.000	390.000	390.000	390.000	390.000
Overige overlopende passiva	730.025	915.000	915.000	915.000	915.000	915.000
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	15.801.076	15.975.800	16.343.500	16.343.500	16.343.500	16.343.500
TOTAAL PASSIVA	17.497.490	17.308.600	17.622.200	17.568.200	17.514.100	17.481.400

5 Besluit Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur van de omgevingsdienst Haaglanden;

Gelezen het voorstel van de Dagelijks Bestuur van 11 april 2019;

Gelet op artikel 24 van de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden;

BESLUIT:

1. De begroting 2020 vast te stellen;
2. De meerjarenbegroting van de jaren 2021 – 2023 voor kennisgeving aan te nemen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur op 26 juni 2019.

De secretaris,

De voorzitter,

Ir. L.P. Klaassen

Ing. drs. R.C. Paalvast

6 Bijlagen

6.1 Exploitatiebegroting

Tabel 13 Exploitatiebegroting

Kostensoort	2020	2021	2022	2023
1 Personeel	19.429.900	19.429.900	19.429.900	19.429.900
2 Kapitaallasten	581.600	581.600	581.600	581.600
3 Overige kosten	2.740.400	2.740.400	2.740.400	2.740.400
4 Additionele werken	0	0	0	0
5 Onvoorzien	45.100	45.100	45.100	45.100
Totaal lasten	22.797.000	22.797.000	22.797.000	22.797.000
6 Bijdragen deelnemers	-22.797.000	-22.797.000	-22.797.000	-22.797.000
7 Additionele werken	0	0	0	0
Totaal baten	-22.797.000	-22.797.000	-22.797.000	-22.797.000
Geraamd totaal van baten en lasten	0	0	0	0
8 Mutatie reserves				
Storting	0	0	0	0
Onttrekking	0	0	0	0
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0
Geraamd resultaat	0	0	0	0

Lasten

- Personeel

De post personeel bestaat uit de salariskosten van het eigen personeel, de inhuur van derden (inclusief inhuur derden en inkoop diensten ICT waaronder de servicedesk), opleidingskosten en algemene personeelskosten.

In de voorliggende begroting is nog geen rekening gehouden met de uitkomsten van onderhandelingen over een nieuwe gemeentelijke cao per 1 januari 2019 die naar verwachting pas in 2019 worden afgerond.

De opleidingskosten bedragen conform afspraak 2,3% van de salariskosten. De algemene personeelskosten bestaan uit o.a. de kosten voor woon-werkverkeer, overwerk, wachtdienstvergoedingen, kosten BHV, kosten arbodienst, kosten personeelsvereniging en kosten ondernemingsraad.

• Salariskosten en inhuur en inkoop diensten	€ 18.609.700
• Opleidingskosten: 2,3% van € 18.609.700	€ 428.000
• Algemene personeelskosten	€ 392.200
Totaal personeel	€ 19.429.900

- Kapitaallasten

Voor de kapitaallasten van de investeringen wordt uitgegaan van een structureel bedrag van € 581.600. Daarbij is er van uitgegaan dat de in het verleden gedane investeringen na afloop van de afschrijvingstermijn voor een gelijk bedrag worden geherinvesteerd.

Het Algemeen Bestuur heeft aangegeven mede in relatie tot de komst van de Omgevingswet (per 1 januari 2021) over de toekomst van het ICT-beleid (ICT-visie) een besluit te willen nemen over nieuwe investeringen.

- Overige kosten

De overige kosten bestaan uit huisvestingskosten, kosten van ICT, kosten wagenpark en diverse bedrijfskosten (kosten van dienstreizen, accountantskosten, kosten van verzekeringen, werkkleding en – schoeisel, abonnementen en kantoorbehoeften, representatie, kosten van onderzoek, kosten van bezwaar- en beroep etc.).

• Huisvestingskosten	€	681.700
• ICT	€	903.500
• Vervoerskosten (wagenpark)	€	115.800
• Diverse bedrijfskosten (verzekeringen, accountantskosten, abonnementen, kosten van onderzoek, kosten van bezwaar- en beroep etc.)	€	<u>1.039.200</u>
Totaal overige kosten	€	2.740.400

- Additionele projecten

In de begroting 2020 is nog geen rekening gehouden met additionele werken. Nieuwe additionele werken worden via een administratieve wijziging geraamd (en gemeld via de Voorjaarsnota, Najaarsnota en Jaarrekening).

- Onvoorzien

Deze post is opgenomen omdat het goed wordt geacht dat de dienst een klein werkkapitaal heeft om naar eigen inzicht kleine investeringen te doen en niet voor elk bedrag alle deelnemers langs hoeft.

Baten

- Algemene dekkingsmiddelen

In tabel 12 is een overzicht opgenomen van de bijdragen per deelnemer over 2020. De bedragen per deelnemer zijn gebaseerd op de lumpsum bijdragen 2019 verhoogd met de indexatie op grond van de in de MEV 2019 van september 2018 opgenomen indices voor loon- en prijsstijgingen.

- Additionele projecten

In de begroting 2020 is nog geen rekening gehouden met additionele werken. Nieuwe additionele werken worden via een administratieve wijziging geraamd (en gemeld via de Voorjaarsnota, Najaarsnota en Jaarrekening).

Mutatie reserves

- Mutaties reserves

In 2020 en volgende jaren zijn geen stortingen en onttrekkingen voorzien.

Tabel 14 Overzicht reserves en voorzieningen

Reserves en voorzieningen	Algemene reserve	Voorziening verlofrechten latende organisatie	Voorziening werkloosheids-uiteringen	Totaal
Stand 1-1-2019	1.166.870	38.228	324.000	1.205.098
Storting 2019	167.316	0	0	167.316
Onttrekking 2019	262.800	38.228	62.600	301.028
Stand 1-1-2020	1.071.386	0	261.400	1.071.386
Storting 2020	0	0	0	0
Onttrekking 2020	0	0	54.100	0
Stand 1-1-2021	1.071.386	0	207.300	1.071.386
Storting 2021	0	0	0	0
Onttrekking 2021	0	0	54.000	0
Stand 1-1-2022	1.071.386	0	153.300	1.071.386
Storting 2022	0	0	0	0
Onttrekking 2022	0	0	54.100	0
Stand 1-1-2023	1.071.386	0	99.200	1.071.386
Storting 2023	0	0	0	0
Onttrekking 2023	0	0	32.700	0
Stand 1-1-2024	1.071.386	0	66.500	1.071.386

6.2 Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

In de gewijzigde BBV is opgenomen dat in de begroting een overzicht moet worden opgenomen van de geraamde baten en lasten per taakveld. In tabel 15 is dit overzicht weergegeven.

Voorts zijn in tabel 16 de beleidsindicatoren weergegeven van het taakveld bestuur en ondersteuning. Voor de inwoneraantallen is uitgegaan van de geprognosticeerde aantallen per 1-1-2020 (bron: Gemeentefondsgegevens).

Voor het taakveld volksgezondheid en milieu zijn vooralsnog geen beleidsindicatoren opgenomen.

Het hanteren van streefcijfers voor activiteiten van de ODH, waarbij er interactie is met partijen uit de samenleving, heeft weinig waarde omdat juist overleg en het trachten van het bereiken van consensus van groter belang kunnen zijn dan een streefgetal voor bijvoorbeeld tijdsbesteding. De ODH kan in het geval van wettelijke normen wanneer sprake is van bijvoorbeeld incomplete aanvragen of te laat verkregen externe adviezen, 'op tijd' weigeren. Echter bevoegde gezagen geven aan soms de voorkeur te geven aan een zorgvuldig proces boven het halen van een tijdslimiet.

Uit bovenstaande aspecten moge blijken dat naast een kwantitatieve kant ook de kwaliteit van het proces naar de maatschappij aandacht verdient. De aandacht die ook onze opdrachtgevers hiervoor vragen spreekt boekdelen. Het spreekt voor zich dat het halen van termijnen uitgangspunt blijft.

Tabel 15 Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

Overzicht van baten en lasten per taakveld		2020			2021			2022			2023		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.4	Overhead	8.817.900	0	8.817.900	8.817.900	0	8.817.900	8.817.900	0	8.817.900	8.817.900	0	8.817.900
0.8	Overige baten en lasten	45.100	-22.797.000	-22.751.900	45.100	-22.797.000	-22.751.900	45.100	-22.797.000	-22.751.900	45.100	-22.797.000	-22.751.900
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Bestuur en ondersteuning	8.863.000	-22.797.000	-13.934.000	8.863.000	-22.797.000	-13.934.000	8.863.000	-22.797.000	-13.934.000	8.863.000	-22.797.000	-13.934.000
7.4	Milieubeheer	13.934.000	0	13.934.000	13.934.000	0	13.934.000	13.934.000	0	13.934.000	13.934.000	0	13.934.000
	Volksgezondheid en milieu	13.934.000	0	13.934.000	13.934.000	0	13.934.000	13.934.000	0	13.934.000	13.934.000	0	13.934.000
	Totaal	22.797.000	-22.797.000	0	22.797.000	-22.797.000	0	22.797.000	-22.797.000	0	22.797.000	-22.797.000	0

Tabel 16 Beleidsindicatoren bestuur en ondersteuning

Naam indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2019			Begroting 2020		
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	CBS Statline	213,72	1.098.000	0,19	215,3	1.102.800	0,20
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	CBS Statline	195,19	1.098.000	0,18	194,2	1.102.800	0,18
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen bron	6.785.300	1.098.000	6,18	7.249.200	1.102.800	6,57
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen bron	631.700	17.418.800	3,63	672.800	18.496.800	3,64
Overhead	% van totale lasten	Eigen bron	8.318.000	21.360.500	38,94	8.863.000	22.797.000	38,88

Onder apparaatskosten wordt verstaan alle noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Dat zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie.

Onder externe inhuur wordt verstaan het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt. Tot de externe inhuur behoren niet producten of diensten die compleet in de markt zijn gezet, waarbij de opdrachtgever niet op de specifieke inzet kan sturen (zoals o.a. de servicedesk en de uitwijkvoorziening ICT).

Onder overhead wordt verstaan alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De overhead bestaat dus naast de loonkosten van de zogenaamde PIOFACH-functies uit ICT-kosten, huisvestingskosten, kosten wagenpark, kosten van onderzoek, kosten van bezwaar- en beroep etc., kapitaallasten en personele kosten die niet rechtstreeks zijn toe te delen aan de taakvelden in het primaire proces.

6.3 BBV-informatie

Tabel 17 Vertegenwoordiging bestuur

Artikel 15, lid 2 a	Algemeen Bestuur			Dagelijks Bestuur
	Aantal leden	Stemverdeling	Stemverhouding	
	A	B	A x B	
Delft	1	16	16	0
Den Haag	2	27	54	1
Leidschendam-Voorburg	1	4	4	0
Midden-Delfland	1	4	4	0
Pijnacker-Nootdorp	1	8	8	1
Rijswijk	1	8	8	0
Wassenaar	1	4	4	0
Westland	2	14	28	1
Zoetermeer	1	16	16	1
Provincie Zuid-Holland	2	29	58	1
Totaal	13	130	200	5

Tabel 18 Bekostiging

Artikel 15, lid 2 b	Bekostiging	
	Begin	Eind
Delft	1.305.455	1.305.455
Den Haag	6.308.324	6.308.324
Leidschendam-Voorburg	819.427	819.427
Midden-Delfland	518.943	518.943
Pijnacker-Nootdorp	727.929	727.929
Rijswijk	601.961	601.961
Wassenaar	330.140	330.140
Westland	3.686.637	3.686.637
Zoetermeer	1.094.492	1.094.492
Provincie Zuid-Holland	7.403.705	7.403.705
Totaal	22.797.013	22.797.013

Tabel 19 Omvang vermogen, financieel resultaat en risico's

Artikel 15, lid 2 c t/m e	Omvang	
	Begin	Eind
Eigen vermogen	1.071.400	1.071.400
Vreemd vermogen	0	0
Verwachte omvang financiële resultaat	0	0
Risico's	1.020.000	1.020.000

Tabel 20 Netto schuldquote

Netto schuldquote	Verloop van de kengetallen					
	Realisatie 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
A. Totaal van de vaste schulden	0	0	0	0	0	0
B. Totaal van de netto vlottende schulden	3.653.626	3.640.000	3.640.000	3.640.000	3.640.000	3.640.000
C. Totaal van de overlopende passiva	12.147.450	12.335.800	12.703.500	12.703.500	12.703.500	12.703.500
D. Totaal financiële activa met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	0	0	0	0	0
E. Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	15.151.767	14.855.500	15.697.800	16.160.700	16.623.500	17.034.500
F. Totaal van alle liquide middelen	4.766	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
G. Totaal van de overlopende activa	1.007.751	0	0	0	0	0
H. Totaal saldo van de baten, exclusief mutaties reserves	22.243.410	21.223.100	22.797.000	22.797.000	22.797.000	22.797.000
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H	-1,6%	5,3%	2,8%	0,8%	-1,3%	-3,1%

Tabel 21 Solvabiliteitsratio

Solvabiliteitsratio	Verloop van de kengetallen					
	Realisatie 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
A. Eigen vermogen	1.334.186	1.071.400	1.071.400	1.071.400	1.071.400	1.071.400
B. Totaal alle passiva	17.497.490	17.308.600	17.622.200	17.568.200	17.514.100	17.481.400
Solvabiliteitsratio (A/B)	7,6%	6,2%	6,1%	6,1%	6,1%	6,1%

Tabel 22 Structurele exploitatieruimte

Structurele exploitatieruimte	Verloop van de kengetallen					
	Realisatie 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Totaal lasten programma's	22.518.519	21.360.500	22.797.000	22.797.000	22.797.000	22.797.000
Totaal incidentele lasten programma's	1.448.044	0	0	0	0	0
A. Structurele lasten	21.070.475	21.360.500	22.797.000	22.797.000	22.797.000	22.797.000
Totaal baten programma's	22.243.410	21.223.100	22.797.000	22.797.000	22.797.000	22.797.000
Totaal incidentele baten programma's	1.293.097	0	0	0	0	0
B. Structurele baten	20.950.313	21.223.100	22.797.000	22.797.000	22.797.000	22.797.000
C. Totaal structurele toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
D. Totaal structurele onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
E. Het totaal van de baten exclusief mutaties reserves	22.243.410	21.223.100	22.797.000	22.797.000	22.797.000	22.797.000
Structurele exploitatieruimte (B-A)+(D-C)/E	-0,5%	-0,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

6.4 Werkvolume in uren en tariefgroepen 2020

Tabel 23 Beschikbare werkvolume 2020 in uren

Deelnemers	Bijdrage incl. Databank en EED	Databank	EED	Bijdrage excl. Databank en EED	Uren (afgerond)
Delft	1.305.455	4.363	11.033	1.290.059	13.700
Den Haag	6.308.324	7.272	71.569	6.229.483	66.400
Leidschendam-Voorburg	819.427	3.333	8.281	807.813	8.600
Midden-Delfland	518.943	1.515	2.450	514.978	5.500
Pijnacker-Nootdorp	727.929	3.333	6.123	718.473	7.500
Rijswijk	601.961	2.666	6.176	593.119	6.200
Wassenaar	330.140	2.121	3.647	324.372	3.500
Westland	3.686.637	5.454	15.702	3.665.481	38.100
Zoetermeer	1.094.492	5.454	12.255	1.076.783	11.300
Provincie Zuid-Holland	7.403.705	0	0	7.403.705	70.500
Totaal werkvolume in uren	22.797.013	35.511	137.236	22.624.266	231.300
Deelnemers	Bijdrage incl. Databank en EED	Databank	EED	Bijdrage excl. Databank en EED	Uren (afgerond)
Aantal uren werkplan T&V	11.499.800	35.500	0	11.464.300	115.200
Aantal uren werkplan T&H	11.297.200	0	137.200	11.160.000	116.100
Totaal werkvolume in uren	22.797.000	35.500	137.200	22.624.300	231.300

Tabel 24 Tariefgroepen 2020

Tariefgroepen	2020
1	80
2	87
3	94
4	101
5	111
6	122

6.5 Producten- en dienstenlijst 2020

Toelichting producten- en dienstenlijst 2020

Algemeen

In het algemeen kan worden opgemerkt dat de inzet die nodig is voor het adequaat uitvoeren van de taken van de ODH substantieel beïnvloed wordt door de omgeving van de ODH. De betrokkenheid van de samenleving bij de vergunningverlening en ook bij toezicht en handhaving van wet- regelgeving maakt dat het deel van het werk dat naar buiten gericht is, meer tijd vereist. Dit kunnen juridische procedures zijn maar ook de aantrekking van de economie heeft zijn weerslag in meer voorgenomen activiteiten waarover in de samenleving meningsvorming plaatsvindt. Met de komst van de Omgevingswet zal deze trend zich doorzetten zeker gezien de bij amendement in de regelgeving opgenomen participatieplicht.

Tegenover deze ontwikkelingen staat dat meer structureel voorkomende producten en diensten steeds efficiënter kunnen worden uitgevoerd hetgeen juist tot neerwaarts bijgestelde productprijzen leidt. Dat maakt dat de meerjarige ervaringscijfers, tot op heden trendmatig uitgangspunt voor het begroten van producten en diensten, zijn bijgesteld naar de verwachte actualiteit. Een belangrijke verklaring voor de aanpassing van de productprijs is ook in de meeste gevallen het beperkt aantal producten. De meest recente ervaringen daarbij zijn het meest actueel, waarbij ook de absolute omvang van de wijziging relevant is. Hieruit volgt dat weliswaar het aantal producten met een gewijzigde productprijs hoog is maar dat het effect op het totaal beperkt blijft met name door het geringe aantal.

Enkele voorbeelden van recente ontwikkelingen:

- Het oordeel van advocaat-generaal Wattel op de draagkrachttoets heeft bij het innen van dwangsommen direct effect gehad op de te volgen procedure en de gang naar de rechter;
- De vraag naar meer en aansprekende manifestaties maakt dat bijvoorbeeld rond het geven van ontbrandingstoestemmingen voor vuurwerk veel meer overleg nodig is omdat de organisatoren maar ook daarbij betrokken bestuurders niet zondermeer voorschriften voor lief nemen waardoor spanning ontstaat tussen wensbeelden en risicogericht optreden;
- Overgedragen taken bijvoorbeeld vanuit het Rijk blijken zowel kwalitatief als kwantitatief meer te eisen dan bleek uit de overdracht.

Toetsing & Vergunningverlening

Voor Toetsing en Vergunningverlening zijn de aanpassingen enerzijds fors maar anderzijds ook een logische consequenties van opgedane ervaringen. De effecten van de toename van de het aantal voorgenomen activiteiten met participatie in het proces vanuit de samenleving en de doelmatigheidswinst door het uitvoeren van meer standaardmatige werkzaamheden heeft per saldo een beperkte neerwaartse bijstelling van de kosten opgeleverd indien nominaal hetzelfde takenpakket van 2020 en 2019 met elkaar worden vergeleken.

Toezicht & Handhaving

Voor Toezicht en Handhaving is sprake van een dilemma. Het doorvoeren van het risico-gestuurd houden van toezicht, kwalitatief en kwantitatief zal leiden tot een intensivering van de personele inzet per activiteit en een extensivering van het aantal activiteiten. De trendmatige voorzetting van voorafgaande jaren zou leiden tot het vergroten van de discrepantie met de realiteit hetgeen bij de nacalculatie zichtbaar gaat worden. Vanuit de optiek van risicogericht toezicht wordt gekozen voor kwaliteit in plaats van kwantiteit.

De aanpassingen van de productprijzen leiden niet tot een wijziging van de deelnemersbijdrage en ook de productiviteitsafspraken hebben daar geen invloed op.

Tabel 25 Producten en dienstenlijst T&V

Taak/Product	PDC Code	Ken- getal	Tarief- groep	Tarief	Productprijs	Totaal		
						Aantal	Uren	Kosten
Milieu-inrichtingen								
Oprichtingsvergunning niet-complex	R01.1	60,00	3	94,00	5.640,00	11	660,00	62.040,00
Oprichtingvergunning complex	R01.1	120,00	4	101,00	12.120,00	1	120,00	12.120,00
Revisievergunning	R01.2	350,00	4	101,00	35.350,00	6	2.100,00	212.100,00
Veranderingsvergunning niet-complex	R01.3	80,00	3	94,00	7.520,00	15	1.200,00	112.800,00
Veranderingsvergunning complex	R01.3	175,00	4	101,00	17.675,00	2	350,00	35.350,00
Milieuneutrale veranderingsvergunning	R01.4	44,00	3	94,00	4.136,00	26	1.144,00	107.536,00
Omgevingsvergunning BRKS	R27.1	60,00	4	101,00	6.060,00	2	120,00	12.120,00
Regie Briks			6	122,00	in uren/euro		350,00	42.700,00
Intrekingsbesluit Wm	R01.6/R01.7	16,00	4	101,00	1.616,00	0	0,00	0,00
Geactualiseerde vergunning	R01.8	60,00	4	101,00	6.060,00	3	180,00	18.180,00
Actualisatietoets vergunningen	R07.1		4	101,00	in uren/euro		150,00	15.150,00
Omgevingsvergunning beperkte milieutoets (Wm)	R02.1/R02.2	32,00	3	94,00	3.008,00	10	320,00	30.080,00
Behandeling melding activiteitenbesluit	R03.1	8,00	3	94,00	752,00	607	4.856,00	456.464,00
Behandeling melding indirecte lozing/Bibi	R09.1/R18.1	12,00	3	94,00	1.128,00	110	1.320,00	124.080,00
Maatw erkvoorschrift Wm / indirecte lozing	R04.1/R04.2	24,00	3	94,00	2.256,00	167	4.008,00	376.752,00
Gelijkw aardigheidsbesluit	R05.1		4	101,00	in uren/euro		150,00	15.150,00
Besluit verplichting Activiteitenbesluit	R06.1/R06.2/R06.3	16,00	4	101,00	1.616,00	1	16,00	1.616,00
Behandeling sloopmelding	R28.1	8,00	3	94,00	752,00	4	32,00	3.008,00
Behandeling kennisgeving mobiele puinbreker	R08.2	8,00	3	94,00	752,00	31	248,00	23.312,00
Vuurw erkontbrandingstoestemming	R10.1	44,00	4	101,00	4.444,00	20	880,00	88.880,00
Behandeling vuurw erk melding	R11.1/R11.2	16,00	4	101,00	1.616,00	42	672,00	67.872,00
Verlening vuurw erkverkoopvergunningen		16,00	4	101,00	1.616,00	10	160,00	16.160,00
Bijzondere toestemming laden en lossen vuurw erk		6,00	3	94,00	564,00	27	162,00	15.228,00
Toetsing en advies Wm	R03.1/A01.5	12,00	3	94,00	1.128,00	280	3.360,00	315.840,00
Vooroverleg Wm	A03.1	32,00	3	94,00	3.008,00	39	1.248,00	117.312,00
Beheer milieu-informatie inrichtingen	D11.1		3	94,00	in uren/euro		0,00	0,00
Administratieve handhaving Wm	H01.1	8,00	5	111,00	888,00	0	0,00	0,00
Bodembescherming en -kwaliteit								
Beschikking bodemsanering	R13.1	16,00	4	101,00	1.616,00	200	3.200,00	323.200,00
Behandeling melding w ijziging saneringsplan	R13.1	6,00	4	101,00	606,00	17	102,00	10.302,00
Behandeling BUS-melding	R14.1	10,00	3	94,00	940,00	225	2.250,00	211.500,00
Behandeling melding Besluit bodemkw aliteit	R15.1/R15.2	4,00	3	94,00	376,00	795	3.180,00	298.920,00
Toetsing bodem	T08.1/A01.5	6,00	3	94,00	564,00	1.805	10.830,00	1.018.020,00
Coördinatie bodemsanering	D03.1		5	111,00	in uren/euro		980,00	108.780,00
Advies bodem	A01.5	6,00	4	101,00	606,00	507	3.042,00	307.242,00
Vergunning ontgronding niet-complex	R16.1	40,00	5	111,00	4.440,00	3	120,00	13.320,00
Vergunning ontgronding complex	R16.1	175,00	5	111,00	19.425,00	2	350,00	38.850,00
Toetsing ontgronding (vrijstelling/advies)	A01.5	24,00	5	111,00	2.664,00	15	360,00	39.960,00
Advies ontgronding	A01.5	24,00	5	111,00	2.664,00	10	240,00	26.640,00
Vergunning grondw ateronttrekking en - opslag	R19.1	32,00	5	111,00	3.552,00	50	1.600,00	177.600,00
Omgevingsvergunning beperkte milieutoets bodemenergie	R02.3	32,00	5	111,00	3.552,00	3	96,00	10.656,00
Behandeling melding Bibi-bodemenergie	R18.1	24,00	3	94,00	2.256,00	52	1.248,00	117.312,00
Maatw erkvoorschrift Bibi-bodemenergie	R04.1/R04.2	24,00	4	101,00	2.424,00	0	0,00	0,00
Advies WKO	A01.5	12,00	4	101,00	1.212,00	53	636,00	64.236,00
Toetsing WKO	A01.5	16,00	4	101,00	1.616,00	6	96,00	9.696,00
Advies Mijnbouw w et	A01.5	40,00	4	101,00	4.040,00	20	800,00	80.800,00
Informatie-ontsluiting Landelijk grondw aterregister	D11.1		2	87,00	in uren/euro		1.000,00	87.000,00
Ontheffing PMV	R20.1	40,00	4	101,00	4.040,00	50	2.000,00	202.000,00
Melding PMV	R20.1	8,00	4	101,00	808,00	65	520,00	52.520,00
Toetsing PMV Wabo	A01.5	8,00	4	101,00	808,00	10	80,00	8.080,00
Advies PMV	A01.5	12,00	4	101,00	1.212,00	76	912,00	92.112,00
Vooroverleg w ater/ontgronding/PMv	A03.1	40,00	4	101,00	4.040,00	55	2.200,00	222.200,00
Vooroverleg bodem	A03.1	12,00	4	101,00	1.212,00	35	420,00	42.420,00
Administratieve handhaving Wbb	H01.1	6,00	5	111,00	666,00	1	6,00	666,00
Implementatie regelgeving/beleid Bodem			5	111,00	in uren/euro		125,00	13.875,00
Implementatie regelgeving/beleid Ontgronding/(grond)w ater/PMV			5	111,00	in uren/euro		50,00	5.550,00

Taak/Product	PDC Code	Ken- getal	Tarief- groep	Tarief	Productprijs	Totaal		
						Aantal	Uren	Kosten
Natuurbescherming								
Advies Natura 2000	A01.5	12,00	5	111,00	1.332,00	100	1.200,00	133.200,00
Advies Beheer en schadebestrijding (BS)	A01.5	24,00	5	111,00	2.664,00	5	120,00	13.320,00
Advies Soortenbescherming (SB)	A01.5	12,00	5	111,00	1.332,00	50	600,00	66.600,00
Advies Houtopstanden (HO)	A01.5	24,00	5	111,00	2.664,00	5	120,00	13.320,00
Advies Natuurschoonwet (NS)	A01.5	8,00	5	111,00	888,00	20	160,00	17.760,00
Bestuurlijk rechtsoordeel Natura 2000	R24.1	24,00	5	111,00	2.664,00	10	240,00	26.640,00
Bestuurlijk rechtsoordeel SB	R24.1	12,00	5	111,00	1.332,00	10	120,00	13.320,00
Bestuurlijk rechtsoordeel HO	R24.1	12,00	5	111,00	1.332,00	2	24,00	2.664,00
Toetsing Natura 2000	A01.5	12,00	5	111,00	1.332,00	30	360,00	39.960,00
Toetsing Faunabeheerplan	A01.5	24,00	5	111,00	2.664,00	0	0,00	0,00
Toetsing Beheerplan Natura 2000	A01.5	20,00	5	111,00	2.220,00	0	0,00	0,00
Toetsing BS	A01.5	24,00	5	111,00	2.664,00	2	48,00	5.328,00
Toetsing SB	A01.5	12,00	5	111,00	1.332,00	25	300,00	33.300,00
Opdracht BS	R21.1	50,00	5	111,00	5.550,00	5	250,00	27.750,00
Ontheffing BS	R21.2	40,00	5	111,00	4.440,00	10	400,00	44.400,00
Ontheffing SB niet-complex	R21.2	40,00	5	111,00	4.440,00	150	6.000,00	666.000,00
Ontheffing SB complex	R21.2	60,00	5	111,00	6.660,00	25	1.500,00	166.500,00
Ontheffing SB Onderzoek/Onderwijs	R21.2	12,00	5	111,00	1.332,00	2	24,00	2.664,00
Ontheffing SB uitzetten of herinvoeren	R21.2	20,00	5	111,00	2.220,00	0	0,00	0,00
Ontheffing SB vangen of onder zich hebben	R21.2	24,00	5	111,00	2.664,00	2	48,00	5.328,00
Ontheffing SB tijdelijke natuur	R21.2	20,00	5	111,00	2.220,00	2	40,00	4.440,00
Ontheffing HO meldingsplicht	R21.2	20,00	5	111,00	2.220,00	2	40,00	4.440,00
Ontheffing HO herplantplicht (compensatie)	R21.2	36,00	5	111,00	3.996,00	2	72,00	7.992,00
Ontheffing HO realisatietermijn herplant	R21.2	10,00	5	111,00	1.110,00	0	0,00	0,00
Ontheffing HO vervangen niet aangeslagen herplant	R21.2	12,00	5	111,00	1.332,00	0	0,00	0,00
Vergunning Wnb Natura 2000 niet complex	R22.1	24,00	5	111,00	2.664,00	50	1.200,00	133.200,00
Vergunning Wnb Natura 2000 complex	R22.1	60,00	5	111,00	6.660,00	2	120,00	13.320,00
Vergunning Wnb Natura 2000 PAS	R22.1	16,00	5	111,00	1.776,00	100	1.600,00	177.600,00
Melding Natura 2000 PAS	R03.1		5	111,00	in uren/euro		50,00	5.550,00
Melding HO	R03.1		5	111,00	in uren/euro		250,00	27.750,00
VVGB Natura 2000 niet complex	R23.1	24,00	5	111,00	2.664,00	10	240,00	26.640,00
VVGB Natura 2000 complex	R23.1	60,00	5	111,00	6.660,00	1	60,00	6.660,00
VVGB Natura 2000 PAS	R23.1	24,00	5	111,00	2.664,00	10	240,00	26.640,00
VVGB SB niet-complex	R23.1	32,00	5	111,00	3.552,00	10	320,00	35.520,00
VVGB SB complex	R23.1	60,00	5	111,00	6.660,00	2	120,00	13.320,00
Vooroverleg Natura 2000	A03.1	32,00	5	111,00	3.552,00	40	1.280,00	142.080,00
Vooroverleg BS	A03.1	16,00	5	111,00	1.776,00	2	32,00	3.552,00
Vooroverleg SB	A03.1	16,00	5	111,00	1.776,00	50	800,00	88.800,00
Monitoring ecologie	D11.1		4	101,00	in uren/euro		0,00	0,00
Implementatie nieuw e wetgeving natuurbescherming			5	111,00	in uren/euro		500,00	55.500,00
Geluid, Lucht, EV								
Samengesteld advies geluid, lucht, externe veiligheid	A01.5	24,00	4	101,00	2.424,00	18	432,00	43.632,00
Samengestelde toets geluid, lucht, externe veiligheid	A01.5	12,00	4	101,00	1.212,00	21	252,00	25.452,00
Enkelvoudig advies geluid, lucht, externe veiligheid	A01.5	8,00	4	101,00	808,00	214	1.712,00	172.912,00
Enkelvoudige toets geluid, lucht, externe veiligheid	A01.5	8,00	4	101,00	808,00	514	4.112,00	415.312,00
Enkelvoudig advies geluid evenementen		8,00	3	94,00	752,00	21	168,00	15.792,00
Zonebeheer industriële aai	D04.1		4	101,00	in uren/euro		450,00	45.450,00
Beschikkingen hogere waarde	R25.1	24,00	4	101,00	2.424,00	48	1.152,00	116.352,00
Ontheffing Route Gevaarlijke Stoffen	R12.1	24,00	3	94,00	2.256,00	18	432,00	40.608,00
Beheer monitoringstoel (luchtkwaliteit)	D08.1		5	111,00	in uren/euro		50,00	5.550,00
Advies milieu quickscan	A01.5	12,00	4	101,00	1.212,00	32	384,00	38.784,00
Advies/toetsing MER	A04.1/A04.2	32,00	4	101,00	3.232,00	15	480,00	48.480,00
Toetsing onderzoek MER-beoordeling	A04.3	40,00	4	101,00	4.040,00	3	120,00	12.120,00
Vooroverleg Milieu en RO	A03.1	32,00	4	101,00	3.232,00	9	288,00	29.088,00
Inpassing bedrijf	D04.3	10,00	2	87,00	870,00	0	0,00	0,00
Overige taken								
Advies/ondersteuning OG en Beleidsafdeling OG (diverse werkvelden)	A01.3		4	101,00	in uren/euro		2.845,00	287.345,00
Inbreng bestuur/statenvragen	A01.3		4	101,00	in uren/euro		50,00	5.050,00
Bestuurlijke ondersteuning OG	A02.1		4	101,00	in uren/euro		75,00	7.575,00
Relatiebeheer	D14.1		4	101,00	in uren/euro		2.700,00	272.700,00
Deelname crisisorganisatie	D16.1		4	101,00	in uren/euro		220,00	22.220,00
Behandeling Wob-verzoek	D15.1	24,00	4	101,00	2.424,00	10	240,00	24.240,00
Bezwaar en Beroep	J0.01 t/m J02.4	70,00	4	101,00	7.070,00	69	4.830,00	487.830,00
Helpdesk loket / informatie-ontsluiting	D09.1		2	87,00	in uren/euro		9.725,00	846.075,00
Planning & Control	D24.1		3	94,00	in uren/euro		1.475,00	138.650,00
Voorbereiding Omgevingswet			5	111,00	in uren/euro		3.750,00	416.250,00
Databank Flora en Fauna			-	0,00	in uren/euro		0,00	35.511,00
Specifieke Projecten en/of niet benoemde taken (diversen)			4	101,00	in uren/euro		531,00	53.631,00
			-					-23.174,00
Totaal						7.197	115.200,00	11.499.800,00

Tabel 26 Producten en dienstenlijst T&H

Taak/Product	Onderdeel hoofdzak	Plan- matig	Cate- gorie	Ken- getal	Tarief- groep	Tarief	Productprijs	Totaal			
								Aantal	Uren	Kosten	
Toezicht - Controle Inrichting (preventief)											
T01.5 Integrale controle	Wm-regulier integraal	ja	1	8,00	2	87,00	696,00	0	0,00	0,00	
		ja	2	12,00	2	87,00	1.044,00	447	5.364,00	466.668,00	
		ja	3	16,00	4	101,00	1.616,00	218	3.488,00	352.288,00	
		ja	4	24,00	5	111,00	2.664,00	92	2.208,00	245.088,00	
		ja	pzh	67,00	6	122,00	8.174,00	21	1.407,00	171.654,00	
		nee	13,00	3	94,00	1.222,00	206	2.678,00	251.732,00		
	Gestapeld toezicht	ja		12,00	3	94,00	1.128,00	351	4.212,00	395.928,00	
		nee		12,00	3	94,00	1.128,00	85	1.020,00	95.880,00	
T01.6Opleveringscontrole	Opleveringscontrole	nee		15,00	3	94,00	1.410,00	43	645,00	60.630,00	
T03.1 Inventarisatie bedrijven	Inventarisatie bedrijven	nee		9,00	3	94,00	846,00	855	7.695,00	723.330,00	
T01.4 Deelcontrole	Asbest	nee		5,00	3	94,00	470,00	0	0,00	0,00	
	Assimilatie	nee		10,00	5	111,00	1.110,00	16	160,00	17.760,00	
	Energie/duurzaamheid	ja		13,00	4	101,00	1.313,00	68	884,00	89.284,00	
	Externe veiligheid	ja		5,00	4	101,00	505,00	0	0,00	0,00	
	Externe veiligheid	nee		5,00	4	101,00	505,00	2	10,00	1.010,00	
	Grondw ater onttrekking	ja		11,00	4	101,00	1.111,00	24	264,00	26.664,00	
	Indirecte lozingen	ja		12,00	4	101,00	1.212,00	14	168,00	16.968,00	
	Meten/Verificatie	nee		8,00	5	111,00	888,00	14	112,00	12.432,00	
	Thema controles	nee		9,00	3	94,00	846,00	690	6.210,00	583.740,00	
	Thema asbest inventarisatie	ja		5,00	3	94,00	470,00	21	105,00	9.870,00	
	Nazorg stortplaatsen	ja		30,00	5	111,00	3.330,00	14	420,00	46.620,00	
	Vuurw erkopslag	ja		11,00	5	111,00	1.221,00	225	2.475,00	274.725,00	
	WKO-afdichting	nee		7,00	5	111,00	777,00	5	35,00	3.885,00	
	WKO-boorcontrole	nee		12,00	5	111,00	1.332,00	25	300,00	33.300,00	
	WKO-regulier	ja		12,00	5	111,00	1.332,00	150	1.800,00	199.800,00	
	WKO-Start-Up	nee		18,00	5	111,00	1.998,00	25	450,00	49.950,00	
	WKO-gesloten	nee		9,00	2	87,00	783,00	26	234,00	20.358,00	
	T01.1 Administratieve controle	Administratief toezicht	ja		6,00	3	94,00	564,00	133	798,00	75.012,00
			nee		6,00	3	94,00	564,00	34	204,00	19.176,00
Toezicht - Overig											
T05.1 Beoordeling rapportage verplichting	Programma van eisen upd	nee		11,00	3	94,00	1.034,00	9	99,00	9.306,00	
	EED-MJA	nee		5,00	3	94,00	470,00	485	2.425,00	227.950,00	
	Nattekoeltorens	nee		7,00	3	94,00	658,00	47	329,00	30.926,00	
	WKO-administratief	nee		6,00	4	101,00	606,00	550	3.300,00	333.300,00	
T05.2 Beoordeling E-PRTR-rapportage	E-prtr	ja		10,00	4	101,00	1.010,00	19	190,00	19.190,00	
T04.1 Controle mobiele puinbreker	Mobiele puinbreker	nee		12,00	3	94,00	1.128,00	11	132,00	12.408,00	
T04.2 Controle vuurw erkevenement	Vuurw erkevenement	nee		20,00	6	122,00	2.440,00	87	1.740,00	212.280,00	
T03.3 Gebiedscontrole specifieke w etgeving	Controle PMV	nee		10,00	3	94,00	940,00	15	150,00	14.100,00	
Overlast											
T06.1 Klachtbehandeling milieu		nee		2,00	1	80,00	160,00	2.814	5.628,00	450.240,00	
T07.1 Behandeling voorvalmelding	Ongew oon voorval	nee		2,00	1	80,00	160,00	165	330,00	26.400,00	
H05.1 Besluit op handhavingsverzoek		nee		35,00	5	111,00	3.885,00	24	840,00	93.240,00	
T01.2 Aspectcontrole	Handhavingsverzoek	nee		9,00	5	111,00	999,00	24	216,00	23.976,00	
	Melding overlast (klacht)	nee		9,00	2	87,00	783,00	1.255	11.295,00	982.665,00	
	Ongew oon voorval	nee		9,00	3	94,00	846,00	59	531,00	49.914,00	
	Evenementen	nee		22,00	6	122,00	2.684,00	34	748,00	91.256,00	
T12.1 Controle geluidhinder	Overige (maatw erk bv bouw)	nee		17,00	6	122,00	2.074,00	8	136,00	16.592,00	
Bodembescherming en -kwaliteit											
T09.1 Controle bodemsanering Wbb	Bodemsanering ernstig	nee		17,00	3	94,00	1.598,00	135	2.295,00	215.730,00	
	Bodemsanering niet ernstig	nee		16,00	3	94,00	1.504,00	58	928,00	87.232,00	
	Nazorglocatie actief	nee		30,00	4	101,00	3.030,00	4	120,00	12.120,00	
	Nazorglocatie passief	nee		10,00	4	101,00	1.010,00	16	160,00	16.160,00	
T09.2 Controle bodemsanering niet-Wbb	Herstelplicht Wm	nee		13,00	3	94,00	1.222,00	25	325,00	30.550,00	
	Tanksaneringen ondergronds	nee		13,00	2	87,00	1.131,00	33	429,00	37.323,00	
T09.4 Controle toepassing grond- en bouw stoffen	Besluit Bodemkw aliteit	nee		13,00	3	94,00	1.222,00	145	1.885,00	177.190,00	
T09.5 Controle ontgrondingen	Ontgrondingen	nee		10,00	3	94,00	940,00	1	10,00	940,00	
T09.6 Controle lozen buiten inrichting	Lozingen	nee		13,00	3	94,00	1.222,00	4	52,00	4.888,00	
T10.1 Gebiedscontrole bodembescherming	Gebiedscontrole bodembescherming	nee		15,00	3	94,00	1.410,00	0	0,00	0,00	
Bouw en gebruik											
T13.1 Controle BRKS	BRKS (toezicht)	nee		40,00	6	122,00	4.880,00	15	600,00	73.200,00	
T14.1 Controle brandveilig gebruik	Brandveilig gebruik	nee		30,00	6	122,00	3.660,00	1	30,00	3.660,00	

Taak/Product	Onderdeel hoofdzak	Plan- matig	Cate- gorie	Ken- getal	Tarief- groep	Tarief	Productprijs	Totaal		
								Aantal	Uren	Kosten
Toezicht - Controle Inrichting (repressief)										
T02.3 Hercontrole	Assimilatie	nee		8,00	6	122,00	976,00	12	96,00	11.712,00
	Besluit Bodemkw aliteit	nee		8,00	3	94,00	752,00	11	88,00	8.272,00
	Bodemsanering ernstig	nee		11,00	4	101,00	1.111,00	9	99,00	9.999,00
	Bodemsanering niet ernstig	nee		9,00	3	94,00	846,00	3	27,00	2.538,00
	Energie/duurzaamheid	nee		8,00	4	101,00	808,00	14	112,00	11.312,00
	E-prtr	nee		8,00	4	101,00	808,00	1	8,00	808,00
	Externe veiligheid	nee		6,00	4	101,00	606,00	1	6,00	606,00
	Gestapeld toezicht	nee		6,00	4	101,00	606,00	227	1.362,00	137.562,00
	Grondwater onttrekking	nee		10,00	4	101,00	1.010,00	3	30,00	3.030,00
	Handhavingsverzoek	nee		6,00	4	101,00	606,00	6	36,00	3.636,00
	Herstelplicht Wm	nee		9,00	3	94,00	846,00	5	45,00	4.230,00
	Indirecte lozingen	nee		8,00	4	101,00	808,00	2	16,00	1.616,00
	Inventarisatie bedrijven	nee		6,00	2	87,00	522,00	158	948,00	82.476,00
	Metten/Verificatie	nee		10,00	5	111,00	1.110,00	1	10,00	1.110,00
	Melding overlast (klacht)	nee		8,00	2	87,00	696,00	212	1.696,00	147.552,00
	Mobiele puinbreker	nee		6,00	2	87,00	522,00	2	12,00	1.044,00
	Nazorg stortplaatsen	nee		8,00	3	94,00	752,00	1	8,00	752,00
	Ongewoon voorval	nee		8,00	5	111,00	888,00	18	144,00	15.984,00
	Opleveringscontrole	nee		6,00	4	101,00	606,00	10	60,00	6.060,00
	Programma van eisen upd	nee		8,00	3	94,00	752,00	2	16,00	1.504,00
	Thema controles	nee		6,00	3	94,00	564,00	187	1.122,00	105.468,00
	Tanksaneringen ondergronds	nee		6,00	3	94,00	564,00	0	0,00	0,00
	Vuurwerkopslag	nee		6,00	5	111,00	666,00	24	144,00	15.984,00
	WKO-administratief	nee		5,00	4	101,00	505,00	190	950,00	95.950,00
	WKO-afdichting	nee		4,00	5	111,00	444,00	1	4,00	444,00
	WKO-boorcontrole	nee		4,00	5	111,00	444,00	8	32,00	3.552,00
	WKO-regulier	nee		7,00	5	111,00	777,00	65	455,00	50.505,00
	WKO-Start-Up	nee		7,00	5	111,00	777,00	20	140,00	15.540,00
	WKO-gesloten	nee		5,00	2	87,00	435,00	0	0,00	0,00
	Wm-regulier integraal	nee	1	6,00	2	87,00	522,00	0	0,00	0,00
		nee	2	7,00	2	87,00	609,00	217	1.519,00	132.153,00
		nee	3	7,00	3	94,00	658,00	79	553,00	51.982,00
		nee	4	9,00	4	101,00	909,00	42	378,00	38.178,00
		nee	pzh	11,00	3	94,00	1.034,00	12	132,00	12.408,00
	nee		7,00	3	94,00	658,00	42	294,00	27.636,00	
T02.1 Administratieve controle	Administratief toezicht	nee		5,00	3	94,00	470,00	89	445,00	41.830,00
T02.4 Sanctiecontrole	Administratief toezicht	nee		6,00	4	101,00	606,00	9	54,00	5.454,00
	Assimilatie	nee		8,00	5	111,00	888,00	57	456,00	50.616,00
	Besluit Bodemkw aliteit	nee		6,00	3	94,00	564,00	0	0,00	0,00
	Bodemsanering ernstig	nee		12,00	4	101,00	1.212,00	5	60,00	6.060,00
	Bodemsanering niet ernstig	nee		6,00	3	94,00	564,00	0	0,00	0,00
	Energie/duurzaamheid	nee		6,00	4	101,00	606,00	3	18,00	1.818,00
	E-prtr	nee		4,00	4	101,00	404,00	1	4,00	404,00
	Externe veiligheid	nee		6,00	4	101,00	606,00	0	0,00	0,00
	Gestapeld toezicht	nee		6,00	3	94,00	564,00	70	420,00	39.480,00
	Grondwater onttrekking	nee		6,00	4	101,00	606,00	1	6,00	606,00
	Handhavingsverzoek	nee		6,00	3	94,00	564,00	5	30,00	2.820,00
	Herstelplicht Wm	nee		6,00	3	94,00	564,00	17	102,00	9.588,00
	Inventarisatie bedrijven	nee		6,00	2	87,00	522,00	39	234,00	20.358,00
	Melding overlast (klacht)	nee		6,00	2	87,00	522,00	88	528,00	45.936,00
	Metten/Verificatie	nee		6,00	5	111,00	666,00	0	0,00	0,00
	Mobiele puinbreker	nee		6,00	2	87,00	522,00	0	0,00	0,00
	Nazorg stortplaatsen	nee		6,00	5	111,00	666,00	0	0,00	0,00
	Ongewoon voorval	nee		6,00	3	94,00	564,00	0	0,00	0,00
	Opleveringscontrole	nee		6,00	3	94,00	564,00	0	0,00	0,00
	Programma van eisen upd	nee		4,00	3	94,00	376,00	0	0,00	0,00
	Thema controles	nee		6,00	3	94,00	564,00	38	228,00	21.432,00
	Tanksaneringen ondergronds	nee		6,00	3	94,00	564,00	0	0,00	0,00
	Vuurwerkopslag	nee		7,00	5	111,00	777,00	5	35,00	3.885,00
	WKO-administratief	nee		5,00	4	101,00	505,00	20	100,00	10.100,00
	WKO-afdichting	nee		7,00	5	111,00	777,00	0	0,00	0,00
	WKO-boorcontrole	nee		7,00	5	111,00	777,00	2	14,00	1.554,00
	WKO-regulier	nee		7,00	5	111,00	777,00	6	42,00	4.662,00
	WKO-Start-Up	nee		7,00	5	111,00	777,00	2	14,00	1.554,00
	WKO-gesloten	nee		6,00	3	94,00	564,00	0	0,00	0,00
	Wm-regulier	nee		9,00	3	94,00	846,00	160	1.440,00	135.360,00

Taak/Product	Onderdeel hoofdzak	Plan- matig	Cate- gorie	Ken- getal	Tarief- groep	Tarief	Productprijs	Totaal		
								Aantal	Uren	Kosten
Handhaving										
H01.1a Handhavingsbesluit - Voornemen last onder dwangsom		nee		11,00	5	111,00	1.221,00	450	4.950,00	549.450,00
H01.1b Handhavingsbesluit - Last onder dwangsom		nee		9,00	5	111,00	999,00	254	2.286,00	253.746,00
H01.1c Handhavingsbesluit - Voornemen bestuursdwang		nee		50,00	5	111,00	5.550,00	0	0,00	0,00
H01.1d Handhavingsbesluit - Bestuursdwang		nee		50,00	5	111,00	5.550,00	0	0,00	0,00
H02.1 Bestuursdwang		nee		50,00	5	111,00	5.550,00	0	0,00	0,00
H02.2a Last onder dwangsom - Invorderen		nee		7,00	5	111,00	777,00	122	854,00	94.794,00
H02.2b Last onder dwangsom - Intrekken		nee		5,00	5	111,00	555,00	182	910,00	101.010,00
H03.1 Bestuurlijke strafbeschikking milieu		nee		15,00	4	101,00	1.515,00	41	615,00	62.115,00
H04.1 Proces verbaal		nee		15,00	4	101,00	1.515,00	22	330,00	33.330,00
Bezwaar & Beroep										
J01.1 Behandeling bezwaar met voorlopige voorziening		nee		50,00	5	111,00	5.550,00	0	0,00	0,00
J01.2 Behandeling bezwaar zonder voorlopige voorziening		nee		40,00	5	111,00	4.440,00	25	1.000,00	111.000,00
J02.1 Behandeling beroep met voorlopige voorziening		nee		55,00	5	111,00	6.105,00	0	0,00	0,00
J02.2 Behandeling beroep zonder voorlopige voorziening		nee		45,00	5	111,00	4.995,00	8	360,00	39.960,00
J02.3 Behandeling hoger beroep met voorlopige voorziening		nee		55,00	5	111,00	6.105,00	0	0,00	0,00
J02.4 Behandeling hoger beroep zonder voorlopige voorziening		nee		45,00	5	111,00	4.995,00	0	0,00	0,00
Advisering										
A01.3 Advies milieu-aspecten beleid bevoegd gezag		nee		15,00	4	101,00	1.515,00	21	315,00	31.815,00
A01.4 Advies milieu-aspecten calamiteit		nee		15,00	4	101,00	1.515,00	10	150,00	15.150,00
A01.5 Advies milieu-aspecten taakuitoefening bevoegd gezag		nee		15,00	4	101,00	1.515,00	50	750,00	75.750,00
A02.1a Beleidsadvies Milieu		nee			5	111,00	in euro/uren		1.235,00	137.085,00
A02.1b Beleidsadvies Omgevingswet		nee			5	111,00	in euro/uren		1.170,00	129.870,00
Overige taken										
D09.1 Helpdesk		nee			2	87,00	in euro/uren		1.315,00	114.405,00
D10.1 Meldkamer		nee			1	80,00	in euro/uren		1.525,00	122.000,00
D11.1 Informatie-ontsluiting		nee			3	94,00	in euro/uren		1.800,00	169.200,00
D14.1 Relatiebeheer		nee			4	101,00	in euro/uren		1.235,00	124.735,00
D15.1 Behandeling WOB-verzoek		nee		12,00	5	111,00	1.332,00	6	72,00	7.992,00
D16.1 Deelname crisisorganisatie		nee			4	101,00	in euro/uren		234,00	23.634,00
D19 Permanente meting		nee			3	94,00	in euro/uren		70,00	6.580,00
Specifieke projecten	Coördinatie toezicht project	nee			3	94,00	in euro/uren		105,00	9.870,00
	Lokaal project	nee			3	94,00	in euro/uren		217,00	20.398,00
	Ketentoezicht	nee			5	111,00	in euro/uren		900,00	99.900,00
	Coördinatie Vuurwerkopslag/evenementen	nee			3	94,00	in euro/uren		162,00	15.228,00
	EED-bijdrage gemeenten			5,00	3	94,00	in euro/uren	0	0,00	0,00
	Nader te bepalen specifiek project				3	94,00	in euro/uren		499,00	46.906,00
Afrondingsverschil										-331,00
Totaal								13.240	116.100,00	11.297.200,00

6.6 Begrippen- en afkortingenlijst

AB	Algemeen Bestuur
AR	Algemene reserve
AOW	Algemene Ouderdomswet
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
BBV	Besluit begroting en verantwoording
BOR	Besluit Omgevingsrecht
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CPB	Centraal Planbureau
DB	Dagelijks Bestuur
DIV	Documentaire Informatie Voorziening
DSO	Digitale Stelsel Omgevingswet
EED	Europese Energy-Efficiency Richtlijn
EEP	Energie Efficiëntie Plannen
EMU	Economische en Monetaire Unie
FIDO	Financiering Decentrale Overheden
Fte	Fulltime-equivalent
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GR	Gemeenschappelijke Regeling
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
KvK	Kamer van Koophandel
MER	Milieueffectrapportage
MEV	Macro Economische Verkenning
MJA3	Meerjarenafspraak Energie-Efficiëntcy 3
OCW	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
ODH	Omgevingsdienst Haaglanden
OM	Openbaar Ministerie
Ow	Omgevingswet
PIOFACH	Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Administratieve organisatie, Communicatie en Huisvesting
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
RO	Ruimtelijke Ordening
SMT	Sociaal Medisch Team
TMLO	Toepassingsprofiel Metadatering Lokale Overheden
T&H	Toezicht & Handhaving
T&V	Toetsing & Vergunningverlening
VJN	Voorjaarsnota
Vpb	Vennootschapsbelasting
VRH	Veiligheidsregio Haaglanden
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WKO	Warmte- en koudeopslag
Wm	Wet milieubeheer
Wnra	Wet normalisering rechtspositie ambtenaren
WNT	Wet normering topinkomens

Vergadering Algemeen Bestuur 26 juni 2019

Agendapunt 5.7 Zienswijzen begroting 2020 en reactie ODH

De Ontwerp Begroting 2020 van de ODH is aan de gemeenteraden/provinciale staten voor zienswijze aangeboden op basis van artikel 24 lid 3 van de Gemeenschappelijke Regeling ODH. De raden hadden tot uiterlijk 10 juni 2019 de gelegenheid hun zienswijzen in te dienen.

Van de gemeente Delft, Den Haag, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Westland en Wassenaar en de provincie Zuid-Holland is inmiddels een (concept)zienswijze ontvangen. Allen stemmen in met de voorgelegde begroting 2020.

Met uitzondering van de provincie Zuid-Holland en de gemeente Wassenaar hebben de overige deelnemers een gezamenlijke (concept)zienswijze ingediend.

Van de gemeente Leidschendam-Voorburg, Rijswijk en Zoetermeer is nog geen zienswijze ontvangen.

De ingekomen (concept)zienswijzen zijn separaat bijgevoegd evenals de reacties daarop.

Bijlagen

- Ingekomen (concept)zienswijze gemeente Delft en reactie
- Ingekomen (concept)zienswijze gemeente Den Haag en reactie
- Ingekomen (concept)zienswijze gemeente Midden-Delfland en reactie
- Ingekomen (concept)zienswijze gemeente Pijnacker-Nootdorp en reactie
- Ingekomen (concept)zienswijze gemeente Westland en reactie
- Ingekomen zienswijze gemeente Wassenaar en reactie
- Ingekomen (concept)zienswijze provincie Zuid-Holland en reactie

Voorstel

Het Algemeen Bestuur besluit in te stemmen met de reacties op de ingekomen zienswijzen op de Ontwerp Begroting 2020.

Retouradres: Postbus 76, 2600 ME Delft

Omgevingsdienst Haaglanden
t.a.v. het bestuur
Postbus 14060
2501 GB Den Haag

Omgevingsdienst Haaglanden	
Bevraagd op: <i>Directie</i>	
Bijlage: 4 JUN 2019	
Regnr.	
Hiddocregnr.	
Aantal bijl.:	—

Behandeld door
Bert van de Ven
Telefoon 06-53634199
bvden@delft.nl
Internet www.delft.nl
Telefoon 14015

VERZONDEN - 3 JUNI 2019

Datum
29-05-2019
Ons kenmerk
3943669
Uw brief van

Onderwerp
Zienswijze Omgevingsdienst Haaglanden 2020 – 2023

Uw kenmerk

Bijlage

Geacht bestuur,

Naar aanleiding van uw verzoek om zienswijze te geven op de ontwerp-meerjarenbegroting Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) 2020 – 2023, sturen wij u namens de raad deze zienswijze.

Wij stemmen in met de begroting van ODH 2020 – 2023. Daarbij willen we wel graag aandacht vragen voor onderstaande punten:

1. Indexering

In de voorliggende ontwerp-begroting 2020 is indexering op de deelnemersbijdrage toegepast. Deze indexatie is conform de methoden van de gemeentelijke kaderbrief d.d.19 november 2018. Dit laatste is voor ons van belang en wij vinden het dan ook goed te zien dat de gestelde kaders zijn overgenomen.

2. Risico's en weerstandscapaciteit

De verhouding tussen de beschikbare incidentele weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit bedraagt 1,05. Het weerstandsvermogen wordt daarmee als 'voldoende' beoordeeld. In de gemeentelijke kaderbrief wordt uit gegaan van een maximum van 1,0 én dient het bedrag daarboven te worden teruggestort aan de deelnemers. Gezien de geringe overschrijding van de ratio en de voorgenomen herijking van het risicoprofiel in 2019 is dit voor de vaststelling van de begroting 2020 geen aandachtspunt. Wel zien we graag de herijking van het risicoprofiel tegemoet.

3. Verantwoording en sturing

In onze zienswijze met betrekking op de ontwerp-begroting 2018 en 2019 is aangegeven dat nog onvoldoende inzicht wordt gegeven in de relatie tussen de begrote kosten en het te bereiken resultaat. In het Koersplan 2018-2021 is aangegeven dat de ODH de komende jaren aandacht zal besteden aan het transparant communiceren over de uitgevoerde taken. Wij vragen de ODH om zich hard te blijven maken voor een zo transparant mogelijke (financiële en inhoudelijke) verantwoording richting de negen Haaglanden gemeenten en de provincie Zuid-Holland. Deze transparantie zal ten goede

Datum
14-05-2019
Ons kenmerk
3943669

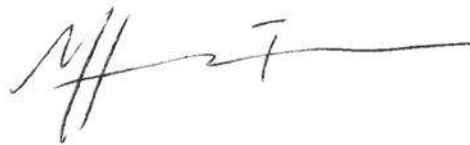
komen aan het invullen van de toezichthoudende rol op de gemeentelijke uitgaven. Deze uitgaven zijn direct gelinkt aan de productie bij de ODH, omdat vanaf 2019 de afrekening van diensten en producten plaatsvindt op basis van output.

Door landelijke wetgeving (asbest, omgevingswet, duurzaamheid en klimaat) is er sprake van taakverschuivingen. In de ontwerpbegroting 2020 wordt aangegeven dat de overgedragen taken meer eisen dan werd aangenomen bij de overdracht. Uitgangspunt is dat het ambitieniveau en het niveau van taakuitvoering moeten passen binnen de overgedragen financiële middelen.

Verder gaan wij ervan uit dat de aanbevelingen van de rekeningcommissie meegenomen worden.

Ten aanzien van trends en ontwikkelingen achten wij het van groot belang dat de ODH samen met de deelnemers regelmatig kijkt naar de impact van deze ontwikkelingen. Graag worden wij tijdig op de hoogte gesteld van te maken keuzes.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Delft,

, burgemeester

ir. M.A. Huijsmans MCA l.b.

, secretaris

dr. M. Berger, l.s.

**omgevingsdienst
HAAGLANDEN**

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag
Postadres
Postbus 14060
2501 GB Den Haag
T (070) 21 899 00
E info@odh.nl
I www.odh.nl

Aan: De gemeenteraad van Delft

Datum
26-6-2019

Uw Brief
3 juni 2019

Ons Kenmerk
ODH-2019-

Afdeling
Bedrijfsvoering

Contactpersoon
C.M.J. Veerman

Bijlage(n)
1

Uw Kenmerk
3943669

Zaaknummer
-

Team
Financiën

Telefoonnummer
0621561992

Betreft
Reactie ODH ingediende zienswijzen Begroting ODH 2020

Email
Cees.Veerman@odh.nl

Geachte leden van de raad,

Het Algemeen Bestuur (AB) van de ODH heeft uw zienswijze op de begroting 2020 in goede orde ontvangen en betrokken in de vergadering van 26 juni bij de beraadslagingen over de begroting 2020.

Het AB dankt u voor de door u ingediende zienswijzen. In de bijlage treft u de reactie van het AB aan.

Hoogachtend,

Namens het AB

Ir. L.P. Klaassen
Directeur/secretaris

Reactie zienswijze Delft begroting ODH 2020

Het Algemeen Bestuur (AB) heeft met genoegen vastgesteld dat u kunt instemmen met de voorgelegde begroting 2020.

U heeft tevens aandacht gevraagd voor een aantal onderwerpen.

1. Indexering

U constateert dat de door de ODH toegepaste indexatie is uitgevoerd conform de methodiek van de gemeentelijke kaderbrief d.d. 19 november 2018. De ODH gaat voor de berekening van de lastenstijgingen uit van de in het Koersplan 2018-2021 opgenomen financiële uitgangspunten, waarbij voor de hoogte van de lastenstijging wordt uitgegaan van de werkelijke lastenstijging en dat indien de werkelijke lastenstijging niet vaststaat voor de bepaling van de lastenstijging wordt uitgegaan van de indexen zoals opgenomen in de Macro Economische Verkenning van september.

2. Risico's en weerstandscapaciteit

In afwijking van de gemeentelijke kaderbrief vindt op basis van de door het AB in 2016 vastgestelde nota Weerstandsvermogen en risicomanagement in beginsel restitutie naar de deelnemers plaats wanneer de omvang van de incidentele weerstandscapaciteit meer bedraagt dan 5% van de geraamde structurele lasten of de weerstandsratio uitkomt boven de 1,4.

3. Verantwoording en sturing

Wij hebben kennis genomen van uw wens voor een zo transparant mogelijke (financiële en inhoudelijke) verantwoording richting de deelnemers van de ODH. Deze wens sluit aan op het Koersplan 2018-2021, waarin is aangegeven dat wij de ingezette lijn van transparantie over kosten en prestaties verder door zetten. O.a. door vanaf 2019 de producten en diensten af te rekenen op basis van nacalculatie (werkelijk bestede uren * werkelijk gehanteerd uurtarief).

U geeft voorts aan dat in de Ontwerp Begroting 2020 is aangegeven dat de overgedragen taken meer eisen dan bij overdracht was voorzien, waarbij u aangeeft dat uitgangspunt moet zijn dat het ambitieniveau en de diepgang van de taakuitvoering wordt aangepast aan de overgedragen financiële middelen. In dat verband wijzen wij u op artikel 7.5 van het Besluit omgevingsrecht waarin is opgenomen dat voor de uitvoering van de VTH-taken er voldoende financiële en personele middelen beschikbaar moeten zijn. Wij zijn van mening dat het ambitieniveau en de diepgang van de taakuitvoering in principe bepalen welk bedrag aan financiële middelen daarbij nodig zijn.

De door de rekeningcommissie gedane adviezen en aanbevelingen naar aanleiding van de jaarstukken 2018 hebben wij uiteraard meegewogen in onze besluitvorming.

Ten aanzien van trends en ontwikkelingen geeft u aan het van groot belang te achten dat de ODH samen met de deelnemers regelmatig kijkt naar de impact van deze ontwikkelingen. Over de impact en de te maken keuzes zullen wij u uiteraard tijdig informeren.

de raad van de gemeente Den Haag,

gezien het voorstel van het college van 7 mei 2019,

besluit:

I. De volgende zienswijze vast te stellen:

- Dat de gemeenteraad zich kan vinden in de ontwerp begroting 2020;
- Aan het bestuur van de Omgevingsdienst Haaglanden in overweging te geven dat zij erop toe ziet:
 - dat een lastenstijging niet automatisch 1 op 1 wordt doorberekend in de deelnemersbijdrage, maar dat in eerste instantie wordt gezocht binnen de reguliere exploitatie;
 - dat de ratio voor de weerstandscapaciteit maximaal 1.0 bedraagt, na de herijking van het risicoprofiel in 2019;
 - dat de relatie tussen de kosten en het bereikte resultaat transparant wordt weergegeven;
 - dat bij taakoverdracht het ambitieniveau en de diepgang van taakuitvoering in overeenstemming wordt gebracht met de overgedragen financiële middelen
 - dat de aanbevelingen van de rekeningcommissie worden meegenomen en meegewogen in de besluitvorming van het AB ODH.

II. De zienswijze van de gemeenteraad aan het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Haaglanden kenbaar te maken.

**omgevingsdienst
HAAGLANDEN**

Aan: De gemeenteraad van Den Haag

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag
Postadres
Postbus 14060
2501 GB Den Haag
T (070) 21 899 00
E info@odh.nl
I www.odh.nl

Datum
26-6-2019

Uw Brief
xx-xx-2019

Ons Kenmerk
ODH-2019-

Afdeling
Bedrijfsvoering

Contactpersoon
C.M.J. Veerman

Bijlage(n)
1

Uw Kenmerk
Xxxxx

Zaaknummer

Team
Financiën

Telefoonnummer
0621561992

Betreft
Reactie ODH ingediende zienswijzen Begroting ODH 2020

Email
Cees.Veerman@odh.nl

Geachte leden van de raad,

Het Algemeen Bestuur (AB) van de ODH heeft uw zienswijze op de begroting 2020 in goede orde ontvangen en betrokken in de vergadering van 26 juni bij de beraadslagingen over de begroting 2020.

Het AB dankt u voor de door u ingediende zienswijzen. In de bijlage treft u de reactie van het AB aan.

Hoogachtend,

Namens het AB

Ir. L.P. Klaassen
Directeur/secretaris

Reactie zienswijze Den Haag begroting ODH 2020

Het Algemeen Bestuur (AB) heeft met genoegen vastgesteld dat u zich kunt vinden de voorgelegde begroting 2020, waarbij u voor een aantal onderwerpen nadere aandacht vraagt.

1. Lastenstijging

U verzoekt het bestuur van de ODH er op toe te zien dat de dekking van de te verwachten lastenstijging niet automatisch één op één wordt doorberekend in de deelnemersbijdrage, maar dat in eerste instantie wordt gezocht naar dekking binnen de reguliere exploitatie. Aan dit verzoek zullen wij uiteraard voldoen omdat dit onderdeel is van de in het Koersplan ODH 2018-2021 vastgestelde financiële uitgangspunten.

2. Risico's en weerstandscapaciteit

In afwijking van de gemeentelijke kaderbrief vindt op basis van de door het AB in 2016 vastgestelde nota Weerstandsvermogen en risicomanagement in beginsel restitutie naar de deelnemers plaats wanneer de omvang van de incidentele weerstandscapaciteit meer bedraagt dan 5% van de geraamde structurele lasten of de weerstandsratio uitkomt boven de 1,4.

3. Verantwoording en sturing

Wij hebben kennis genomen van uw wens voor een zo transparant mogelijke (financiële en inhoudelijke) verantwoording richting de deelnemers van de ODH. Deze wens sluit aan op het Koersplan 2018-2021, waarin is aangegeven dat wij de ingezette lijn van transparantie over kosten en prestaties verder door zetten. O.a. door vanaf 2019 de producten en diensten af te rekenen op basis van nacalculatie (werkelijk bestede uren * werkelijk gehanteerd uurtarief).

4. Taakoverdrachten

U geeft voorts aan dat bij taakoverdracht het ambitieniveau en de diepgang van de taakuitvoering in overeenstemming wordt gebracht met de overgedragen financiële middelen. In dat verband wijzen wij u op artikel 7.5 van het Besluit omgevingsrecht waarin is opgenomen dat voor de uitvoering van de VTH-taken er voldoende financiële en personele middelen beschikbaar moeten zijn. Wij zijn van mening dat het ambitieniveau en de diepgang van de taakuitvoering in principe bepalen welk bedrag aan financiële middelen daarbij nodig zijn.

5. Aanbevelingen rekeningcommissie

De door de rekeningcommissie gedane adviezen en aanbevelingen naar aanleiding van de jaarstukken 2018 hebben wij uiteraard meegewogen in onze besluitvorming.

Omgevingsdienst Haaglanden
t.a.v. de heer L.P. Klaassen
Postbus 14060
2501GB 'S-GRAVENHAGE

Omgevingsdienst Haaglanden	
Bestand	BV
27 MEI 2019	
Bevraging	
Bevraagde	
Aanvraag	

Ons kenmerk 2019-16505 / 19Z.002370
Uw brief van 15 april 2019
Uw kenmerk
Bijlagen

Verzonden

24 MEI 2019

Onderwerp
zienswijze begroting 2020

Datum
23 mei 2019

Beste heer Klaassen,

U stuurde de ontwerpbegroting 2020 en meerjarenraming 2021-2023 van de Omgevingsdienst Haaglanden (hierna: ODH) naar de gemeenteraad van Midden-Delfland (hierna: de raad). De raad heeft de mogelijkheid om voor 10 juni een zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting.

Instemming en opmerkingen

Namens de raad stemmen wij in met de ontwerpbegroting en maken wij opmerkingen ten aanzien van de volgende zaken: indexering, risico's en weerstandscapaciteit en verantwoording en sturing.

Wij doen dat onder voorbehoud van de inhoudelijke behandeling van de zienswijze in de commissie van 11 juni en instemming van de raad met de zienswijze op 25 juni.

1. Indexering

In de voorliggende ontwerpbegroting 2020 past de ODH indexering toe op de deelnemersbijdrage. Daarmee komt de ODH tegemoet aan het verzoek van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties om een reëel begrotingsbeeld op te stellen. Voor Midden-Delfland stijgt de totale deelnemersbijdrage in 2020 met een bedrag van € 28.084. Deze indexatie is conform de methoden van de gemeentelijke kaderbrief d.d.19 november 2018. De raad verzoekt het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Haaglanden deze kaderbrief ook voor 2020 te blijven volgen.

2. Risico's en weerstandscapaciteit

De verhouding tussen de beschikbare incidentele weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit bedraagt 1,05. Het weerstandsvermogen wordt daarmee als 'voldoende' beoordeeld en komt daarmee overeen met de uitgangspunten zoals vastgelegd in de Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement. Bij een verhouding van een risicoprofiel van 1,0 of hoger betekent dit dat het risicoprofiel toereikend is en dat de ontwerpbegroting aan dit uitgangspunt van de gemeentelijke kaderbrief voldoet. In deze kaderbrief wordt zelfs een maximum van 1,0 genoemd en moet het bedrag daarboven worden teruggestort aan de deelnemers. Gezien de 'geringe' hoogte van het bedrag en de voorgenomen herijking van het risicoprofiel in 2019 is dit voor de begroting 2020 geen bijzonder aandachtspunt.

3. Verantwoording en sturing

In onze (concept-)zienswijze over de ontwerpbegroting 2018 en 2019 heeft de raad aangegeven dat de ontwerpbegroting nog onvoldoende inzicht geeft in de relatie tussen de begrote kosten en het te bereiken resultaat. Het Algemeen Bestuur heeft op 6 februari 2018 het Koersplan 2018-2021 vastgesteld. Daarin is aangegeven dat de ODH de komende jaren meer aandacht zal besteden aan het transparant communiceren over de uitgevoerde taken. De raad vraagt het Dagelijks Bestuur dan ook om de komende periode zich hard te blijven maken voor een zo transparant mogelijk (financiële en inhoudelijke) verantwoording richting de negen Haaglanden gemeenten en de provincie Zuid-Holland. Deze transparantie zal ten goede komen aan het invullen van de toezichthoudende rol van de raden op de gemeentelijke uitgaven. Deze uitgaven zijn direct gelinkt aan de productie bij de ODH, omdat vanaf 2019 de afrekening van diensten en producten plaatsvindt op basis van output.

Door landelijke wetgeving (asbest, omgevingswet, duurzaamheid en klimaat) is er sprake van een taakverschuiving. In de ontwerpbegroting 2020 geeft de ODH aan dat overgedragen taken (bijvoorbeeld vanuit het Rijk) meer eisen dan bleek bij de overdracht. Uitgangspunt is dat het ambitieniveau en de diepgang van taakuitvoering wordt aangepast aan de overgedragen financiële middelen. Dekking van eventuele extra inspanningen dient gevonden te worden binnen de eigen bedrijfsvoering. En in eerste instantie niet via de eventuele inzet van extra financiële middelen van de deelnemers.

Verder gaat de raad ervan uit dat de aanbevelingen van de rekeningcommissie meegenomen worden.

Na de vergadering van het Algemeen Bestuur, waarin de begroting wordt vastgesteld dient de raad geïnformeerd te worden over wat er met de zienswijze is gebeurd. Uw schriftelijke reactie op de zienswijze ontvangt de raad daarom graag zo spoedig mogelijk na die vergadering.

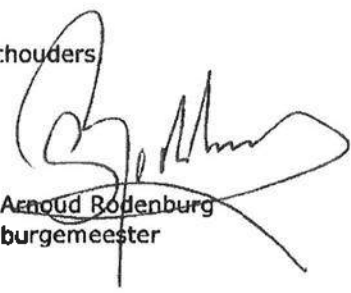
Meer Informatie

Heeft u na het lezen van deze brief nog vragen? Neemt u dan contact op met Guido de Bruijn van de afdeling Dienstverlening. Hij is bereikbaar via telefoonnummer (015) 380 42 13 of via het e-mailadres gdebruijn@middendelfland.nl.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders

Martien Born
gemeentesecretaris

Arnoud Rodenburg
burgemeester

**omgevingsdienst
HAAGLANDEN**

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag
Postadres
Postbus 14060
2501 GB Den Haag
T (070) 21 899 00
E info@odh.nl
I www.odh.nl

Aan: De gemeenteraad van Midden-Delfland

Datum
26-6-2019

Uw Brief
24 mei 2019

Ons Kenmerk
ODH-2019-

Afdeling
Bedrijfsvoering

Contactpersoon
C.M.J. Veerman

Bijlage(n)
1

Uw Kenmerk
2019-16505/19Z.002370

Zaaknummer
-

Team
Financiën

Telefoonnummer
0621561992

Betreft
Reactie ODH ingediende zienswijzen Begroting ODH 2020

Email
Cees.Veerman@odh.nl

Geachte leden van de raad,

Het Algemeen Bestuur (AB) van de ODH heeft uw zienswijze op de begroting 2020 in goede orde ontvangen en betrokken in de vergadering van 26 juni bij de beraadslagingen over de begroting 2020.

Het AB dankt u voor de door u ingediende zienswijzen. In de bijlage treft u de reactie van het AB aan.

Hoogachtend,

Namens het AB

Ir. L.P. Klaassen
Directeur/secretaris

Reactie zienswijze Midden-Delfland begroting ODH 2020

Het Algemeen Bestuur (AB) heeft met genoegen vastgesteld dat u kunt instemmen met de voorgelegde begroting 2020.

U heeft tevens aandacht gevraagd voor een aantal onderwerpen.

1. Indexering

U constateert dat de door de ODH toegepaste indexatie is uitgevoerd conform de methodiek van de gemeentelijke kaderbrief d.d. 19 november 2018 en verzoekt het Dagelijks Bestuur van de ODH deze kaderbrief ook voor 2020 te blijven volgen. De ODH gaat voor de berekening van de lastenstijgingen uit van de in het Koersplan 2018-2021 opgenomen financiële uitgangspunten, waarbij voor de hoogte van de lastenstijging wordt uitgegaan van de werkelijke lastenstijging en dat indien de werkelijke lastenstijging niet vaststaat voor de bepaling van de lastenstijging wordt uitgegaan van de indexen zoals opgenomen in de Macro Economische Verkenning van september.

2. Risico's en weerstandscapaciteit

In afwijking van de gemeentelijke kaderbrief vindt op basis van de door het AB in 2016 vastgestelde nota Weerstandsvermogen en risicomanagement in beginsel restitutie naar de deelnemers plaats wanneer de omvang van de incidentele weerstandscapaciteit meer bedraagt dan 5% van de geraamde structurele lasten of de weerstandsratio uitkomt boven de 1,4.

3. Verantwoording en sturing

Wij hebben kennis genomen van uw wens voor een zo transparant mogelijke (financiële en inhoudelijke) verantwoording richting de deelnemers van de ODH. Deze wens sluit aan op het Koersplan 2018-2021, waarin is aangegeven dat wij de ingezette lijn van transparantie over kosten en prestaties verder door zetten. O.a. door vanaf 2019 de producten en diensten af te rekenen op basis van nacalculatie (werkelijk bestede uren * werkelijk gehanteerd uurtarief).

U geeft voorts aan dat in de Ontwerp Begroting 2020 is aangegeven dat de overgedragen taken meer eisen dan bij overdracht was voorzien, waarbij u aangeeft dat uitgangspunt moet zijn dat het ambitieniveau en de diepgang van de taakuitvoering wordt aangepast aan de overgedragen financiële middelen. In dat verband wijzen wij u op artikel 7.5 van het Besluit omgevingsrecht waarin is opgenomen dat voor de uitvoering van de VTH-taken er voldoende financiële en personele middelen beschikbaar moeten zijn. Wij zijn van mening dat het ambitieniveau en de diepgang van de taakuitvoering in principe bepalen welk bedrag aan financiële middelen daarbij nodig zijn.

De door de rekeningcommissie gedane adviezen en aanbevelingen naar aanleiding van de jaarstukken 2018 hebben wij uiteraard meegewogen in onze besluitvorming.

Omgevingsdienst Haaglanden	
Bevoegd gezag:	ODH
Ontvangen op: 06 JUN 2019	
Regnr.:	
Hfddocregistr.:	
Aantal bijl.:	Volgnr. bijl.:

Omgevingsdienst Haaglanden
Postbus 14060
2501 GB 'S-GRAVENHAGE

adres: Oranjeplein 1, Pijnacker
 post: Postbus 1, 2640 AA Pijnacker
 telefoon: 14 015
 e-mail: info@pijnacker-nootdorp.nl
 internet: www.pijnacker-nootdorp.nl

behandeld door: C.W. van Wijk uw brief van: 15-04-2019 ons kenmerk: 19UIT06178 datum: 29-05-2019
 telefoon: 14 015 uw kenmerk: 19-00048821 bijlagen: geen verzonden:
 onderwerp: zienswijze op uw ontwerpbegroting voor 2020

4 JUN 2019

Geacht bestuur,

Bij brief van 15 april 2019 is de ontwerpbegroting 2020, meerjarenraming 2021-2023 van de Omgevingsdienst Haaglanden aan ons toegestuurd. U stelt ons in de gelegenheid een zienswijze ten aanzien van de voorgestelde begroting in te dienen. Wij kunnen instemmen met uw ontwerpbegroting voor 2020 en de meerjarenraming 2021-2023. Wij hebben de volgende opmerkingen en kanttekeningen ten aanzien van de ontwerpbegroting.

Indexering

In de voorliggende ontwerpbegroting 2020 is een indexering op de deelnemersbijdrage toegepast. Daarmee is tegemoet gekomen aan het verzoek van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties om een reëel begrotingsbeeld op te stellen. Deze indexatie is conform de methode van de gemeentelijke kaderbrief d.d.19 november 2018. Wij verzoeken u de uitgangspunten van de kaderbrief ook in de toekomst te blijven volgen.

Risico's en weerstandscapaciteit

De verhouding tussen de beschikbare incidentele weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit bedraagt 1,05. Het weerstandsvermogen wordt daarmee als 'voldoende' beoordeeld en komt overeen met de uitgangspunten zoals vastgelegd in de, door het algemeen bestuur van de ODH, vastgestelde Nota weerstandsvermogen en risicomanagement. Bij een verhouding van een risicoprofiel van 1,0 of hoger betekent dit dat het risicoprofiel toereikend is en dat er aan dit uitgangspunt van de gemeentelijke kaderbrief wordt voldaan. In deze kaderbrief wordt zelfs een maximum van 1,0 genoemd en moet het bedrag daarboven worden teruggestort aan de deelnemers. Gezien de 'geringe' hoogte van het bedrag en de voorgenomen herijking van het risicoprofiel in 2019 gaan wij akkoord met het niet terugstorten van het overschot.

Verantwoording en sturing

Het Algemeen Bestuur heeft op 6 februari 2018 het Koersplan 2018-2021 vastgesteld. Hierin is aangegeven dat de ODH de komende jaren meer aandacht zal besteden aan het transparant communiceren over de uitgevoerde taken. Wij verzoeken het Dagelijks Bestuur dan ook om de komende periode zich hard te blijven maken voor een zo transparant mogelijke (financiële en inhoudelijke) verantwoording richting de negen Haaglanden gemeenten en de provincie Zuid-Holland. Deze transparantie zal ten goede komen aan het invullen van de toezichthoudende rol op de gemeentelijke uitgaven. Deze uitgaven zijn direct gelinkt aan de productie bij de ODH, omdat vanaf 2019 de afrekening van diensten en producten plaatsvindt op basis van output.

Overdracht taken aan ODH

Door landelijke wetgeving (asbest, omgevingsrecht, duurzaamheid en klimaat) is er sprake van het overdragen van taken aan de ODH. In de ontwerpbegroting 2020 wordt aangegeven dat overgedragen taken (bijvoorbeeld vanuit het Rijk) meer eisen dan bleek bij de overdracht. Wij zijn van oordeel dat bij de overdracht van taken in principe als uitgangspunt moet worden aangehouden dat het ambitieniveau en de diepgang van taakuitvoering moet worden aangepast aan de overgedragen financiële middelen. Dekking van eventuele extra inspanningen dient gevonden te worden binnen de eigen bedrijfsvoering en in eerste instantie niet via de eventuele inzet van extra financiële middelen van de deelnemers.

Ten slotte verzoeken wij u aan onze Raad na de eerstvolgende vergadering van het algemeen bestuur, waarin de begroting 2020 wordt vastgesteld, een schriftelijke terugkoppeling te geven op welke wijze onze zienswijze is verwerkt in de begroting.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
de raad van Pijnacker-Nootdorp,

drs. B.S.M. Sepers
griffier

mw. F. Ravestein
voorzitter

**omgevingsdienst
HAAGLANDEN**

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag
Postadres
Postbus 14060
2501 GB Den Haag
T (070) 21 899 00
E info@odh.nl
I www.odh.nl

Aan: De gemeenteraad van Pijnacker-Nootdorp

Datum
26-6-2019

Uw Brief
4 juni 2019

Ons Kenmerk
ODH-2019-

Afdeling
Bedrijfsvoering

Contactpersoon
C.M.J. Veerman

Bijlage(n)
1

Uw Kenmerk
19UIT06178

Zaaknummer
-

Team
Financiën

Telefoonnummer
0621561992

Betreft
Reactie ODH ingediende zienswijzen Begroting ODH 2020

Email
Cees.Veerman@odh.nl

Geachte leden van de raad,

Het Algemeen Bestuur (AB) van de ODH heeft uw zienswijze op de begroting 2020 in goede orde ontvangen en betrokken in de vergadering van 28 juni bij de beraadslagingen over de begroting 2020.

Het AB dankt u voor de door u ingediende zienswijzen. In de bijlage treft u de reactie van het AB aan.

Hoogachtend,

Namens het AB

Ir. L.P. Klaassen
Directeur/secretaris

Reactie zienswijze Pijnacker-Nootdorp begroting ODH 2020

Het Algemeen Bestuur (AB) heeft met genoegen vastgesteld dat u kunt instemmen met de voorgelegde begroting 2020.

U heeft tevens aandacht gevraagd voor een aantal onderwerpen.

1. Indexering

U constateert dat de door de ODH toegepaste indexatie is uitgevoerd conform de methodiek van de gemeentelijke kaderbrief d.d. 19 november 2018 en verzoekt het Dagelijks Bestuur van de ODH deze kaderbrief ook voor 2020 te blijven volgen. De ODH gaat voor de berekening van de lastenstijgingen uit van de in het Koersplan 2018-2021 opgenomen financiële uitgangspunten, waarbij voor de hoogte van de lastenstijging wordt uitgegaan van de werkelijke lastenstijging en dat indien de werkelijke lastenstijging niet vaststaat voor de bepaling van de lastenstijging wordt uitgegaan van de indexen zoals opgenomen in de Macro Economische Verkenning van september.

2. Risico's en weerstandscapaciteit

In afwijking van de gemeentelijke kaderbrief vindt op basis van de door het AB in 2016 vastgestelde nota Weerstandsvermogen en risicomanagement in beginsel restitutie naar de deelnemers plaats wanneer de omvang van de incidentele weerstandscapaciteit meer bedraagt dan 5% van de geraamde structurele lasten of de weerstandsratio uitkomt boven de 1,4.

3. Verantwoording en sturing

Wij hebben kennis genomen van uw wens voor een zo transparant mogelijke (financiële en inhoudelijke) verantwoording richting de deelnemers van de ODH. Deze wens sluit aan op het Koersplan 2018-2021, waarin is aangegeven dat wij de ingezette lijn van transparantie over kosten en prestaties verder door zetten. O.a. door vanaf 2019 de producten en diensten af te rekenen op basis van nacalculatie (werkelijk bestede uren * werkelijk gehanteerd uurtarief).

U geeft voorts aan dat in de Ontwerp Begroting 2020 is aangegeven dat de overgedragen taken meer eisen dan bij overdracht was voorzien, waarbij u aangeeft dat uitgangspunt moet zijn dat het ambitieniveau en de diepgang van de taakuitvoering wordt aangepast aan de overgedragen financiële middelen. In dat verband wijzen wij u op artikel 7.5 van het Besluit omgevingsrecht waarin is opgenomen dat voor de uitvoering van de VTH-taken er voldoende financiële en personele middelen beschikbaar moeten zijn. Wij zijn van mening dat het ambitieniveau en de diepgang van de taakuitvoering in principe bepalen welk bedrag aan financiële middelen daarbij nodig zijn.

De door de rekeningcommissie gedane adviezen en aanbevelingen naar aanleiding van de jaarstukken 2018 hebben wij uiteraard meegewogen in onze besluitvorming.

Omgevingsdienst Haaglanden
t.a.v. de directeur
Postbus 14060
2501 GB DEN HAAG

Omgevingsdienst Haaglanden

ODH

15-04-2019

Postadres:
Postbus 150
2670 AD Naaldwijk
Bezoekadres:
Laan van de Glazen Stad 1
2672 TA Naaldwijk
T 14 0174
F (0174) 673 600
E info@gemeentewestland.nl
www.gemeentewestland.nl

UW BRIEF	UW KENMERK	ZAAK-/PROJECTNR	DOCUMENTNR	BIJLAGE(N)
15-04-2019	ODH-2019-00048821		19-0108835	
CONTACTPERSOON	CLUSTER	TELEFOONNUMMER	DATUM VERZONDEN	
E.J.A. Maas	Beleids	(0174) 672 479	16 MEI 2019	
ONDERWERP				
Voorlopige zienswijze Ontwerpbegroting ODH 2020				

Geacht Algemeen Bestuur,

Bij brief van 15 april 2019, kenmerk ODH-2019-00048821, is de ontwerpbegroting 2020, meerjarenraming 2021 – 2023 van de Omgevingsdienst Haaglanden aan gemeente Westland aangeboden aan de raad van de gemeente Westland. Vooruitlopend op de zienswijze van de raad, maken wij met deze brief de opvatting van de gemeente Westland ten aanzien van de begroting 2020 van de ODH bekend. De definitieve zienswijze van de raad wordt na besluitvorming op 18 juni 2019 toegezonden.

Wij stemmen in met de begroting 2020 van de ODH maar vragen daarbij aandacht voor de volgende zaken:

1. Indexering

In de voorliggende ontwerpbegroting 2020 is indexering op de deelnemersbijdrage toegepast. Daarmee is tegemoet gekomen aan het verzoek van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties om een reëel begrotingsbeeld op te stellen. Voor Westland stijgt de deelnemersbijdrage in 2020 met een bedrag van circa € 100.000,-. Deze indexatie is conform de methoden van de gemeentelijke kaderbrief d.d. 19 november 2018. De raad verzoekt het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Haaglanden deze kaderbrief ook voor 2020 te blijven volgen.

2. Risico's en weerstandscapaciteit

De verhouding tussen de beschikbare incidentele weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit bedraagt 1,05. Het weerstandsvermogen wordt daarmee als 'voldoende' beoordeeld en komt daarmee overeen met de uitgangspunten zoals vastgelegd in de Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement. Bij een verhouding van een risicoprofiel van 1,0 of hoger betekent dit dat het risicoprofiel toereikend is en dit betekent dat er aan dit uitgangspunt van de gemeentelijke kaderbrief wordt voldaan. In deze kaderbrief wordt zelfs een maximum van 1,0 genoemd en moet het bedrag daarboven worden teruggestort aan de deelnemers. Gezien de 'geringe' hoogte van het bedrag en de voorgenomen herijking van het risicoprofiel in 2019 is dit voor de begroting 2020 geen bijzonder aandachtspunt.

3. Verantwoording en sturing

In onze zienswijze met betrekking op de ontwerpbegroting 2018 en 2019 heeft de gemeenteraad van Westland aangegeven dat nog onvoldoende inzicht is gegeven in de relatie tussen de begrote kosten en het te bereiken resultaat. Het Algemeen Bestuur heeft op 6 februari 2018 het Koersplan 2018-2021 vastgesteld en daarin is aangegeven dat de ODH de komende jaren meer aandacht zal besteden aan het transparant communiceren over de uitgevoerde taken. De gemeenteraad wil het Dagelijks Bestuur dan ook vragen om de komende periode zich hard te blijven maken voor een zo transparant mogelijk (financiële en inhoudelijke) verantwoording richting de negen Haaglanden gemeenten en de provincie Zuid-Holland. Deze transparantie zal ten goede komen aan het invullen van de toezichthoudende rol op de gemeentelijke uitgaven. Deze uitgaven zijn direct gelinkt aan de productie bij de ODH, omdat vanaf 2019 de afrekening van diensten en producten plaatsvindt op basis van output. Daarnaast vragen wij uw aandacht voor het beperkt houden van de kosten van de overhead.

Door landelijke wetgeving (asbest, omgevingswet, duurzaamheid en klimaat) is er sprake van een taakverschuiving. In de ontwerpbegroting 2020 wordt aangegeven dat overgedragen taken meer eisen dan bleek bij de overdracht. Uitgangspunt is dat het ambitieniveau en de diepgang van taakuitvoering moet worden aangepast aan de overgedragen financiële middelen. Dekking van eventuele extra inspanningen dienen gevonden te worden binnen de eigen bedrijfsvoering en in eerste instantie niet via de eventuele inzet van extra financiële middelen van de deelnemers.

Verder gaat de gemeenteraad van Westland ervan uit dat de aanbevelingen van de rekeningcommissie meegenomen worden.

Na de vergadering van het Algemeen Bestuur, waarin de begroting wordt vastgesteld dient de raad geïnformeerd te worden over wat er met de zienswijze is gebeurd. Uw schriftelijke reactie op de zienswijze ontvangen wij daarom graag zo spoedig mogelijk na die vergadering.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Westland,
de secretaris,

A.C. Spindler

de burgemeester,

B.R. Arends

**omgevingsdienst
HAAGLANDEN**

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag
Postadres
Postbus 14060
2501 GB Den Haag
T (070) 21 899 00
E info@odh.nl
I www.odh.nl

Aan: De gemeenteraad van Westland

Datum
26-6-2019

Uw Brief

Ons Kenmerk
ODH-2019-

Afdeling
Bedrijfsvoering

Contactpersoon
C.M.J. Veerman

Bijlage(n)
1

Uw Kenmerk
19-0108835

Zaaknummer

Team
Financiën

Telefoonnummer
0621561992

Betreft
Reactie ODH ingediende zienswijzen Begroting ODH 2020

Email
Cees.Veerman@odh.nl

Geachte leden van de raad,

Het Algemeen Bestuur (AB) van de ODH heeft uw zienswijze op de begroting 2020 in goede orde ontvangen en betrokken in de vergadering van 28 juni bij de beraadslagingen over de begroting 2020.

Het AB dankt u voor de door u ingediende zienswijzen. In de bijlage treft u de reactie van het AB aan.

Hoogachtend,

Namens het AB

Ir. L.P. Klaassen
Directeur/secretaris

Reactie zienswijze Westland begroting ODH 2020

Het Algemeen Bestuur (AB) heeft met genoegen vastgesteld dat u kunt instemmen met de voorgelegde begroting 2020.

U heeft tevens aandacht gevraagd voor een aantal onderwerpen.

1. Indexering

U constateert dat de door de ODH toegepaste indexatie is uitgevoerd conform de methodiek van de gemeentelijke kaderbrief d.d. 19 november 2018 en verzoekt het Dagelijks Bestuur van de ODH deze kaderbrief ook voor 2020 te blijven volgen. De ODH gaat voor de berekening van de lastenstijgingen uit van de in het Koersplan 2018-2021 opgenomen financiële uitgangspunten, waarbij voor de hoogte van de lastenstijging wordt uitgegaan van de werkelijke lastenstijging en dat indien de werkelijke lastenstijging niet vaststaat voor de bepaling van de lastenstijging wordt uitgegaan van de indexen zoals opgenomen in de Macro Economische Verkenning van september.

2. Risico's en weerstandscapaciteit

In afwijking van de gemeentelijke kaderbrief vindt op basis van de door het AB in 2016 vastgestelde nota Weerstandsvermogen en risicomanagement in beginsel restitutie naar de deelnemers plaats wanneer de omvang van de incidentele weerstandscapaciteit meer bedraagt dan 5% van de geraamde structurele lasten of de weerstandsratio uitkomt boven de 1,4.

3. Verantwoording en sturing

Wij hebben kennis genomen van uw wens voor een zo transparant mogelijke (financiële en inhoudelijke) verantwoording richting de deelnemers van de ODH. Deze wens sluit aan op het Koersplan 2018-2021, waarin is aangegeven dat wij de ingezette lijn van transparantie over kosten en prestaties verder door zetten. O.a. door vanaf 2019 de producten en diensten af te rekenen op basis van nacalculatie (werkelijk bestede uren * werkelijk gehanteerd uurtarief).

U geeft voorts aan dat in de Ontwerp Begroting 2020 is aangegeven dat de overgedragen taken meer eisen dan bij overdracht was voorzien, waarbij u aangeeft dat uitgangspunt moet zijn dat het ambitieniveau en de diepgang van de taakuitvoering wordt aangepast aan de overgedragen financiële middelen. In dat verband wijzen wij u op artikel 7.5 van het Besluit omgevingsrecht waarin is opgenomen dat voor de uitvoering van de VTH-taken er voldoende financiële en personele middelen beschikbaar moeten zijn. Wij zijn van mening dat het ambitieniveau en de diepgang van de taakuitvoering in principe bepalen welk bedrag aan financiële middelen daarbij nodig zijn.

De door de rekeningcommissie gedane adviezen en aanbevelingen naar aanleiding van de jaarstukken 2018 hebben wij uiteraard meegewogen in onze besluitvorming.

Het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Haaglanden
t.a.v. de directeur
postbus 14060
2501CB DEN HAAG

Omgevingsdienst Haaglanden	
Bevoegd gezag	ODH
Ontvangen op: 07 JUN 2019	
Regnr.	
Hfddeelnr.	
Aantal bijl.	Volgnr. bijl.

Datum	woensdag 6 juni 2019	Datum verzending	- 6 JUNI 2019
Uw kenmerk	ODH-2019-00048821	Behandelaar	De gemeenteraad
Ons zaaknummer	Z/19/031189/132675	Bijlage	
Onderwerp	Zienswijze over ontwerpbegroting 2020 en meerjarenraming 2021-2023 ODH		

Geachte leden van het Dagelijks Bestuur,

In uw brief van 15 april 2019 biedt u ons aan de ontwerpbegroting 2020 en de meerjarenraming 2021-2023 waarop wij onze zienswijze aan u kenbaar maken.

Gezamenlijke kaderbrief voor beoordeling begrotingen gemeenschappelijke regelingen

Namens de wethouders Financiën van de gemeenten in de regio Haaglanden heeft de wethouder Financiën van Zoetermeer aan de grote gemeenschappelijke regelingen in de regio (waaronder ODH) een brief (hierna te noemen "de kaderbrief") gestuurd. Het doel van de kaderbrief is om een aantal onderwerpen te benoemen die van belang zijn voor de beoordeling door de gemeenteraden van de begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen. Hiermee worden de gemeenteraden beter gefaciliteerd in hun toezichthoudende rol en wordt eenduidigheid in de structuur van de zienswijzen van de deelnemers bevorderd. Er wordt onder andere aandacht gevraagd voor de indexering, risico's en weerstandscapaciteit en tijdige afstemming en informatievoorziening.

Toetsing aan de kaderbrief

Met tevredenheid constateren wij dat uw ontwerpbegroting robuust en solide is. De deelnemersbijdrage van Wassenaar stijgt beperkt van € 311.531 in 2019 naar €330.140 in 2020. U heeft conform de kaderbrief de risico's en de weerstandscapaciteit goed gekwantificeerd en aangegeven welke beheersmaatregelen zijn of nog worden genomen en wat de bandbreedte is van het financiële risico. Wassenaar kan daarom instemmen met de door u ingediende ontwerpbegroting 2020 en meerjarenraming 2021-2023.

Hoogachtend,

De gemeenteraad van Wassenaar,

De griffier,

b/A

Drs. G. de Schipper-Tinga

de burgemeester,

J.F. Koen

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag
Postadres
Postbus 14060
2501 GB Den Haag
T (070) 21 899 00
E info@odh.nl
I www.odh.nl

Aan: De gemeenteraad van Wassenaar

Datum
26-6-2019

Uw Brief
6 juni 2019

Ons Kenmerk
ODH-2019-

Afdeling
Bedrijfsvoering

Contactpersoon
C.M.J. Veerman

Bijlage(n)
1

Uw Kenmerk
Z/19/031189/132675

Zaaknummer
-

Team
Financiën

Telefoonnummer
0621561992

Betreft
Reactie ODH ingediende zienswijzen Begroting ODH 2020

Email
Cees.Veerman@odh.nl

Geachte leden van de raad,

Het Algemeen Bestuur (AB) van de ODH heeft uw zienswijze op de begroting 2020 in goede orde ontvangen en betrokken in de vergadering van 26 juni bij de beraadslagingen over de begroting 2020.

Het AB dankt u voor de door u ingediende zienswijzen. In de bijlage treft u de reactie van het AB aan.

Hoogachtend,

Namens het AB

Ir. L.P. Klaassen
Directeur/secretaris

Reactie zienswijze Wassenaar begroting ODH 2020

Het AB heeft met genoegen vastgesteld dat u kunt instemmen met de voorgelegde begroting 2020.

Wij zijn verheugd met uw constatering dat de ontwerpbegroting robuust en solide is en dat de ontwerpbegroting in overeenstemming met de gezamenlijke kaderbrief van de gemeenten in de regio Haaglanden is opgesteld.

provincie **HOLLAND**
ZUID

Omgevingsdienst Haaglanden	
Bevoegd gezag:	
Ontvangen op	3 JUN 2019
Regio:	
Huidde naam:	
Aantal bijl.	Volgnr. bijl. 1

GS brief aan Provinciale Staten

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
Zie verzenddatum links onder

Ons kenmerk
PZH-2019-686014737
(DOS-2013-0010869)

Bijlagen

Aan Provinciale Staten

Onderwerp

Advies aan PS over de zienswijze op de
ontwerpbegroting 2020 inclusief de meerjarenraming
2021-2023 van de omgevingsdienst Haaglanden.

Geachte Statenleden,

U heeft ons gevraagd om een schriftelijke reactie op de ontwerpbegroting omgevingsdienst Haaglanden (ODH) 2020 inclusief de meerjarenraming 2021-2023.

Algemene reactie

De ontwerpbegroting ODH 2020 is een sluitende begroting met een totale (netto) haat van alle deelnemers van € 22,8 mln. Met deze begroting kan worden ingestemd. Daarbij zijn een aantal aandachtspunten geformuleerd. Deze zullen aan de hand van de provinciale kaderbrief 2020 hieronder nader worden toegelicht.

De meerjarenraming 2021-2023 hebben wij voor kennisgeving aangenomen.

Provinciale uitgangspunten financieel kader 2020

Provinciale bijdrage

De provinciale bijdrage wordt op basis van de ontwerpbegroting in 2020 door ODH geraamd op € 7,4 mln. Deze bijdrage is exclusief een raming van eventuele extra aanvullende opdrachten die in een later stadium kunnen worden verstrekt.

GS adviseren u in de zienswijze aan de ODH op te nemen dat:

- Met de geraamde provinciale bijdrage van € 7,4 mln. kan worden ingestemd;
- Over de aanvullende opdrachten een nader gespecificeerde opdrachtbrief (inhoud en budget) zal worden verstrekt. Op dat moment kunnen aan deze aanvullende opdrachten budgetrechten worden ontleend.
- Enige tijd geleden heeft het bureau Seintra/Van der Laar onderzoek gedaan naar efficiëntie en bedrijfsvoering van Haaglanden. Daarop is het meerjarige Koersplan

vastgesteld als financieel kader, waarin de efficiëntie mogelijkheden zijn opgenomen. In de conceptbegroting 2020 is hiermee rekening gehouden.

- Voor 2020 is conform Koersplan voor de indexering van de lasten uitgegaan van de in de Macro Economische Verkenning van september 2018 opgenomen indices. Indien de werkelijke kostenstijging hoger of lager blijkt te zijn dan de geraamde kostenstijging wordt bij Voorjaar- of Najaarsnota een voorstel tot aanpassing voorgelegd. Een mogelijke verhoging van de provinciale bijdrage 2020 zal ODH via een begrotingswijziging verwerken, nadat het AB een besluit heeft genomen over de indexatie van het uurtarief.
- Tevens vragen wij aandacht voor een aantal actuele thema's binnen de bedrijfsvoering die bij alle omgevingsdiensten spelen, zoals:
 - ICT-ontwikkelingen en datakwaliteit;
 - strategische personeelsplanning inclusief werving en opleiding.

Op deze onderwerpen zouden de omgevingsdiensten meer kunnen en moeten samenwerken. Mogelijk levert dit tevens (financiële) voordelen op door een grotere effectiviteit en efficiëntie, omdat kennis en ervaringen worden gedeeld, krachten worden gebundeld en er meer uniforme producten en processen kunnen ontstaan als gevolg van deze samenwerking.

Omgevingswet

Voor de Omgevingswet geldt dat de impact op de taakuitvoering alsook de aard en omvang van de implementatie nog in ontwikkeling is. De deelnemers in de ODH zijn actief met hun voorbereidingswerkzaamheden en op regionaal niveau wordt nauw samengewerkt tussen betrokken partners. De ODH is bij deze ontwikkelingen betrokken en is voor deelnemers een (kennis)partner in deze voorbereiding.

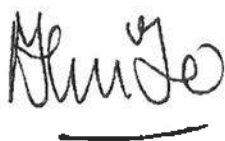
Conclusie

Gelet op het voorgaande stellen wij u voor:

1. Met de ontwerpbegroting ODH 2020 in te stemmen;
2. De meerjarenraming 2021-2023 voor kennisgeving aan te nemen;

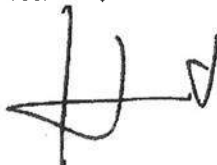
Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

drs. H.M.M. Koek

voorzitter,

drs. J. Smit

provincie **HOLLAND**
ZUID

Gedeputeerde Staten

Contact
Y. Cesin
T 070 - 441 68 23
y.cesin@pzh.nl

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Haaglanden
T.a.v. Dhr. L. Klaassen
Postbus 14060
2501 GB Den Haag

Datum
Zie verzenddatum links onder
Oms kenmerk
PZH-2019-686014737
(DOS-2013-0010889)
Uw kenmerk

Bijlagen

Onderwerp
Zienswijze op de ontwerpbegroting 2020 en
meerjarenraming 2021-2023.

Geachte heer Klaassen,

Omgevingsdienst Haaglanden	
Bevoegd gezag	
Ontvangen op: 3 JUN 2019	
Regio	
Hfddelegat	
Aantal bijl.	Volgnummer

Hierbij ontvangt u de zienswijze op uw ontwerpbegroting 2020 zoals deze op 21 mei 2019 door Gedeputeerde Staten (GS) is vastgesteld en ter besluitvorming aan Provinciale Staten (PS) is voorgelegd.

De zienswijze is door GS vastgesteld onder voorbehoud van instemming door PS. Voor deze procedure is gekozen, omdat de zienswijzen van alle deelnemers in uw Algemene bestuursvergadering van juni/juli wordt behandeld. Tevens dient de ontwerpbegroting voor 1 augustus 2019 naar het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties te worden gezonden.

De definitieve besluitvorming door PS vindt begin juli van dit jaar plaats. Mochten deze een ander besluit nemen dan de huidige bijgevoegde versie, dan wordt u hierover geïnformeerd.

Na besluitvorming in PS zal de griffie uw dagelijks bestuur definitief informeren.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. H.M.M. Koek

drs. J. Smit

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2599 AW Den Haag

Tram 9 en de buslijnen
80, 385 en 380 stoppen
dichtbij het
provinciehuis. Vanaf
station Den Haag CS is
het een minuut lopen.
De parkeerruimte voor
auto's is beperkt.

Bijlagen

- Brief aan PS mbt de zienswijze op de ontwerpbegroting 2020 van de ODH

Verzonden op 23-05-2019

PZH-2019-686014737 dd 21-05-2019

**omgevingsdienst
HAAGLANDEN**

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag
Postadres
Postbus 14060
2501 GB Den Haag
T (070) 21 899 00
E info@odh.nl
I www.odh.nl

Aan: Provinciale Staten van Zuid-Holland

Datum
26-6-2019

Uw Brief
29 mei 2019

Ons Kenmerk
ODH-2019-

Afdeling
Bedrijfsvoering

Contactpersoon
C.M.J. Veerman

Bijlage(n)
1

Uw Kenmerk
PZH-2019-
686014737/(DOS-2013-
0010889)

Zaaknummer
-

Team
Financiën

Telefoonnummer
0621561992

Betreft
Reactie ODH ingediende zienswijzen Begroting ODH 2020

Email
Cees.Veerman@odh.nl

Geachte Statenleden,

Het Algemeen Bestuur (AB) van de ODH heeft uw zienswijze op de begroting 2020 in goede orde ontvangen en betrokken in de vergadering van 26 juni bij de beraadslagingen over de begroting 2020.

Het AB dankt u voor de door u ingediende zienswijzen. In de bijlage treft u de reactie van het AB aan.

Hoogachtend,

Namens het AB

Ir. L.P. Klaassen
Directeur/secretaris

Reactie zienswijze Provincie Zuid-Holland begroting ODH 2020

Het AB heeft met genoegen vastgesteld dat u kunt instemmen met de voorgelegde begroting 2020.

U constateert dat de voorgelegde begroting 2020 in overeenstemming met de in het Koersplan 2018-2021 opgenomen financiële uitgangspunten is opgesteld.

Wij onderschrijven uw opmerkingen ten aanzien van de ICT-ontwikkelingen en datakwaliteit, strategische personeelsplanning inclusief werving en opleiding en de Omgevingswet en zullen de samenwerking blijven zoeken.

Vergadering Algemeen Bestuur 26 juni 2019

Agendapunt 6.1 Overdracht asbesttaken

In het Besluit Omgevingsrecht is met ingang van 1 juli 2017 opgenomen dat het ketentoezicht op bedrijfsmatige activiteiten in relatie tot asbest als basistaak wordt uitgevoerd door Omgevingsdiensten. In de achterliggende periode is van gedachten gewisseld op welke wijze de uitvoering van deze basistaak zou moeten worden vormgegeven. De ODH heeft daartoe een voorstel ontwikkeld op grond van de uitvoeringspraktijk bij andere omgevingsdiensten. Door enkele gemeentelijke deelnemers is gevraagd of de voorgestelde uitvoering noodzakelijk is op grond van wet- en regelgeving. Om deze vraag goed te kunnen beantwoorden is door ODH samen met de gemeente Den Haag advies gevraagd aan het advocatenkantoor Pels- Rijcken. Dit advies geeft uitleg aan hetgeen wettelijk is vereist bij de uitvoering van de basistaak. Het advies wordt zodra het beschikbaar is nagestuurd (het concept- advies is reeds ambtelijk besproken).

Het advies zal als basis dienen voor het beschrijven van de doelen voor uitvoering en handhaving zoals beschreven in artikel 7.2 van het Besluit Omgevingsrecht. Het is aan de gemeentelijke deelnemers om deze doelen te beschrijven. Op grond hiervan zal ODH de consequenties weergeven voor inzet van menskracht en middelen. Indien twijfel bestaat of de beschreven doelen voldoen aan het minimaal wettelijk vereiste niveau dan zal het advocatenkantoor gevraagd worden op dat aspect advies uit te brengen.

Uitgaande van een beschrijving van doelen voor uitvoering en handhaving vóór eind september 2019 kan ODH-invulling geven aan de consequenties voor de uitvoering vóór 1 november. Met individuele deelnemers zullen afspraken worden gemaakt over de condities ten aanzien van de overdracht.

In het Dagelijks Bestuur van 14 november en het Algemeen Bestuur van 27 november 2019 kan de besluitvorming worden afgerond om ingaande 1 januari 2020 de uitvoering van deze basistaak door ODH ter hand te nemen. Gemeenten kunnen deze taak al vooruitlopend op deze besluitvorming overdragen.

Bijlagen

Het nagezonden advies Pels-Rijcken

Voorstel

Te besluiten:

- 1: Het advies van Pels-Rijcken als uitwerking van de wettelijke minimale eis voor de uitvoering van de basistaak keten toezicht op bedrijfsmatige activiteiten in relatie tot asbest te hanteren;
- 2: De gemeentelijke deelnemers dragen zorg voor het beschrijven van doelen voor uitvoering en handhaving op grond van het Besluit Omgevingsrecht artikel 7.2 van het voornoemde keten toezicht met inachtneming van het advies van Pels- Rijcken ,vóór 1 oktober 2019;
- 3: ODH draagt zorg voor het aangeven van benodigde menskracht en middelen die nodig zijn om de doelen onder 2 te realiseren vóór 1 november 2019;
- 4: Een voorstel voor overdracht van deze basistaak zal worden geagendeerd voor het Algemeen Bestuur

van 26 november 2019 en het Dagelijks Bestuur van 14 november 2019;

5: De overdracht van het keten toezicht in te laten gaan op 1-1-2020 of zowel eerder op verzoek van specifieke deelnemer(s).

Vergadering Dagelijks Bestuur 6 juni 2019

Agendapunt 6.2 Implementatieplan informatieplicht erkende maatregelen

De informatieplicht energiebesparing voor bedrijven en instellingen (hierna inrichtingen) treedt vanaf 1 juli 2019 in werking. Deze verplichting geldt alleen voor zgn. type A en B bedrijven onder het Activiteitenbesluit, voor provinciale bedrijven geldt deze verplichting dus niet. De inrichtingen die onder de informatieplicht vallen moeten uiterlijk 1 juli 2019 hun genomen energiebesparende maatregelen rapporteren in het e-Loket van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl).

Budget

Om het toezicht op de informatieplicht goed te implementeren is er in de decembercirculaire van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties eenmalig budget vrijgekomen in het gemeentefonds. Voor Haaglanden is uitgegaan van 6.959 bedrijven met een bijbehorend budget van € 192.109,- (Bij voorjaarsnota worden deze bedragen aan de deelnemers ten laste worden gebracht).

In het bijgevoegde implementatieplan wordt beschreven hoe dit budget dit jaar wordt ingezet. Daarbij wordt de keuze gegeven in twee werkwijzen nadat de inrichtingen die na 1 juli 2019 niet voldoen aan de informatieplicht (zich niet hebben gemeld) een eerste formele waarschuwingsbrief hebben ontvangen.

1. Mocht een inrichting na de waarschuwingsbrief nog steeds niet voldoen aan de informatieplicht dan volgt een dwangsomprocedure.
2. Mocht een inrichting na de waarschuwingsbrief nog steeds niet voldoen aan de informatieplicht dan wordt het bedrijf bezocht om gezamenlijk de tool in te vullen. Bij geen medewerking start natuurlijk alsnog een handhavingstraject. Er is gekozen voor een bezoek en niet om te mailen of te bellen, dat kost weliswaar minder tijd maar de inschatting is dat bezoeken veel meer effect sorteren. Indien gewenst kan wel een voor bel/mailronde gekozen worden.

Per deelnemer wordt ambtelijk de werkwijze verder afgestemd.

Voor het beschikbare budget kunnen dit jaar 136 bedrijven aangeschreven of bezocht worden. Omdat we niet bij alle inrichtingen die zich niet melden een handhavingstraject kunnen starten of deze kunnen bezoeken (indien hiervoor gekozen is) dient een bepaalde prioritering te worden aangebracht. Dit kan bijv. op grond van het energieverbruik. Per deelnemer wordt ambtelijk de prioritering afgestemd.

Eventuele extra duurzaamheidscontroles dit jaar bovenop de “minimale inspanning” kunnen via het cafetariamodel van het programma duurzaamheid worden afgenomen.

De komende jaren zal de uitvoering onderdeel uitmaken van het regulier uitvoeringsprogramma waarbij met name aandacht zal worden besteed aan de achterblijvers die op basis van de aangeleverde informatie door bedrijven aan het e-loket kunnen worden onderscheiden.

Toegang database

Om over te kunnen gaan tot handhaving van de informatie- en energiebesparingsplicht moet de Omgevingsdienst Haaglanden de landelijke database kunnen raadplegen. De RvO mag alleen gegevens verstrekken aan de Instantie die toezicht houdt en besluiten neemt op grond van het Activiteitenbesluit milieubeheer. Per gemeente dient daarom een bewijs van mandatering (de door het college van B en W ondertekend mandaatbesluit waarin staat dat de omgevingsdienst toezicht houdt en besluiten neemt op grond van het Activiteitenbesluit milieubeheer) aan de RvO te worden gemaild. (zie ook bijlage 2)

Communicatie

De RvO heeft voor de informatieplicht een goede website ontwikkeld en is inmiddels actief via verschillende

media (brief, social media, Webinar etc.) de bedrijven aan het informeren. De minister van Economische Zaken en Klimaat heeft op 28 maart jl. naar de Colleges van B&W van alle gemeenten in Nederland een informerende brief over de informatieverplichting verstuurd. In mei hebben de bedrijven een informerende brief ontvangen van de RVO over de informatieplicht.

Ook wordt op website van de ODH in mei algemene informatie gepubliceerd voor bedrijven met een link naar www.rvo.nl/informatieplicht. Vanaf april/mei 2019 worden bedrijven tijdens het uitvoeren van de in het werkplan 2019 afgesproken controles geïnformeerd over de informatieplicht

Ambtelijk Overleg Opdrachtgevers

Het Ambtelijk Overleg Opdrachtgevers kan zich vinden in het voorliggend implementatieplan.

Bijlagen

- Memo Implementatie informatieplicht en energiebesparingsplicht
- Brief RvO aan Omgevingsdiensten

Voorstel

Instemmen met het implementatieplan.

Implementatieplan informatieplicht en energiebesparingsplicht

1. Inleiding

De informatieplicht energiebesparing voor bedrijven en instellingen (hierna inrichtingen) treedt vanaf 1 juli 2019 in werking. Dit is meteen ook de einddatum om aan deze nieuwe eis te voldoen.

Waarom een informatieplicht?

Uit de Nationale Energieverkenning 2017 blijkt dat het toezicht op (en handhaving van) de energiebesparingsseis tegen hindernissen aanloopt. Hiermee komt een belangrijk deel van het doel in het Energieakkoord voor duurzame groei buiten bereik. Het niet hebben van voldoende informatie over een inrichting is een belangrijke hindernis. Het gaat om gegevens waarmee de controle op de energiebesparingsplicht gebeurt. Door een informatieplicht te presenteren, komt de informatie vrij waarmee ook informatie gestuurde handhaving beter mogelijk wordt. Tegelijk moedigt de informatieplicht bedrijven en instellingen aan om met energiebesparing te starten.

Middels invoering van de informatieplicht krijgt de ODH beter inzicht in welke inrichtingen achter lopen bij het treffen van de vastgestelde energiebesparingsmaatregelen en kan dus het toezicht beter geprioriteerd worden (informatiegestuurd handhaven).

Werkingssfeer

Een bedrijf, instelling / overheidsgebouw (hierna inrichting) die onder de werkingssfeer van het Activiteitenbesluit milieubeheer valt en kan worden aangemerkt als midden- of grootverbruiker (meer dan 50.000 kWh en/of 25.000 m³ energieverbruik), moet eens in de vier jaar aan het Bevoegd Gezag melden welke energiebesparende maatregelen zijn getroffen; aangeduid als de Informatieplicht, die op 1 juli 2019 van kracht wordt.

Het Bevoegd Gezag kan middels deze informatie een inschatting maken of een bedrijf daarmee al voldoet aan de energiebesparingsplicht (artikel 2.15 Activiteitenbesluit).

Een bedrijf/instelling waar de criteria van toepassing zijn dient voor 1 juli 2019 voor alle tot het bedrijf behorende vestigingen aan te geven in hoeverre de energiebesparingsmaatregelen per inrichting zijn uitgevoerd. De van toepassing zijnde erkende maatregelenlijst (EML)¹ dient hiervoor te worden geraadpleegd.

Uitgezonderd zijn:

- Bedrijven in de glastuinbouw, die deelnemen aan het CO₂-vereveningssysteem, artikel 15.51 Wet milieubeheer
- Deelnemers aan het Europese Broeikasgas Emissiehandelssysteem (ETS) bedrijven, artikel 16.5 Wet milieubeheer
- Type C-bedrijven (vergunningsplichtig), artikel 2.14c Activiteitenbesluit milieubeheer
- Deelnemers convenant Meerjarenafspraken energie-efficiëntie (MJA3)

Bedrijven die onder de EED plicht vallen krijgen uitstel tot 5 december 2019 om aan de informatieplicht te voldoen.

¹ Erkende Maatregelen Lijsten (bijlage 10 Activiteitenregeling) zijn checklists met energiebesparende maatregelen die direct genomen kunnen worden omdat de terugverdientijd door de branche en overheid zijn bepaald op minder dan 5 jaar (zekere maatregelen). Of indien de terugverdientijd bepaald is op langer dan 5 jaar, deze maatregelen uitgevoerd dienen te worden tijdens een natuurlijk moment. Deze maatregelenlijsten zijn voor 19 bedrijfstakken opgesteld.

Aantal

Binnen Haaglanden zijn er conform het CBS 6.960 bedrijven en instellingen die onder de informatieplicht vallen. Het CBS heeft zich daarbij gebaseerd op gegevens van het BAG en daarbij het bruto vloeroppervlak (hierna BVO) als kenmerk gebruikt om het energieverbruik van een inrichting in te kunnen schatten. Aangenomen wordt dat een inrichting met een BVO > 800 m² tenminste een middenverbruiker is en dus meer dan 50.000 kWh elektra en/of 25.000 m³ gas verbruikt.

2. Werkwijze

Zodra het bedrijvenbestand van de RvO (CBS lijst) ter beschikking komt wordt deze vergeleken met het eigen bedrijvenbestand. Bij de omgevingsdienst onbekende locaties zullen worden toegevoegd.² In mei stuurt de RvO de bedrijven een informerende brief over de informatieplicht. Daarna ontvangen alle 6.960 bedrijven ontvangen begin juni 2019 een herinneringsbrief van de ODH waar men nogmaals op de informatieplicht wordt gewezen. Vanaf juli 2019 worden de inrichtingen die zich niet melden aangeschreven.

Daarbij onderscheiden we twee situaties. Bedrijven die nog niet aan de informatieplicht hebben voldaan (**Groep 1**). Bedrijven die wel aan de informatieplicht hebben voldaan maar niet voldoen aan (alle) “zekere” te nemen besparingsmaatregelen (**Groep 2**).

Groep 1

Inrichtingen die na 1 juli 2019 niet voldoen aan de informatieplicht (zich niet hebben gemeld) ontvangen een eerste formele waarschuwingsbrief met termijn waarbinnen alsnog aan de informatieplicht wordt voldaan. Na deze termijn volgt een dwangsomprocedure.

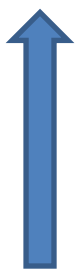
Alternatieve werkwijze

Mocht een inrichting na de waarschuwingsbrief nog steeds niet voldoen aan de informatieplicht dan kan ook gekozen worden om deze bedrijven te bezoeken en gezamenlijk de tool in te vullen. Bij geen medewerking start alsnog het handhavingstraject.

Groep 2

Bedrijven die zich wel gemeld hebben en dus voldoen aan de informatieplicht maar waar twijfel bestaat of wordt voldaan aan de energiebesparingsplicht worden in het vierde kwartaal beoordeeld op mate van uitgevoerde energiebesparingsmaatregelen. Bedrijven worden langs onderstaande maatlat gelegd om te bepalen of het bedrijf voldoende informatie in de database heeft ingevoerd en als geloofwaardig kan worden beschouwd.

Hoge prioriteit

1. EML niet genomen, geen alternatief en geen vrijwillige toelichting
2. EML n.v.t., geen andere maatregelen en geen vrijwillige toelichting
3. EML niet genomen, geen alternatief, wel vrijwillige toelichting
4. EML niet genomen, minderwaardig alternatief, geen vrijwillige toelichting
5. EML n.v.t., andere maatregelen en geen vrijwillige toelichting
6. EML niet genomen, minderwaardig alternatief, vrijwillige toelichting
7. EML niet genomen, gelijkwaardig/beter alternatief met toelichting EML n.v.t., andere maatregelen en vrijwillige toelichting
8. EML genomen

Lage prioriteit

Inrichtingen die op het lagere niveau presteren komen op een “aandachtslijst bedrijven” terecht en kunnen in de werkplannen van 2020 e.v. worden opgenomen voor een controlebezoek energiebesparing. (zie ook bijlage 2 voor een schematische weergave van de werkwijze)

² De kans hierop is het grootst bij zgn. type A inrichtingen (inrichtingen met minder milieubelastende activiteiten, zoals veel kantoor- en schoolgebouwen) omdat deze bedrijven zich bij oprichting niet hoeven melden bij het Bevoegd Gezag. De voorschriften uit het Activiteitenbesluit zijn wel volledig van kracht.

Toegang database

Om over te kunnen gaan tot handhaving van de informatie- en energiebesparingsplicht moet de Omgevingsdienst Haaglanden de landelijke database kunnen raadplegen. De RvO mag alleen gegevens verstrekken aan de Instantie die toezicht houdt en besluiten neemt op grond van het Activiteitenbesluit milieubeheer. Per gemeente dient daarom een bewijs van mandatering (de door het college van B en W ondertekend mandaatbesluit waarin staat dat de omgevingsdienst toezicht houdt en besluiten neemt op grond van het Activiteitenbesluit milieubeheer) aan de RvO te worden gemaaild.

3. Communicatie

De RVO heeft voor de informatieplicht een goede website ontwikkeld en is inmiddels actief via verschillende media (brief, social media, Webinar etc) de bedrijven aan het informeren. De minister van Economische Zaken en Klimaat heeft op 28 maart jl. naar de Colleges van B&W van alle gemeenten in Nederland een informerende brief over de informatieverplichting verstuurd. In mei ontvangen de bedrijven een informerende brief van de RVO over de informatieplicht.

Ook wordt op website van de ODH in mei algemene informatie gepubliceerd voor bedrijven met een link naar www.rvo.nl/informatieplicht. Gemeenten kunnen indien gewenst op hun eigen site een link hiernaar maken. Vanaf april/mei 2019 worden bedrijven tijdens het uitvoeren van de in het werkplan 2019 afgesproken controles geïnformeerd over de informatieplicht (zie bijlage 3).

4. Budget

Om het toezicht op de informatieplicht goed te implementeren is er in de decembercirculaire van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties eenmalig budget vrijgekomen in het gemeentefonds. In tabel 1 ziet u een overzicht van het aantal geschatte bedrijven die onder de informatieplicht vallen en het beschikbaar gestelde budget per gemeente voor de implementatie van de informatieplicht.

Tabel 1 overzicht per gemeente

Gemeente	Aantal geschatte bedrijven	Bedrag implementatie informatieplicht
's-Gravenhage	2.722	€ 100.187
Westland	1.707	€ 21.981
Zoetermeer	558	€ 17.156
Delft	646	€ 15.444
Leidschendam-Voorburg	384	€ 11.589
Pijnacker-Nootdorp	345	€ 8.572
Rijswijk	275	€ 8.645
Wassenaar	170	€ 5.105
Midden Delfland	152	€ 3.430
Totaal	6.959	€ 192.109

Bij voorjaarsnota worden deze bedragen aan de deelnemers ten laste worden gebracht.

Naaste het hier bovengenoemde budget is in de werkplannen reeds € 33.210,- opgenomen voor werkzaamheden m.b.t. de informatieplicht. Het totaal beschikbare budget komt daarmee op € 225.319,-.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wat	Wanneer	kosten
Opstellen implementatieplan, voorlichtingsactiviteiten intern aanpassing squat, werkinstructies etc.	April 2019	€ 33.120
De ODH stuurt de 6.960 inrichtingen voor juli een herinneringsbrief over de informatieplicht.	1 juni 2019	€ 6000,- (porto en uren)
Onderzoek naar eigen bedrijvenbestand en vergelijken met bedrijvenbestand RVO >> o.a. maken van nieuwe locatiedossiers in Squit XO voor type A en B bedrijven die wel op de CBS lijst staan maar bij de ODH niet bekend zijn.	Juli-aug	12.000,- (120 uren)
Nagaan welke van de 6.960 bedrijven zich nog niet hebben gemeld	Juli-aug	€ 8000,- (80 uren)
Opstellen en verzenden waarschuwingsbrief aan bedrijven die nog niet aan de informatieplicht hebben voldaan (inschatting 50 % van bedrijven die zich zouden moeten melden)	September – december	€ 5.000,- (porto en uren)
SUBTOTAAL		€ 64.120,-
Werkwijze 1	of Werkwijze 2	
Verzenden voornemen indien na waarschuwing nog steeds niet gemeld (inschatting is 1740 = 25 % van de bedrijven die een waarschuwingsbrief hebben gehad)	Bezoeken bedrijven die zich niet hebben gemeld en bij medewerking gezamenlijk de database invullen	Laatste kwartaal 2019
Opstellen informatie gestuurd handhavingplan op grond van de door de bedrijven gemelde gegevens. In 2020 kunnen dan middels themacontroles duurzaamheid deze bedrijven worden bezocht. Vooraf wordt in 2019 per opdrachtgever afgestemd hoeveel en welke bedrijven worden bezocht.		Laatste kwartaal 2019
TOTAAL		€ 225.319

Met dit budget kunnen lang niet alle niet-melders worden aangepakt. Een eerste rekensom leert dat van 1740 er bij maximaal 136 bedrijven overgegaan kan worden tot een dwangsomtraject of mocht gekozen worden voor het bezoeken van de niet-melders dit ook slechts kan bij 136 bedrijven.

Omdat we voor het beschikbare budget niet bij alle inrichtingen die zich niet melden een handhavingstraject kunnen starten of deze kunnen bezoeken (indien hiervoor gekozen is) dient een bepaalde prioritering te worden aangebracht. Dit kan op grond van het energieverbruik. Er wordt dan gestart met de grote verbruikers. Een ander prioritering is echter ook mogelijk bijvoorbeeld branchegewijs of per industrieterrein.

Eventuele extra duurzaamheidscontroles kunnen bovenop “minimale inspanning” via cafetariamodel van het programma duurzaamheid worden afgenomen.

5. Gevraagde beslissingen

- De ODH toegang verlenen tot de landelijke database, zie bijlage 1 voor het standaard machtigingsformulier.
- Werkwijze bepalen na waarschuwingsbrief, overgaan tot het opleggen van een Voornemen of de bedrijven bezoeken en gezamenlijk de tool invullen bij die bedrijven die zich niet hebben gemeld.
- Aangeven hoe binnen de gemeente te prioriteren of extra budget ter beschikking zodat meer bedrijven gecontroleerd kunnen worden.

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

> Retouradres Postbus 965 6040 AZ Roermond

Omgevingsdienst Haaglanden
t.a.v. de Directie
Postbus 14060
2501 GB 'S-GRAVENHAGE

Omgevingsdienst Haaglanden	
Bevoegd gezag: <i>TV</i>	
Uitgegeven op: 15 mei 2019	
Regnr:	
Hfddecregnr:	
Aantal bijl.: 1	Volgnummer: <i>1</i>

Nationale Programma's
Industrie, Agro & Financiering

Slachthuisstraat 71
6041 CB Roermond
Postbus 965
6040 AZ Roermond
www.rvo.nl

Contactpersoon
Mevr. ing. J.G.L. Vandeweyer
T 088-0422340
Juliette.Vandeweyer@rvo.nl

Onze referentie
20190514/MK/NW/IP2020

Datum 14 mei 2019
Betreft Informatieplicht energiebesparing
en ophalen informatie uit eLoket

Geachte directeur,

De minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK) informeerde de gemeenten (en de omgevingsdiensten in kopie) d.d. 28 maart 2019 over de Informatieplicht energiebesparing voor bedrijven en instellingen die vallen onder het Activiteitenbesluit milieubeheer. Deze bedrijven en instellingen moeten uiterlijk 1 juli 2019 hun genomen energiebesparende maatregelen rapporteren in eLoket van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl).

De verstrekte informatie kan direct worden gebruikt voor toezicht in het kader van handhaving van de energiebesparingsplicht. Via deze brief licht ik u graag toe hoe u dat kunt doen.

Gemeenten kunnen het toezicht zelf ter hand nemen of laten uitvoeren door de omgevingsdienst. Indien u als omgevingsdienst door een gemeente(n) gemandateerd bent voor deze taken, kunt u de rapportages van de bedrijven en instellingen binnen uw omgevingsdienst vanaf 2 juli 2019 zelf ophalen uit eLoket. Hiervoor volgt u de stappen in deze brief.

1. **Vraag een eHerkenningmiddel aan en meld u aan bij eLoket**

Voor de personen binnen uw omgevingsdienst die u toegang wilt geven tot de rapportages in eLoket, kunt u via www.e-herkenning.nl een eHerkenningmiddel niveau 2+ aanvragen. Deze personen moeten voor deze aanvraag zijn gemachtigd door iemand binnen uw organisatie die tekenbevoegd is volgens het handelsregister van de Kamer van Koophandel. Een machtiging is persoonsgebonden.
Let op: Het toekennen van een eHerkenningmiddel niveau 2+ duurt gemiddeld vijf werkdagen.

2. **Vraag na of u gebruik wilt maken van een webservice**

Naast het handmatig ophalen van gegevens in eLoket (waarvoor u inlogt met een eHerkenningmiddel, biedt RVO.nl ook een webservice aan op basis van de hiervoor binnen de overheid afgesproken standaard 'Digikoppeling WUS'¹⁵. Met deze webservice kunt u direct gegevens uit eLoket in uw eigen zaaksysteem (de software-applicatie die u voor uw handhavende activiteiten gebruikt) inlezen.

Nationale Programma's
Industrie, Agro & Financiering

Datum
14 mei 2019

Onze referentie
20190514/MK/NW/IP2020

Uw zaaksysteem zal hiervoor moeten worden aangepast. Het doorvoeren van deze aanpassing kost tijd. Overleg daarom eerst met uw IT-afdeling of deze route passend is. Om gebruik te kunnen maken van de webservice moet u drie PKI-overheidscertificaten aanschaffen (voor TLS, ondertekening en encryptie¹⁶). NB: aanschaffen van deze certificaten kan enkele weken duren.

Als u van de webservice gebruik wilt maken, kunt u RVO.nl hiervan op de hoogte stellen via informatieplicht-bg@rvo.nl. Hierbij heeft RVO.nl de volgende gegevens nodig:

- De contactpersoon binnen uw omgevingsdienst met wie RVO.nl de technische details van de koppeling kan bespreken.
- De naam van de leverancier van de applicatie waarmee u de koppeling wil maken en of deze als een Software-as-a-service-oplossing of 'on premise' wordt aangeboden.

Wij zullen dan contact met u opnemen om de technische specificaties van de webservice te delen zodat u er mee aan de slag kunt.

RVO.nl dient zorgvuldig met (persoons)gegevens om te gaan. Op grond van de Algemene Wet Bestuursrecht en de Algemene Verordening Gegevensbescherming zijn wij daarom genooddaakt u te vragen een aantal documenten te overleggen.

3. **Stuur uw mandaat om informatie te ontvangen naar RVO.nl**

RVO.nl mag alleen gegevens verstrekken aan de instantie die toezicht houdt en besluiten neemt op grond van het Activiteitenbesluit milieubeheer. Bent u als omgevingsdienst gemandateerd om de rapportages uit eLoket te ontvangen? Stuur dan per gemeente een bewijs van mandatering per e-mail naar RVO.nl, via informatieplicht-bg@rvo.nl.

Dit bewijs kan zijn:

- een door het college van B en W ondertekend mandaatbesluit waarin staat dat de omgevingsdienst toezicht houdt en besluiten neemt op grond van het Activiteitenbesluit milieubeheer. Geef hierbij duidelijk aan waar in het mandaatbesluit de benodigde informatie staat.

¹⁵ Meer informatie over de WUS variant van de koppelvakstandaarden vindt u in dit document:

<https://www.logius.nl/sites/default/files/public/bestanden/diensten/DigiKoppeling/Standaarden/Digikoppeling-Koppelvakstandaard-WUS.pdf>

¹⁶ U kunt hier de PKI-overheidscertificaten aanschaffen: <https://www.logius.nl/diensten/pkioverheid>.

- o of een door het college van B en W ondertekende brief met de tekst:
"Hierbij verklaart de gemeente X dat de omgevingsdienst Y is gemandateerd tot het inzien, verkrijgen en gebruiken van informatie, die inrichtingen hebben verstrekt via eLoket van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland in het kader van artikel 2.15, tweede lid Activiteitenbesluit milieubeheer."

Nationale Programma's
Industrie, Agro & Financiering

Datum
14 mei 2019

Onze referentie
20190514/MK/NW/IP2020

RVO.nl maakt in de rapportages geen onderscheid tussen meldingsplichtige (type B) en niet-meldingsplichtige (type A) inrichtingen onder de Wet milieubeheer. Ofwel: wanneer uw omgevingsdienst uitsluitend mandaat heeft voor uitvoering van de energiebesparings- en informatieplicht voor meldingsplichtige inrichtingen (type B), kunnen wij u helaas geen gegevens verstrekken. Dit betekent dat:

- o de gemeente zelf de rapportages uit eLoket ophaalt. De gemeente kan daarna besluiten welke gegevens zij doorstuurt naar de omgevingsdienst, met inachtneming van de afspraken uit de Arvodi-gegevensleveringsovereenkomst; of
- o de gemeente de mandatering aan u als omgevingsdienst uitbreidt voor het inzien, verkrijgen en gebruiken van informatie die de inrichtingen hebben gerapporteerd via eLoket van RVO.nl in het kader van artikel 2.15, tweede lid Activiteitenbesluit milieubeheer.
NB: Stelt u RVO.nl dan op de hoogte van het uitgebreidere mandaat.

4. **Stuur een gegevensleveringsovereenkomst naar RVO.nl**

Op grond van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) mag RVO.nl u toegang geven tot rapportages in eLoket mits u als omgevingsdienst met RVO.nl afspraken maakt over de uitwisseling van persoonsgegevens. Dit kan door de bijgevoegde Arvodi-gegevensleveringsovereenkomst ondertekend aan ons te retourneren. De ondertekening moet plaatsvinden door het bestuursorgaan bij wie de uitvoering van artikel 2.15 van het Activiteitenbesluit milieubeheer is belegd.

U vindt een standaardovereenkomst als bijlage. U kunt een digitale versie van de overeenkomst bij RVO.nl opvragen via informatieplicht-bg@rvo.nl.

Reageer op tijd

Wilt u de rapportages direct per 2 juli 2019 uit eLoket ophalen? Vraagt u dan zo spoedig mogelijk een eHerkenningsmiddel aan en lever de genoemde documenten uiterlijk 15 juni 2019 bij ons aan via informatieplicht-bg@rvo.nl. Voegt u s.v.p. ook de gegevens (naam, e-mail, telefoonnummer) toe van een contactpersoon binnen uw organisatie met wie RVO.nl over dit onderwerp indien nodig contact mag opnemen.

Ter info: richtlijn 'drijver van de inrichting'

Wie is er binnen een bedrijf of instelling ('inrichting' onder de Wet milieubeheer) verantwoordelijk voor energiebesparing? U vindt de richtlijn die hiervoor recent werd opgesteld als bijlage bij deze brief. De richtlijn is gemaakt in overleg tussen de koepelorganisaties van vastgoedbeleggers IVBN en VGM, de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied en het Kernteam EED. U wordt verzocht conform deze richtlijn te handelen.

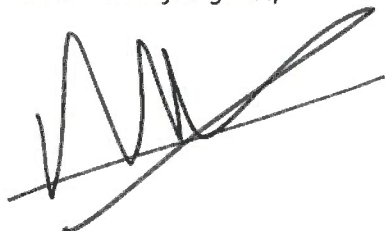
Nationale Programma's
Industrie, Agro & Financiering

Datum
14 mei 2019

Onze referentie
20190514/MK/NW/IP2020

Ik ga er vanuit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd over de Informatieplicht energiebesparing en het ophalen van informatie hierover uit eLoket. Meer informatie vindt u op www.rvo.nl/informatieplicht. Heeft u aanvullende vragen, belt u dan onze helpdesk op 088 042 42 42.

Met vriendelijke groet,

Marco Kavelaars
Teammanager Industrie
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Van:
IVBN, VGM NL, OD NZKG

In afstemming met:
Kernteam EED

Datum: 23 april 2019

Omgevingsdienst Haaglanden	
Bevoegd gezag:	TV
Ontvangen op: 15 MEI 2019	
Regnr:	
Hfddocregnr.:	
Aantal bijl.:	—
Volgnr. bijl.:	1

memo

Verantwoordelijke energiebesparing utiliteitsbouw

In de milieuwetgeving zijn verschillende verplichtingen opgenomen voor energiebesparing bij bedrijven en instellingen. In de praktijk is niet altijd duidelijk wie als eerste verantwoordelijk is voor het naleven van deze verplichtingen. Zowel bij bedrijven en instellingen als bij het bevoegd gezag bestaat behoefte aan eenduidige afspraken hierover.

Tussen de koepelorganisaties van vastgoedbeleggers IVBN en vastgoedmanagers VGM NL, de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied en in afstemming met het Kernteam EED¹ is overleg gevoerd over wie, door de overheid, als verantwoordelijke wordt aangesproken voor energiebesparing op basis van de milieuwetgeving. De afspraken - zoals hieronder opgenomen in de tabel - richten zich op kantoren en winkels, maar de systematiek is ook toepasbaar op andere sectoren.

In onderstaande tabel is voor de verschillende gebruikssituaties aangegeven wie de eerste verantwoordelijke is. Ook is aangegeven welke wettelijke verplichtingen voor energiebesparing gelden. In de tabel is uitgegaan van wat gebruikelijk is in de genoemde situaties. Het kan voorkomen dat de verantwoordelijkheid in de praktijk anders ligt. Zie hierover onderstaande toelichting.

Bij vragen over wie verantwoordelijk is/wie wordt aangesproken kunt u zich richten tot het bevoegd gezag.

	Situaties	Verantwoordelijke	Energie audit (EED)	Artikel 2.15 Activiteitenbesluit
1.	1 gebouw, 1 gebruiker	De gebruiker	Indien gebruiker onderdeel is van een EED-plichtige onderneming: auditplicht	Verplichting tot het uitvoeren van de energiebesparende maatregelen + Informatieplicht voor 1 juli 2019 voor niet EED-plichtige ondernemingen of 5 december 2019 voor EED-plichtige ondernemingen
2.a	1 gebouw, meerdere gebruikers (b.v. kantoor)	De eigenaar van het gebouw	Indien de eigenaar onderdeel is van een EED-plichtige onderneming: auditplicht	Idem (zie hierboven)
2.b	Winkelcentrum, meerdere gebruikers	Individuele gebruiker/per winkel	Winkels; als deze onderdeel zijn van EED-plichtige onderneming: auditplicht	Idem (zie hierboven) - ieder voor het eigen deel
	+	+	+	
	Collectieve voorzieningen zoals liften, roltrappen, verlichting, warmte/koude	Eigenaar, dan wel Vereniging van Eigenaars (VvE), van de collectieve voorzieningen	Collectieve voorzieningen als deze onderdeel zijn van EED-plichtige onderneming: auditplicht	

Het gaat om de volgende wettelijke verplichtingen:

- de verplichting om een energie-audit te maken op grond van de Tijdelijke regeling implementatie artikelen 8 en 14 Richtlijn energie-efficiëntie (EED), en;
- de verplichting om alle energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd van vijf jaar of minder te treffen op grond van artikel 2.15 Activiteitenbesluit, en;
- de verplichting om te rapporteren over de getroffen energiebesparende maatregelen (informatieplicht) op grond van artikel 2.15 Activiteitenbesluit.

Hierbij gelden als drempels vanuit de wetgeving:

- De auditplicht op grond van de EED (1) geldt voor een onderneming die voldoet aan de criteria van de Tijdelijke regeling EED: > 250 werknemers of balanstotaal > 43 miljoen en > 50 miljoen omzet;
- De verplichting om maatregelen met een terugverdientijd van vijf jaar of minder te treffen en de bijbehorende informatieplicht (2) geldt als het energiegebruik van de inrichting ≥ 50.000 kWh elektriciteit of ≥ 25.000 m³ kubieke meter aardgasequivalenten aan brandstoffen.

U kunt controleren welke wetgeving in uw situatie van toepassing is op:

<https://regelhulpenvoorbedrijven.nl/Wetcheckerenergiebesparing/>

Toelichting werkwijze:

Bovenstaande werkwijze vormt het uitgangspunt, en gaat uit van de partij die in de genoemde situatie over het algemeen de zeggenschap heeft over de bedrijfsvoering. Uit de modellen voor huurovereenkomsten van de Raad voor Onroerende Zaken (ROZ) voor kantoorruimte en winkelruimte blijkt dat via een clause in deze modellen voor de genoemde situaties de verplichting wordt opgenomen voor huurders om milieuvorschriften na te leven, en aanwijzingen hierover van de verhuurder na te leven¹.

Hierbij wordt opgemerkt dat de gebruiksfuncties in kantoorgebouwen over het algemeen meer uniform zijn dan de gebruiksfuncties in winkels en winkelcentra. Hierdoor worden installaties (zoals verlichting) in kantoorgebouwen over het algemeen collectief gefaciliteerd door de eigenaar van het gebouw. In winkelruimte is de gebruiker meestal verantwoordelijk voor de installaties in zijn winkel en de eigenaar voor de installaties in de algemene ruimten.

In de praktijk kunnen situaties voorkomen die afwijken van bovenstaand uitgangspunt. In die situaties zal de aanpak per geval bepaald worden.

Situatie 1. Eén gebouw één gebruiker

Bij één gebouw met één gebruiker (situatie 1 in de tabel) is de gebruiker verantwoordelijk voor de energieverplichtingen. Als de gebruiker wordt aangesproken op de energie maatregelen in een gebouw dat niet in eigendom is, dan treedt de gebruiker in overleg met de eigenaar. De maatregelen waarvoor de huurder verantwoordelijk is worden door de huurder genomen.

Maatregelen die alleen genomen kunnen worden met toestemming van de eigenaar kunnen in de EED-audit als voorwaardelijk worden opgenomen. In het kader van het Activiteitenbesluit zal hieraan een termijn moeten worden gekoppeld die het bevoegd gezag eventueel met maatwerk kan vastleggen.

Mocht uit correspondentie blijken dat de eigenaar niet bereid is om in te stemmen met - of te investeren in - de maatregelen, dan kan het bevoegd gezag zich (mede) richten tot de eigenaar, die de overtreding kan opheffen.

¹ Zie de bepalingen onder 'Gebruik'. Modelcontracten geraadpleegd op: <https://roz.nl/de-roz-modellen/>. Uit meerdere uitspraken blijkt dat de rechter aan dergelijke bepalingen waarde toekent, b.v. de hieronder genoemde uitspraak over Shurgard en ABRvS 22-08-2001, 199901087/1 (Mercator Nijmegen).

Situatie 2a. Eén kantoorgebouw met meerdere gebruikers

Bij een kantoorgebouw met meerdere huurders is de eigenaar verantwoordelijk. Dit is degene die het mogelijk maakt dat activiteiten in het gebouw plaatsvinden; een gebruiker kan alleen van het gebouw gebruik maken als hij een contract heeft met de eigenaar².

In het verslag van de EED-audit kunnen de maatregelen waar de eigenaar geen zeggenschap over heeft als voorwaardelijk worden opgenomen. In het kader van het Activiteitenbesluit zal hieraan een termijn moeten worden gekoppeld die het bevoegd gezag eventueel met maatwerk kan vastleggen.

Mocht vanwege onderliggende contracten het niet in de macht liggen van de eigenaar om alle maatregelen te nemen, dan treedt deze in overleg met de huurders. Mochten de huurders niet bereid zijn om mee te werken aan het realiseren van de maatregelen – en als dat blijkt uit de gevoerde correspondentie – dan kan het bevoegd gezag zich (mede) richten tot de individuele huurder die de overtreding kan opheffen.

Situatie 2b. Winkelcentrum met meerdere gebruikers

Een winkelcentrum is afzonderlijk in de tabel opgenomen omdat de winkels in het centrum heel verschillend van aard kunnen zijn. Bij een winkelcentrum met meerdere gebruikers richt het bevoegd gezag zich voor de winkels tot de individuele gebruikers daarvan³. Voor de collectieve voorzieningen richt het bevoegd gezag zich tot de eigenaar van het complex.

¹ Deelnemers aan het kernteam EED zijn: ODH, OD ZHZ, OD WH, DCMR, OD Noord-Veluwe, OD Rivierenland, OD De Vallei, OD Regio Nijmegen (ook Gelders Stelsel), OD MH, Gemeente Utrecht, OD Flevoland & Gooi en Vechtstreek, OD NZKG, RUD Zuid Limburg, Gemeente Leeuwarden, OD Twente
OD IJsselland, Gemeente Groningen, Milieudienst Groningen, Omgevingsdienst Groningen, Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, OD Midden- en West-Brabant, RUD Utrecht

² Zie b.v. RvS ECLI:NL:RVS:2004:AQ1326 (Shurgard).

³ Zie b.v. ABRvS 29-01-2003, ECLI:NLRVS:2003:AF3549 (Winkelcentrum Bergschenhoek).

Overeenkomst tot levering van gegevens

[naam Omgevingsdienst/RUD]

en de

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

Inzake levering gegevens:

- *De getroffen energiebesparende maatregelen door een inrichting Wm, dat binnen de gemeente is gevestigd.*
- *Het bedrijf heeft deze gegevens via het eLoket Informatieplicht energiebesparing bij RVO.nl ingediend.*

Gebruikte afkortingen en begrippen

Afkortingen	Betekenis
RVO.nl	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
EZK	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming (Verordening EU 2016/679)
OD	Omgevingsdienst
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
Wm	Wet milieubeheer

Inhoudsopgave

Gebruikte afkortingen en begrippen	2
Artikel 1 Omschrijving begrippen	5
Artikel 2 Voorwerp van de overeenkomst	5
Artikel 3 Tijdsbepaling/Duur/Beëindiging	5
Artikel 4 Doeleinden van gebruik van de gegevens	5
Artikel 5 Privacy, Beveiliging en Geheimhouding	5
Artikel 6 Overdracht van rechten en verplichtingen	6
Artikel 7 Prijs	6
Artikel 8 Kwaliteit en controle	6
Artikel 9 Geschillen en toepasselijk recht	6
Artikel 10 Algemeen	6
Artikel 11 Bijlagen	6
Artikel 12 Inwerkingtreding	6
Bijlage 1: Specificatie persoonsgegevens	8
Bijlage 2: Uitvoering van artikel 2.15 Activiteitenbesluit milieubeheer	9
Bijlage 3: Afspraken betreffende inbreuken op de beveiliging van persoonsgegevens	10

De ondergetekenden:

1. De Staat der Nederlanden, waarvan de zetel is gevestigd te Den Haag,
te dezen vertegenwoordigd door de Minister van Economische zaken en Klimaat,
namens deze,
De algemeen directeur van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl),
Mr. ing. H.A. Harmsma, hierna te noemen: RVO.nl

en

2. Omgevingsdienst/RUD [...naam OD/RUD]
(statutair) gevestigd te [plaatsnaam],
te dezen vertegenwoordigd door
[algemeen bestuur, dagelijks bestuur] ,hierna te noemen: de uitvoeringsdienst
hierna tezamen ook te noemen: partijen

overwegende dat:

- a. de uitvoeringsdienst toezicht houdt op de naleving van artikel 2.15 van het Activiteitenbesluit milieubeheer en daarvoor dient te beschikken over de gegevens zoals opgenomen in bijlage 1 bij deze overeenkomst;
- b. deze gegevens (deels) zijn aan te merken als persoonsgegevens als bedoeld in artikel 4, onder 1) van de AVG;
- c. RVO.nl gronden aanwezig acht voor het onder voorwaarden verstrekken van deze gegevens aan de uitvoeringsdienst omdat de uitvoeringsdienst deze gegevens gebruikt voor het houden van toezicht op de naleving van de artikelen 2.15 en van het Activiteitenbesluit milieubeheer.
- d. er op grond van de AVG behoorlijk en zorgvuldig dient te worden omgegaan met persoonsgegevens en dat verwerking van deze gegevens met waarborgen dient te worden omkleed;
- e. partijen afspraken wensen te maken over de verstrekking en het gebruik van de persoonsgegevens aan de uitvoeringsdienst.

Verklaren te zijn overeengekomen als volgt:

Artikel 1 Omschrijving begrippen

- *Rechten van betrokkene*

De rechten van de betrokkene, zoals opgenomen in Hoofdstuk III van de AVG.

Artikel 2 Voorwerp van de overeenkomst

1. RVO.nl levert de gegevens met betrekking tot de Informatieplicht energiebesparing aan de uitvoeringsdienst. Het gaat daarbij om een dataset die gegevens bevat over getroffen energiebesparende maatregelen per inrichting Wm zoals nader bepaald in bijlage 1 bij deze overeenkomst.

Artikel 3 Tijdsbepaling/Duur/Beëindiging

1. Deze overeenkomst is voor onbepaalde tijd geldig vanaf de datum van ondertekening.
2. De gegevenslevering wordt beëindigd zodra:
 - a. de gemeente/Omgevingsdienst/RUD de gegevens niet meer nodig heeft voor de vervulling van zijn publiekrechtelijke taak, dan wel om andere reden niet langer gerechtigd is tot het gebruik van de gegevens;
 - b. RVO.nl niet langer is toegestaan de gegevens te leveren.

Artikel 4 Doeleinden van gebruik van de gegevens

1. De uitvoeringsdienst gebruikt de gegevens enkel voor:

het houden van toezicht op de naleving van de artikelen 2.15 van het Activiteitenbesluit milieubeheer.
2. De uitvoeringsdienst gebruikt de aan haar verstrekte gegevens op behoorlijke en zorgvuldige wijze en in overeenstemming met de AVG en andere toepasselijke regelgeving betreffende de verwerking van persoonsgegevens en gebruikt deze niet voor andere doeleinden dan in lid 1 omschreven.

Artikel 5 Privacy, Beveiliging en Geheimhouding

1. de uitvoeringsdienst heeft de op de organisatie van toepassing zijnde technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen getroffen. Deze maatregelen zullen, met inachtneming van de stand der techniek en de kosten gemoeid met de implementatie en de uitvoering van de maatregelen, een passend beschermingsniveau verzekeren, zulks met inachtneming van de risico's die het verwerken van persoonsgegevens, en de aard daarvan, meebrengen.
2. Indien de uitvoeringsdienst op grond van een wettelijke verplichting gegevens dient te verstrekken, verifieert zij de grondslag van het verzoek en de identiteit van de verzoeker en informeert zij onmiddellijk, zo mogelijk voorafgaand aan de verstrekking, RVO.nl ter zake.
3. de uitvoeringsdienst informeert RVO.nl gelijktijdig met de melding aan de Autoriteit Persoonsgegevens over een beveiligingsincident of datalek. Hierna houdt de uitvoeringsdienst RVO.nl op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen rond het beveiligingsincident of datalek en van de eventuele maatregelen de uitvoeringsdienst treft om de gevolgen daarvan te beperken en herhaling te voorkomen. Afspraken over hoe de uitvoeringsdienst RVO.nl gaat informeren zijn opgenomen in bijlage 3 bij deze overeenkomst.
4. De eventuele met de in de leden 1 tot en met 4 bedoelde activiteiten en maatregelen gemoeide kosten komen voor rekening van degene die die kosten maakt.

5. De uitvoeringsdienst is gehouden tot geheimhouding van alle aan haar verstrekte gegevens en informatie die zij als uitvloeisel van deze overeenkomst verwerkt, behoudens in zoverre noodzakelijk voor de doeleinden voor het gebruik als beschreven in artikel 4, lid 1.

Artikel 6 Overdracht van rechten en verplichtingen

De uitvoeringsdienst is niet gerechtigd de rechten en verplichtingen uit deze overeenkomst – in welke vorm dan ook – zonder uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van RVO.nl aan een derde over te dragen.

Artikel 7 Prijs

RVO.nl verstrekt de gevraagde gegevens om niet.

Artikel 8 Kwaliteit en controle

RVO.nl draagt zorg voor de integriteit en de kwaliteit (juistheid, nauwkeurigheid) van de gegevens.

Artikel 9 Geschillen en toepasselijk recht

1. Ieder geschil tussen partijen ter zake van de overeenkomst wordt bij uitsluiting voorgelegd aan de daartoe bevoegde rechter in het arrondissement Den Haag.
2. Op deze overeenkomst is Nederlands recht van toepassing.

Artikel 10 Algemeen

1. Ten behoeve van de communicatie tussen partijen benoemen zij beide een contactpersoon.
2. Kennisgevingen die partijen op grond van deze overeenkomst aan elkaar zullen doen, vinden schriftelijk plaats, waaronder ook email wordt begrepen.
3. Mondelinge mededelingen, toezeggingen of afspraken hebben geen rechtskracht, tenzij deze schriftelijk, waaronder ook email wordt begrepen, worden bevestigd.
4. In geval van beëindiging van de overeenkomst blijven de bepaling met betrekking tot privacy, geheimhouding en beveiliging van toepassing.

Artikel 11 Bijlagen

De bijlagen behorende bij deze overeenkomst bestaan uit:

Bijlage 1: Specificatie gegevens

Bijlage 2: Uitvoering artikel 2.15 Activiteitenbesluit milieubeheer

Bijlage 3: Afspraken over informeren over beveiligingsincidenten en/of datalekken

De bijlagen maken een integraal onderdeel uit van deze overeenkomst.

Artikel 12 Inwerkingtreding

Deze overeenkomst treedt in werking na ondertekening door beide partijen.

Aldus opgemaakt en ondertekend in tweevoud:

Den Haag, *[datum:]*

[Plaats, datum:]

DE MINISTER VAN
ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

: *[Omgevingsdienst/RUD] [naam]*

namens deze,
[naam ondertekenaar]

namens deze,
[naam ondertekenaar]

[functienaam ondertekenaar]

[functienaam ondertekenaar]

Bijlage 1: Specificatie persoonsgegevens

Het onderwerp/aard en doel van de Verwerking	Uitvoering van artikel 2.15 van het Activiteitenbesluit milieubeheer
Het soort Persoonsgegevens	KvK nummer, adres inrichting Wm, NAW gegevens onderneming, telefoonnummer, e-mailadressen, contactpersonen van de inrichting/onderneming.
Beschrijving categorieën Persoonsgegevens	Er is geen sprake van bijzondere persoonsgegevens
Beschrijving categorieën Betrokkenen	Inrichtingen Wm die energiebesparende maatregelen hebben getroffen, Bevoegd gezag Wm,
Beschrijving categorieën ontvangers van Persoonsgegevens	Toezichthouders bij bevoegd gezag Wm

Bijlage 2: Uitvoering van artikel 2.15 Activiteitenbesluit milieubeheer

Vanaf 1 juli 2019 en daarna éénmaal per vier moeten bedrijven aan het bevoegd gezag rapporteren welke energiebesparende maatregelen binnen de inrichting Wm zijn getroffen. (artikel 2.15, tweede lid, van het Activiteitenbesluit milieubeheer).

Bovengenoemde rapportage wordt ingediend met gebruikmaking van een formulier dat door de Minister van Economische Zaken en Klimaat beschikbaar wordt gesteld (art. 2.16a Activiteitenbesluit).

Aan artikel 2.16a wordt invulling gegeven door een eLoket Informatieplicht energiebesparing dat door RVO.nl namens het ministerie van EZK wordt opgezet en beheerd.

Het betreft Het bevoegd gezag, bedoeld in de Wet milieubeheer, in de gemeenten waarbinnen de inrichtingen Wm zijn gelegen, Dit kan naast het college van burgemeester en wethouders ook het bestuur van een Omgevingsdienst (OD)/regionale uitvoeringsdienst (RUD) zijn, indien een gemeente deze taak bij een OD/RUD heeft belegd.

De bevoegde gezagen hebben de gegevens uit het eLoket van de bedrijven binnen hun gemeente nodig om de toezichthoudende taken te kunnen uitvoeren. Zij kunnen deze gegevens via het eLoket downloaden.

Bijlage 3: Afspraken betreffende inbreuken op de beveiliging van persoonsgegevens

Melden inbreuk

De uitvoeringsdienst verwerkt persoonsgegevens in het kader van het uitvoeren van het houden van toezicht op de artikelen 2.15 van het Activiteitenbesluit milieubeheer.

De uitvoeringsdienst zal tenminste de volgende gegevens verstrekken:

- Gegevens van de contactpersoon bij de uitvoeringsdienst (naam, functie, e-mailadres, telefoonnummer);
- Gegevens over het datalek (korte samenvatting van het incident waarbij er een inbreuk is geweest op de beveiliging van persoonsgegevens, minimaal en maximaal aantal betrokkenen waarop de inbreuk betrekking heeft, een omschrijving van de groep betrokkenen waarop de inbreuk betrekking heeft, wanneer de inbreuk plaatsvond (exacte datum of periode), wanneer de inbreuk is ontdekt, mogelijke gevolgen van de inbreuk);
- Gegevens over de aard van de inbreuk (lezen, kopiëren, veranderen, verwijderen, vernietigen, diefstal, verlies);
- Soort persoonsgegevens (NAW-gegevens, telefoonnummers, e-mailadressen of andere adressen voor elektronische communicatie, toegangs- of identificatiegegevens, financiële gegevens, BSN, paspoort of kopieën van andere legitimatiebewijzen, geslacht, geboortedatum en/ leeftijd, bijzondere persoonsgegevens (zoals: etniciteit, politieke opvattingen, levensbeschouwing, lidmaatschap vakbond, genetische gegevens, biometrische identificatie, gezondheid, seksuele leven en strafrechtelijke gegevens);
- Welke technische en organisatorische maatregelen genomen zijn om de inbreuk aan te pakken, eventuele nadelige gevolgen te beperken en om verdere inbreuken te voorkomen;
- Technische beschermingsmaatregelen (waren de persoonsgegevens op het moment van het ontdekken van het datalek (deels) versleuteld, gehasht of op een andere manier onbegrijpelijk of ontoegankelijk gemaakt voor onbevoegden? Op welke manier waren de persoonsgegevens geheel of gedeeltelijk onbegrijpelijk dan wel ontoegankelijk gemaakt?).

Een datalek is een inbreuk op de beveiliging, die flinke nadelige gevolgen kan hebben voor de burger of voor de bescherming van de persoonsgegevens. Denk hierbij aan een kwijtgeraakte USB-stick met persoonsgegevens, een gestolen laptop of een inbraak op het netwerk (hack). Als de kans bestaat dat het datalek nadelige gevolgen kan hebben voor burgers, dan moet het óók worden gemeld bij de betrokken burger(s). Daarnaast moet de burger worden geïnformeerd over welke maatregelen zijn genomen om de risico's en schade te beperken.

Ook indien bovenstaande informatie nog niet bekend is, wordt er direct door de uitvoeringsdienst contact opgenomen met het contactpunt datalekken van RVO.nl:

- E-mail: rvoinformatiebeveiliging@rvo.nl
- Bereikbaarheid: op werkdagen tussen 08:00 en 18:00

Vergadering Algemeen Bestuur 26 juni 2019

Agendapunt 6.3 Duurzaamheidsprogramma 2019-2022

Het Algemeen Bestuur heeft in de vergadering van 28 juni 2018 te kennen gegeven dat men graag wil weten wat de Omgevingsdienst Haaglanden op duurzaamheidsgebied allemaal voor de deelnemers kan betekenen.

Op 19 oktober 2018 organiseerde de ODH daarom een duurzaamheidsdag waar in werksessies deelnemers van o.a. gemeenten en provincie aan de slag gingen met duurzame onderwerpen. De ideeën uit de werksessies hebben geleid tot activiteiten die de Omgevingsdienst Haaglanden kan uitvoeren om bij te dragen aan de duurzaamheidsambities van gemeenten en provincie.

Mogelijke activiteiten zijn:

- Kennispunt bedrijven
- Overheid als voorbeeld
- Energiemanagement
- Label C
- Inventariseren grond- en afvalstoffen
- Vervoersmanagement
- Energieprestatie gebouwen
- Grondstromeninformatie
- Functioneren WKO's
- Warmtekansenkaart Haaglanden: warmte vraag en -aanbod op bedrijventerreinen.
- Website, bijeenkomsten en nieuwsbrief voor bedrijven

Werksessies Duurzaamheid

Deze activiteiten zijn op 20 februari 2019 gepresenteerd aan het Algemeen Bestuur en deze werden warm ontvangen. Door het AB werd meegegeven dat de activiteiten dienen aan te sluiten bij de wettelijke taken en dat voorlichting aan bedrijven zeer belangrijk is (ook aan de kleinere). Het AB ziet een meerwaarde in de combinatie van toezicht en informatie/kennis overdracht door de ODH en ziet de ODH als regionale dataverzamelaar en -beheerder.

Cafetariamodel

De ambtelijke en bestuurlijke inbreng hebben samen geleid tot een concept Programma Duurzaamheid Omgevingsdienst Haaglanden 2019-2022 waarin de activiteiten zijn opgenomen die via het cafetariamodel, dus naar behoefte, kunnen worden afgenomen. De opgenomen prijzen zijn indicatief, deze zijn gerelateerd aan de huidige product- en uurtarieven.

In het Ambtelijk Overleg Opdrachtgevers is het programma inhoudelijk positief ontvangen, de gemeente Den Haag en de provincie Zuid-Holland hebben wel meegegeven dat het duurzaamheidsprogramma in lijn moet zijn met het Koersplan. In het koersplan is de onderstaande ambitie opgenomen, het voorliggende programma draagt bij aan die ambitie.

IN 2021 IS DE ODH DÉ OMGEVINGSAUTORITEIT EN NATUURLIJKE SAMENWERKINGSPARTNER IN DE REGIO HAAGLANDEN.

FOCUS LIGT OP COMPLEXE MILIEUTAKEN, HET BEVORDEREN VAN VEILIGHEID IN DE REGIO, BEVORDEREN VAN DUURZAAMHEID, INCIDENTPREVENTIE EN HET BIEDEN VAN MEERWAARDE VOOR DE OPDRACHTGEVERS VANUIT BUNDELING VAN SPECIALISTISCHE KENNIS.

Naast de in duurzaamheidsprogramma opgenomen activiteiten voert de ODH nog andere werkzaamheden op het gebied van duurzaamheid uit, bijvoorbeeld toezicht op de erkende maatregelen energiebesparing noemen op basis van artikel 2.14/2.15 Activiteitenbesluit (zie bijlage 3 voor alle werkzaamheden op het gebied van duurzaamheid die zijn opgenomen in de werkprogramma's 2019). Daarnaast is de ODH betrokken bij het opstellen van landelijk uitvoeringsbeleid daar waar gaat over energiebesparing en vervoersmanagement, met als doel dat alle Omgevingsdiensten de voorschriften op dit gebied hetzelfde interpreteren en uitvoeren. Ook is de ODH deelnemer aan de werkgroep belast met de uitwerking van de circulaire voor Li-ion batterijen, ook wel bekend als buurtbatterijen.

Binnen Omgevingsdienst Haaglanden is veel kennis, expertise en uitvoeringskracht aanwezig die kan bijdragen aan het realiseren van een duurzame leefomgeving. Uitgangspunt is om gemeenten en provincie te ondersteunen bij het halen van duurzaamheidsdoelstellingen. Alle activiteiten die de ODH in het kader van dit programma uitvoert zullen worden gemonitord zodat kan worden nagegaan of de inzet effect heeft.

Tot slot

De in dit programma opgeschreven werkzaamheden van de Omgevingsdienst Haaglanden zijn niet limitatief. De omgevingsdienst is bijvoorbeeld ook betrokken bij de regionale energiestrategie, en bij de warmtetransitievisie van de gemeente Midden-Delfland en neemt deel aan het Overleg Circulaire economie tussen de omgevingsdiensten In Zuid-Holland en de provincie.

Mocht er behoefte zijn aan inzet van de kennis en expertise van de omgevingsdienst op een ander vlak dan beschreven in dit programma dan kunnen provincie en gemeenten daar altijd een beroep op doen en wordt bekeken wat er mogelijk is. Naast eigen inzet kan de omgevingsdienst daarbij ook nagaan of we via ons grote netwerk van OD's iets kunnen regelen.

Bijlagen

1. Concept duurzaamheidsprogramma
2. Duurzaamheid binnen de werkplannen 2019

Voorstel

Naar aanleiding van uw verzoek en de eerdere bespreking in de thema vergadering van het Algemeen Bestuur, is in het voorliggende programma weergegeven wat de Omgevingsdienst Haaglanden op duurzaamheidsgebied voor de deelnemers kan betekenen.

Het is aan iedere individuele deelnemer te bepalen of en zo ja voor welke activiteiten men belangstelling heeft.

Programma Duurzaamheid

Omgevingsdienst Haaglanden

2019-2022

Versie: 1.5

Datum: 9 mei 2019

Managementsamenvatting.....	3
1. Voorwoord	5
2. Inleiding	6
3. Rol Omgevingsdienst Haaglanden.....	8
4. Bedrijven	8
4.1 Energiemanagement	8
4.2 Kennispunt bedrijven.....	8
4.3 Green deals	9
4.3.1 Green Deal: Duurzame Zorg voor een Gezonde Toekomst	9
4.3.2 Green deals Energie Producerende Bedrijventerreinen	10
4.3.3 Green deal: Zero Emission Stadslogistiek (ZES)	11
4.4 Label C.....	11
4.5 Grond- en afvalstoffen.....	12
4.6 Vervoersmanagement	12
4.7 Overheid.....	13
4.8 Energiescans.....	14
5. Overige projecten	15
5.1 Warmte Koude Opslagen (WKO's)	15
5.2 Energieprestatie gebouwen.....	15
5.3 Warmtekansenkaart Haaglanden	16
5.4 Waterstof en buurtbatterijen	16
6. Communicatie	17
6.1 Website, bijeenkomsten en nieuwsbrief voor bedrijven	17
6.2 Voorlichting Wet natuurbescherming.....	17
6.3 Grondstromeninformatie	18
6.4 Visualisatie resultaten	18
7. Monitoring duurzaamheidsprogramma	19

Managementsamenvatting

Inleiding

De Omgevingsdienst Haaglanden wil graag samen met de deelnemers bijdragen aan het verduurzamen van de regio door de slag te maken van plannen naar uitvoering. Binnen de Omgevingsdienst Haaglanden is veel kennis, expertise en uitvoeringskracht aanwezig die kan bijdragen aan het realiseren van een duurzame leefomgeving.

Het Programma Duurzaamheid Haaglanden is een verzameling van projecten, activiteiten en producten die er op gericht zijn om deelnemende gemeenten en de provincie te ondersteunen bij het realiseren van de duurzaamheidsambities. De activiteiten opgenomen in dit programma liggen in het verlengde van de kerntaken van de omgevingsdienst, vergunningverlening, toezicht en handhaving. De primaire doelgroep van de projecten, producten en activiteiten in het programma is daarom bedrijven omdat dit aansluit bij de taakuitoefening van de Omgevingsdienst Haaglanden. De omgevingsdienst ziet reeds toe op de energiebesparingsverplichtingen waaraan bedrijven moeten voldoen zoals de "informatie- en energiebesparingsplicht erkende maatregelen en beoordeelt audits op grond van de Europese Energy-Efficiency Richtlijn. Ook is de Omgevingsdienst Haaglanden betrokken bij het opstellen van uitvoeringsbeleid daar waar gaat over energiebesparing en vervoersmanagement en is deelnemer aan de werkgroep belast met de uitwerking van de circulaire voor Li-ion batterijen, ook wel bekend als buurtbatterijen. De kennis en ervaring zijn dus aanwezig en kunnen ingezet worden voor de inhoudelijke invulling van de projecten opgenomen in dit programma duurzaamheid.

Binnen het programma wordt ingezet op

- Meer Energiebesparing bij bedrijven
- Effectiever ontsluiten en delen van data
- Meer bedrijven en instellingen in beweging voor duurzaamheid
- Leveren van expertise

Opgenomen activiteiten

Project/activiteit	Doel
Energiemanagement	Optimaal ingeregelde klimaatinstallaties bij bedrijven
Kennispunt bedrijven	Advisering bedrijven op het gebied van duurzaamheid dus niet alleen energiebesparing en vervoersmanagement
Label C	Alle kantoren hebben voor 2023 minimaal label c
Grond- en afvalstoffen	In beeld brengen grond- en afvalstromen bij bedrijven
Vervoersmanagement	Minder vervuilend vervoer
Overheid	Overheid voldoet aan alle wettelijke verplichtingen inzake energiebesparing en vervoersmanagement
EPC/BENG	Nieuwbouw voldoet aan de EPC
WKO's	Verbeteren functioneren klimaatinstallaties met WKO
Warmtekansenkaart	In kaart brengen warmtevraag en –aanbod bij bedrijventerreinen
H ₂ en buurtbatterijen	Leveren expertise bij op het gebied van externe veiligheid bij plannen van gemeenten en provincie
Voorlichting Wet natuurbescherming	Behoud/ versterken van biodiversiteit
Informatie grondstromen	Koppelen van vraag en aanbod

Cafetariamodel

Al deze producten kunnen via het cafetariamodel, dus naar behoefte, worden afgenomen (m.u.v. de koppeling van het asbestdakenverbod aan duurzaamheid, daar volgt een apart projectplan bij voldoende belangstelling).

Monitoring

De Omgevingsdienst Haaglanden houdt bij of de activiteiten opgenomen in dit duurzaamheidsprogramma daadwerkelijk bijdragen aan een duurzamere leefomgeving. Jaarlijks zal een rapportage worden opgesteld waarin de uitgevoerde werkzaamheden worden beschreven en waar ingegaan wordt op de effecten van deze werkzaamheden.

Tot slot

De in dit programma opgeschreven werkzaamheden van de Omgevingsdienst Haaglanden zijn niet limitatief. De omgevingsdienst is bijvoorbeeld ook betrokken bij de regionale energiestrategie, de warmtetransitievisie van de gemeente Midden-Delfland en neemt deel aan het Overleg Circulaire economie tussen de omgevingsdiensten In Zuid-Holland en de provincie.

Mocht er behoefte zijn aan inzet van de kennis en expertise van de omgevingsdienst op een ander vlak dan beschreven in dit programma dan kunnen provincie en gemeenten daar altijd een beroep op doen en wordt bekeken wat er mogelijk is.

1. Voorwoord

De Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) wil graag samen met de deelnemers bijdragen aan het verduurzamen van haar regio door de slag te maken van plannen naar uitvoering. De ambities in de regio op het gebied van duurzaamheid zijn hoog en als de ODH daar een steentje aan kan bijdragen dan doen we dat graag. Bij duurzame ontwikkeling is sprake van een ideaal evenwicht tussen ecologische, economische en sociale belangen. Centraal staat het bevorderen van economische vooruitgang met behoud van kwaliteit van leven en ecologische draagkracht, hier en nu, elders en later. Binnen de Omgevingsdienst Haaglanden is net als bij gemeenten en provincie veel kennis, expertise en uitvoeringskracht aanwezig die kan bijdragen aan het realiseren van een duurzame leefomgeving. Uitgangspunt is om gemeenten en provincie te ondersteunen en samen te werken bij het halen van duurzaamheidsdoelstellingen. Te denken valt aan thema's die lokale grenzen overschrijden zoals milieurendement (energie en grondstoffen) en de milieudruk (op klimaat, lucht, water en bodem). Een gezonde, schone en groene leefomgeving draagt bij aan een aantrekkelijke vestigings- en verblijfsregio.

Leo Klaassen,

Directeur Omgevingsdienst Haaglanden

2. Inleiding

Naar aanleiding van het Klimaatakkoord van Parijs in 2015 wordt een nationaal Klimaatakkoord opgesteld, met als doel om de uitstoot van broeikasgassen in Nederland in 2030 met ten minste 49 procent ten opzichte van 1990 terug te dringen.

In juli 2018 is na vier maanden overleg aan zogeheten klimaattafels een voorstel op hoofdlijnen van het klimaatakkoord bekend gemaakt (SER 2018). Daarin is de doelstelling vertaald naar een reductie van in totaal 48,7Mt CO₂ in 2030. Er is beleid uitgewerkt voor vijf sectoren. Op vrijdag 21 december 2018 heeft het kabinet het ontwerp-Klimaatakkoord (OKA) aangeboden gekregen. Dit akkoord moet de opmaat zijn naar 95% minder uitstoot in 2050. In dat jaar moet ook alle opgewekte energie duurzaam moet zijn. Het klimaatakkoord moet zorgen dat de klimaatdoelstellingen worden behaald terwijl het haalbaar en betaalbaar is voor huishoudens en er een faire verdeling tussen mensen en bedrijven wordt gehanteerd. In maart werden de doorrekeningen van het ontwerp-Klimaatakkoord (OKA) door het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en het Centraal Planbureau (CPB) gepresenteerd. Hieruit blijkt dat het OKA in 2030 tussen de 31 en 51 Mt CO₂ realiseert. De doorrekeningen van het ontwerp-Klimaatakkoord laten dus zien dat het behalen van de doelstelling mogelijk is, maar dat hiervoor nog het nodige moet gebeuren en concretisering nodig zijn. Het Klimaatakkoord wacht nu eerst de integrale reactie van het kabinet eind april. Daaruit zal een definitief pakket aan maatregelen volgen.

Niet alleen de rijksoverheid heeft duurzaamheidsdoelstellingen geformuleerd. Ook de provincie Zuid-Holland en de Haaglandse gemeenten hebben grote ambities op het gebied van energie en CO₂- uitstoot:

- Zuid-Holland heeft de ambitie om in 2020 minimaal 9% van de energieconsumptie duurzaam op te wekken;
- In 2020 is er 735,5 MW opgesteld vermogen aan windenergie;
- In 2020 wordt er 1,5 PJ aan zonne-energie geproduceerd;
- In 2025 heeft elke provinciale weg en vaarweg een CO₂-boekhouding.
- In 2030 rijdt al het regionaal Openbaar Vervoer volledig emissievrij;-
- In 2035 moet de energievoorziening voor de gebouwde omgeving CO₂-neutraal zijn;
- In 2050 is de CO₂ balans neutraal;
- Het benutten van ten minste 20 PJ uit restwarmte, aardwarmte en Warmte-Koude-Opslag toepassingen.

Iedere gemeente streeft ernaar uiterlijk in 2050 CO₂ neutraal te zijn. In de coalitieakkoorden heeft duurzaamheid dan ook een prominente plek gekregen.

Er wordt o.a. ingezet op:

- Betaalbare en betrouwbare en duurzame energie voor iedereen
- Leefbare wijken met veilig verkeer, schone lucht en goede sociale voorzieningen
- Verduurzamen van consumptie- en productiepatronen
- Bestrijden van klimaatverandering en de effecten ervan
- Bescherming, herstel en duurzaam gebruik van ecosystemen
- Biodiversiteit versterken
- Faciliteren van duurzame initiatieven
- Circulaire grondstoffenstromen
- Verbeteren Openbaar Vervoer
- Bevorderen toepassing aardwarmte
- Verduurzamen gemeentelijk vastgoed en schoolgebouwen
- Laadpalen voor elektrische auto's en fietsen

De Omgevingsdienst Haaglanden kan en wil graag bijdragen aan deze duurzaamheidsdoelstellingen. In de volgende hoofdstukken leest u wat de Omgevingsdienst Haaglanden voor u kan betekenen. In hoofdstuk 4 staan de projecten specifiek gericht op bedrijven en bedrijventerreinen. In hoofdstuk 5 staan de overige uitvoeringsprojecten genoemd, in hoofdstuk 6 kunt u lezen wat de omgevingsdienst kan betekenen op het gebied van communicatie en in hoofdstuk 7 staat beschreven hoe de Omgevingsdienst Haaglanden de uitvoering van dit duurzaamheidprogramma wil monitoren.

3. Rol Omgevingsdienst Haaglanden

De Omgevingsdienst Haaglanden is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de wettelijke milieutaken namens de Provincie Zuid-Holland en de gemeenten Delft, Den Haag, Midden-Delfland, Leidschendam-Voorburg, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer. Alle deelnemende opdrachtgevers hebben hoge ambities op het gebied van duurzaamheid en energiebesparing maar het ontbeert soms aan uitvoerings- en realisatiekracht voor wat betreft de doelgroep bedrijven. De Omgevingsdienst Haaglanden komt dagelijks bij bedrijven en kan de provincie en gemeenten ondersteunen om hun duurzaamheidsdoelen voor bedrijven te realiseren. De meeste in dit programma opgenomen projecten zijn dan ook bedrijf gerelateerd, maar niet allemaal. Door de inzet van expertises, bijvoorbeeld op bodem- en afvalgebied, kan de Omgevingsdienst Haaglanden de gemeenten en provincie ook helpen om de duurzaamheidsdoelen te behalen. Elk opgenomen uitvoeringproject staat onder leiding van een projectleider die zorgt voor een gedetailleerd projectplan. Daarin zijn opgenomen de voorbereiding, werkinstructies, standaarden, bewaking voortgang en het verzorgen van een eindrapportage.

4. Bedrijven

In dit hoofdstuk kunt u lezen wat de Omgevingsdienst Haaglanden, naast de duurzaamheidsproducten opgenomen in de jaarwerkplannen (bijv. beoordeling audits op grond van de EED en het toezicht op de erkende energiebesparingsmaatregelen zoals opgenomen in het Activiteitenbesluit) allemaal nog meer kan doen om duurzaamheid bij bedrijven te bevorderen.

4.1 Energiemanagement

Goed ingeregelde klimaatinstallaties helpen om een goed binnenklimaat te realiseren met zo min mogelijk energiegebruik. Bij veel klimaatinstallaties is hiermee eenvoudig winst te behalen. Uit ervaringscijfers blijkt dat door goed in te regelen het energieverbruik wel met 25% kan dalen, bijvoorbeeld door het dynamisch waterzijdig inregelen van de verwarming.

De Omgevingsdienst Haaglanden kan bedrijven en instellingen specifiek doorlichten op goed energiemanagement. Per locatie wordt voorlichting gegeven en advies uitgebracht. Jaarlijks wordt gemonitord of de adviezen zijn overgenomen en of dit heeft geleid tot energiebesparing. Bij onvoldoende voortgang kan bij bedrijven, die moeten voldoen aan de erkende maatregelen uit het Activiteitenbesluit, overgegaan worden tot handhaving.

PRODUCTPRIJS:

Werkzaamheden	Bedrag
Vorbereiding, controle en rapportage/advies	€ 1.235,- per controle

4.2 Kennispunt bedrijven

De Omgevingsdienst Haaglanden kan een kennispunt inrichten voor bedrijven, een aantal vergunningverleners en toezichthouders worden ingezet om als energieambassadeurs vragen te beantwoorden en adviezen te verstrekken. Zij kijken niet alleen naar de verplichte maatregelen maar gaan verder. Zij adviseren wat een bedrijf nog meer kan doen om energie te besparen of op andere vlakken te verduurzamen. Kennisuitwisseling tussen bedrijven is daarbij een pré, voorlopers/koplopers worden dan als ambassadeurs ingezet om andere bedrijven aan te sporen. Omdat de informatie met betrekking tot de bedrijven binnen het beheergebied van de ODH goed geborgd is, kan deze worden ingezet om bedrijven bij elkaar te brengen, naar voorbeeld van de reeds bestaande duurzaamheidskringen in Den Haag waar bedrijven uit dezelfde branche van elkaar kunnen leren. Ook kan gedacht worden aan een duurzaamheidskring op bedrijventerreinniveau

waar bijv. gesproken wordt gesproken kan worden over een op dat terrein specifiek gerichte aanpak of het centraal begeleiden van subsidieaanvragen.

PRODUCTPRIJS:

Werkzaamheden	Bedrag
Adviseringsbezoek bedrijven en rapportage	€ 1.235,- per bedrijf
Deelname duurzaamheidskringen	€ 445,- per bijeenkomst
Opzetten en faciliteren nieuwe duurzaamheidskringen	€ 3.000,- per kring

4.3 Green deals

4.3.1 Green Deal: Duurzame Zorg voor een Gezonde Toekomst

Voor zorginstellingen liggen er veel kansen met betrekking tot duurzaamheid. Het zijn grootverbruikers van energie, water en voedsel. De Green Deal Zorg is eind 2015 gestart met de ambitie dat ziekenhuizen en overige zorgaanbieders een begin maken met de systematische verduurzaming van hun bedrijfsvoering en toewerken naar een betrouwbaar integraal duurzaamheid keurmerk.

De Green Deal Zorg van 2015 stond vooral in het teken van stimuleren bewustwording, en instellingen aan de slag krijgen. De vervolg deal: de "Green Deal Duurzame Zorg voor een Gezonde Toekomst" sluit aan op ambities rijksbeleid en streeft de gehele sector mee te krijgen.

De Green Deal Duurzame Zorg voor een Gezonde Toekomst heeft als uitdaging

- 49% CO2 reductie in 2030,
- circulaire bedrijfsvoering,
- medicijnresten uit afvalwater
- gezond makende leefomgeving en milieu.

De zorginstellingen die de Green Deal hebben ondertekend gaan aan de slag met de Milieuthermometer. De Milieuthermometer is een interne routekaart voor een duurzame bedrijfsvoering. De Stichting Stimular organiseert bijeenkomsten waar zorginstellingen worden voorgelicht, hun ervaringen met de milieuthermometer kunnen delen en van elkaar kunnen leren.

De Omgevingsdienst Haaglanden kan een startbijeenkomst organiseren met als doel dat zoveel mogelijk zorginstellingen, de Omgevingsdienst Haaglanden zelf en zoveel mogelijk gemeenten uit ons werkgebied de deal tekenen.

PRODUCTPRIJS:

Werkzaamheden	Bedrag
Startbijeenkomst i.s.m. de Stichting Stimular	€ 10.000,-

4.3.2 Green deals Energie Producerende Bedrijventerreinen

Om aan de klimaatdoelstelling te kunnen voldoen ligt er een grote uitdaging om het energieverbruik bij bedrijven te verminderen en tegelijkertijd het aandeel lokaal opgewerkte duurzame energie bij bedrijven te vergroten. In Nederland is het merendeel van de bedrijven gevestigd op één van de 3.600 bedrijventerreinen die een oppervlak vertegenwoordigen van 80.000 hectare (2% van Nederland). Momenteel is er buiten het beter handhaven van de energieparagraaf in de Wet Milieubeheer, geen specifiek verduurzamingsbeleid op nationaal niveau voor MKB. Vanuit een organisatorisch als ook technisch oogpunt is gebiedsaanpak gericht op bedrijventerreinen interessant.

Zonder bundeling van krachten met behulp van een Green Deal, is de verwachting dat bedrijven zich voornamelijk individueel gaan focussen op de korte termijn maatregelen, wat verdere opschaling en innovaties tegen gaat. Het rijk wil daarom samen met betrokken partijen de juiste condities creëren om de transitie naar CO₂ arme bedrijventerreinen zo veel mogelijk te bespoedigen. Ondersteuning en samenwerking met provincie, omgevingsdiensten, ontwikkelingsbedrijven en gemeenten is nodig om uitvoering effectiever en efficiënter te maken en om het draagvlak van bedrijven te verhogen. Naast het creëren van draagvlak en eigenaarschap zijn knelpunten in wet- en regelgeving en financieringsconstructies met een langere terugverdientijd in veel gevallen nog een obstakel. De Green Deal kan dus een belangrijke toegevoegde waarde hebben in het aardgas vrij maken van ons land en bij het realiseren van een CO₂-neutrale toekomst.

Met het tekenen van het convenant committeert een bedrijventerrein zich om in de planvorming (energiescans, businesscases en investeringsplannen) toe te werken naar uiteindelijk energie producerend. Gemeenten en provincies die de deal ondertekenen, wijzen ten minste één bedrijventerrein aan waarmee ze samen met een bedrijvenvereniging actief aan dit doel gaan werken.

De Omgevingsdienst Haaglanden kan middels het kennispunt bedrijven deze green deal promoten, door bijv. het opzetten van een communicatiecampagne, en kan expertise inbrengen bij bedrijvenkringen van deelnemende bedrijventerreinen.

PRODUCTPRIJS:

Werkzaamheden	Bedrag
Promotie campagne	p.m.
Deelname bedrijvenkring	€ 445,- per bijeenkomst

4.3.3 Green deal: Zero Emission Stadslogistiek (ZES)

De stad is tegenwoordig het hart van de economie, en dat zal alleen maar toenemen de komende jaren. Het grootste deel van het bruto binnenlands product wordt nu al in steden geproduceerd. De veeleisende consument leeft, werkt en recreëert in de stad. Daarbij hoort een groeiende vraag naar goederen en diensten. Tegelijk wil de consument dat zijn leefomgeving leefbaar is en blijft, of zelfs beter wordt.

Zero Emission
Stadslogistiek

In de december circulaire 2018 wordt in het kader van Zero-emissie stadslogistiek € 3,068 miljoen ingezet om een impuls te geven aan deze Green Deal. Het geld is bedoeld om de ingroei van emissieloze bestelauto's te versnellen en gemeenten te ondersteunen bij de voorbereiding op zero-emissie stadslogistiek. Deelnemers aan de Green Deal ZES testen niet alleen nieuwe praktische logistieke oplossingen uit, maar ook combinaties van nieuwe technologieën, publiek-private samenwerking en aangepaste regelgeving.

De Omgevingsdienst Haaglanden kan met de aanwezige kennis over de bedrijven in Haaglanden partijen bij elkaar brengen en bijeenkomsten faciliteren.

PRODUCTPRIJS:

Werkzaamheden	Bedrag
Faciliteren bijeenkomsten	€ 800,- per bijeenkomst

4.4 Label C

Ieder kantoor groter dan 100m² moet in 2023 minimaal energielabel C hebben. Naar schatting moeten er maatregelen genomen worden bij meer dan helft van de kantoren in Nederland om aan deze aanstaande verplichting te voldoen. Voldoet een pand niet aan de eisen, dan mag het per 1 januari 2023 niet meer als kantoor gebruikt worden. Deze verplichting staat in het Bouwbesluit. Wel gelden er enkele uitzonderingen, waaronder:

- Kantoor(ruimte) gebruikt als nevenfunctie (<50% gebruiksoppervlak heeft kantoorfunctie)
- Monumenten (Rijk/prov./gem.) *beschermde stads- en dorpsgezichten behoren hier niet toe
- Binnen 2 jaar te slopen/transformeren/onteigenen panden

De Omgevingsdienst Haaglanden kan bij kantoren nagaan welke maatregelen er getroffen moeten worden om energielabel C te krijgen en kan controleren of in de praktijk het kantoor ook conform label C in bedrijf is. Ook kan de Omgevingsdienst Haaglanden de labeling van andere utiliteitsgebouwen in beeld brengen.

PRODUCTPRIJS:

Werkzaamheden	Bedrag
Vorbereiding, controle en rapportage/advies	€ 1.235,- per controle

4.5 Grond- en afvalstoffen

Landelijk is het programma VANG (Van Afval Naar Grondstof) gestart om Afvalscheiding te bevorderen. De landelijk doelstelling is 75% afvalscheiding en maximaal 100 kg huishoudelijk restafval per persoon per jaar in 2020. 75% afvalscheiding betekent dat driekwart van het totaalgewicht huishoudelijk afval gescheiden wordt ingezameld.

Het doel voor de toekomst is dat het ontstaan van afval zo veel mogelijk wordt voorkomen en producten en materialen zo lang mogelijk in de keten blijven. Producten worden beschouwd als waardevolle dragers van grondstoffen en energie. Het gaat dus om het sluiten van kringlopen en het terugwinnen van materialen, grondstoffen en energie.

Afvalstromen kunnen geld opleveren voor bedrijven, omdat ze hergebruikt worden als grondstoffen. Ook zullen sommige grondstoffen over niet al te lange tijd zo schaars en duur zijn.

De Omgevingsdienst Haaglanden kan bij bedrijven(terreinen) in kaart brengen welke grondstoffen worden gebruikt en welke afvalstoffen worden afgevoerd.

PRODUCTPRIJS:

Werkzaamheden	Bedrag
Vorbereiding, bedrijfsbezoeken en rapportage	€ 1.235,-per controle

4.6 Vervoersmanagement

Toepassing van vervoersmanagement door bedrijven en instellingen heeft verschillende milieuvoordelen. Het levert energiebesparing op, het draagt bij aan de verbetering van de luchtkwaliteit door de reductie van de uitstoot van fijnstof, koolwaterstoffen en NOx, het draagt bij aan de aanpak van het klimaatprobleem door vermindering van de CO2-uitstoot en zorgt voor een vermindering van verkeerslawaai. Daarnaast wordt de bereikbaarheid verbeterd en ervaring leert dat door een goed goederenvervoersmanagement een besparing van vijf tot tien procent op de transportkosten mogelijk is.

In de tweede helft van 2019 wordt in samenwerking met de andere omgevingsdiensten in Zuid-Holland gestart met een pilot bij provinciale bedrijven. In de Nota VTH 2018-2021 van de provincie Zuid-Holland maakt vervoersmanagement, zowel binnen vergunningverlening als in het kader van toezicht en handhaving, een wezenlijk onderdeel van de beoogde energietransitie.

Voor de gemeenten kan de Omgevingsdienst Haaglanden op dit gebied ook het een en ander betekenen. De Omgevingsdienst Haaglanden beoordeelt al of in de door bedrijven ingediende audits op grond van de Europese Energie-Efficiency Richtlijn (EED)¹ vervoersmanagement voldoende terugkomt. Bij vervoerrelevante bedrijven (zie tabel 1 voor de drempelwaarden) of op complete bedrijventerrein kan de Omgevingsdienst Haaglanden een vervoerscan uitvoeren.

¹ Ondernemingen met meer dan 250 fte, of ondernemingen met een jaaromzet van € 50 miljoen of meer én een jaarlijkse balanstotaal van meer dan € 43 miljoen zijn EED-plichtig

Tabel 1: drempelwaarden vervoerrelevantie

Goederenvervoer over de weg (met eigen* voertuigen/uitbesteed en door toeleveranciers en klanten)

	Criteria	Vrachtwagens	Bestelwagens
	Aantal voertuigen (gemiddeld over een jaar)	> 10	> 15
of	Aantal bezoekende goederenvoertuigen per jaar	> 10.000	> 20.000
of	Aantal transportkilometers per jaar gegenereerd door in werking zijn van de inrichting	> 1.000.000	> 800.000

Personenvervoer

Vervoersvorm	Aantal werknemers	Aantal bezoekers
Zakelijk verkeer (gemiddeld over een jaar)	> 100	n.v.t.
Woon-werkverkeer (gemiddeld over een jaar)	> 100	n.v.t.
Bezoekersverkeer (gemiddeld per dag)	n.v.t.	> 500

Tabel drempel vervoersrelevantie per modaliteit op bedrijfsniveau

*) van EIGEN VERVOER is ook sprake als de vervoermiddelen geleased zijn

PRODUCTPRIJS:

Werkzaamheden	Bedrag
Vorbereiding, uitvoeren individuele scan en rapportage/advies	€ 1.235,- per controle
Scan compleet bedrijventerrein	Maatwerkofferte, o.a. afhankelijk van omvang bedrijventerrein

4.7 Overheid

De overheid dient het goede voorbeeld te geven. De Omgevingsdienst Haaglanden kan bij rijks-, provinciale en gemeentelijk panden nagaan of alle verplichte energiebesparingsmaatregelen zijn genomen, of men voldoet aan de label C eisen. Is de basis op orde? Daarnaast zal de Omgevingsdienst Haaglanden met de opdrachtgevers meedenken hoe hun eigen gebouwvoorraad verder verduurzaamd kan worden. Hiertoe kan bijvoorbeeld de voortgang van de plannen van aanpak met betrekking tot de EED gemonitord worden of de voortgang betreffende het labelen van de eigen gebouwen. Ook het functioneren van een aanwezige WKO-installatie kan worden onderzocht.

PRODUCTPRIJS:

Werkzaamheden	Bedrag
Vorbereiding, controle en rapportage/advies	€ 1.235,- per controle

4.8 Energiescans

De Omgevingsdienst Haaglanden kan voor de gemeenten gezamenlijk de aanbesteding van energiescans bij het Midden- en kleinbedrijf (MKB) en maatschappelijke instellingen verzorgen. Veel gemeenten zijn hierin geïnteresseerd en sommige doen dit nu al zelf. Door samen op te trekken ontstaat er schaalvoordeel. Naast het uitvoeren van de scan worden bedrijven en instellingen ook geholpen met het treffen van de maatregelen en indien gewenst met het monitoren van de energiegegevens. Ook het communicatietraject en het opstellen van rapportages wordt voor de gemeenten verzorgd. Gemeenten kunnen zelf energiescans inkopen en inzetten hoe en wanneer zij willen en er wordt per energiescan afgerekend met de gemeente. Bij de Omgevingsdienst West-Holland zijn op deze manier 500 scans ingekocht.

PRODUCTPRIJS:

Werkzaamheden	Bedrag
Aanbesteding	€ 3600,-
Per scan	€ 82,- (1 uur Omgevingsdienst gericht op de verwerking)
Energiescan zonder monitoring energiegegevens	€ 400,-
Energiescan met 2 jaar monitoring energiegegevens	€ 650,-

5. Overige projecten

In dit hoofdstuk staan de duurzaamheidsprojecten genoemd die door de Omgevingsdienst Haaglanden kunnen worden uitgevoerd maar die niet direct bedrijf gerelateerd zijn.

5.1 Warmte Koude Opslagen (WKO's)

De Omgevingsdienst Haaglanden heeft in 2016/2017 42 open WKO-installaties op goed functioneren onderzocht. Geconcludeerd is dat met de juiste aandacht van de gebruiker (beheer) en doorvoering van maatregelen met een geringe investering bestaande klimaatinstallaties met bodemenergiesystemen relatief eenvoudig kunnen worden geoptimaliseerd.

De Omgevingsdienst Haaglanden kan voor zowel gesloten als open WKO's periodiek het functioneren onderzoeken en aanbevelingen geven hoe het systeem verder te optimaliseren om meer energiebesparing te realiseren. Buiten de regio Haaglanden wordt daar waar het gaat om open WKO-systemen samengewerkt met de andere omgevingsdiensten².

PRODUCTPRIJS:

Werkzaamheden	Bedrag
Vorbereiding, controle en rapportage/advies	€ 1.235,- per controle
Inhuur expert	€ 1.000,-per controle

5.2 Energieprestatie gebouwen

De energieprestatie van een nieuw gebouw geeft aan hoe energiezuinig een woning of een utiliteitsgebouw is en wordt nu nog uitgedrukt in de energieprestatiecoëfficiënt (EPC).

Als je nu in Nederland bijvoorbeeld een nieuwe woning wil bouwen moet deze aan EPC eisen voldoen. Vanaf 1 januari 2015 geldt het energieprestatiecoëfficiënt (EPC) voor woningen van 0,4. Voor het realiseren van een $EPC \leq 0,4$ kunnen diverse bouwkundige en installatietechnische maatregelen worden getroffen (thermische schil, het verwarmings- en tapwatersysteem en energiezuinig ventilatiesysteem). Het combineren van bouwkundige en installatietechnische maatregelen leidt tot een optimaal energieconcept.

Per 1 januari 2020 wordt de EPC voor nieuwbouw vervangen door BENG-eisen (bijna energieneutrale gebouwen). BENG is gebaseerd op de Trias Energetica, een driestappenstrategie om een energiezuinig ontwerp te maken. De EPC voldoet niet meer. Je kunt bijvoorbeeld een grote glaswand in een gebouw zetten en de EPC-eis halen door deze energieverliezen bij glas te compenseren met zonnepanelen; de huidige nieuwbouweis houdt geen rekening met het energieverlies van de woning door de gebouwvorm. Er is daardoor bij de huidige eis geen relatie met het energieverbruik per m². De BENG-eisen houden hier wel rekening mee. Er geldt een aparte eis voor de buitenkant van een gebouw, de zogenoemde schil, om de energiebehoefte te limiteren (BENG 1) Ook moet de resterende energiebehoefte zo efficiënt mogelijk worden opgewekt (BENG 2) en moet de energievraag van een gebouw zo veel mogelijk uit hernieuwbare energie bestaan (BENG 3-eis).

² De Omgevingsdienst Haaglanden voert namens de provincie Zuid-Holland de VTH taken met betrekking tot open WKO's uit voor de hele provincie.

De omgevingsdienst Haaglanden kan controleren of er daadwerkelijk is gebouwd conform de EPC en in de toekomst conform BENG-eisen.

PRODUCTPRIJS:

Werkzaamheden	Bedrag
controle en rapportage	€ 1.235,- per controle

5.3 Warmtekansenkaart Haaglanden

Om inzicht te krijgen in de kansen ten behoeve van een duurzamere warmtevoorziening worden warmtekansenkaarten ontwikkeld. Een warmtekansenkaart is een geo-informatiesysteem dat allerlei gegevens bevat over de verwarmingsvraag van gebouwen en het lokale aanbod aan warmte. Zo wordt bijvoorbeeld het huidige warmtesysteem, het woningtype en het huidige energielabel inzichtelijk. Ook worden locaties weergegeven van grote warmtevragers en mogelijke warmteaanbieders. Door vervolgens de kaarten van verschillende gemeentes te combineren worden de kansen over de gemeentegrenzen heen inzichtelijk. De provincie Zuid-Holland streeft naar een volledig overzicht van de kansen in de ondergrond in Zuid-Holland.

De Omgevingsdienst Haaglanden kan de verwarmingsvraag van gebouwen en het lokale aanbod aan warmte op bedrijventerreinen in kaart brengen.

PRODUCTPRIJS:

Werkzaamheden	Bedrag
Invantisatiebezoek bedrijven	€ 445,- per inventarisatie
Overzichten per bedrijventerrein met vraag en aanbod warmte	€ 1.500,-

5.4 Waterstof en buurtbatterijen

Een alternatief voor aardgas, met als restproduct geen CO₂, maar zuiver water. We kunnen het zelf produceren met windmolens en zonnepanelen. En we kunnen onze bestaande gasinfrastructuur ervoor gebruiken – met enkele aanpassingen. Japan is al om: de Olympische Spelen van 2020 moeten hét voorbeeld zijn van de beloftes van waterstof. Ook de Duitse overheid is vastbesloten om waterstof te laten slagen. In 2023 moeten er 400 tankstations door het land verrijzen, wat Duitse autobouwers enthousiast heeft gemaakt om auto's te ontwikkelen. Ook in Nederland komt er een netwerk van waterstoftankstations, streven is in 2020 een netwerk van minimaal twintig locaties in Nederland.

Buurtbatterijen zijn energieopslagsystemen (EOS) waarmee overtollige duurzame energie wordt opgeslagen om deze op een later moment te gebruiken in het elektriciteitsnet. Deze batterijen worden steeds vaker neergezet in buurten en op bedrijventerreinen. Zonder de buurtbatterij kunnen we de overtollige energie niet opslaan bij zonnige of windige dagen. Een buurtbatterij kan een risico vormen als niet de juiste voorzorgsmaatregelen zijn genomen.

Het Ministerie van I&W is voornemens om hierover een circulaire uit te brengen. De Omgevingsdienst Haaglanden is in verband met de aanwezige expertise deelnemer aan de werkgroep belast met de uitwerking van de circulaire voor Li-ion batterijen. Daarnaast vertegenwoordigt de ODH de gemeenten bij het opstellen van de richtlijn PGS 37 betreffende de opslag van Li-ion batterijen en Energie Opslag Systemen (EOS) ook wel bekend als buurtbatterijen.

De Omgevingsdienst Haaglanden kan expertise inbrengen op het gebied van externe veiligheid bij plannen van gemeenten en provincie voor waterstoftoepassingen en energieopslag.

PRODUCTPRIJS:

Werkzaamheden	Bedrag
Inbreng expertise	€ 100,- per uur

6. Communicatie

Naast het uitvoeren van projecten kan de Omgevingsdienst Haaglanden ook veel betekenen op het gebied van communicatie, daar kunt u in dit hoofdstuk meer over lezen.

6.1 Website, bijeenkomsten en nieuwsbrief voor bedrijven

Inspirerende voorbeelden helpen anderen mee te werken aan duurzaamheidsdoelen. De Omgevingsdienst Haaglanden kan een website, een periodieke nieuwsbrief duurzaamheid en voorlichtingsmateriaal en -bijeenkomsten verzorgen speciaal gericht op bedrijven. Bedrijven worden geïnformeerd over wat de omgevingsdienst, provincie en gemeenten doen om duurzaam werken te stimuleren, wat de wettelijke verplichtingen zijn, ook worden subsidiemogelijkheden onder de aandacht gebracht en goede praktijkvoorbeelden belicht.

Nieuwsbrief duurzaam ondernemen

SAMEN HET BESTE VOOR EEN DUURZAME LEEFOMGEVING

Werkzaamheden	Bedrag
Actualisatie website, berichten via linked-in en overige sociale media	Maatwerk-offerte
Advies bedrijven/instanties, voorlichtingsmateriaal, verzorgen bijeenkomsten (etc)	Maatwerk-offerte

6.2 Voorlichting Wet natuurbescherming

De Haaglanden gemeenten staan voor het behoud of het versterken van biodiversiteit. Veel verschillende planten- en diersoorten zorgen ervoor dat de natuur tegen een stootje kan. Sommige soorten, zoals vleermuizen, gierzwaluwen en steenuilen zijn kwetsbaar. In een dichtbevolkte samenleving als Nederland is daarom goede natuurbescherming belangrijk. Bij elke aanvraag omgevingsvergunning moet beoordeeld worden of groen en ecologie een rol speelt. Daarom is het belangrijk om als Bevoegd Gezag voor omgevingsvergunningen goed op de hoogte te zijn van de Wet natuurbescherming die sinds 1 januari 2017 van kracht is.

De Omgevingsdienst Haaglanden kan op verzoek voorlichtingen verzorgen voor medewerkers van gemeenten en provincie en voor projectontwikkelaars, bouwbedrijven etc.

Werkzaamheden	Bedrag per stuk
Voorlichtingsmateriaal, verzorgen bijeenkomsten (etc)	€ 3.000,-

6.3 Grondstromeninformatie

De Omgevingsdienst Haaglanden beschikt over veel informatie m.b.t. grondstromen en kan gemeenten en provincie ondersteunen bij het koppelen van vraag en aanbod.

PRODUCTPRIJS:

Werkzaamheden	Bedrag
Informatievoorziening	€ 100,- per uur

6.4 Visualisatie resultaten

De Omgevingsdienst Haaglanden beschikt over veel informatie m.b.t. energiebesparing bij bedrijven. Op dit moment is al veel informatie over de bedrijven geregistreerd als gevolg van de ingekomen energie-audits op grond van de EED en MJA3. Ook de getroffen erkende maatregelen worden vanaf 2019 in ons bedrijvenbestand verwerkt. Deze informatie kan voor de opdrachtgevers verwerkt worden op digitale kaarten (zoals bodeminfo online). Hiermee kan in overleg met de opdrachtgevers afspraken gemaakt worden m.b.t. informatie gestuurde handhaving om bijvoorbeeld een industrieterrein verder te analyseren. Dit kan niet alleen voor energie maar ook voor vervoersmanagement.

PRODUCTPRIJS

Werkzaamheden	Bedrag
Opzetten en beheer digitale kaarten	€ maatwerk (minimaal € 50.000,- 1 ^e jaar)

7. Monitoring duurzaamheidsprogramma

Monitoring is het herhaald verzamelen, opnemen en terugkoppelen van informatie zodat kan worden nagegaan of het ingezette beleid effect heeft. De Omgevingsdienst Haaglanden houdt bij of de activiteiten opgenomen in dit duurzaamheidsprogramma daadwerkelijk bijdragen aan een duurzamere leefomgeving. Jaarlijks zal een rapportage worden opgesteld waarin de uitgevoerde werkzaamheden worden beschreven en waar ingegaan wordt op de effecten van deze werkzaamheden. Daarbij worden de hieronder genoemde indicatoren gebruikt.

Monitoring duurzaamheidsprogramma

Nr.	Project	Doelstelling	Indicator + bron
4.1	Energiemanagement	Optimaal ingeregelde klimaatinstallaties bij bedrijven	Aantal en energieverbruik
4.2	Kennispunt bedrijven	Advisering bedrijven op het gebied van duurzaamheid dus niet alleen energiebesparing en vervoersmanagement	Aantal uitgebrachte adviezen
4.4	Label C	Alle kantoren hebben voor 2023 minimaal label c	Energielabels Resultaten controles Energieverbruik voor en na treffen maatregelen
4.5	Grond- en afvalstoffen	In beeld brengen grond- en afvalstromen bij bedrijven	Aantal inventarisaties met hoeveelheden grond- en afvalstoffen
4.6	Vervoersmanagement	Minder vervuילend vervoer	Aantallen vervoersbewegingen vertaald in CO ₂ en NO _x uitstoot
4.7	Overheid	Overheid voldoet aan alle wettelijke verplichtingen inzake energiebesparing en vervoersmanagement	Resultaten controles Energieverbruik Aantallen vervoerbewegingen vertaald in CO ₂ ³ en NO _x uitstoot
5.1	EPC/BENG	Nieuwbouw voldoet aan de EPC	Resultaten controles
5.2	WKO's	Verbeteren functioneren klimaatinstallaties met WKO	Aantallen en energieverbruik
5.3	Warmtekansenkaart	In kaart brengen warmtevraag en –aanbod bij bedrijventerreinen	Hoeveelheid beschikbare en benodigde warmte per bedrijventerrein

³ Behaalde energiebesparing kan vertaald worden naar CO₂ besparing middels kentallen, daarbij dient wel opgemerkt te worden dat dit slechts een indicatie betreft. Het proces kan veranderen, de productie en het aantal medewerkers kan toe- of afnemen. Het bedrijf kan uitbreiden of inkrimpen etc.

Duurzaamheid binnen de werkplannen 2019

ODH voerde in de afgelopen jaren het Programma Duurzaamheid uit met concrete initiatieven en activiteiten die zich kenmerken door een logische en synergetische meerwaarde en;

- aanhaking bij de taakuitvoering van ODH;
- de aanwezigheid van nut en noodzaak in de markt (en in aansluiting op de doelgroepen; afnemers van energie, bedrijven en instellingen;
- aansluiting op bestuurlijke ambities van de opdrachtgevers;
- beschikbaarheid van geldstromen waarbij een combinatie van de eerste drie mogelijk is.

Eind 2018 is gestart met een verkenning naar mogelijke vervolgprojecten waarmee de ODH -naast de reguliere VTH taakuitvoering- de komende jaren de gemeenten kan ondersteunen bij hun ambities. Vooruitlopend op daadwerkelijke keuzes t.a.v. het programma duurzaamheid 2019-2021 zijn binnen de 10 werkprogramma's 2019 van de 10 deelnemers een beperkt aantal activiteiten reeds opgenomen. Bij elkaar opgeteld zal de ODH binnen de werkplannen ruim 5000 uren aan de volgende activiteiten op het gebied van duurzaamheid uitvoeren:

Voor alle deelnemers

1. **EED:** Sinds 2016 geldt voor veel bedrijven een auditverplichting in het kader van de EED (Europese Energie-Efficiency).
 - administratief beoordelen binnenkomende EED's.
 - het beperkt geven van voorlichting op verzoek van bedrijven over de EED en het uitzoeken via register Kamer van Koophandel of bedrijven al dan niet terecht onder de EED vallen,
 - deelname van de ODH aan het kern team (<http://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernehmen/energie-besparen/europese-energie-efficiency-richtlijn/energie-audit/concernaanpak>) en het beoordelen energie-audits van landelijk opererende ketens met medewerkers van andere Omgevingsdiensten en gemeenten,
 - verwerken informatie uit energie audits van bedrijven in Squit, bewaken voortgang aanpak duurzaamheid bedrijven;
 - samenwerken en kennisuitwisseling met andere Omgevingsdiensten binnen de Provincie Zuid-Holland om de aanpak energiebesparing en vervoersmanagement bij regionaal opererende concerns op eenduidige wijze te beoordelen,
 - deelname landelijke bijeenkomsten en werkgroepen op het gebied van de EED
2. **MJA:** De bedrijven die deelnemen aan de volgende convenant periode dienen voor oktober van dit jaar een (nieuw) Energie Efficiëntie Plannen (EEP's) op voor de periode 2017-2020 op te stellen. Deze plannen worden in eerste instantie door RVO beoordeeld en van advies voorzien. Hiervoor staat een periode van 6 weken. Daarna zal aan de ODH als bevoegd gezag om advies worden gevraagd hetgeen gedurende 2017 heeft plaats gevonden. De ODH zal de energieplannen van de MJA (meerjarenafspraak) bij de bedrijven monitoren.
3. **Toezicht op basis van artikel 2.14/2.15 Activiteitenbesluit** als standaard onderdeel van de reguliere integrale Wm-controles
4. Voorbereiding en implementatie informatieplicht energiebesparing (**EML**): Naast de bestaande energiebesparingsplicht komt er een informatieplicht voor bedrijven en instellingen die meer dan 50.000 kWh elektriciteit of 25.000 m³ aardgas(equivalent) per jaar verbruiken. Iedere inrichting die onder de energiebesparingsplicht valt, moet dus óók een rapport opsturen aan het bevoegd gezag. Het gaat om gegevens waarmee de controle op de energiebesparingsplicht gebeurt.

Door een informatieplicht te presenteren, komt de informatie vrij waarmee ook informatie gestuurde handhaving beter mogelijk wordt. Tegelijk moedigt de informatieplicht “het bedrijfsleven” aan om met energiebesparing te starten. De ODH zal in de loop van 2019 als er meer bekend is over het systeem, de informatie daarin en de communicatie door RVO met een implementatieplan komen.

Voor Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg en de provincie Zuid-Holland

5. **Deelcontroles duurzaamheid:** De deelcontroles duurzaamheid bestaan uit het inventariseren van energieverbruik, te treffen maatregelen (besparingspotentieel) en vooral ook advisering t.a.v. de aankomende informatieplicht. Daarnaast kunnen deze controles gebruikt worden bij bedrijven die meer uitgebreide advisering/uitleg voor de EED/MJA nodig hebben. Duurzaamheidscontroles nemen in tegenstelling tot reguliere controles meer tijd in beslag; fysieke controle, administratieve ondersteuning, beoordeling rapportages en plannen van aanpak en handhaving. Tevens dient er monitoring van de voortgang op het gebied van duurzaamheid (energie en vervoersmanagement) bij de bezochte bedrijven plaats te vinden. Daarbij kan het mogelijk nodig zijn dat vergunningen op de energieparagraaf moeten worden aangepast. Gekozen is voor met name de stimulerende aanpak waardoor soms meerdere bezoeken aan een bedrijf noodzakelijk zijn

Voor Delft

6. **Project Schieoevers:** vervolg op het project uit 2017 waarin circa 170 bedrijven zijn gecontroleerd op de representatieve bedrijfssituatie en het energieverbruik, energieopwekking en thermisch vermogen van stookinstallaties en verlichting.

Voor de provincie Zuid-Holland

7. **Project Circulaire economie:** Op dit moment maakt Omgevingsdienst Haaglanden deel uit van het provinciaal overleg Circulaire Economie. Tijdens dit overleg wordt met alle omgevingsdiensten binnen de Provincie Zuid-Holland gesproken over de kansen op het gebied van circulariteit en verduurzaming van bedrijventerreinen. Met dit kernteam zal een selectie worden gemaakt van de bedrijventerreinen binnen Zuid-Holland waar sprake is van het hoogste energieverbruik, het hoogste energiebesparingspotentieel en waar grondstoffen onvoldoende worden hergebruikt.
8. **Project Toepassing van biomassa:** Provincie Zuid-Holland is de instantie om op grond van 10.63 Wm ontheffing te verlenen voor het buiten de inrichting op de bodem brengen van afvalstoffen. De mogelijkheden worden onderzocht voor het uitvoeren van een pilot (looptijd van 2 jaar) over toepassing van biomassa (bermmaaisel). Daarnaast zal de Omgevingsdienst Haaglanden bij het onderzoek naar hergebruik van plantenresten uit de tuinbouwsector een rol vervullen bij het opzetten en leveren van expertise in een kernteam, uitvoeren van inventarisaties, verzamelen van gegevens en gezamenlijk zoeken naar een methode voor hergebruik.
9. **Project WKO & Wm in combinatie:** Uit ons onderzoek WKO-kantoren en glastuinbouw is vastgesteld dat door een onjuiste koppeling van een WKO-installatie in de ondergrond met gedeelte bovengronds er onnodig veel energie wordt verbruikt. In dit project worden -in een andere branche- opnieuw 50 controles in combinatie uitgevoerd.
10. **Project Brijnlozingen & WKO:** voortzetting van het project uit 2018 waarin de ODH in opdracht van de provincie een project hefet uitgevoerd met betrekking tot brijnlozingen die vrijkomen bij omgekeerde osmose installaties. Doel van het project was uit te zoeken wat voor invloed deze installaties hebben op bodemenergiesystemen. Aangezien de retourbron van osmose installaties

op dezelfde diepte wordt geslagen als de bronnen van bodemenergiesystemen bestaat bij een onjuist gebruik de kans op negatieve interferentie. Belangrijk daarbij is om het naleefgedrag in kaart te brengen om zo een beeld te krijgen van het daadwerkelijk gebruik van de ondergrond.

11. **Energie in WKO-vergunning trajecten:** De provincie Zuid Holland heeft de ODH gevraagd om vigerende vergunningen te actualiseren op het gebied van energiebesparing.

Voor Pijnacker-Nootdorp

12. **Project duurzame bedrijven Pijnacker-Nootdorp:** Eind 2018 is als aanvullend opdracht op het werkplan 2019 gestart met het bezoeken van 10 geselecteerde bedrijven. Tijdens de bezoeken wordt door een deskundig toezichthouder advies gegeven over energiebesparing en het opwekken van duurzame energie. De bevindingen worden met de ondernemer doorgesproken.

Vergadering Algemeen Bestuur 26 juni 2019

Agendapunt 7.1 Wijziging Gemeenschappelijke regeling

NORMALISERING RECHTSPOSITIE AMBTENAREN

Waarschijnlijk treedt op 1-1-2020 de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Stb. 2017, 123) in werking. Als gevolg van deze wet (hierna: Wnra) worden ambtenaren niet meer benoemd in hun functie, maar wordt met hen een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht overeengekomen.

Vanwege deze wijziging in de wetgeving is een aanpassing van de GR noodzakelijk.

De veranderingen die nodig zijn, zijn (wets)technisch van aard. Er is geen sprake van inhoudelijke of financiële keuzes die gemaakt moeten worden.

Van de gelegenheid wordt gebruik gemaakt om tekstuele aanpassingen op grond van eerdere wetswijzigingen mee te nemen.

In de Nota van toelichting bij onderhavig voorstel is een artikelsgewijze toelichting opgenomen.

AFSLUITEN CAO

Daarnaast speelt het volgende. Het VNG bestuur heeft bij brief van 21 mei j.l. aangekondigd het systeem met aansluitingsovereenkomsten bij de VNG niet voort te zetten en in plaats daarvan een werkgeversvereniging te zullen oprichten voor gemeentelijke gemeenschappelijke regelingen. Door de normalisering is dit volgens de VNG nodig geworden omdat het systeem van aangesloten organisaties bij de VNG niet meer goed werkt onder het private recht dat met ingang van 2020 van toepassing is. Door de oprichting kunnen de huidige aangesloten organisaties na de normalisering hun medewerkers dezelfde arbeidsvoorwaarden blijven bieden als in de CAO Gemeenten. Een verdere toelichting op de achtergronden van het bovenstaande staat in de bijgevoegde brief van de VNG van 21 mei 2019.

Om een dergelijke werkgeversvereniging op te richten of daarvan lid te worden is volgens artikel 55a eerste lid Wgr (sinds 1 januari 2015) verplicht om deze bevoegdheid (van het algemeen bestuur) op te nemen in de GR. Deze algemene bevoegdheid in de GR wordt vervolgens, conform art. 55a tweede lid Wgr, per participatie aan een privaatrechtelijke rechtsvorm gevolgd door een voorhangprocedure bij provinciale staten en gemeenteraden van de deelnemende gemeentebesturen.

Deze bevoegdheid wordt in artikel 10 van de GR toegevoegd. Strikt genomen is dit geen wetstechnische wijziging maar een gevolg van het gewijzigd beleid van de VNG. De VNG zal de mogelijkheid tot het aangaan van aansluitovereenkomsten bij door hen afgesloten CAO's beëindigen.

Het ontwerpbesluit tot deelname in een (nog op te richten) werkgeversvereniging zal als apart vergaderstuk worden ingebracht.

Juridisch procedurele aandachtspunten m.b.t. wijziging GR

Het wijzigen van de GR vindt plaats door een besluit van de deelnemers, dat zijn de colleges.

Voor dat besluit is toestemming van de gemeenteraad dan wel Provinciale Staten vereist.

Artikel 30 tweede lid GR ODH luidt:

Deze regeling kan worden gewijzigd indien de bevoegde bestuursorganen van meer dan tweederde van het aantal deelnemers daarmee heeft ingestemd.

Om de wijziging van de regeling in werking te laten treden is bekendmaking vereist, zowel bij iedere deelnemer als wel gezamenlijk. Op grond van artikel 53 van de Wet gemeenschappelijke regelingen zal het provinciebestuur de wijziging van de regeling bekend maken voor de gezamenlijkheid door kennisgeving te doen in de Staatscourant. Het is daarvoor van belang dat de deelnemers hun wijzigingsbesluit en de publicatie ervan ook aan ODH zenden. ODH zorgt vervolgens voor aanlevering aan de provincie.

Dit gehele proces dient, in verband met de verwachte inwerkingtreding van de Wnra en de wens vóór die tijd aan te kunnen sluiten bij een werkgeversvereniging, voor 1 december 2020 te zijn afgerond.

Financiële gevolgen

Deze wijziging van de GR leidt niet tot financiële gevolgen voor de deelnemers.

Bijlagen

- Voorstel tot derde wijziging van de gemeenschappelijke regeling met Nota van toelichting
- brief van de VNG van 21 mei 2019

Voorstel

De tekst van het voorstel vast te stellen en deze ter besluitvorming te zenden aan de deelnemers.

BESLUIT Nr. ...

Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden derde wijziging

Het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente (NAAM INVULLEN),

Overwegende dat:

de Wet normalisatie rechtspositie ambtenaren en de Aanpassingswet Wnra in werking zullen treden;
als gevolg daarvan aanpassingen in de gemeenschappelijke regeling vereist zijn;
als gevolg van eerdere wetswijzigingen andere aanpassingen in de gemeenschappelijke regeling vereist zijn;

gelet op artikel 51 van de Wet gemeenschappelijke regelingen,
artikel 30 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden en
het voorstel van het Algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Haaglanden van 26 juni 2019,

de toestemming van de gemeenteraad / Provinciale Staten d.d. (DATUM INVULLEN)

B E S L U I T:

de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden, als volgt te wijzigen:

Artikel I

Artikel 1 onder d komt luiden:

gemeenten: de rechtspersonen waartoe de colleges van burgemeester en wethouders behoren;

Artikel 1 onder e komt luiden:

deelnemers: de aan deze gemeenschappelijke regeling deelnemende colleges van burgemeester wethouders en gedeputeerde staten van de provincie Zuid-Holland;

Artikel II

Artikel 8 komt te luiden:

Artikel 8 Incompatibiliteiten

1. Onverminderd het bepaalde in artikel 20 van de wet is het lidmaatschap van het algemeen bestuur onverenigbaar met de hoedanigheid van ambtenaar bij één van de gemeenten, de provincie Zuid-Holland dan wel bij de omgevingsdienst.
2. Met een ambtenaar worden voor de toepassing van het eerste lid van dit artikel gelijkgesteld zij die op basis van een andere overeenkomst dan een arbeidsovereenkomst werkzaamheden of

diensten verrichten voor één van de gemeenten, de provincie Zuid-Holland dan wel de omgevingsdienst.

Artikel III

Artikel 10 komt te luiden:

Artikel 10 Bevoegdheden algemeen bestuur

1. Alle bevoegdheden in het kader van de regeling, die aan een ander orgaan zijn opgedragen, behoren aan het algemeen bestuur.
2. Onverminderd het bepaalde in artikel 57a van de Wet en naast de uitoefening van taken en bevoegdheden op grond van het elders in deze regeling bepaalde, is het algemeen bestuur in ieder geval bevoegd tot het besluiten tot het oprichten van en deelnemen in stichtingen, maatschappijen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, indien dit bijdraagt aan de behartiging van het belang als genoemd in artikel 2 dan wel aan de uitvoering van de taken als genoemd in artikel 4.

Artikel IV

A. Artikel 13 aanhef komt te luiden:

Het dagelijks bestuur is naast het uitoefenen van de taken en bevoegdheden genoemd in hoofdstuk IV afdeling 3 paragraaf 5 van de Wgr belast met :

B. In artikel 13 vervallen de onderdelen a, b, g, i, j en k.

Artikel V

A. Artikel 22 eerste lid komt te luiden:

Het dagelijks bestuur wijst de secretaris aan. De aanwijzing eindigt van rechtswege met ingang van de datum dat de uitoefening van de functie van secretaris geen onderdeel meer uitmaakt van de werkzaamheden van de betreffende ambtenaar.

B. In artikel 22 tweede en achtste lid wordt “algemeen” vervangen door “dagelijks”.

Artikel VI

Artikel 23 komt te luiden:

Artikel 23 Overig personeel

1. Het dagelijks bestuur bepaalt onder welke voorwaarden arbeidsovereenkomsten worden aangegaan.
2. Waar wordt aangesloten bij een regeling of overeenkomst inzake arbeidsvoorwaarden waarin wordt gesproken van “gemeenteraad”, “college” dan wel “hoofd van de dienst” of daarmee naar de strekking vergelijkbare termen, wordt voor de toepassing in het kader van deze regeling respectievelijk gelezen: algemeen bestuur, dagelijks bestuur, secretaris.

Artikel VII Slotbepalingen

A. De artikelen II, V en VI treden in werking gelijktijdig met het in werking treden van artikel I van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren.

B. De overige artikelen treden in werking per 1 december 2019.

- C. Dit besluit wordt aangehaald als: Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden derde wijziging (NAAM provincie/gemeente INVULLEN).

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente (NAAM INVULLEN)

De burgemeester de secretaris

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland

De commissaris van de Koning de secretaris

Nota van toelichting

Algemeen

Als gevolg van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen, onderdeel van de wet van 9 juli 2014 (Staatsblad 2014, 306) en de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Staatsblad, 2017, 213) is een aantal bepalingen in de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden (hierna: GR ODH) niet meer conform de geldende regelgeving.

Met deze aanpassing wordt de GR ODH daarmee weer in overeenstemming gebracht. Daarnaast bevat dit voorstel enige verbeteringen van redactionele aard.

Qua redactie blijft het streven de tekst van de GR ODH compact te houden waar dat kan. Het letterlijk overnemen van teksten uit de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is dan ook zoveel mogelijk beperkt. Daarmee wordt tevens voorkomen dat een wijziging van de Wgr leidt tot de noodzaak de GR ODH aan te passen.

Artikelsgewijs

Artikel I

In artikel 51 Wgr is geregeld dat de bestuursorganen een gemeenschappelijke regeling kunnen treffen. Artikel 2 Ambtenarenwet 2017 geeft aan dat de rechtspersonen overheidswerkgever in de zin van die wet zijn. De termen in de definitiebepaling zijn met dit onderscheid (bestuursorgaan / rechtspersoon) in overeenstemming gebracht.

Artikel II

Uit de systematiek van de Ambtenarenwet 2017 volgt dat ambtenaren een arbeidsovereenkomst hebben. De terminologie van het artikel is daarmee in overeenstemming gebracht.

Artikel III

Alleen gemeenten kunnen lid zijn van de VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten). Deze vereniging kan in het kader van het afsluiten van een CAO met vakbonden optreden als werkgeversvereniging.

Voorheen konden niet-gemeenten, zoals gemeenschappelijke regelingen, zich door middel van een aansluitovereenkomst bij de VNG aansluiten bij de CAO-gemeenten.

In de VNG-ledenbrief van 21 mei 2018 (kenmerk: TAZ/U201900419/Lbr:19/039) wordt geconcludeerd dat het systeem met de aansluitovereenkomsten bij nader inzien geen zekerheid biedt met betrekking tot het overgangsrecht Wnra en dat geen gebruik kan worden gemaakt van de cao bepalingen waarin wordt afgeweken van $\frac{3}{4}$ dwingend recht. Het systeem met aansluitingsovereenkomsten wordt daarom niet voortgezet. Organisaties (zoals ODH) die hun medewerkers dezelfde arbeidsvoorwaarden willen blijven bieden als in de CAO Gemeenten, kunnen naar verwachting binnenkort lid worden van een (nog op te richten) werkgeversvereniging voor niet-gemeenten.

Om een dergelijke werkgeversvereniging op te richten of daarvan lid te worden is volgens artikel 55a eerste lid Wgr (sinds 1 januari 2015) verplicht om deze niet-delegeerbare bevoegdheid van het algemeen bestuur op te nemen in de GR. Het tweede lid van dit artikel strekt daartoe; de ongewijzigde huidige tekst van het artikel is nu tot eerste lid genummerd.

Artikel IV

De betreffende bevoegdheden zijn opgenomen in artikel 57b van de Wet gemeenschappelijke regelingen aangaande de bevoegdheid van het dagelijks bestuur. Dat betekent dat ze niet meer bij gemeenschappelijke regeling overeengekomen kunnen worden. De in te trekken onderdelen wijken tekstueel af van de wet.

Artikel V

A Dit onderdeel is onder huidig recht in strijd met artikel 57b aanhef en onder d Wgr. In de aanhef van het artikel staat "in ieder geval". Dit betekent dat er geen ambtenaar door een ander orgaan van de GR dan het dagelijks bestuur kan worden benoemd, geschorst of ontslagen. Met de overgang van aanstelling naar arbeidsovereenkomst wijzigt het bevoegd orgaan niet.

Met het in werking treden van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren en de bijbehorende aanpassingswet Wnra zal artikel 57a onder d Wgr vervallen en de bevoegdheid tot het aangaan van de arbeidsovereenkomst gebaseerd blijven op het huidige artikel 57a onder e Wgr. Dat is de algemene bevoegdheid van het dagelijks bestuur om besluiten ter voorbereiding van privaatrechtelijke rechtshandelingen te nemen. Op grond van die bevoegdheid kan het dagelijks bestuur besluiten tot het aangaan, wijzigen en beëindigen van arbeidsovereenkomsten.

NB. De minister van BZK heeft in de Aanpassingswet Wnra in artikel 2.13 onder C opgenomen dat het huidige artikel 57a onder e Wgr vervolgens verletterd gaat worden tot 57a onder d Wgr.

Civielrechtelijk is de omgevingsdienst de werkgever, dat wil zeggen: het openbaar lichaam met rechtspersoonlijkheid.

Voor de tekst van dit artikellid is aansluiting gezocht bij artikel 99 Provinciewet en artikel 102 Gemeentewet zoals die artikelen zullen luiden na inwerking treden van de Aanpassingswet Wnra.

B Gezien bovenstaande wettelijke bevoegdheidstoedeling aan het dagelijks bestuur, komen ook de daarvan afgeleide bevoegdheden toe aan het dagelijks bestuur.

Artikel VI

Uit de systematiek van de Ambtenarenwet 2017 volgt dat geen aanstelling meer wordt verleend maar een, al dan niet collectieve, arbeidsovereenkomst wordt aangegaan.

Het tweede lid van artikel 23 geeft in geval van aansluiten bij een CAO voor gemeenten de benaming van de overeenkomstige organen binnen de omgevingsdienst. Het huidige artikel 23 derde lid heeft de zelfde strekking.

Artikel VII

A Zowel de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren als de bijbehorende Aanpassingswet Wnra bevat een bepaling over inwerking treden op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. Dat tijdstip kan voor verschillende artikelen uit die wetten verschillend worden vastgesteld. De tekst van dit artikelonderdeel heeft tot doel het in werking treden van de met de invoering van de Wnra samenhangende wijzigingen van de GR ODH gelijktijdig met die van het belangrijkste artikel van de Wnra te laten geschieden.

B De overige artikelen hangen niet samen met de invoering van de Wnra en kunnen op een vast tijdstip in werking treden.

C Iedere deelnemer aan de gemeenschappelijke regeling moet zijn eigen besluit tot wijzigen nemen.

Vergadering Algemeen Bestuur 26 juni 2019

Agendapunt	7.2	Benoemingsbesluit Rekeningcommissie ODH 2019 Wassenaar
-------------------	------------	---

Conform artikel 19 GR ODH kan het algemeen bestuur commissies van advies instellen.
Ter uitvoering van het onderzoek van de jaarrekening is bij verordening van 20 december 2012 (Prov.blad 2012, 65) gewijzigd per 26 september 2013 (Prov.blad 2013, 168) de rekeningcommissie ODH ingesteld.

Volgens artikel 3 van de verordening wordt door iedere deelnemer een lid en een plaatsvervangend lid voorgedragen. Het algemeen bestuur (AB) heeft zichzelf in de verordening opgelegd conform deze voordrachten te benoemen. Er is sprake van een gebonden beschikking.

Toelichting op de lijst van voorgedragen personen
Door de raad van Wassenaar is een nieuw lid voor deze commissie voorgedragen.
De plaatsvervanger is niet gewijzigd.

De voordracht van de overige raden is niet gewijzigd.

Bijlagen	Voordracht Wassenaar Benoemingsbesluit Rekeningcommissie ODH 2019 Wassenaar
-----------------	--

Voorstel

Het besluit te nemen en ten bewijs daarvan te laten ondertekenen.

Raadsbesluit

Z/18/024695/098518

De gemeenteraad van Wassenaar,

gelet op het voorstel van het presidium van 11 september 2018;

gelet op de uitkomst van de gehouden schriftelijke en geheime stemming;

gelet op de Wet gemeenschappelijke regelingen, de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Rotterdam – Den Haag (MRDH) en de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst (ODH);

gelet op de artikelen 108, eerste lid en 147, tweede lid van de Gemeentewet;

besluit:

1. Raadslid Ronke aan te wijzen als plv.lid van de Adviescommissie Vervoersautoriteit;
2. Raadslid Beerepoot voor te dragen als lid van de Rekeningcommissie GR ODH.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van de gemeenteraad van Wassenaar
gehouden op 18 september 2018.

de griffier,

de voorzitter,

drs. G. de Schipper-Tinga

J.F. Koen

Benoemingsbesluit rekeningcommissie ODH 2019 Wassenaar

Het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Haaglanden,
gelet op artikel 3 van de Verordening Rekeningcommissie Omgevingsdienst Haaglanden
en artikel 19 van de Gemeenschappelijke regeling ODH,
gelet op de voordracht daartoe gedaan door de Raad van de gemeente Wassenaar,

besluit

te benoemen tot lid van de rekeningcommissie ODH
de heer R.J.A. Beerepoot (voordracht gemeente Wassenaar);

deze benoeming treedt in de plaats van die van:
de heer H.G. Schokker lid (gemeente Wassenaar).

Slotbepaling

1 Dit besluit wordt aangehaald als: Benoemingsbesluit rekeningcommissie ODH 2019 Wassenaar
2 Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na publicatie in het Blad gemeenschappelijke
regeling Omgevingsdienst Haaglanden.
alineea

Aldus besloten in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van 26 juni 2019

de voorzitter,

drs.ing. R.C. Paalvast

de secretaris,

ir.L.P.Klaassen

Vergadering Algemeen Bestuur 26 juni 2019

Agendapunt 7.3 Ontwerpbesluit lidmaatschap werkgeversvereniging

Waarschijnlijk treedt op 1-1-2020 de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Stb. 2017, 123) in werking. Als gevolg van deze wet (hierna: Wnra) worden ambtenaren niet meer eenzijdig aangesteld in hun functie, maar wordt met hen een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht overeengekomen.

Collectieve arbeidsvoorwaarden

Het VNG bestuur heeft bij brief van 21 mei j.l. (bijgevoegd) aangekondigd het systeem met aansluitingsovereenkomsten bij de VNG niet voort te zetten en in plaats daarvan een werkgeversvereniging te zullen oprichten voor gemeentelijke gemeenschappelijke regelingen. Door de normalisering is dit volgens de VNG nodig geworden omdat het systeem van aangesloten organisaties bij de VNG niet meer goed werkt onder het private recht dat met ingang van 2020 van toepassing is.

Door lid te worden van een nieuwe werkgeversvereniging kunnen de al dan niet bij de VNG aangesloten organisaties niet zijnde gemeenten, zelfstadig een CAO afsluiten. Daarmee kunnen zij na de normalisering hun medewerkers dezelfde of vergelijkbare arbeidsvoorwaarden blijven bieden als in de CAO Gemeenten. Hiermee blijft ODH de lijn volgen dat met ingang van 1 januari 2020 ten minste de CAO gemeenten materieel zal worden gevolgd. Om praktische redenen wordt daarnaast voorgesteld de uitoefening van het lidmaatschap en de afvaardiging namens ODH door of namens het DB te laten plaatsvinden. Voor een verdere toelichting op de achtergronden van het bovenstaande wordt verwezen naar de bijgevoegde brief van de VNG.

Oprichtingsvereisten werkgeversvereniging

Om een dergelijke werkgeversvereniging op te richten of daarvan lid te worden is volgens artikel 55a eerste lid Wgr (sinds 1 januari 2015) verplicht om deze bevoegdheid (van het algemeen bestuur) op te nemen in de GR. Daartoe wordt een wijziging van de GR ODH voorgelegd aan zijn deelnemers.

Deze algemene bevoegdheid in de GR wordt vervolgens, conform art. 55a tweede lid Wgr, per participatie aan een privaatrechtelijke rechtsvorm gevolgd door een voorhangprocedure bij provinciale staten en gemeenteraden van de deelnemende gemeentebesturen.

Bijgaand ontwerpbesluit tot deelname in een (nog op te richten) vereniging zal met het verzoek om wensen en bedenkingen worden toegezonden aan provinciale staten en de gemeenteraden.

Bij het ontwerpbesluit is een Nota van toelichting opgenomen.

Juridisch procedurele tijdspad m.b.t. voorhangprocedure (teruggerekend vanaf 1-1-2020)

- dit gehele proces van voorhang bij raden en staten, besluitvorming bij ODH, lid worden van de werkgeversvereniging, het vaststellen van de CAO en het vervolgens opstellen en ondertekenen van individuele arbeidsovereenkomsten dient, in verband met de verwachte inwerkingtreding van de Wnra, ruim voor 1 januari 2020 te zijn afgerond.
- het AB-besluit moet daarom genomen worden op 27 november 2019 (de enige AB-vergadering in najaar 2019). Dat geeft vervolgens slechts een maand tijd om nog lid te worden, de arbeidsvoorwaarden vast te stellen en alle individuele arbeidsovereenkomsten op te stellen
- aanlevering stukken ambtelijk voortraject voor die (DB-voorbereiding +) AB-besluitvorming binnen ODH is op 10 oktober 2019
- reactie van raden en staten moet dus voor 10 oktober 2019 binnen zijn
- behandeling door raden en staten kan dientengevolge waarschijnlijk niet anders dan in de septembervergadering van dezen

Financiële gevolgen

In de VNG-brief van 21 mei 2019 staat hierover het volgende.

De contributie van de werkgeversvereniging moet nog worden vastgesteld, maar zal meer zijn dan de huidige aansluitingskosten (nu jaarlijks € 500). De hoogte hangt namelijk samen met de omvang van de dienstverlening. Aangesloten organisaties liften nu mee op de voorzieningen van de VNG zonder dat die zijn doorberekend waardoor de aansluitingskosten onvoldoende bijdragen aan de kosten van dienstverlening. Daarbij dient een aparte werkgeversvereniging op onderdelen eigen voorzieningen te hebben. De structurele kosten voor een eigen ledenadministratie, jaarverslag, accountantsverklaring, ledenraadpleging, communicatie, doorberekende dienstverlening van VNG, etc. zullen dus hoger zijn dan voorheen. De hoogte van de contributie wordt bekend in de loop van de maand september.

Alternatieven

Een alternatief: alle arbeidsvoorwaarden zelf als individuele diensten uitonderhandelen vereist een flink beslag qua tijd en inzet van personeel. Een inzet die naar verwachting beduidend minder zal zijn bij een collectief traject van werkgeverszijde.

Het is de vraag of alle gemeenschappelijke regelingen met een meerderheidsdeelname van gemeenten tijdig de noodzakelijke maatregelen kunnen treffen. Een verzoek tot uitstel, opname in het Besluit conform Veiligheidsregio's om de Wnra pas ingaande 1-1-2021 voor gemeenschappelijke regelingen in werking te laten treden, lijkt daarom een bestuurlijke optie.

Onverlet deze optie wordt veiligheidshalve het hier voorgestelde traject in gang gezet.

- Ontwerpbesluit lidmaatschap werkgeversvereniging met Nota van toelichting
- brief van de VNG van 21 mei 2019 inzake Oprichting werkgeversvereniging voor gemeentelijke gemeenschappelijke regelingen (niet-gemeenten)

Voorstel

De tekst van het ontwerpbesluit vast te stellen en deze met het verzoek om kennisgeven van eventuele wensen en/of bedenkingen te zenden aan provinciale staten en gemeenteraden van de deelnemers.

Daarnaast na te gaan in hoeverre tot 1-1-2021 uitstel conform de Veiligheidsregio's tot de mogelijkheden behoort

Besluit inzake het deelnemen van de ODH in een werkgeversvereniging voor gemeenschappelijke regelingen

Het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Haaglanden,
Gelet op:

- artikel 55a van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
- artikel 10 van de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden (hierna: GR ODH);
- de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren;
- het besluit van het bestuur van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten van 18 april 2019 tot oprichting van een werkgeversvereniging voor gemeentelijke gemeenschappelijke regelingen, alsmede de brief van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten van 21 mei 2019 met kenmerk TAZ / U201900419 / Lbr: 19/039;
- het belang van de omgevingsdienst om voor het vaststellen van zijn arbeidsvoorwaarden aan te kunnen sluiten bij een werkgeversvereniging met volledige rechtsbevoegdheid die partij is of kan zijn bij een collectieve arbeidsovereenkomst;
- de wensen en bedenkingen die gemeenteraden en provinciale staten overeenkomstig het bepaalde in artikel 55a tweede lid Wet gemeenschappelijke regelingen in reactie op het ontwerpbesluit ter kennis van het algemeen bestuur hebben gebracht;

Besluit als volgt:

1. De Omgevingsdienst Haaglanden neemt deel in c.q. wordt lid van een werkgeversvereniging die openstaat voor het lidmaatschap van gemeenschappelijke regelingen.
2. Het onder 1 genoemde besluit wordt genomen onder de opschortende voorwaarde dat ten minste twee derde van de deelnemende colleges van de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden conform artikel 30 tweede lid GR ODH, ten tijde van de aanmelding als lid bij deze vereniging, heeft ingestemd met de wijziging van de GR ODH die overeenkomstig het bepaalde in artikel 55a eerste lid Wet gemeenschappelijke regelingen voorziet in deze mogelijkheid.
3. De uitoefening van het lidmaatschap en de daarbij behorende rechten en de afvaardiging namens de Omgevingsdienst Haaglanden ligt bij het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur kan die uitoefening van het lidmaatschap en afvaardiging opdragen aan de directeur of diens plaatsvervanger. De afgevaardigde namens de Omgevingsdienst Haaglanden heeft volmacht om stemrecht uit te oefenen in de ledenvergadering.
4. Dit besluit wordt bekendgemaakt door plaatsing in het blad Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden.

Aldus besloten in de vergadering van het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Haaglanden van 27 november 2019.

De secretaris,

Ir.L.P. Klaassen

De voorzitter,

Drs.ing. R.C. Paalvast

Nota van toelichting

Wettelijk kader

Artikel 55a van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) regelt dat en hoe een gemeenschappelijke regeling kan deelnemen in een (privaatrechtelijke) vereniging. De besluitvorming daarover is voorbehouden aan het algemeen bestuur (AB) en kan niet worden gedelegeerd aan het dagelijks bestuur (DB).

Het hoe bestaat uit twee stappen: 1 In de gemeenschappelijke regeling zelf moet die bevoegdheid zijn opgenomen. 2 Het ontwerpbesluit (zijnde het voornemen) dient te worden toegezonden aan de gemeenteraden en Provinciale Staten en dienen zij in de gelegenheid te worden gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis te brengen van het AB (de voorhangprocedure).

In alle gevallen is een wettelijk vereiste dat de deelneming in de vereniging 'in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang'.

Feitelijke uitvoering

Stap 1, het in de gemeenschappelijke regeling zelf opnemen van de bevoegdheid gebeurt middels de derde wijziging van de GR ODH. Daarbij wordt in artikel 10 deze bevoegdheid van het AB toegevoegd.

De besluitvorming inzake de wijziging van de GR ODH door de colleges (stap 1) en het voorhangtraject bij raden en provinciale staten (stap 2) worden gelijktijdig gestart. Het is niet op voorhand zeker dat stap 1 eerder afgerond zal zijn dan stap 2 (lees: dat de bevoegdheid reeds in de GR zal zijn opgenomen als het concrete besluit tot deelnemen in het AB genomen moet worden). In verband daarmee is onder punt 2 van onderhavig besluit een opschortende voorwaarde opgenomen.

Het 'behartigen van het daarmee te dienen openbaar belang' is erin gelegen dat de gemeenschappelijke regeling zich kan aansluiten bij een werkgeversvereniging. Dit is zeer wenselijk omdat middels een werkgeversvereniging een CAO kan worden afgesloten en de constructie van aansluiten bij de VNG niet meer open staat. Uiteraard is het einddoel te komen tot dezelfde of vergelijkbaar uniforme arbeidsvoorwaarden voor het personeel van de ODH als in de CAO gemeenten.

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
21 mei 2019

Ons kenmerk
TAZ
/U201900419/
Lbr: 19/039
Telefoon
070-3738393

College voor Arbeidszaken

Bijlage(n)
-

Onderwerp
Oprichting werkgeversvereniging voor gemeentelijke
gemeenschappelijke regelingen (niet-gemeenten)

Samenvatting

Met deze ledenbrief informeren wij u over een aantal zaken betreffende de oprichting van de werkgeversvereniging voor gemeentelijke gemeenschappelijke regelingen (niet-gemeenten).

Op 18 april 2019 heeft het VNG bestuur besloten een werkgeversvereniging voor gemeentelijke gemeenschappelijke regelingen op te richten. De aanleiding is de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) waarbij ambtenaren op 1 januari 2020 verhuizen van het ambtenarenrecht naar het 'normale' private arbeidsrecht. Door de oprichting van deze werkgeversvereniging kunnen de huidige aangesloten organisaties na de normalisering (Wnra) hun medewerkers dezelfde arbeidsvoorwaarden blijven bieden als in de Cao Gemeenten.

De VNG is voor de gemeenten de werkgeversvereniging. De nieuwe werkgeversvereniging is de vereniging voor de gemeentelijke gemeenschappelijke regelingen met als doel om dezelfde arbeidsvoorwaarden vast te stellen als in de Cao Gemeenten. Door de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren werkt het systeem van aangesloten organisaties bij de VNG niet meer goed onder het private recht dat met ingang van 2020 van toepassing is.

VNG kent ongeveer 170 aangesloten organisaties, veelal gemeentelijke gemeenschappelijke regelingen. Het betreft onder andere volledig gefuseerde en/of samenwerkende ambtelijke organisaties, maar ook samenwerkingsverbanden van gemeenten op het vlak van sociaal domein, werk en inkomen, sociale dienst, HR, ICT en sociale werkvoorziening. Daarnaast ook omgevingsdiensten en GGD'en.

Aan de leden

Datum
21 mei 2019

Ons kenmerk
TAZ
/U201900419/
Lbr: 19/039
Telefoon
070-3738393

College voor Arbeidszaken

Bijlage(n)
-

Onderwerp

Oprichting werkgeversvereniging voor gemeentelijke
gemeenschappelijke regelingen (niet-gemeenten)

Geacht college en gemeenteraad, bestuur aangesloten organisatie,

Inleiding

Op 1 januari 2020 treedt de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) in werking. Met het oog daarop heeft het VNG bestuur op 18 april jl. besloten een werkgeversvereniging voor gemeentelijke gemeenschappelijke regelingen op te richten.

Van de VNG kunnen alléén gemeenten lid worden. Organisaties die de CAR UWO volgen, niet zijnde gemeenten, kunnen géén lid worden van de VNG. In de ledenbrieven van 27 juli 2018, 3 september 2018 en 22 november 2018 is aangegeven dat deze niet-gemeenten zich bij de genormaliseerde Cao Gemeenten kunnen aansluiten met een zogenaamde aansluitingsovereenkomst bij de VNG.

Door de oprichting van de werkgeversvereniging voor organisaties in de gemeentelijke sector (verder: *niet-gemeenten*) komt het systeem van aansluitingen aan het einde van dit jaar te vervallen. Organisaties die hun medewerkers dezelfde arbeidsvoorwaarden willen blijven bieden als in de Cao Gemeenten, kunnen lid worden van de nieuwe werkgeversvereniging.

In deze brief informeren wij u over:

- de oprichting van de nieuwe werkgeversvereniging voor niet-gemeenten;
- de voordelen van de werkgeversvereniging;

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

- wat het betekent voor de huidige CAR UWO en Cao Gemeenten volgers;
- praktische informatie over de werkgeversvereniging, en
- de uitzondering voor Veiligheidsregio's.

Oprichting werkgeversvereniging gemeentelijke gemeenschappelijke regelingen

Het VNG bestuur heeft besloten een werkgeversvereniging voor gemeentelijke gemeenschappelijke regelingen op te richten. De VNG is voor zijn leden, de gemeenten, de werkgeversvereniging. De nieuwe werkgeversvereniging is de vereniging voor de gemeentelijke gemeenschappelijke regelingen met als doel om in een aparte cao dezelfde arbeidsvoorwaarden vast te stellen als in de Cao Gemeenten.

VNG heeft hiertoe besloten omdat door de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren het systeem van aangesloten organisaties bij de VNG niet meer goed werkt onder het private recht dat met ingang van 2020 van toepassing is (zie: *Waarom een werkgeversvereniging*).

Daarnaast is bij de VNG bekend dat veel werkgevers van niet-gemeenten het systeem van de aansluitingsovereenkomst met de Cao Gemeenten suboptimaal vinden. Zij geven de voorkeur aan binding via lidmaatschap of algemeen verbinden verklaring. De VNG heeft in de bijlage van de ledenbrief van 3 september 2018 aangegeven dat de VNG andere mogelijkheden zou verkennen waarmee ook niet-gemeenten directer aan de cao gebonden konden worden.

De afgelopen maanden heeft die verkenning plaatsgevonden met als uitkomst dat het verstandig is om voor niet-gemeenten een aparte werkgeversvereniging op te richten met een aparte cao die inhoudelijke identiek is aan de Cao Gemeenten.

De VNG kent ongeveer 170 aangesloten gemeentelijke organisaties, veelal gemeentelijke gemeenschappelijke regelingen. Het betreft onder andere volledig gefuseerde en/of samenwerkende ambtelijke organisaties, maar ook samenwerkingsverbanden van gemeenten op het vlak van sociaal domein, werk en inkomen, sociale dienst, HR, ICT en sociale werkvoorziening. Daarnaast ook omgevingsdiensten en GGD'en.

Waarom een werkgeversvereniging

Het VNG bestuur heeft besloten tot de oprichting van een werkgeversvereniging voor niet-gemeenten en een aparte cao (identiek aan de Cao Gemeenten) omdat dit de nodige voordelen oplevert:

1. Voorkomen intreden overgangsrecht Wnra

De niet-gemeente die lid wordt van de werkgeversvereniging heeft een directe binding met de cao voor niet-gemeenten (*directe binding door lidmaatschap*). Als de Wnra in werking treedt en er is op dat moment een cao voor niet-gemeenten dan vervangt die cao de bestaande rechtspositieregelingen. Als de Wnra in werking treedt en er is op dat moment geen cao, dan blijft voor elke niet-gemeente de rechtspositie in stand 'als ware het een cao'.

VNG is van mening dat het systeem met lidmaatschap van een werkgeversvereniging een stevigere juridische basis vormt voor het voorkomen van het intreden van overgangsrecht Wnra dan het systeem met aansluitingsovereenkomsten.

2. Volgen van gemeentelijke arbeidsvoorwaarden via een aparte cao geeft meer binding

Het is bij de VNG bekend dat vrijwel alle niet-gemeenten voor hun medewerkers dezelfde arbeidsvoorwaarden willen hebben als medewerkers van gemeenten. De nieuwe werkgeversvereniging heeft dan ook als doel om in de cao van niet-gemeenten dezelfde

arbeidsvoorwaarden vast te stellen als in de Cao Gemeenten. Een cao geeft meer binding dan een aansluitingsovereenkomst. De niet-gemeente die lid is van de werkgeversvereniging is verplicht de cao te volgen en toe te passen op alle werknemers. Dat geeft zekerheid.

3. Gebruik kunnen maken van afspraken in de cao waarin wordt afgeweken van $\frac{3}{4}$ dwingend recht

De cao voor niet-gemeenten maakt het mogelijk voor de leden om gebruik te maken van afspraken in de cao waarin wordt afgeweken van de wet (zogenaamd $\frac{3}{4}$ -dwingend recht). Op dit moment gaat het om cao bepalingen rondom de loondoorbetaling bij kortdurend zorgverlof, de ontslagcommissie en een eventuele afspraak in de cao over de transitievergoeding bij bedrijfseconomisch ontslag. Eerder heeft de VNG in bijlage van de ledenbrief van 3 september 2018 aangegeven niet zeker te weten of aangesloten organisaties (ongebonden werkgevers volgens de wet cao) cao bepalingen mogen gebruiken waarin wordt afgeweken van de wet. In een kamerbrief van 21 december 2018 heeft Minister Koolmees benadrukt dat individuele, ongebonden werkgevers, wanneer zij een cao vrijwillig volgen, geen gebruik kunnen maken van de in die cao overeengekomen afwijkingen van $\frac{3}{4}$ -dwingend recht.

Een cao voor niet-gemeenten lost dit op en levert daarmee voordelen op ten opzichte van het systeem van aansluitingen.

4. Duidelijkheid voor alle partijen

De nieuwe werkgeversvereniging zal met de vakbonden de cao voor niet-gemeenten afspreken. Op die wijze is het voor alle bij de cao betrokken partijen – de nieuwe vereniging, vakbonden, werkgevers en werknemers – duidelijk welke cao geldt. De cao voor niet-gemeenten werkt direct. Niet-gemeenten hoeven deze niet langer te verwerken in een eigen rechtspositieregeling. Ook zijn eenduidige arbeidsvoorwaarden voor gemeenten en niet-gemeenten vanuit het oogpunt van onderlinge personeelsmobiliteit van belang.

Nu geconcludeerd kan worden dat het systeem van aansluitingsovereenkomsten géén zekerheid biedt met betrekking tot het overgangsrecht Wnra en géén gebruik kan worden gemaakt van cao bepalingen waarin wordt afgeweken van $\frac{3}{4}$ dwingend recht, heeft de VNG besloten het systeem van aansluitingsovereenkomsten niet voort te zetten. In de plaats daarvan wordt dus de werkgeversvereniging voor niet-gemeenten opgericht.

Wat betekent dit voor de huidige CAR UWO en Cao Gemeenten volgers?

Voor de huidige CAR UWO en Cao Gemeenten volgers betekent dit het volgende:

1. De aansluitingsovereenkomst voor de CAR UWO blijft in stand tot en met 31 december 2019

Het huidige systeem van aansluitingsovereenkomsten ten behoeve van de CAR UWO blijft bestaan tot en met 31 december 2019. Met het oog op de normalisatie en daarmee de overgang naar de Cao Gemeenten wordt deze opgezegd vóór 1 juli 2019. De dienstverlening van de VNG aan de aangesloten organisaties blijft doorlopen tot het einde van het jaar.

2. De aansluitingsovereenkomst voor de Cao Gemeenten wordt pro forma door de VNG opgezegd

Organisaties (niet-gemeenten) die een nieuwe aansluitingsovereenkomst bij de VNG hebben voor het volgen van de Cao Gemeenten die geldt per 1 januari 2020, krijgen een brief waarin de VNG de overeenkomst pro forma opzegt. Namelijk onder de voorwaarde dat er tijdig een werkgeversvereniging met een aparte cao is. Zij worden geadviseerd lid te worden van de nieuwe werkgeversvereniging.

3. *Organisaties kunnen de Cao Gemeenten niet meer volgen met een aansluitingsovereenkomst*
Organisaties die zich nog niet hadden aangemeld voor een nieuwe aansluitingsovereenkomst voor de Cao Gemeenten per 2020, kunnen zich niet meer aanmelden. Ook zij worden geadviseerd lid te worden van de nieuwe werkgeversvereniging.

Praktische informatie over de werkgeversvereniging

De komende maanden moet nog veel worden uitgewerkt rondom de werkgeversvereniging. Onderstaand vast een aantal zaken die we u kunnen meegeven:

1. Aanmelden voor de werkgeversvereniging kan vanaf 1 oktober 2019

De planning is dat aanmelden voor het lidmaatschap van de werkgeversvereniging mogelijk is vanaf 1 oktober 2019. De bedoeling is dat organisaties die nu de CAR UWO volgen en/of een aansluitingsovereenkomst hebben en/of die hebben aangegeven de Cao Gemeenten te willen volgen, lid kunnen worden. Veelal zijn dit organisaties die in opdracht van gemeenten taken of delen van taken van één of meer gemeenten uitvoeren in de vorm van een gemeenschappelijke regeling. Maar ook stichtingen, BV's, etc. kunnen lid worden zolang het gaat om aan gemeenten gelieerde organisaties in het publiek domein. Bij samenwerkingsverbanden moet ten minste de helft van de deelnemende organisaties bestaan uit gemeenten. In de statuten van de vereniging en de werkingssfeer van de cao wordt dit nader uitgewerkt. Bij twijfel beslist het bestuur van de vereniging.

2. Dienstverlening

De hoofdtak van de werkgeversvereniging is het afsluiten van een cao voor de leden die dezelfde arbeidsvoorwaarden heeft als de Cao Gemeenten. Vanzelfsprekend worden leden geïnformeerd, geraadpleegd, krijgen ledenbrieven en kunnen contact opnemen voor het stellen van vragen zoals dat nu ook het geval is bij organisaties met een aansluitingsovereenkomst.

De ondersteuning van de werkgeversvereniging vindt plaats door de VNG-bureau. Daarmee wordt de dienstverlening geborgd, gezorgd voor schaalvoordelen en blijft zicht op ontwikkelingen.

De omvang van de dienstverlening wordt de komende maanden uitgewerkt en wordt bekend in de loop van de maand september.

3. Contributie

De contributie van de werkgeversvereniging moet nog worden vastgesteld, maar zal meer zijn dan de huidige aansluitingskosten (nu jaarlijks € 500). De hoogte hangt namelijk samen met de omvang van de dienstverlening. Aangesloten organisaties liften nu mee op de voorzieningen van de VNG zonder dat die zijn doorberekend waardoor de aansluitingskosten onvoldoende bijdragen aan de kosten van dienstverlening.

Daarbij dient een aparte werkgeversvereniging op onderdelen eigen voorzieningen te hebben. De structurele kosten voor een eigen ledenadministratie, jaarverslag, accountantsverklaring, ledenraadpleging, communicatie, doorberekende dienstverlening van VNG, etc. zullen dus hoger zijn dan voorheen. De hoogte van de contributie wordt bekend in de loop van de maand september.

4. Wat kunnen niet-gemeenten nu al doen?

Als uw organisatie (niet-gemeente) de wens heeft om lid te worden van de werkgeversvereniging, dan kunt u alvast het volgende doen:

- In de gemeenschappelijke regeling wordt veelal aangegeven welke arbeidsvoorwaarden gelden voor het personeel. Indien u uw gemeenschappelijke regeling aanpast met het oog

op de normalisering, kunt u vast opnemen dat uw organisatie (de gemeenschappelijke regeling) de cao voor niet-gemeenten hanteert na de normalisering;

- U kunt het besluitvormingsproces om lid te worden van de werkgeversvereniging in uw niet-gemeente alvast voorbereiden (bijvoorbeeld het voorbereiden of nemen van een principe besluit). Zo kunt u na gaan wie in de organisatie bevoegd is om het lidmaatschap van de werkgeversvereniging aan te gaan en welke procedures daarvoor gelden.

Veiligheidsregio's uitgezonderd

Er is een uitzondering voor de Veiligheidsregio's. De inwerkingtreding van de normalisatie (Wnra) voor personeel van veiligheidsregio's is formeel tot een nader te bepalen moment uitgesteld. Naar verwachting is dit tot 1 januari 2021. Dit heeft tot gevolg dat:

- Voor het jaar 2020 de CAR UWO in stand wordt gehouden voor de Veiligheidsregio's;
- De aansluitingsovereenkomst met de VNG voor het volgen van de CAR UWO voor de Veiligheidsregio's blijft bestaan;

De wijze waarop de arbeidsvoorwaarden van de Veiligheidsregio's vorm krijgen na de voorgenomen normalisering in 2021 in relatie tot de nieuwe werkgeversvereniging en de cao voor niet-gemeenten moet nog worden uitgewerkt.

Tot slot

Wij realiseren ons dat voor gemeenten en aangesloten organisaties deze aankondiging van de oprichting van de werkgeversvereniging en het einde van het systeem van aansluitingen onverwacht komt. Wij hebben echter de overtuiging dat we met de nieuwe werkgeversvereniging voor niet-gemeenten de huidige aangesloten organisaties beter van dienst kunnen zijn.

Zodra er meer informatie is, wordt u daarvan op de hoogte gebracht. Vragen en/of opmerkingen kunt u doorgeven aan het Klantcontactcentrum van de VNG.

- Telefoon: 070-373 8393 (op werkdagen van 8.30 tot 17.00 uur)
- E-mail: info@vng.nl

Hoogachtend,

College voor Arbeidszaken van de VNG,

Janine Jongepier
Secretaris van het College voor Arbeidszaken

PELS RIJCKEN

Advies

voor De Gemeente Den Haag (t.a.v. Otto den Ouden) en de Omgevingsdienst Haaglanden (t.a.v. Leo Klaassen)
van Daniëlle Roelands-Fransen & Jim Zweers
datum 17 juni 2019
inzake Toetsing van asbestinventarisatierapporten in het kader van sloopmeldingen
zaaknr 11011331

1 Adviesvraag

De Gemeente Den Haag en de Omgevingsdienst Haaglanden hebben ons gevraagd om advies ten aanzien van de uitleg van specifieke sloop- en asbestregelgeving. De adviesvraag van de Gemeente Den Haag en de Omgevingsdienst Haaglanden is tweeledig:

1. Welke inhoudelijke en procedurele eisen, waaronder de eis dat een bij de sloopmelding ingediend asbestinventarisatierapport op inhoud wordt getoetst, stelt de wetgever om na te gaan of de sloopmelding conform de indieningsvereisten is gedaan?
2. Stelt de wetgever de eis dat een bij de sloopmelding ingediend asbestinventarisatierapport op inhoud wordt getoetst om na te gaan of de sloopmelding conform de indieningsvereisten is gedaan?

Dit advies geeft allereerst een beknopt antwoord op de hoofdvragen. Vervolgens worden de aanvullende deelvragen, die zijn gesteld door de Omgevingsdienst Haaglanden, samenvattend beantwoord. De uitgebreide toelichting behorend bij de antwoorden is in de paragrafen 4.1 tot 4.7 van dit advies opgenomen.

Ter verduidelijking van het wettelijk kader rond het asbestinventarisatierapport, en de verschillende bevoegde gezagen die daarbij betrokken kunnen zijn, is als bijlage bij dit advies een stroomschema toegevoegd. Met verschillende kleuren worden de verschillende wetgevingskaders en bijbehorende bevoegde gezagen weergegeven, om een inzicht te geven in de rol die het asbestinventarisatierapport speelt in de asbestsaneringsketen. Uit dit schema volgen eveneens de belangrijkste conclusies uit dit advies, te weten:

1. De sloopmelding wordt gedaan in het kader van het Bouwbesluit. Het bevoegd gezag op grond van het Bouwbesluit moet nagaan of sprake is van een sloopmelding als bedoeld in artikel 1.26 Bouwbesluit. Een asbestinventarisatierapport vormt onderdeel van de melding als bedoeld in artikel 1.26 lid 6 onder g van Bouwbesluit. Door de keten van verwijzingen (als zodanig aangeduid in het stroomschema) is pas sprake van een sloopmelding indien een volledig asbestinventarisatierapport zoals bedoeld in artikel 4.54a van het Arbobesluit bij de sloopmelding is gevoegd.
2. Het spoor van het Bouwbesluit (met blauw in het stroomschema aangegeven) is vanuit het oogpunt van het bevoegd gezag de start van de asbestsaneringsketen. Dit spoor staat evenwel in zekere zin los van de overige sporen (het Asbestverwijderingsbesluit (groen), het Arbobesluit (oranje) en het Certificatieschema (roze)) binnen de asbestsaneringsketen. Dit afzonderlijke spoor is in het stroomschema aangegeven met een lichtblauw, L-vormig kader. Bij het ontvangen van een sloopmelding is het niet mogelijk om bepaalde sloopmeldingen niet te controleren op overeenstemming met artikel 1.26 van het Bouwbesluit, de wettelijke taak op grond van het Bouwbesluit vormt de ondergrens. Wel is het mogelijk om op grond van artikel 7.2 lid 6 onder c en onder d van het Bor afspraken te maken over de invulling van de intensiteit van de volledigheidscategorie. In dat kader kan bijvoorbeeld worden afgesproken dat slechts bepaalde parameters van een asbestinventarisatierapport worden bekeken, om op basis daarvan te beoordelen of sprake is van een asbestinventarisatierapport als bedoeld in artikel 4.54a van het Arbobesluit.
3. Voor zover wordt verwezen naar passages in de Nota van Toelichting op de wijziging van het Asbestverwijderingsbesluit en het Bouwbesluit (*Stb.* 2019, 155) waarin wordt gewezen op risico-gestuurd handhaven, geldt dat dit niet geldt voor de controle van de volledigheid van een sloopmelding. Die risico-gestuurde handhaving ziet enkel op de overige toezicht- en handhavingstrajecten, dus het gedeelte dat is gelegen buiten het lichtblauwe L-vormige kader in het stroomschema (bijvoorbeeld het roze gekleurde traject van de certificerende instellingen die controleren of wordt voldaan aan de informatieverplichtingen die volgen uit het Certificatieschema).

2 Beantwoording hoofdvragen

Vraag 1: Welke inhoudelijke en procedurele eisen, waaronder de eis dat een bij de sloopmelding ingediend asbestinventarisatierapport op inhoud wordt getoetst, stelt de wetgever om na te gaan of de sloopmelding conform de indieningsvereisten is gedaan.

Antwoord:

- Voor zover het gaat om bedrijfsmatige verwijdering van asbest die is uitgezonderd voor de specifieke gevallen genoemd in artikel 1.26 lid 2 van het Bouwbesluit, hoeft geen sloopmelding te worden gedaan.
- Voor zover het gaat om overige bedrijfsmatige verwijdering, die valt onder de meldingsplicht van artikel 1.26 lid 1 van het Bouwbesluit, gelden de volgende procedurele eisen:
 - De sloopmelding moet binnen vier weken voor de voorgenomen aanvang van de sloopwerkzaamheden worden ingediend bij het bevoegd gezag. In de gevallen genoemd in artikel 1.26 lid 4 onder a en onder b van het Bouwbesluit is de termijn ten minste vijf werkdagen. Op grond van het vijfde lid van artikel 1.26 van het Bouwbesluit kan het bevoegd gezag, indien zij dit nodig vindt, afwijken van de hiervoor genoemde termijnen.
 - De sloopmelding moet voldoen aan de eisen van artikel 1.26 lid 6 van het Bouwbesluit. De daarin opgesomde gegevens en bescheiden moeten bij de sloopmelding worden gevoegd. Gebeurt dit niet, dan is geen sprake van een (geldige) sloopmelding. Op grond van het zevende lid van artikel 1.26 van het Bouwbesluit is het mogelijk deze gegevens twee dagen voor de feitelijke aanvang van de sloopwerkzaamheden aan te leveren bij het bevoegd gezag.
 - Een sloopmelding wordt op grond van artikel 1.27 lid 1 van het Bouwbesluit via de elektronische weg ingediend. Dit gebeurt via het Omgevingsloket online.
 - Op grond van artikel 1.29 van het Bouwbesluit kunnen nadere voorwaarden worden gesteld aan de sloopwerkzaamheden.
- Ten aanzien van de inhoudelijke eisen van een asbestinventarisatierapport geldt het volgende:
 - In het Bouwbesluit wordt in artikel 1.26 lid 6 bepaald dat bij een sloopmelding een asbestinventarisatierapport moet worden gevoegd, indien op grond van artikel 3 van het Asbestverwijderingsbesluit een asbestinventarisatierapport is vereist.
 - Voor de definitie van asbestinventarisatierapport wordt aangesloten bij de definitie die wordt gehanteerd in het Asbestverwijderingsbesluit 2005 in artikel 1.1 lid 1 onder b.

- Dat artikellid bepaalt dat met een asbestinventarisatierapport wordt bedoeld het rapport dat voldoet aan de eisen van artikel 4.54a van het Arbobesluit.
- Gelet op deze verwijzing van Bouwbesluit naar Asbestverwijderingsbesluit naar Arbobesluit, moet worden aangenomen dat geen sprake is van een asbestinventarisatierapport wanneer deze niet voldoet aan de eisen van artikel 4.54a van het Arbobesluit. Voor zover geen sprake is van een volledig asbestinventarisatierapport zoals bedoeld in artikel 4.54a van het Arbobesluit is dan ook geen sprake van een sloopmelding.

Vraag 2: Stelt de wetgever de eis dat een bij de sloopmelding ingediend asbestinventarisatierapport op inhoud wordt getoetst om na te gaan of de sloopmelding conform de indieningsvereisten is gedaan?

Antwoord:

- Het college van burgemeester en wethouders is – behoudens bijzondere gevallen waarin het college van Gedeputeerde Staten bevoegd is - bevoegd gezag op grond van het Bouwbesluit. De wetgever gaat er daarnaast van uit dat het college van burgemeester en wethouders bevoegd gezag is ten aanzien van het Asbestverwijderingsbesluit. Als gevolg daarvan heeft het college een zelfstandige bevoegdheid om bij een sloopmelding na te gaan of het asbestinventarisatierapport aan de eisen uit het Asbestverwijderingsbesluit voldoet. Door een aanpassing van het Asbestverwijderingsbesluit (Stb. 2019, 155) wordt die bedoeling nu expliciet gemaakt in die zin dat a) duidelijk is dat het college een eigen bevoegdheid heeft ten aanzien van de beoordeling van het omgaan met asbest en b) deze bevoegdheid rechtstreeks uit het Asbestverwijderingsbesluit volgt en niet langer 'gecreëerd' hoeft te worden middels het vaststellen van nadere voorwaarden. Nu het Asbestverwijderingsbesluit bepaalt dat een asbestinventarisatierapport moet voldoen aan de eisen van artikel 4.54a van het Arbobesluit, en het Bouwbesluit ten aanzien van de sloopmelding weer verwijst naar het Asbestverwijderingsbesluit voor de betekenis van een asbestinventarisatierapport, geldt dat enkel sprake is van een sloopmelding mits het bijgevoegde asbestinventarisatierapport voldoet aan de eisen van artikel 4.54a van het Arbobesluit. Er moet sprake zijn van een volledig asbestinventarisatierapport. Vóór de invoering van het LAVS waren de inhoudelijke eisen van een asbestinventarisatierapport opgenomen in een bijlage bij de Arboregeling. Door de introductie van het LAVS zijn deze inhoudelijke eisen uit de Arboregeling opgenomen in het Certificatieschema. Ondanks het feit dat de inhoudelijke eisen zijn 'ontkoppeld' van de Arboregeling lijkt de wetgever niet bedoeld te hebben dat het Certificatieschema geen

invulling geeft aan de vraag hoe aan het criterium van een “volledige asbestinventarisatie” wordt voldaan.

- Op grond van artikel 7.2 lid 6 onderdeel c en d van het Bor bestaat de mogelijkheid om bestuurlijke afspraken te maken met betrekking tot het uitvoerings- en handhavingsbeleid. Het artikel bepaalt:

Artikel 7.2. Uitvoerings- en handhavingsbeleid

6. Het uitvoerings- en handhavingsbeleid geeft ten minste inzicht in:

(...)

c. de daarin opgenomen objectieve criteria voor het beoordelen van aanvragen voor en beslissen over een omgevingsvergunning en het afhandelen van meldingen, en

d. de werkwijze bij vergunningverlening en het afhandelen van meldingen.

Hierin zit ruimte voor de gemeente en de omgevingsdienst om nadere afspraken te maken over de invulling van de wettelijke taak tot het beoordelen of sprake is van een sloopmelding. Deze ruimte gaat niet zo ver dat de wettelijke taak niet langer wordt uitgeoefend, maar biedt wel mogelijkheden om nadere afspraken te maken over bijvoorbeeld de mate van indringendheid waarmee een asbestinventarisatierapport wordt getoetst. Zo zal het mogelijk zijn om in het kader van de beantwoording van de vraag of een asbestinventarisatie is bijgevoegd die voldoet aan de eisen van artikel 4.54a van het Arbobesluit, enkel te controleren op basis van een aantal vooraf overeengekomen parameters.

3 Beantwoording deelvragen

De Omgevingsdienst Haaglanden heeft verzocht een aantal aanvullende deelvragen te beantwoorden in dit advies. Deze vragen zullen hieronder worden behandeld.

Vraag 1: Zijn er voorgenomen verwijderingen van asbest dan wel asbesthoudende bouwstoffen of materialen waarvoor geen sloopmelding in de zin van artikel 1.26 Bouwbesluit aan het bevoegd gezag (gemeente) behoeft te worden gedaan?

Antwoord

- Het tweede en derde lid van artikel 1.26 Bouwbesluit bepalen dat in een aantal specifieke situaties geen sloopmelding hoeft te worden gedaan. Verwezen wordt naar paragraaf 4.1 van dit advies.

Vraag 2: Volstaat bij voorgenomen verwijderingen van asbest dan wel asbesthoudende bouwstoffen of materialen waarvan wel een sloopmelding moet worden gedaan een mededeling door de initiatiefnemer zonder verdere bescheiden?

Antwoord

- Nee, dit zou in strijd zijn met artikel 1.26 lid 6 van het Bouwbesluit. Verwezen wordt naar paragraaf 4.1 van dit advies.

Vraag 3: Indien bedrijfsmatige verwijdering van asbest in het kader van een sloopmelding ex artikel 1.26 tot en met 1.30 Bouwbesluit onderdeel uitmaakt van de melding: aan welke vereisten moet de melding voldoen om als melding te kunnen worden beschouwd?

Antwoord

- Deze vraag is in wezen gelijk aan de eerste hoofdvraag. Verwezen wordt naar de beantwoording van de eerste hoofdvraag.

Vraag 4: Moet door of namens het bevoegd gezag bij voorgenomen verwijderingen van asbest dan wel asbesthoudende bouwstoffen of materialen de initiatiefnemer worden bericht dat sprake is van een sloopmelding die aan de voorwaarden van het Bouwbesluit voldoet dan wel moet worden bericht dat niet wordt voldaan aan die voorwaarden?

Antwoord

- De wet stelt deze verplichting niet. Verwezen wordt naar paragraaf 4.1 van dit advies.

Vraag 5: Moet in het kader van het voldoen aan het gestelde in wet- en regelgeving het bevoegd gezag vaststellen dat een asbestinventarisatierapport aanwezig is, is opgesteld door een daarvoor gecertificeerd bedrijf, de aard en samenstelling van het asbest voldoende volledig is, is vastgesteld door een daarvoor geaccrediteerd laboratorium, en dat op basis daarvan een correcte risicoklasse is aangegeven waarmee de effecten op de leefomgeving zijn vermeld en zijn geborgd met de maatregelen in het veiligheidsplan, om tot een oordeel te kunnen komen of sprake is van een melding die voldoet aan de gestelde eisen?

Antwoord

- Het bevoegd gezag voor de sloopmelding moet controleren of het asbestinventarisatierapport voldoet aan de eisen die daaraan op grond van artikel 4.54a Arbobesluit – en meer specifiek artikel 22 van het Certificatieschema - worden gesteld. Artikel 7.2 lid 6 onder c en onder d van het Bor biedt een grondslag voor het opstellen van criteria en werkwijzen ten aanzien van de intensiteit van de volledigheidstoetsing. Verwezen wordt naar paragraaf 4.2 van dit advies.

Vraag 6: Is bij het ontbreken van een veiligheidsplan sprake van een melding die voldoet aan het Bouwbesluit?

Antwoord

- Nee, dan wordt immers niet voldaan aan artikel 1.26 lid 6 Bouwbesluit. Verwezen wordt naar paragraaf 4.1 van dit advies.

Vraag 7: Dient door of namens het bevoegd gezag toezicht te worden gehouden op verwijderingen van asbest dan wel asbesthoudende bouwstoffen of materialen in relatie tot de leefomgeving?

Antwoord

- Het college van burgemeester en wethouders heeft daartoe bepaalde toezichthoudende en handhavende bevoegdheden in het kader van de Woningwet en het Bouwbesluit. Te wijzen valt bijvoorbeeld op artikel 1a van de Woningwet, waarin een algemene zorgplicht voor de volksgezondheid is opgenomen. Verwezen wordt naar paragraaf 4.7 van dit advies.
- Artikel 7.2 lid 7 onder b van het Bor geeft in dit kader mogelijkheden om afspraken te maken ten aanzien van de wijze waarop het toezicht op de naleving wordt uitgeoefend.

Vraag 8: Dient door of namens het bevoegd gezag te worden vastgesteld hoeveel asbest dan wel asbesthoudende bouwstoffen of materialen na verwijdering worden afgevoerd en waarheen wordt afgevoerd?

Antwoord

- Impliciet volgt deze handhavingsbevoegdheid uit artikel 7 van het Asbestverwijderingsbesluit. Het bevoegd gezag kan handhavend optreden indien de verwijderde asbest niet overeenkomt met de afgevoerde asbest. Verwezen wordt naar paragraaf 4.4 van dit advies.

Vraag 9: Wat wordt verstaan onder “ketentoezicht”?

Antwoord

- Ketentoezicht is het op elkaar afgestemde toezicht van één of meer toezichthouders op de naleving, de kwaliteit of de veiligheid van een handeling of zaak, dat zich uitstrekt tot alle partijen die achtereenvolgens betrokken zijn bij deze handeling of zaak. Verwezen wordt naar paragraaf 4.5 van dit advies.

Vraag 10: Moet het bevoegd gezag in het kader van het aan de Omgevingsdienst in het Besluit omgevingsrecht opgedragen milieu ketentoezicht inzicht hebben in de inhoud van een sloopmelding met asbestverwijdering of haar toezicht en handhavingstaak naar behoren te kunnen uitvoeren?

Antwoord

- Het milieutoezicht op bedrijfsmatige asbestsanering is een wettelijke basistaak en wordt uitgevoerd door een omgevingsdienst tenzij de asbestsanering in een bouwwerk of een object wordt uitgevoerd bij en door een particulier. Verwezen wordt naar paragraaf 4.5 van dit advies.

Vraag 11: Welke documenten van de initiatiefnemer van asbest of asbesthoudende bouwstoffen of materialen maken onderdeel uit van het ketentoezicht?

Antwoord

- Dit betreft alle gegevens waarover het bevoegd gezag op grond van artikel 1.26 lid 6 van het Bouwbesluit moet beschikken. Verwezen wordt naar de paragrafen 4.1 en 4.5 van dit advies.

Vraag 12: Maakt het afvoeren, opslag of vernietigen van asbest dan wel asbesthoudende bouwstoffen of materialen onderdeel uit van het "ketentoezicht"?

Antwoord

- Het college is in beginsel niet het bevoegd gezag dat toezicht houdt op de afvoer, opslag en vernietiging van asbest. Dit is in beginsel de Minister van IenW op grond van het Asbestverwijderingsbesluit. Dit is slechts anders wanneer het college aanvullende voorwaarden op grond van artikel 1.29 Bouwbesluit oplegt die overeenkomen met de eisen in het Asbestverwijderingsbesluit. Zodra het Besluit tot wijziging van het Asbestverwijderingsbesluit en Bouwbesluit in werking treedt, zal het college direct bevoegd gezag worden ten aanzien van de regels in het Asbestverwijderingsbesluit. Verwezen wordt naar de paragrafen 4.1, 4.3 en 4.5 van dit advies.

Vraag 13: In hoeverre dient het bevoegd gezag of namens het bevoegd gezag de Omgevingsdienst op grond van de Zorgplicht uit de Wm na te gaan dat er bij het verwijderen van asbest dan wel asbesthoudende bouwstoffen of materialen geen toename is van asbestvezels in de leefomgeving die schadelijk is voor de gezondheid (hiermee niet bedoeld de gezondheid van de werknemers die het werk uitvoeren)?

Antwoord

- De in artikel 1.1a van de Wet milieubeheer vervatte zorgplicht geldt in beginsel slechts in gevallen waarin ernstige nadelige gevolgen voor het milieu optreden of acuut dreigen op te treden. Nu deze vraag ziet op volksgezondheid, en niet het milieu, is artikel 1a Woningwet een meer voor de hand liggende grondslag voor handhaving in dergelijke gevallen. Verwezen wordt naar paragraaf 4.7 van dit advies.
- Artikel 7.2 lid 7 onder b van het Bor geeft in dit kader mogelijkheden om afspraken te maken ten aanzien van de wijze waarop het toezicht op de naleving wordt uitgeoefend.

Vraag 14: In hoeverre is het Arbo-besluit dekkend als het gaat om de borging van adequate arbeidsomstandigheden (of voorziet het Bouwbesluit daar ook in)?

Antwoord

- Ten aanzien van het aspect asbest vervullen het Arbobesluit en het Bouwbesluit een enigszins aanvullende rol. De eisen waaraan een asbestinventarisatierapport moet worden toegezonden in het kader van de sloopmelding (op grond van het Bouwbesluit) moet voldoen, volgen uit de Arbowetgeving. Het Bouwbesluit zelf geeft geen specifieke regels ten aanzien van arbeidsomstandigheden. Daartoe is het Arbo-besluit in het leven geroepen. Verwezen wordt naar paragraaf 4.3.

4 Toelichting

4.1 De sloopmelding: algemene procedurele vereisten

Deze paragraaf geeft een antwoord op de deelvragen 1 tot en met 4, deelvraag 6 en deelvraag 12.

Artikel 1.26 lid 1 van het Bouwbesluit bepaalt dat het verboden is om zonder sloopmelding te slopen indien daarbij asbest wordt verwijderd of de hoeveelheid sloopafval naar redelijke inschatting meer dan 10 m³ zal bedragen. Artikel 1.26 lid 2 en lid 3 van het Bouwbesluit zonderen een aantal specifieke situaties uit waarin voor sloopwerkzaamheden geen meldingsplicht geldt. Het gaan dan bijvoorbeeld om het bedrijfsmatig verwijderen van geklemde vloerplaten onder verwarmingstoestellen en het slopen van een seizoensgebonden bouwwerk.

Op grond van artikel 1.26 lid 4 van het Bouwbesluit wordt een sloopmelding ten minste vier weken voor de voorgenomen aanvang van de sloopwerkzaamheden ingediend bij het bevoegd gezag. In artikel 1.26 lid 4 onder a en onder b van het Bouwbesluit worden specifieke uitzonderingssituaties gegeven waarin deze termijn ten minste vijf werkdagen voor de voorgenomen aanvang betreft. Het bevoegd gezag kan op grond van artikel 1.26 lid 5 van het Bouwbesluit afwijken van de hiervoor genoemde termijnen, indien zij dit nodig acht.

Artikel 1.26 lid 6 van het Bouwbesluit bepaalt dat bij de sloopmelding een aantal gegevens en bescheiden moeten worden verstrekt aan het bevoegd gezag. Uit de Nota van Toelichting bij de wijziging van het Bouwbesluit uit 2011 volgt dat geen sprake is van een sloopmelding, wanneer niet alle gegevens en bescheiden genoemd in artikel 1.26 lid 6 Bouwbesluit worden bijgevoegd (*Stb.* 2011, 676, p. 31):

"Ten overvloede wordt daarbij opgemerkt dat van een sloopmelding als bedoeld in het Bouwbesluit 2012 alleen sprake is wanneer alle gevraagde informatie binnen de in artikel 1.26 aangegeven termijn is verstrekt".

Wordt bijvoorbeeld geen veiligheidsplan ingediend bij de sloopmelding - hetgeen verplicht is op grond van artikel 1.26 lid 6 onder e van het Bouwbesluit - dan is geen sprake van een sloopmelding in de zin van artikel 1.26 lid 1 van het Bouwbesluit.

Een sloopmelding wordt op grond van artikel 1.27 lid 1 van het Bouwbesluit langs de elektronische weg ingediend. In de praktijk gebeurt dit via het Omgevingsloket online (OLO).

Artikel 1.28 van het Bouwbesluit bepaalt dat de melder een ontvangstbevestiging krijgt van het bevoegd gezag met daarop de datum van ontvangst. Strikt genomen bepaalt de wet niet dat het bevoegd gezag de melder in kennis moet stellen van het

feit dat de melding al dan niet voldoet aan de eisen van artikel 1.26 van het Bouwbesluit. Het verdient uiteraard de aanbeveling – en dit zal veelal ook de praktijk zijn – dat het bevoegd gezag de melder informeert over de geldigheid van de melding, maar een verplichting daartoe bestaat op grond van de wet niet.

Op grond van artikel 1.29 van het Bouwbesluit kan het bevoegd gezag nadere voorwaarden stellen aan het slopen indien deze voorwaarden noodzakelijk zijn voor het voorkomen of beperken van hinder of van een onveilige situatie tijdens het uitvoeren van de sloopwerkzaamheden. Het bevoegd gezag kan de nadere voorwaarden op grond van artikel 1.30 van het Bouwbesluit wijzigen indien een verandering van inzichten of omstandigheden gelegen buiten de sloopwerkzaamheden die bij de beoordeling van de sloopmelding een rol hebben gespeeld dit noodzakelijk maakt. Ook is een wijziging van de voorwaarden mogelijk op verzoek van de melder. Het bevoegd gezag gaat niet over tot wijziging van de nadere voorwaarde zonder eerst de melder in de gelegenheid te stellen om zienswijzen naar voren te brengen.

Uit de jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling) volgt dat de acceptatie van een sloopmelding geen besluit is in de zin van artikel 1:3 lid 1 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: de Awb). De acceptatie van de sloopmelding is namelijk niet gericht op rechtsgevolg. Het Bouwbesluit bevat slechts een verbod om zonder melding te slopen. Op grond van artikel 1.29 van het Bouwbesluit kan het college nadere voorwaarden opleggen aan het slopen na de binnenkomst van een sloopmelding. Deze nadere voorwaarden kunnen afzonderlijk worden gezien als een besluit in de zin van de Awb.

AbRvS 24 juni 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1965, r.o. 2.2.

4.2 Toetsing van het asbestinventarisatierapport

Deze paragraaf geeft een antwoord op deelvraag 5.

Artikel 1.26 lid 6 van het Bouwbesluit bepaalt dat verschillende gegevens en bescheiden moeten worden bijgevoegd bij de sloopmelding. Wanneer een asbestinventarisatierapport is vereist op grond van het Asbestverwijderingsbesluit moet op grond van artikel 1.26 lid 6 onder g van het Bouwbesluit een asbestinventarisatierapport bij de sloopmelding worden gevoegd. Versimpeld samengevat is een asbestinventarisatierapport vereist op grond van artikel 3 van het Asbestverwijderingsbesluit, wanneer:

- Iemand anders dan in de uitoefening van een beroep of bedrijf een bouwwerk of object geheel of gedeeltelijk afbreekt of uit elkaar neemt, of dit laat doen, en redelijkerwijs kan verwachten dat in het bouwwerk of object asbest of een asbesthoudend product bevindt, en

- Iemand anders dan in de uitoefening van een beroep of bedrijf asbest of een asbesthoudend product uit een bouwwerk of object verwijderd of doet verwijderen, en
- materialen of producten worden opgeruimd die ten gevolge van een incident zijn vrijgekomen, mits redelijkerwijs kan worden verwacht dat zich in de materialen of producten asbest of een asbesthoudend product bevindt.

De betreffende bepalingen zijn gericht tot particulieren (diegene die handelingen niet in het kader van beroep of bedrijf uitvoert) en opdrachtgevers tot het uitvoeren van bepaalde handelingen. Opdrachtgevers kunnen zowel particulieren zijn als bedrijven die op grond van het Arbeidsomstandighedenbesluit niet zelf een asbestinventarisatie mogen uitvoeren, noch zelf asbest of asbesthoudende producten mogen verwijderen.

Zie *Stb.* 2005, 704, p. 18.

Het voorgaande geldt voor zover de activiteit niet is uitgezonderd in artikel 4 van het Asbestverwijderingsbesluit. Het gaat dan om de verwijdering van specifieke objecten. Zo wordt bijvoorbeeld in artikel 4 lid 3 onder a en onder b van het Asbestverwijderingsbesluit bepaald dat het in zijn geheel verwijderen van

- geschroefde, asbesthoudende platen waarin de asbestvezels hechtgebonden zijn, niet zijnde dakleien, en
- asbesthoudende vloertegels of niet-gelijmde, asbesthoudende vloerbedekking,

niet valt onder de verplichting van artikel 3 van het Asbestverwijderingsbesluit, voor zover de woning of het bijgebouw niet in het kader van de uitoefening van een beroep of bedrijf worden gebruikt of bedoeld zijn voor gebruik in dat kader en de oppervlakte van de te verwijderen asbesthoudende platen maximaal 35 m² per kadastraal perceel bedraagt. Onder meer voor deze gevallen is dus geen asbestinventarisatierapport verplicht op grond van het Asbestverwijderingsbesluit en hoeft deze daarom ook niet te worden bijgevoegd bij een sloopmelding. Dat een woningbouwcoöperatie enkel zou vallen onder de vrijstelling van artikel 3 van het asbestverwijderingsbesluit indien aan alle andere vrijstellingsmogelijkheden wordt voldaan, volgt niet uit de wet noch uit de toelichting daarop.

Het Bouwbesluit verwijst in artikel 1.26 lid 1 onder g voor de definitie van een asbestinventarisatierapport naar artikel 1 lid 1 en onder b van het Asbestverwijderingsbesluit. Het Asbestverwijderingsbesluit bepaalt in artikel 1 lid 1 en onder b dat met een asbestinventarisatierapport wordt bedoeld een "*rapport dat voldoet aan de eisen, gesteld in artikel 4.54a, eerste, derde en vierde lid, van het Arbeidsomstandighedenbesluit*". Door de keten van verwijzingen moet de conclusie worden getrokken dat met het asbestinventarisatierapport in artikel 1.26 lid 6 onder g van het Bouwbesluit wordt bedoeld een asbestinventarisatierapport dat voldoet aan de eisen van artikel 4.54a van het Arbobesluit. Wordt niet voldaan aan de eisen die op grond van dat artikel gelden, dan is dus geen sprake van een asbestinventarisatierapport zoals bedoeld in artikel 1.26 lid 6 onder g van het Bouwbesluit en is dus geen sprake van een geldige sloopmelding. Op grond van artikel

4.54a van het Arbobesluit moet sprake zijn van een *volledige* inventarisatie. In artikel 22 van het Certificatieschema voor de Procescertificaten Asbestinventarisatie en Asbestverwijdering (*Stcrt.* 2018, 68771) worden de inhoudelijke eisen van een asbestinventarisatie opgesomd. In artikel 4.54a van het Arbobesluit wordt niet direct verwezen naar artikel 22 van het Certificatieschema. Voor de inwerkingtreding van het Certificatieschema, waren de specifieke eisen waaraan een asbestinventarisatierapport moest voldoen opgesomd in een bijlage bij de Arboregeling. Destijds was de koppeling tussen Artikel 4.54a van het Arbobesluit en de inhoudelijke eisen van een asbestinventarisatierapport een stuk concreter, omdat de Arboregeling bepalingen bevat ter uitvoering van het Arbobesluit. Desondanks valt lastig vol te houden dat door de opname van de eisen in het Certificatieschema bevoegde gezagen niet meer zouden hoeven te controleren of een asbestinventarisatierapport voldoet aan deze eisen. Artikel 4.54a van het Arbobesluit is immers opgenomen in paragraaf 6 "Certificatie" en bovendien wordt in het Arbobesluit wel verwezen – hoewel niet in relatie tot asbest – naar het feit dat er een certificatieschema bestaat. Zie hiervoor afdeling 1A van het Arbobesluit.

Gelet op het voorgaande geldt dat het asbestinventarisatierapport zoals bedoeld in het Bouwbesluit, het Asbestinventarisatiebesluit en het Arbobesluit één en hetzelfde rapport is.

Dat het overleggen van een *onvolledig* of *onjuist* asbestinventarisatierapport ertoe leidt dat geen sprake is van een geldige sloopmelding, is ook het standpunt van de regering. Zo wordt in het Informatieblad "Asbest in het Bouwbesluit 2012", opgesteld door het Agentschap NL van het Ministerie van IenM, opgemerkt:

"Voordat u werkzaamheden in gebouwen van vóór 1994 mag uitvoeren moet u een volledige asbestinventarisatie bij de melding overleggen. Uit het asbestinventarisatierapport blijkt of en zo ja, waar in het bouwwerk of het gedeelte daarvan asbest is toegepast. In het rapport staan de resultaten van de inventarisatie. Dit rapport heeft u geruime tijd voor aanvang van de werkzaamheden nodig. Op basis daarvan weet u of een sloopmelding nodig is voor het verwijderen van asbest en aan welke eisen het asbestverwijderingsbedrijf moet voldoen. Het asbestinventarisatierapport moet aan specifieke eisen voldoen en geschreven zijn door een gecertificeerd inventarisatiebedrijf. De richtlijnen hiervoor staan in de Arbowetgeving."

Ook wordt opgemerkt:

"Voldoet de informatie in het meldingsformulier niet aan de wettelijke eisen of als het inventarisatierapport niet volledig is, dan heeft u geen melding ingediend. U mag dan niet met de met de werkzaamheden starten."

Deze citaten maken duidelijk dat de volledigheid van het asbestinventarisatierapport zal moeten worden gecontroleerd. Immers, zonder volledig asbestinventarisatierapport is geen sprake van een melding. Het bevoegd gezag zal dus inhoudelijk moeten controleren of sprake is van een volledig asbestinventarisatierapport, omdat zij moet controleren of daadwerkelijk sprake is van een sloopmelding.

De gemeente heeft in dit kader nog gewezen op een passage uit de Nota van Toelichting bij het Bouwbesluit 2012 (Stb. 2011, 416, p. 168) waarin ten aanzien van de verschuiving van vergunningensysteem naar meldingssysteem wordt opgemerkt:

"Het bevoegd gezag kan voortaan per geval zelf beslissen hoe het met een ontvangen sloopmelding omgaat".

Deze stelling moet echter in onderling verband worden gezien met de zinnen daaraan voorafgaand:

"Door het vervangen van de bestaande sloopvergunningplicht door een - meldingsplicht zullen gemeenten naar verwachting jaarlijks circa 10 miljoen euro minder leges ontvangen. Daar staat een besparing in personele capaciteit tegenover doordat het niet meer nodig is in elk individueel geval een volledige besluitvormingsprocedure die uitmondt in een beschikking te doorlopen. Het bevoegd gezag kan voortaan per geval zelf beslissen hoe het met een ontvangen sloopmelding omgaat."

Deze passage laat onverlet dat het bevoegd gezag wel moet nagaan of de sloopmelding - inclusief asbestinventarisatie - volledig is en derhalve als volwaardige sloopmelding kan worden aangemerkt. Omdat de melding geen besluit in de zin van de Awb is, gelden de procedurele regels van de Awb in beginsel ook niet. De geciteerde passage lijkt er in dat kader op te doelen dat het bevoegd gezag zelf kan beslissen tot in hoeverre alsnog de procedurele regels van de Awb worden gevolgd.

Toegegeven moet worden dat de combinatie van een meldingsplicht, met een controle of daadwerkelijk sprake is van de bedoelde melding, enigszins merkwaardig is. Een dergelijke controle lijkt in beginsel meer te passen binnen een vergunningenstructuur. Desondanks laat het samenstel aan wettelijke bepalingen (de keten van verwijzingen) er geen misverstand over bestaan dat pas sprake is van een sloopmelding indien deze is voorzien van een asbestinventarisatierapport zoals bedoeld in artikel 4.54a Arbobesluit. Zonder een inhoudelijke beoordeling van het asbestinventarisatierapport, kan dus nooit beoordeeld worden of sprake is van een sloopmelding in de zin van artikel 1.26 Bouwbesluit. In de praktijk geldt overigens dat veel gemeenten in Nederland de sloopmeldingen zelfstandig controleren op volledigheid.

4.3 De verhouding tussen het Arbobesluit en het Asbestverwijderingsbesluit

Deze paragraaf geeft een antwoord op deelvraag 12 en 14.

Hoewel gelet op de verwijzing in het Asbestverwijderingsbesluit naar artikel 4.54a van het Arbeidsomstandighedenbesluit overlap plaatsvindt tussen het Asbestverwijderingsbesluit en het Arbobesluit, betekent dit niet dat er tevens een overlap in handhavingsbevoegdheid ontstaat. Het Arbobesluit is gericht op arbeidsomstandigheden. Uit artikel 4.2 eerste lid, in samenhang gelezen met artikel 4.54a van het Arbobesluit volgt dat *op grond van het Arbobesluit* slechts een asbestinventarisatierapport is vereist indien werknemers kunnen of worden blootgesteld aan asbest. Op grond van artikel 6 van het Asbestverwijderingsbesluit geldt dat behoudens uitgezonderde gevallen enkel een gecertificeerd bedrijf de feitelijke sloop mag uitvoeren. Voor dit bedrijf geldt dan dat de werkgever moet beschikken over een asbestinventarisatierapport op grond van artikel 4.2 juncto 4.54a van het Arbobesluit. Dit laat echter onverlet dat ook de opdrachtgever van de sloopwerkzaamheden zal moeten beschikken over een asbestinventarisatierapport op grond van artikel 3 van het Asbestverwijderingsbesluit. Gelet op deze scheiding tussen de relatie werkgever-werknemer en opdrachtgever-opdrachtnemer ontstaan twee verschillende bevoegde gezagen en twee verschillende grondslagen voor handhaving.

Ten aanzien van de verhouding werkgever-werknemer geldt dat het de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is die bevoegd gezag is ten aanzien van de Arbeidsomstandighedenwetgeving. De Minister - in het verlengde daarvan de Inspectie SZW - kan dan ook handhavend optreden tegen de werkgever in het geval dat een gebouw dat asbest bevat wordt gesloopt, maar geen asbestinventarisatierapport is opgesteld, of deze onvolledig is. Deze handhavingsgrondslag is gebaseerd op artikel 4.2 juncto 4.54a Arbobesluit.

Ten aanzien van de verhouding opdrachtgever-opdrachtnemer geldt dat de Minister van Infrastructuur en Waterstaat (en in het verlengde daarvan de Inspectie Leefomgeving en Transport) handhavend kan optreden wanneer de opdrachtgever niet beschikt over een (volledig) asbestinventarisatierapport en dit wel verplicht is op grond van artikel 3 van het Asbestverwijderingsbesluit. De handhavingsgrondslag is dan gebaseerd op artikel 3 van het Asbestverwijderingsbesluit juncto artikel 4.54a van het Arbobesluit. Dat de Minister van IenW bevoegd gezag is ten aanzien van het Asbestverwijderingsbesluit, volgt uit artikel 18.2b lid 1 en onder a van de Wet milieubeheer. Dit wordt ook bevestigd in de Nota van Toelichting bij de wijziging van het Asbestverwijderingsbesluit en het Bouwbesluit uit 2019 (*Stb. 2019, 155, p. 46*):

“(...) omdat de ILT namens de Minister van I en W met de bestuursrechtelijke handhaving van het Asbestverwijderingsbesluit 2005 is belast”

Het aannemen van het standpunt dat toezicht en handhaving van het hebben van een inventarisatierapport en het volledig zijn daarvan enkel zou liggen bij de Minister van SZW, zou ertoe leiden dat de Minister van SZW handhavend zou kunnen optreden in het geval dat een opdrachtgever niet voldoet aan de wettelijke verplichting om een asbestinventarisatierapport te hebben op grond van artikel 3 van het Asbestverwijderingsbesluit. De Minister van SZW zou dan handhavend optreden buiten de sfeer van arbeidsomstandigheden aangezien het Asbestverwijderingsbesluit niet is gericht op arbeidsomstandigheden, maar op gezondheids- en milieuoverwegingen. Het Asbestverwijderingsbesluit vindt immers haar grondslag in artikel 9.2.2.1 van de Wet milieubeheer.

Op 29 maart 2019 is het Besluit tot wijziging van het Asbestverwijderingsbesluit en het Bouwbesluit vastgesteld (*Stb.* 2019, 155). Deze wijziging is nog niet in werking getreden, dit zal op een nader te bepalen tijdstip gebeuren. Met deze wijziging worden verschillende artikelen toegevoegd aan het Asbestverwijderingsbesluit, waaronder het nieuwe artikel 16, dat komt te luiden:

Artikel 16

1. Voor zover het handelingen als bedoeld in de paragrafen 2 en 3 met betrekking tot bouwwerken betreft, zijn burgemeester en wethouders in plaats van Onze Minister belast met de bestuursrechtelijke handhaving van dit besluit.
2. In afwijking van het eerste lid zijn gedeputeerde staten belast met de bestuursrechtelijke handhaving van dit besluit, in de gevallen waarin zij het bevoegd gezag zijn, bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

In de Nota van Toelichting bij deze wijziging van het Asbestverwijderingsbesluit wordt uitgebreid ingegaan op de toevoeging van dit artikel. Opgemerkt wordt dat de opname van het artikel een omissie herstelt. Daartoe wordt gesteld (*Stb.* 2019, 155, p. 45):

“De constructie was in de praktijk zo dat het bevoegd gezag op grond van de Woningwet (doorgaans burgemeester en wethouders, soms gedeputeerde staten, in geval zij bevoegd gezag zijn op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) op grond van artikel 1.29 Bb 2012 de bevoegdheid hebben om na een ingediende sloopmelding nadere voorwaarden te stellen. Het bevoegd gezag gebruikt deze bevoegdheid om eisen uit het Asbestverwijderingsbesluit 2005 als nadere voorwaarden in de zin van artikel 1.29 Bb 2012 te stellen. Dit maakt het bevoegd gezag in het kader van het Bouwbesluit 2012 echter niet rechtstreeks bevoegd gezag in het kader van het Asbestverwijderingsbesluit 2005.”

In de praktijk maakt het college van burgemeester en wethouders zich dus indirect bevoegd gezag ten aanzien van het Asbestverwijderingsbesluit, door het vaststellen

van nadere voorwaarden op grond van artikel 1.29 van het Bouwbesluit. Met de opname van artikel 16 in het Asbestverwijderingsbesluit wordt het college van burgemeester en wethouders nu *direct* bevoegd gezag, voor zover het gaat om bouwwerken. Dit is volgens de wetgever wenselijk, omdat dan sprake is van één bevoegd gezag ten aanzien van bouwwerken.

Hieruit volgt dat het dus al vaste praktijk is dat colleges van burgemeester en wethouders zich bevoegd gezag achten ten aanzien van het Asbestverwijderingsbesluit, hetgeen ook de bedoeling vormt van de wetgever. Door een aanpassing van het Asbestverwijderingsbesluit wordt die bedoeling nu expliciet gemaakt in die zin dat a) duidelijk is dat het college een eigen bevoegdheid heeft ten aanzien van de beoordeling van het omgaan met asbest en b) deze bevoegdheid rechtstreeks uit het Asbestverwijderingsbesluit volgt en niet langer 'gecreëerd' hoeft te worden middels het vaststellen van nadere voorwaarden.

Gelet op het feit dat sprake is van één en hetzelfde asbestinventarisatierapport, geldt dat in beginsel verschillende bevoegde gezagen moeten toezien op de volledigheid van het rapport. Het college van B&W moet dit op grond van het Bouwbesluit en het Asbestverwijderingsbesluit (dit laatste enkel voor zover zoals eerder genoemd voorwaarden zijn gesteld na aanleiding van de sloopmelding), de inspectie SZW moet in de verhouding werkgever-werknemer controleren of een asbestinventarisatierapport is opgesteld. Laatstgenoemde controle zou er in feite ook toe leiden dat de inspectie SZW zal moeten controleren of sprake is van een asbestinventarisatierapport zoals bedoeld in artikel 4.54a van het Arbobesluit. Daarbij geldt wel het verschil dat het bevoegd gezag op grond van het Bouwbesluit *iedere* sloopmelding moet controleren op volledigheid, en dus moet controleren of een asbestinventarisatierapport zoals bedoeld in artikel 4.54a Arbobesluit is bijgevoegd. Anders dan op grond van het Bouwbesluit, wordt niet iedere asbestinventarisatie doorgestuurd naar de Inspectie SZW ter controle. De rol van de inspectie SZW ziet meer op toezicht en handhaving vanaf het moment dat is aangevangen met de feitelijke werkzaamheden. Het voorgaande laat onverlet dat er juridisch gezien dus enige "dubbeling" optreedt in de asbestsaneringsketen. Dat deze overlap bestaat, lijkt een onoverkomelijk gevolg van de ingewikkelde en versnipperde regelgeving omtrent de asbestsaneringsketen.

De gemeente Den Haag wijst er op dat in de Nota van Toelichting bij het Besluit tot wijziging van het Asbestverwijderingsbesluit en het Bouwbesluit (voorpublicatie) de volgende passage is opgenomen (*Stcrt.* 2018, 52687, p. 16):

"Toezicht en handhaving met betrekking tot bepalingen over het inventarisatierapport zelf vinden plaats op grond van de arbeidsomstandighedenregelgeving".

De bovenstaande passage vormt een uitwerking van de eerder genoemde keten van verwijzingen die eindigt – ofwel begint, zo men wil – in het Arbobesluit. Gesteld kan

worden dat het toezicht en de handhaving ten aanzien van het inventarisatierapport geschiedt op grond van de Arboregelgeving omdat daarin is bepaald waar een asbestinventarisatierapport aan moet voldoen. Dit laat onverlet dat in het Asbestverwijderingsbesluit en het Bouwbesluit nadere regelgeving voor toezicht en handhaving door een ander bevoegd gezag dan de minister van SZW wordt vastgelegd. Een andersluidend oordeel zou er ook toe leiden dat enkel op basis van de Arboregelgeving zou kunnen worden gehandhaafd, hetgeen zou betekenen dat enkel de Minister van SZW bevoegd gezag zou zijn. Dat is niet het geval, zoals hierboven is beschreven.

Ook heeft de gemeente gewezen op een passage in de Nota van Toelichting bij de wijziging van het Asbestverwijderingsbesluit en het Bouwbesluit, waaruit volgens de gemeente zou blijken dat de certificerende instellingen bevoegd gezag zijn ten aanzien van de inhoudelijke beoordeling van het asbestinventarisatierapport. Het betreft de volgende passage (*Stb. 2019, 155, p. 15*):

“De controle van de juistheid en volledigheid van de informatie maakt deel uit van het toezicht op de naleving van de asbestregelgeving waarin de informatieverplichting is opgenomen. Voor het toezicht op de informatieverplichtingen op grond van het certificatieschema zijn de certificerende instellingen het bevoegd gezag. Voor het toezicht op asbestsaneringen van bouwwerken zijn burgemeester en wethouders (soms gedeputeerde staten) het bevoegd gezag, voor asbestsaneringen van objecten de ILT (namens de Minister van I en W) (zie toelichting op het nieuwe artikel 16 Avb 2005)”

Op pagina 18 van dezelfde Nota van Toelichting wordt daarnaast opgemerkt:

“Met name is in artikel 42, tweede en derde lid, van het certificatieschema geregeld dat een onjuist of onvolledig asbestinventarisatierapport eerst moet worden bijgewerkt en dat van de start en de duur van de verwijdering van het niet gerapporteerde asbestmateriaal melding moet worden gemaakt in het LAVS voordat de asbestverwijdering kan worden voortgezet. Het is de taak van de certificerende instelling of het bevoegd gezag om zo nodig handhavend op te treden om te bewerkstelligen dat alsnog juiste of volledige informatie wordt ingevoerd als de informatieplichtige zijn informatieverplichting niet is nagekomen”

Uit de bovenstaande passages volgt niet dat certificerende instellingen de bevoegdheid hebben om asbestinventarisatierapporten te beoordelen en zo nodig handhavend op te treden. De certificerende instellingen zien er slechts op toe dat asbestverwijderingsbedrijven voldoen aan de informatieverplichting die voor hen geldt, namelijk de verplichting om het asbestinventarisatierapport in te voeren in het LAVS. De certificerende instelling zelf wordt kennelijk niet gezien als het bevoegd gezag voor handhaving ten aanzien van de volledigheid van het asbestinventarisatierapport, nu de

certificerende instelling uitdrukkelijk niet wordt genoemd als “bevoegd gezag” in de geciteerde passage. Dat is gelet op de functie van de certificerende instelling ook logisch. De certificerende instellingen controleren immers slechts of de verschillende asbestverwijderingsbedrijven voldoen aan het certificatieschema, en dus of deze bedrijven hun asbestcertificaten kunnen behouden. Hiervoor moeten zij voldoen aan het certificatieschema, waaruit bijvoorbeeld de verplichting voortkomt dat het asbestinventarisatiebedrijf in het LAVS moet melden wat de begintijd en de eindtijd van de asbestinventarisatie is. Wordt aan dergelijke verplichtingen niet voldaan, dan heeft de certificerende instelling – afhankelijk van de precieze overtreding – bevoegdheden om waarschuwingen te doen, asbestcertificaten te schorsen of deze zelfs in te trekken.

Zie artikel 70 van het Certificatieschema.

Het kan in dit kader voorkomen dat een certificerende instelling er door een steekproefsgewijze controle achter komt dat een asbestverwijderingsbedrijf een asbestinventarisatierapport niet heeft ingediend in het LAVS, of dat bijvoorbeeld gedeelten ontbreken. De certificerende instelling kan dan in dat kader het asbestverwijderingsbedrijf erop attent maken dat er een gebrek is geconstateerd, of in bepaalde gevallen een sanctie opleggen. De certificerende instelling controleert echter niet of iedere sloopmelding die binnenkomt vergezeld gaat van een volledig asbestinventarisatierapport. Dat is nu juist uitdrukkelijk de taak van het college van burgemeester en wethouders, uit hoofde van hun taakstelling met betrekking tot de regelgeving in het Bouwbesluit. Dit wordt temeer duidelijk uit de eerdergenoemde Nota van Toelichting bij de wijziging van het Asbestverwijderingsbesluit en het Bouwbesluit, nu daarin het college van burgemeester en wethouders expliciet worden aangewezen als bevoegd gezag wanneer het gaat om asbestverwijdering in het kader van bouwwerken.

Stb. 2019, 155, p. 45.

4.4 Afvoer van asbest

Deze paragraaf geeft een antwoord op deelvraag 8.

Op grond van artikel 7 onder g van het Asbestverwijderingsbesluit moet degene die anders dan in de uitoefening van een beroep of bedrijf asbest of een asbesthoudend product verwijderd, er zorg voor dragen dat het opgeslagen verwijderd asbest of het opgeslagen asbesthoudend product binnen twee weken na het vrijkomen hiervan wordt afgevoerd naar een inrichting als bedoeld in artikel 1.1 lid 4 van de Wet milieubeheer. Mochten de uiteindelijk verwijderde en vervoerde hoeveelheid asbest niet overeenkomen met het asbestinventarisatierapport, dan kan het bevoegd gezag handhaven op grond van artikel 7 van het Asbestverwijderingsbesluit. Dit biedt dus een handhavingsgrondslag voor de Minister van IenW (feitelijk de ILT). Het college kan

indirect bevoegd gezag zijn door opname van artikel 7 van het Asbestverwijderingsbesluit als nadere voorwaarde in de zin van artikel 1.29 van het Bouwbesluit.

Artikel 4.48a van het Arbobesluit bepaalt dat aanwezige asbest of asbesthoudende producten moeten worden verwijderd voordat wordt aangevangen met andere werkzaamheden, tenzij dit een groter gevaar zou opleveren voor de veiligheid en gezondheid van de werknemer. Voor zover de asbest niet verwijderd is, terwijl dit op grond van artikel 4.48a van het Arbobesluit wel is vereist, biedt dit artikel ook een handavingsgrondslag voor de Minister van SZW.

4.5 Ketentoezicht in het kader van asbestsanering

Deze paragraaf geeft een antwoord op deelvraag 9, 10 en 12.

In artikel 7.1 lid 1 van het Besluit Omgevingsrecht (hierna: het Bor) wordt bepaald dat door Gedeputeerde Staten en het college van burgemeester en wethouders zorg wordt gedragen dat de in dit artikellid genoemde activiteiten door een omgevingsdienst worden uitgevoerd. Artikel 7.1 lid 1 en onder c sub 3° van het Bor bepaalt:

Artikel 7.1. Taken van de omgevingsdienst

1. Gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders dragen er zorg voor dat in ieder geval de volgende taken voor de in bijlage IV aangewezen omgevingsvergunningen en activiteiten waarvoor zij bevoegd gezag zijn door een omgevingsdienst worden uitgevoerd:

(...)

- c. Het toezicht op de naleving van:

3°. de voorschriften gesteld bij of krachtens de wet, de Wet milieubeheer en de Wet bodembescherming, die van toepassing zijn op de projecten en activiteiten die zijn aangewezen in de categorieën 1 tot en met 10 van bijlage IV en op het ketentoezicht op de activiteiten die zijn aangewezen in categorie 11 van bijlage IV;

Een definitie van het begrip "ketentoezicht" is niet opgenomen in het Bor. Ook in de parlementaire geschiedenis ten aanzien van het Bor wordt geen definitie van het begrip gegeven.

In het Begrippenkader rijksinspecties, opgesteld door de Inspectieraad uit 2013, wordt ketentoezicht als volgt gedefinieerd:

"Ketentoezicht is het op elkaar afgestemde toezicht van één of

meer toezichthouders op de naleving, de kwaliteit of de veiligheid van een handeling of zaak, dat zich uitstrekt tot alle partijen die achtereenvolgens betrokken zijn bij deze handeling of zaak."

Artikel 7.1 lid 1 en onder c en onder 3° van het Bor verwijst naar categorie 11 van bijlage IV bij het Bor. In categorie 11 bij bijlage IV bij het Bor is opgenomen (voor zover voor dit advies relevant):

"Bedrijfsmatige activiteiten met betrekking tot:
(...)
- Asbest
(...)"

Versimpeld gesteld: het college van burgemeester en wethouders zorgt er in het kader van hun bevoegdheden inzake bedrijfsmatige activiteiten met betrekking tot asbest voor dat deze bevoegdheden door de omgevingsdienst worden uitgevoerd. Het indienen van een sloopmelding is een onderdeel van de asbestsaneringsketen. Nu het college van burgemeester en wethouder op grond van artikel 1.26 van het Bouwbesluit zal moeten controleren of sprake is van een sloopmelding als bedoeld in dat artikel (waarbij dus met name de vraag speelt of aan alle voorwaarden van artikel 1.26 lid 6 van het Bouwbesluit wordt voldaan), zal die bevoegdheid in de praktijk vanwege artikel 7.1 van het Bor worden overgedragen aan de betreffende Omgevingsdienst. Op grond van categorie 11 van Bijlage IV bij het Bor is de wettelijke basistaak van de Omgevingsdienst evenwel beperkt tot bedrijfsmatige activiteiten gerelateerd aan asbest. Wanneer het gaat om een particulier die zelf asbest verwijderd – in beginsel alleen toegestaan wanneer sprake is van een situatie genoemd in artikel 4 van het Asbestverwijderingsbesluit – heeft de Omgevingsdienst geen wettelijke basistaak en zal deze bevoegdheid moeten worden overgedragen door het college.

Let wel: het gaat op grond van artikel 7.1 van het Bor alleen om bevoegdheden die reeds toekomen aan het college van burgemeester en wethouders. Bevoegdheden die toekomen aan de Minister van IenW of de Minister van SZW kunnen op grond van artikel 7.1 niet door het college worden overgegeven aan de Omgevingsdienst. In beginsel vormen de bevoegdheden van de Minister van IenW op grond van het Asbestverwijderingsbesluit dan ook geen wettelijke basistaak van de omgevingsdienst, tenzij het college van burgemeester en wethouders indirect bevoegd gezag wordt door vaststelling van nadere voorwaarden op grond van artikel 1.29 van het Bouwbesluit die gelijk zijn aan de regels van het Asbestverwijderingsbesluit. Zoals hierboven reeds uiteen is gezet, verandert dit met de hierboven genoemde wijziging van het Asbestverwijderingsbesluit en Bouwbesluit (*Stb.* 2019, 155). Het college van burgemeester en wethouders wordt dan (expliciet) bevoegd gezag ten aanzien van het Asbestverwijderingsbesluit, voor zover het gaat om bouwwerken.

Bovenstaande beschrijving van het ketentoezicht en de rol die de Omgevingsdiensten daarbij spelen, laat onverlet dat bestuursorganen die belast zijn met de bestuursrechtelijke uitvoering en handhaving van het bepaalde bij de wet en bij of krachtens de betrokken wetten en met het toezicht op de naleving door de onder hun gezag werkzame toezichthouders, uitvoerings- en handhavingsbeleid kunnen opstellen. Artikel 7.2, zesde lid onder c en onder d van het Bor bepaalt daarbij specifiek dat beleid kan worden vastgesteld rondom de te hanteren criteria en werkwijze bij vergunningverlening en de afhandeling van meldingen. Letterlijk bepaalt dit artikel:

Artikel 7.2. Uitvoerings- en handhavingsbeleid

6. Het uitvoerings- en handhavingsbeleid geeft ten minste inzicht in:
 - (...)
 - c. de daarin opgenomen objectieve criteria voor het beoordelen van aanvragen voor en beslissen over een omgevingsvergunning en het afhandelen van meldingen, en
 - d. de werkwijze bij vergunningverlening en het afhandelen van meldingen.

Hierin zit ruimte voor de gemeente en de omgevingsdienst om nadere afspraken te maken over de invulling van de wettelijke taak tot het beoordelen of sprake is van een sloopmelding. Deze ruimte gaat niet zo ver dat de wettelijke taak niet langer wordt uitgeoefend, maar biedt wel mogelijkheden om nadere afspraken te maken over bijvoorbeeld de mate van indringendheid waarmee een asbestinventarisatierapport wordt getoetst. Zo zal het mogelijk zijn om in het kader van de beantwoording van de vraag of een asbestinventarisatie is bijgevoegd dat voldoet aan de eisen van artikel 4.54a van het Arbobesluit, enkel te controleren op basis van een aantal belangrijke parameters.

4.6 Het Landelijk Asbest Volgsysteem (LAVS)

Met het eerder genoemde Besluit tot wijziging van het Asbestverwijderingsbesluit en het Bouwbesluit (*Stb.* 2019, 155) wordt het Landelijk Asbest Volgsysteem (LAVS) geoperationaliseerd en krijgt het LAVS een grondslag in het Asbestverwijderingsbesluit. Het LAVS is bedoeld om inzicht te krijgen in de asbestsaneringsketen en om een bijdrage te leveren aan de verbetering van de naleving van de asbestregelgeving. Daarmee wordt beoogd te voorkomen dat in de keten van werkzaamheden die in het kader van asbestsaneringen worden verricht, nadelige gevolgen optreden voor de gezondheid van de mens, in het bijzonder werknemers, en het milieu. Het LAVS is een landelijke voorziening waarin alle informatie die moet worden verstrekt over handelingen in de loop van de asbestsaneringsketen worden verricht, systematisch wordt opgeslagen en voor de daarbij betrokken overheden en bedrijven toegankelijk wordt gemaakt. De certificerende instellingen zien er in dit kader op toe dat deze informatie ook daadwerkelijk in het LAVS wordt ingevoerd. Zoals gezegd, hebben zij hiertoe een

aantal handhavende bevoegdheden, zoals het doen van waarschuwingen, het schorsen van asbestcertificaten of zelfs het intrekken van asbestcertificaten. De invoering van het LAVS zorgt er evenwel niet voor dat de taken en bevoegdheden van de verschillende bevoegde gezagen in de asbestsaneringsketen veranderen. In de Nota van Toelichting bij de wijziging van het Asbestverwijderingsbesluit en het Bouwbesluit, dat tevens tot doel had de operationalisering van het LAVS, is het volgende opgemerkt (*Stb.* 2019, 155, p. 27):

"Dit besluit heeft geen gevolgen voor bestuursorganen en toezichthoudende instanties zoals burgemeester en wethouders (omgevingsdiensten), de Inspectie SZW en certificerende instellingen, en brengt geen verandering in rechten en verplichtingen, bestuurlijke lasten of uitvoeringslasten teweeg."

De invoering van het LAVS heeft dus niet tot gevolg dat de certificerende instellingen die toezien op naleving van de informatieverplichting om informatie in het LAVS in te voeren, de bevoegdheid van het bevoegd gezag overnemen om asbestinventarisatierapporten te controleren op volledigheid.

De gemeente Den Haag heeft verwezen naar de Nota van Toelichting bij de wijziging van het Asbestverwijderingsbesluit en het Bouwbesluit (*Stb.* 2019, 155), waarin op bepaalde plekken wordt aangegeven dat risico-gestuurde handhaving mogelijk is. Deze passages hebben echter geen betrekking op het onderdeel van de sloopmelding onder vigeur van het Bouwbesluit. Het risico-gestuurd handhaven zoals bedoeld in de aangehaalde passages ziet enkel op het handhaven vanaf het moment dat is aangevangen met de feitelijke werkzaamheden en de sloopmelding dus reeds is ontvangen (zie in dit kader het gedeelte van het bij dit advies gevoegde stroomschema dat buiten het lichtblauwe L-vormige kader is gelegen). Voor Certificerende Instellingen is het bijvoorbeeld mogelijk om risico-gestuurd te controleren of wordt voldaan aan de informatieverplichtingen die gelden op grond van het Asbestinventarisatieschema. Daarop doelen de passages uit de Nota van Toelichting.

Het wettelijk stelsel biedt geen mogelijkheden voor het bevoegd gezag om bepaalde sloopmeldingen niet te controleren op volledigheid. Uit artikel 1.26 van het Bouwbesluit volgt dat iedere sloopmelding moet voldoen aan een aantal eisen. Daarin bestaat geen ruimte voor een benadering waarin bepaalde sloopmeldingen niet worden gecontroleerd op volledigheid. Het bevoegd gezag kan op grond van artikel 7.2 lid 2 onder c en d van het Bor wel afspraken maken over de intensiteit van de toetsing. Zo zal het mogelijk zijn om in het kader van de beantwoording van de vraag of een asbestinventarisatie is bijgevoegd dat voldoet aan de eisen van artikel 4.54a van het Arbobesluit, enkel te controleren op basis van een aantal belangrijke parameters.

4.7 De algemene zorgplicht van artikel 1.1a Wm en de algemene zorgplicht van artikel 1a Woningwet

Deze paragraaf geeft een antwoord op deelvraag 7 en 13.

Artikel 1.1a van de Wet milieubeheer behelst een algemene zorgplicht en fungeert als vangnetbepaling. Artikel 1.1a lid 1 van de Wet milieubeheer bepaalt: *"Een ieder neemt voldoende zorg voor het milieu in acht"*. Het algemene standpunt dat in de jurisprudentie wordt ingenomen is dat het artikel alleen kan worden toegepast wanneer sprake is van ernstige gevolgen voor het milieu of een acute dreiging daartoe, terwijl de Wet milieubeheer er niet op andere wijze in voorziet om die gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Te denken valt bijvoorbeeld aan de situatie waarin sprake is van een asbestbrand en acuut moet worden ingegrepen.

Zie bijvoorbeeld AbRvS 8 december 2004, ECLI:NL:RVS:2004:AR7109, en AbRvS 25 november 2009, ECLI:NL:RVS:2009:BK4731.

Ook kan worden gewezen op de uitspraak van de Afdeling van 20 augustus 2014 waarin werd overwogen dat het – ondanks waarschuwingen – laten liggen van hechtgebonden asbesthoudende beplating op een oprit in strijd was met artikel 1.1a van de Wet milieubeheer. Hoewel er geen sprake was van gevaar voor de volksgezondheid, was er wel sprake van een overtreding wegens nadelige gevolgen voor het milieu.

AbRvS 20 augustus 2014, ECLI:NL:RVS:2014:3142.

Gelet op het voorgaande is voor de handhaving op grond van de Wet milieubeheer niet relevant of sprake is van gevaar voor de volksgezondheid, maar is slechts van belang of sprake is van gevaar voor het milieu. Het ligt daarom ook niet voor de hand om aan te nemen dat artikel 1.1a van de Wet milieubeheer in het algemeen kan worden ingezet om na te gaan dat er bij het verwijderen van asbest dan wel asbesthoudende bouwstoffen of materialen geen toename is van asbestvezels in de leefomgeving die schadelijk is voor de gezondheid.

Artikel 1a van de Woningwet vormt een meer voor de hand liggende grondslag voor handhaving. Artikel 1a Woningwet omvat een algemene zorgplicht en is door de wetgever bedoeld als vangnetbepaling. In de Memorie van Toelichting bij de Wijziging van de Woningwet in 2003 (*Kamerstukken II*, 29 392, 3, p. 26) wordt hierover gesteld dat dit artikel met name ziet op gevaren voor de volksgezondheid. Uit jurisprudentie volgt dat artikel 1a Woningwet door het college kan worden ingeroepen om handhavend op te treden, bijvoorbeeld wanneer er sprake is van een toename van asbestvezels na verwijdering van asbesthoudende producten.

Zie bijvoorbeeld AbRvS 22 februari 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BV6520.

Het voorgaande laat onverlet dat er meer specifiekere handavingsgrondslagen bestaan in het kader van asbestproblematiek, zoals bijvoorbeeld artikel 7.19 van het Bouwbesluit. Met het voorgaande wordt slechts aangeduid dat voor zover het wenselijk wordt geacht om een algemene vangnetbepaling te gebruiken, artikel 1a van de Woningwet een meer voor de hand liggende grondslag is dan artikel 1.1a van de Wet milieubeheer. Artikel 7.2 lid 1, lid 2 en lid 7 onder b van het Bor geven in dit kader mogelijkheden om afspraken te maken ten aanzien van de wijze waarop het toezicht op de naleving wordt uitgeoefend. Deze artikelliden bepalen:

Artikel 7.2. Uitvoerings- en handavingsbeleid

1. De bestuursorganen die bevoegd gezag zijn en belast zijn met de bestuursrechtelijke uitvoering en handhaving van het bepaalde bij de wet en bij of krachtens de betrokken wetten en met het toezicht op de naleving door de onder hun gezag werkzame toezichthouders, stellen ieder voor zich voor de taken, niet zijnde de taken, bedoeld in het tweede lid, het uitvoerings- en handavingsbeleid vast in een of meer documenten waarin gemotiveerd wordt aangegeven welke doelen zij zichzelf stellen bij de uitvoering en handhaving en welke activiteiten zij daartoe zullen uitvoeren. Voordat een document wordt vastgesteld wordt, indien nodig, onderling afgestemd. Het handavingsbeleid wordt ook afgestemd met de organen die belast zijn met de strafrechtelijke handhaving.
2. De bestuursorganen, bedoeld in het eerste lid, die deelnemen in een omgevingsdienst dragen er gezamenlijk zorg voor dat een uniform uitvoerings- en handavingsbeleid voor de taken, bedoeld in artikel 7.1, eerste lid, wordt vastgesteld in een of meer documenten waarin gemotiveerd wordt aangegeven welke doelen de omgevingsdienst moet behalen bij de uitvoering en handhaving en welke activiteiten daartoe door de omgevingsdienst worden uitgevoerd en stemmen dit, indien nodig, gezamenlijk af met andere bestuursorganen en met de organen die zijn belast met de strafrechtelijke handhaving. Het handavingsbeleid wordt vastgesteld in overeenstemming met het Openbaar Ministerie.
(...)
7. Het handavingsbeleid geeft inzicht in:
(...)
b. de wijze waarop het toezicht op de naleving van het bij of krachtens de betrokken wetten bepaalde wordt uitgeoefend om de krachtens het eerste en tweede lid gestelde doelen te bereiken;

Het voorgaande maakt een risico-gestuurde handhaving van artikel 1.1a van de Woningwet in het kader van asbest mogelijk.

